University of Alberta Library
0 1620 2352 5627

ГОЛОСІЇВСЬКИЙ ЛІС ПІД КИЄВОМ.
Прочане йдуть на прощу до Київо-Печерської Лаври.
Фото з 1915 р.

КАЛЄНДАР

Українського Голосу

на 1949 рік

St. John's Institute Library
11024 - 82nd AVENUE
EDMONTON, — ALBERTA.

Піоніри...

Ди Нешонал Ґрейн Компані . . . піоніри студійовання контролі буряну хемікаліями, є горді зо своєї участи в піднесенню канадійського неограниченого рільничого багатства.

Через посильне студійовання і експерименти, розвій нової солюції і прилади мрачного сриціовання зробило можливим. Нешонал Ґрейн є доставці хемікалій на широкі розміри для контролі буряну на канадійських фармах з вислідом багатших і дорідливих зборів.

National Grain

Піоніри Контролі Бурянів Хемікаліями

CALGARY EDMONTON WINNIPEG REGINA SASKATOON

The EMPIRE Hotel

коло C.N.R. Стації в Винипеґу

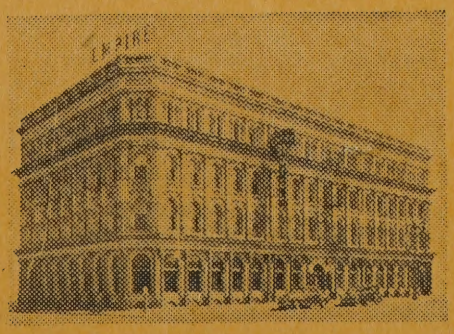

Кімнати відновлені та ново умебльовані.

Гарна й вигідна реставрація в готелі. Просторі салі на спільні обіди, весілля і бенькети — під управою

Ґео. МАРІЯН і Ник. МАРІЯН.

Управитель готелю — Іван ТУРКЕВИЧ

Телефон 96 928

КАЛЄНДАР

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ"

1949

РІЧНИК XXXII.

St. John's Institute Library
11024 - 82nd AVENUE
EDMONTON, — ALBERTA.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ В КАНАДІ
ВИНИПЕҐ, МАН.

Printed and Published by the Ukrainian Publishing Company of Canada, Limited,
210 - 214 Dufferin Ave., Winnipeg, Manitoba.

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

Printed in Canada

Рік 1949

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

Рік 1949 є роком звичайним і числить 365 днів.

Календарна весна зачинаєсь 21-го березня — тоді маємо весняне зрівнання дня з ночею.

Літо зачинається 22 червня; літна перемога дня над ночею.

Осінь починається 23 вересня — тут приходить осінне зрівнання дня з ночею.

Зима 22 грудня — зимова перемога ночі над днем.

Ріжні способи числення часу.

Християнська рахуба починається від народження Христа — тепер маємо 1949-ий рік.

Від охрещення Українського Народу Володимиром Великим 988 року маємо тепер 961 рік.

Грецька Церква числить за Біблією Старого Завіту, отже тепер маємо 7459-ий рік.

Жидівський рік, що почався в осени 1948 року, є 5709 роком. В осени 1949-го в вересни почнесь 5710-ий рік.

Календар протестантів є назагал той самий, що в римо-католиків що до свят, які ще в протестантів є.

Жиди починають свій календар від 7-го вересня, 3761-го року перед Христом. Отже щоби знати, який в жидів рік, то треба додати до християнської рахуби 3761. Їх рік захоплює вчасти наші два роки.

Магометани (турки) числять рік по оборотах місяця, отже їх рік коротший від нашого і тому їх Новий Рік кождого року посуваться трошки назад. Так, що з зими вертається до літа, а там знов до зими.

КАЛЄНДАРНІ СПРАВИ.

Мясниць від Різдва до Мясопустної неділі 7 тижнів і 3 дні.

Мясне пущення 27 лютого (14 лютого церковного).

Сирне пущення 6-го березня (21 лютого церковного).

Благовіщення в четвер 7-го квітня (25 березня церк.).

Великдень 24-го квітня (11 квітня церковного).

Вознесення в четвер 2 червня (20 травня церковного).

Зелені Свята 12 червня (30 травня церковного).

Петра і Павла в вівторок 12 липня (29 червня церковного).

ПОСТИ.

1. На Святий Вечір Різдва (Навечеріє Різдва).

2. На Святий Вечір Йордану (Навечеріє Богоявлення).

3. Великий Піст — від понеділка по Неділи Сиропустній до Великої Суботи перед Великоднем.

4. Петрівка завсігди від понеділка по Неділи Всіх Святих (1-ій по Зелених Святах) до передодня (навечерія) свята Петра і Павла (від 9 червня до 11 липня).

5. Спасівка завсігди від 14 (1 цер.) серпня до 27 (14 цер.) серпня отже до передодня Успення Пресв. Богор.

6. В день памяти Усічення Голови Івана Хрестителя 11 вересня (29 серп. церк.).

7. В день свята Воздвиження Чесного Хреста 27 (14 цер.) вересня.

8. Пилипівка, завсігди від 28 (15 цер.) листопада, отже від дня по Пилипі — до передодня (до Навечерія, Св. Вечера) Різдва Христового.

9. В Сирний тиждень до неділі Сиропустної з набілом.

ЗАГАЛЬНИЦІ.

1. Від Різдва до Богоявлення (Йордану) крім Йорданського Святого Вечера.

2. Від неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина.

3. Від Великодня до Неділі Томиної.

4. Від Зелених Свят до Неділі Всіх Святих.

ЗАБОРОНЕНИЙ ЧАС ВЕСІЛЬ І ЗАБАВ З МУЗИКОЮ.

1. Всі середи і пятниці крім загальниць.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення.

3. Від понеділка по Неділі Мясопустній до Неділі Томиної.

4. В Петрівку.

5. В Спасівку.

6. В день памяти Усічення Голови Івана Хрестителя.

7. В день Воздвиження Чесного Хреста.

ЛАТИНСЬКІ СВЯТА В 1949 РОЦІ

Новий Рік в суботу 1 січня.
Трох Королів 6 січня в четвер.
Запустна неділя 27 лютого.
Попелець 2 березня (марта).
Благовіщення 25 березня в пятницю.
Неділя Цьвітна 10 квітня.
Великдень 17 квітня.
Вознесення 26 травня в четвер.
Зелені Свята 5 червня.
Божого Тіла 16 червня в четвер.
Петра і Павла 29 червня в середу.
Преображення 6 серпня в суботу.
Успення Богородиці 15 серпня в понеділок.
Різдво Богородиці 8 вересня в четвер.
Всіх Святих 1 листопада в вівторок.
Перша неділя Адвенту 27 листопада.
Непорочне Зач. 8 грудня в четвер.
Різдво Ісуса Христа 25 грудня в неділю.

Український Великдень тиждень по латинськім.

УРЯДОВІ СВЯТА КАНАДИ.

День Нового Року.
Великодна Пятниця.
Домініон Дей 1-го липня.
День Праці, 2-го вересня (в понеділок).
День Подяки, оголошують.
День Різдва Христового.

Свят тих не треба розуміти в строго релігійнім значінню. Це свята державні, отже державні інституції, банки і школи спиняють тоді свою діяльність.

ГОЛОСИ — РЯДОВІ НЕДІЛІ — РЯДОВІ УТРЕННІ ЄВАНГЕЛІЇ.

Рядові Голоси — „Голос" в церковнім Богослуженню, це мельодія, або кілька мельодій, що на якусь одну неділю припадають. Таких Голосів, або голосових ґруп, є 8, і бересь їх по черзі одної неділі один Голос, другої другий і т. д. Коли скінчиться 8-ий, то дальша неділя має знов 1-ий Голос.

Тому, що Голоси беруться чергою оден за другим, вони звуться Голоси Рядові. Перший рядовий Голос в році починаєсь завсігди від 2-ої Неділі по зелених Святах і так голоси йдуть, повторяючись аж до 5-ої Неділі Великого Посту.

Рядові Неділі — Перша неділя по Зелених Святах називається Першою Рядовою Неділею і від неї числяться всі дальші. З Рядовими Голосами й Утренними Євангеліями вони йдуть аж до пятої неділі Великого Посту, а з Апостолами і Євангеліями Служби Божої до послідних неділь перед Різдвом, а з деякими змінами до неділі перед неділею Митаря і Фарисея. Отже при кожній неділи зазначено, яка це чергова неділя, який тоді Голос (Гол. або Г), яке Утренне Євангеліє (Утр. Єв., або УЄ), та який Апостол і Євангеліє на Службі Божій.

Утренні Євангелії — Кожна неділя посвячена памяти Христового Воскресення, отже на недільній Утрени завсігди читається Євангеліє про Воскресення Христа (Воскресне Євангеліє). Таких Євангелій є 11. Вони також звуться Рядовими Утренними, чи Воскресними Євангеліями. Перше з них припадає завсігди на 1-шу Рядову Неділю, отже на Неділю Всіх Святих, що зараз по Зелених Святах. На 11-ту Рядову Неділю припадає 11-те Утренне Євангеліє, а на 12-ту знов 1-ше. Впарі з Утренними Євангеліями йдуть Євангельські Стихири на Утрени перед Славословієм.

Свята — Свята мають свій окремий лад, отже можуть мати своє окреме Утренне Євангеліє, свій Апостол і Євангеліє на Службі Божій. Коли свято випаде в неділю, то деколи бересь Апостол та Євангеліє і Неділі і Свята.

Окремий лад поза Рядовим маємо від Неділі Митаря і Фарисея до Зелених Свят.

ЄВАНГЕЛІЇ Й АПОСТОЛИ НА ВАЖНІЙШІ ПОТРЕБИ.

На Хрещенню — Мат. 28: 16—20; Рим. 6: 3—11.

На Вінчанню — Ів. 2: 1—11; Ефес. 5: 20—33.

На Похороні старших — Ів. 5: 24—30; Сол. 4: 13—17.

На Похороні дітей — Ів. 6: 35—39; 1 Корин. 15: 39—45.

На освяченню церкви — Ів. 10: 22—28; Жид. 3: 1—4.

В посуху — Мат. 16: 1—6; Яков 5: 7—9, 17—18.

В слоту — Мат. 7: 7—11; Рим. 8: 22—27.

В слабостях — Луки 4: 37—44; Жид. 12: 6—13.

На всяке прошення Мат. 7: 7—11; Филип. 4: 4—9 (те саме, що на Цьвітну Неділю).

Над слабим — Мат. 8: 28—34, або 17: 14—18, або Мар. 5: 1—20, або 9: 17—31, або Луки 9: 37—43.

Мале освячення води — Ів. 5: 1—4; Жид. 2: 11—18.

Освячення води на Йордан — Мар. 1: 9—11; 1 Кор. 10: 1—4. Тоді ж читання (Парамеї) 1) Ісаії 35: 1—10; 2) Ісаії 55: 1—13; 3) Ісаії 12: 3—6.

ЗАГАЛЬНІ АПОСТОЛИ СВЯТИМ.

Богородиці — Филип. 2: 5—11.
Ангелам — Жид. 2: 2—10.
Апостолам — 1 Кор. 4: 9—16.
Пророкам — 1 Кор. 14: 20—25.
Святителям — Жид. 13: 17—21.
Преподобним — Галат 5: 22—6: 2.
Мученикам — 2 Тим. 2: 1—10.
Ісповідникам — Єфес. 6: 10—17.

ЄВАНГЕЛІЇ РЯДОВІ НА УТРЕНИ

(Воскресні), які при неділях зазначені лише числами.

1. Матея 28: 16—20.
2. Марка 16: 1—8.
3. Марка 16: 9—20.
4. Луки 24: 1—12.
5. Луки 24: 12—35.
6. Луки 24: 36—53.
7. Івана 20: 1—10.
8. Івана 20: 11—18.
9. Івана 20: 19—31.
10. Івана 21: 1—14.
11. Івана 21: 15—25.

ЄВАНГЕЛІЇ НА СТРАСТЯХ В СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР.

1. Івана 13: 31 до 18: 1.
2. Івана 18: 1—28.
3. Матея 26: 57—75.
4. Івана 18: 28 — 19: 1—16.
5. Матея 27: 3—32.
6. Марка 15: 16—32.
7. Матея 27: 34—54.
8. Луки 23: 32—49.
9. Івана 19: 25—37.
10. Марка 15: 43—47.
11. Івана 19: 38—42.
12. Матея 27: 62—66.

ЗА УПОКОЙ ЄВАНГЕЛІЯ Й АПОСТОЛИ.

В понеділок — Ів. 5: 17—24: Рим. 14: 6—9.

Вівторок — Ів. 5: 24—30; 1 Кор. 15: 39—45.

Середу — Ів. 6: 35—39; 2 Кор. 5: 1—10.

Четвер — Ів. 6: 40—44; 1 Кор. 15 20—28.

Пятницю — Ів. 6: 48—54; 1 Кор. 15: 47—57.

Суботу — Ів. 5: 24—30; 1 Солун. 4: 13—17.

ЧИТАННЯ З СТАРОГО ЗАВІТУ НА ВСЕНОЧНІМ (Парамеї).

На Всеночнім на більші свята бувають Читання (Паремії, Парамеї) з Старого Завіту, отже тут подаємо, які коли береться.

Та поки що треба зробити такі уваги:

В Старім Завіті, що є старо-словянською мовою, перші пять книг звуться: 1. **Битіє**, 2. **Ісход**, 3. **Левит**, 4. **Числа**, 5. **Второзаконіє**. А в Біблії виданій українською мовою (Видання Брит. Т-ва) ті самі книги зовуться: 1-ша книга Мойсея, 2-га книга Мойсея, 3-та книга Мойсея, 4-та книга Мойсея і 5-та книга Мойсея. Отже і в зазначуванню Парамей будемо звати ті книги Книгами Мойсеєвими.

Старословянський біблійний поділ має також **Чотири Книги Царств**, а в українській мові ті чотири Книги зовуться: Перва Книга Самуїлова, Друга Книга Самуїлова, Перва Книга Царів, Друга Книга Царів. Коротко взявши, то в церк.-слов. є: 1-ша Книга Царств, 2-га Царств, 3-та Царств і 4-та Царств. А в укр. тексті те саме має заголовки: 1-ша Самуїла, 2-га Самуїла, 1-ша Царств, 2-га Царств. Цего послідного ми також будемо держатись в зазначуванню.

Ще кілька уваг щодо скорочень: 1М, 2М, 3М — це Перша Книга Мойсея, Друга і т. д.

Іс — Ісаія, Єр. — Єремія, Ез — Езекиїл, Прип — Приповістки Соломона, Ек — Екклезіяст і др. подібно.

Отже хто вважно перегляне заголовки Старого Завіту, той буде знати, до чого скорочення відноситься.

Рожд. Пресв. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Воздв. Ч. Хр. — 1) 2М 15: 22—27, 16: 1. 2) Прип. 3: 11—18. 3) Іс 60: 11—16.

Покров Пр. Богор. — як на Рожд. Пресв. Богородиці.

Димитрія — 1) Іс 63: 15—19; 64: 1—5, 8—9. 2) Єр. 2: 2—12. 3) Прем. 4: 7—15 „

Михаїла — 1) Іс. Навина 5: 13—15; 2) Суд 6: 2—7, 11—24. 3) Іс 14: 7—20.

Воведення — 1) 2М 40: 1—5, 9—10, 16, 34—35. 2) 1 Цар. 7: 51; 8: 1, 3—7, 9—11. 3) Ез. 43: 27; 44: 1—4.

Николая — 1) Прип. 10: 7, 6, 3: 13—16; 8: 34—35. 2) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12. 3) Прем. 4: 7—15.

Нед. пер. Рожд. — 1) 1М 14: 14—20. 2) 5М 1: 8—11, 15—17. 3) 5М 10: 14—21.

Нов. Рік. Вас.—1) 1М 17: 1—2, 4—8, 3, 9—12, 14. 2) Прип. 8: 22—30. 3) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12.

Йордан, Водосвяття — 1) Іс 35: 1—10. 2) Іс 55: 1—13. 3) Іс 12: 3—6. Тоді ж Апостол 1 Кор. 10: 1—4. Єв. Мар. 1: 9—11.

Трох Святих — 1) 5М 1: 8—11, 15—17. 2) 5М 10: 14—21. 3) Прем. Солом. 3: 1—9.

Стрітення — 1) 2М 13: 1—16. 2) Іс 6: 1—13. 3) Іс 19: 1—21.

Благовіщення (на Вечірни) — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11. — На Літ. 1) 2М 3: 1—8. 2) Прип. 8: 22—30.

Юрія — Іс 43: 9—14. 2) Прем. 3: 1—9. 3) Прем. 4: 7—15.

Рожд. Ів. Хрест. — 1) 1М 21: 1—8. 2) Суд. 13: 1—21. 3) Мал. 4: 1—6.

Ілії — 1) Цар 17: 1—16. 2) 1 Цар 18: 1—21. 3) 1 Цар 19: 4—16.

Преображення — 1) 2М 24: 12—18. 2) 2М 33: 11—23; 34: 4—6, 8. 3) 1 Цар 19: 3—9, 11—13, 15—16.

Усп. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Зел. Свята — 1) 4М 11: 16—17, 24—29. 2) Йоіл 2: 23—32 (до: „спасеться"). 3) Ез 36: 24—28.

Петра і Павла — 1) 1 Посл. ап. Петра (Нов. Завіт) 1: 3—9. 2) 1 Пос. ап. Петра 1: 13—19. 3) 1 Пос. ап. Петра 2: 11—24 (до: „правдою жили").

Цьвіт. Неділя — 1) 1М 49: 1—2, 8—12. 2) Соф 3: 14—19. 3) Зах 9: 9—15.

Вознесення — 1) Іс 2: 2—3 (до: „стежками Його"). 2) Іс 62: 10—63: 1—9. 3) Зах 14 1 (до: „Господень") —4 (до: „на схід сонця"), 8—11.

ПОЯСНЕННЯ СКОРОЧЕНЬ.

що приходять при означуванню Голосів, Недільних Євангелій, Апостола та Євангелій на Службі Божій і др.

Гол., або Г. — Голос.

Утр. Єв., або УЄ — Утренне Євангеліє.

Літ. — Літургія, або Литургія, отже Служба Божа

Ап. — Апостол.

Діян., або Ді — Діяння Апостолів.

Жид. — Жидів, Рим. — Римлян, 1 Кор. — Перше до Коринтян, 2 Кор. — Друге до Коринтян, Гал. — Галат і т. п.

Євагелисти: Мат. або Мт — Матей; Мар., або Мр — Марко; Лу — Лука; Ів. — Іван.

Вишукування Апостолів і Євангелій:

Мт 2: 1—12 значить: Матея 2-га Голова, а в ній читаєсь від 1-го до 12-го стиха. Гал. 4: 4—7 значить: Послання до Галат Голова 4-та, а стихи в ній читається від 4-го до 7-го. Окремо звернемо увгу на таке означення: 1 Кор. 12: 27—13: 8. Це так розуміється: Перше до Коринтян, Голова 12-та, стихи від 27-го аж до слідуючої (13-ої) Голови, а дальше з Голови 13-ої до 8-го стиха. Себто читається в 12-ій Голові від 27-го стиха до кінця Голови, та дальше з Голови 13-ої до стиха 8-го.

СІЧЕНЬ -- JANUARY

1949 — має 31 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	19	**Грудень, 1948.** Преп. Ілії та Ігнатія Печ., муч. Евтихія
Нед. Св. Отців: Гол. 3. УЄ 6. Літ. Жидів 11: 9-10, 17-23, 34-40. Єв. Матея 1: 1-25			
2	Н	20	**Нед. Св. Отців. Свщмч.** Ігнатія Богоносця, Філоґенія
3	П	21	Муч. Юліянії Никомид., смерть Петра митр. Київ.
4	В	22	Влмч. Анастасії, Теодотії, Евода, Хризоґона, мч. Зоіла
5	С	23	10 муч. в Криті; Павла еп. Неокес, Теоктиста Новгор
6	Ч	24	**Святий Вечір** (Навеч. Різдва). Муч. Евгенії, Василиси
7	П	25	**РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА**
8	С	26	**СОБОР ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ**
Стефана. Гол. 4. УЄ 7. Літ. Діян. 6: 8-15; 7: 1-5 і 47-59. Єван. Мат. 21: 33-42			
9	Н	27	**Стефана.—Нед. по Різдві.** Преп. Теодора архіеп. Цар.
10	П	28	Св. 20,000 мучеників в Никомидії спалених; мч. Петра
11	В	29	14,000 дітей убитих Іродом, преп. Івана Печерського
12	С	30	Муч. Анисії діви, преп. Теодора Царг., муч. Зотика
13	Ч	31	Преп. Меланії Римлянки; преподобного Геласія
14	П	1	**Січень, 1949. НОВИЙ РІК—Обрізання. Василія Вел.**
15	С	2	Преп. Сильвестра Печер., свмч. Теоґена, Теодотії.
Нед. перед Йорданом: Гол. 5. УЄ 8. Літ. Ап. 2 Тимотея 4: 5-8. Єван. Марка 1: 1-8			
16	Н	3	**Нед. перед Йорданом.** Преп. Малахія, муч. Гордія
17	П	4	Собор 70-ти Апостолів: Якова, Марка, Луки і других
18	В	5	**Святий Вечір перед Йорданом. Піст.**
19	С	6	**ЙОРДАН (БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДНЄ)**
20	Ч	7	**Собор Івана Хрестителя.** Муч. Атаназія Аталійського
21	П	8	Преп. Григорія Печерського, преп. Георгія, Домніки
22	С	9	Мч. Полієвкта і Неарха; Петра еп. Севастійського.
Нед. по Йордані: Голос 6. УЄ 9. Літ. Ап. Ефесян 4: 7-13. Єван. Матея 4: 12-17.			
23	Н	10	**Нед. по Йордані.** Григорія еп. Нис. преп. Дометіяна
24	П	11	Преп. Теодосія Вел. преп. Теодосія Антіохійського.
25	В	12	Сави архіеп. Серб., муч. Татіяни, преп. Евпраксії
26	С	13	Муч. Ермила і Стратоника, Якова еп. Нізивійського
27	Ч	14	Св Отців вбитих в Синаї й Раїфі; преп. Стефана.
28	П	15	Преп. Павла Тивейського, преп. Івана Кущника
29	С	16	Поклонення Кайданам ап. Петра; Леоніли і внуків її
Неділя 31 рядова: Голос 7. УЄ 10. Літ. Ап. І Тимотея 1: 15-17. Єван. Луки 18: 35-43			
30	Н	17	**Нед. 31 рядова.** Преп. Антонія Вел., Архила ісповід.
31	П	18	Атанасія і Кирила архіеп. Александрійських

Різдво Христове. УЄ Мат. 1: 18-25. Літ. Ап. Галат 4: 4-7. Єван. Мат. 2: 1-12
Собор Пр. Бог. УЄ Мат. 2: 1-12. Літ. Ап. Жид. 2: 11-18. Єван. Мат. 2: 13-23.
Новий Рік. Василія. УЄ Іван 10: 9-16. Літ. Ап. Колос. 2: 8-12 і Жид. 7: 26—8: 2. Єван. Луки 2: 20-21, 40-52 і Луки 6: 17-23.
Йордан. УЄ. Марка 1: 9-11. Літ. Ап. Тита 2: 11-14 і 3: 4-7. Єв. Матея 3: 13-17
Собор Предтечі. — Діян. 19: 1-8. Єван. Івана 1: 29-34.

Записки:

НОРТ ВИНИПЕҐ КО-ОПЕРАТИВА ЛИМИТЕД
ЗАСНОВАНА 1932 Р.
Вугля, Дрова, Фарби, Хліб і Пейстрі.
Членство $5.00
УКРАЇНСЬКЕ, ЧИСТО КООПЕРАТИВНЕ ПІДПРИЄМСТВО.
Ярда: 1042 Селкирк евню, Телефон: 55 919
Пекарня: 1069 Селкирк евню, Тел. 55 919—висилає хліб поза Винипеґ.

ЛЮТЕНЬ -- FEBRUARY

1949 — має 28 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	19	**Січень.** Преп. Макарія, Лаврентія, Евтимія Печер.
2	С	20	† Преп. Евтимія Вел., муч. Інни, Пімми, Рімми
3	Ч	21	Преп. Максима Іспов., мч. Анастасії, Неофіта, Евгенія
4	П	22	Препмч. Анастасія Печер., ап. Тимотея, муч. Мануїла
5	С	23	Свмч. Климента еп. Анкирського, муч. Агафангела
Неділя 32. Голос 8 УЄ 11. Літ. Ап. 1 Тимотея 4: 9-15. Єван. Луки 19 1-10			
6	Н	24	**Нед. 32 рядовая.** Преп. Ксенії, муч Вавили, Тимотея
7	П	25	† Григорія Богослова археп. Царгород., м-ці Филицати
8	В	26	Преп. Ксенофонта і Марії та їх синів: Аркадія, Івана
9	С	27	† Перенесення мощів Івана Золотоуст., муч. Димитрія
10	Ч	28	Преп. Ефрема Печ. митр. Переясл., Ефрема Сиріна
11	П	29	Перенесення мощей Ігнатія Богоносця, Лаврентія Печ.
12	С	30	**ТРОХ СВЯТИХ: Василія Вел., Григорія Бог. і Івана Зол.**
Нед. Митаря і Фарисея: Голос 1. УЄ 1. Літ. Ап. 2 Тим. 3: 10-15. Єв. Луки 18: 10-14			
13	Н	31	**Нед. Митаря і Фарисея.** Никити еп. Новгородського
14	П	1	**Лютий.** Муч. Трифона, м-ці Перпетуї, муч. Сатира
15	В	2	**СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЕ.** Муч. Йордана, Гавриїла
16	С	3	Симеона Богоприймця і Анни пророчиці, Власія
17	Ч	4	Преп. Ісидора Пелусіота, Николая іспов., Георгія Вол.
18	П	5	Теодосія Угл. арх. Чернигівського, муч. Агафії
19	С	6	Вукола еп. Смирн., муч. Доротеї, Христини, Калісти
Нед. Блуд. Сина: Голос 2. УЄ 2. Літ. Ап. 1 Коринтян: 6: 12-20. Єв. Луки 15: 11-32			
20	Н	7	**Нед. Блуд. Сина.** Партенія Лампсакійського і Луки
21	П	8	Влкмч. Теодора Стратилата, прор. Захарії, Сави арх.
22	В	9	Преп. Панкратія затворника печер., муч. Никифора
23	С	10	Преп. Прохора Печ., священмуч. Харлампія, Порфірія
24	Ч	11	Муч. Власія еп. Севастопольського, муч. Георгія
25	П	12	Мелетія еп. Антіох., Антонія патр. Царг., прп. Евгенія
26	С	13	Преп. Мартиніяна, Зої й Фотини, Евлогія арх. Алекс.
Нед. Мясопуст. Гол. 3. УЄ 2 Літ. Ап. 1 Корин. 8: 8-31; 9: 1-2. Єван. Матея 25: 31-46			
27	Н	14	**Нед. Мясопустна.** Рівноап. Кирила, учителя Словян
28	П	15	Преп. Пафнутія Печерського, апост. Онисима

Трох Святих: УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Жидів 13: 7-16. Єван. Матея 5: 14-19
Стрітення Господнє. УЄ Луки 2: 25-42. Літ. Жидів 7: 7-17. Єван. Луки 2: 22-40

Записки:

ДР. П. ГУЦУЛЯК

Дентист

веде свою канцелярію під ч.
270 Physicians & Surgeons Bldg.
86 BLOOR STREET West
TORONTO, ONT.
Телефон KI 6727

Вечорами тільки за попереднім умовленням.

Phone 55 204

Dr. M. Kanchier

DENTIST

407 Selkirk Avenue
Winnipeg, Man.

БЕРЕЗЕНЬ -- MARCH

1949 — має 31 днів — 1949

Звич. Кал. н. с	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	16	**Лютий.** Мч. Памфила пресвитера Кесарії і з ним Павла
2	С	17	Преп. Теодора мовч. Печер., влмч. Теодора Тирона
3	Ч	18	Льва еп. Рим., Флавіяна патр. Царгор., Агапита еп.
4	П	19	Еп. Архипа, Филимона, Апфії, преп. Доситея, Равули
5	С	20	Льва епископа, преп. Агатона чудотв. Печерського
Неділя Сироп. Голос 4. УЄ 4. Літ. Ап. Рим. 13: 11-13 і 14: 1-4. Єван. Матея 6: 14-21			
6	Н	21	**Нед. Сиропустна.** Преп. Тимотея, Евстафія архіеп.
7	П	22	**Початок Вел. Посту.** Муч. Маврикія, Федора, Филипа
8	В	23	Свщмч. Полікарпа, преп. Івана, Антіоха, Мойсея
9	С	24	Перше і друге знайдення голови Івана Хрестителя.
10	Ч	25	Тарасія архіепископа Константинопольського
11	П	26	Преп. Порфирія еп. Газського, муч. Севастіяна. Івана
12	С	27	Преп. Тита Печерського, Григорія Декаполита
1 Нед. Посту: Голос 5. УЄ 5. Літ. Ап. Жидів 11: 24-26, 32-40 і 12: 1-2. Іван 1: 43-51			
13	Н	28	**1 Нед. Посту.** Преп. Василія, Марини, Кира, Нестора
14	П	1	**Березень.** Препмч. Евдокії, муч. Нестора і Травімія
15	В	2	Преп. Теодота еп. Киринейського, Арсенія
16	С	3	Свщмч. Евтропія, Клеоника і Василиска, преп. Піями
17	Ч	4	Преп. Герасима Вологд., мч. Павла і сестри Юліянії
18	П	5	Муч. Конона, преп., Марка пост., муч. Івана
19	С	6	Аморейських 42 муч.: Милісена, Теодора, Теофіла
2 Нед. Посту. Голос 6. УЄ 6. Літ. Ап. Жидів 1: 10-14 і 2: 1-3. Єв. Марка 2: 1-12			
20	Н	7	**2 Нед. Посту.** Свщмч. Херсон.: еп. Василія, Ефрема
21	П	8	Преп. Теофілакта ісповідника, свщмч. Теодорита
22	В	9	† 40 муч. Севастійських: Акакія, Александра, Домни.
23	С	10	Муч. Кондрата, Кипріяна, Дионісія, Павла, Никифора
24	Ч	11	Софронія патр. Єрусал., муч. Піонія, Евфимія патр.
25	П	12	Теофана іспов., Григорія Двоєслова, Симеона Богон.
26	С	13	Никифора патр. Царгор., муч. Христини, Александра
3 Нед. Посту. Хрестопок. Гол. 7. УЄ 7. Літ. Жид. 4: 14-16 і 5: 1-6. Мар. 8: 34-38 і 9: 1			
27	Н	14	**3 Нед. Посту—Хрестопоклінна.** Ростислава кн. київ.
28	П	15	Муч. Агапія, Пуплія, Тимолая, Ромила, Никандра
29	В	16	Серапіона арх. Новгор., муч. Трохима, ап. Аристовула
30	С	17	† Преп. Олексія чоловіка Божого, мч. Марини, Павла.
31	Ч	18	Кирила арх. Єрусалим., муч. Трофима і Евкратія

Записки:

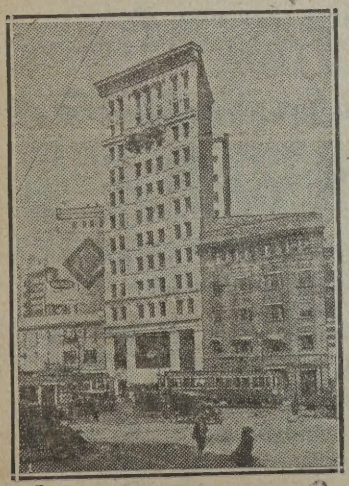

CHILDS BUILDING
Cor. Portage Ave & Main St.

Телефон Бюра 925 075 Резиденції 52 502

ДР. ВОЛ. Ф. БАЧИНСЬКИЙ

M.D. (Man.), L.M.C.C.

ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР.

Маємо апарат Рентґена для знимання ЕКС-РЕЙ (X-RAY)
Пересвітлювання Флуороскопією
і Радіятермія (Short Wave Therapy)

Адреса канцелярії:

DR. V. F. BACHYNSKI
506 Childs Bldg. Winnipeg, Man.

КВІТЕНЬ -- APRIL

1949 — має 30 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	19	**Березень.** Муч. Хризанта і його нареч. Дарії, Іларії
2	С	20	Отців Івана, Сергія, Патрикія
4 Неділя Посту. Голос 8. УЄ 8. Літ. Ап. Жидів 6: 13-20. Єван. Марка 9: 17-31			
3	Н	21	**4 Нед. Посту.** Ап. Якова, Хоми патр. Царгородського
4	П	22	Свщмч. Василія пресв. Анкирського, муч. Дросиди
5	В	23	Преп. Никона Печер., свщмч. Никона еп. і 200 учен.
6	С	24	**Поклони.** Преп. Артемона еп. Секевкійського, Якова
7	Ч	25	**БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.**
8	П	26	Собор Арх. Гавриїла, преп. Василія Нового, Малха.
9	С	27	Матрони Солунської, преп. Івана Прозорливого
5 Неділя Посту. Голос 1. УЄ 9. Літ. Ап. Жидів 9: 11-14. Єван. Марка 10: 32-45			
10	Н	28	**5 Нед. Посту.** Преп. Евстратія постн. Печерського
11	П	29	Преп. Марка еп. Аретусійського, муч. Кирила діяк.
12	В	30	Преп. Івана Ліствичника, преп. Зосима, муч. Захарії
13	С	31	Преп. Іпатія цілит. Печер., Йони митр. Київського
14	Ч	1	**Квітень.** Марії Єгипетської, преп. Ґеронтія Печер.
15	П	2	Преп. Тита, муч. Амфіяна, Едесія, Полікарпа Алекс.
16	С	3	Преп. Микити іспов., Іліріка, муч. Еппидифора, Дія
Нед. Цвітна. УЄ Мат. 21: 1-11, 15-17. Літ. Ап. Филип. 4: 4-9. Єван. Івана 12: 1-18			
17	Н	4	**Неділя Цвітна.** Преп. Йосифа Многоболізного
18	П	5	Муч. Агатопода і Теодула, преп. Марка, Теодори Сол.
19	В	6	Евтихія арх. Конст., Методія учит. Словян, мч. 120
20	С	7	Юрія еп. Мелетинського, муч. Руфіна, Акилина
21	Ч	8	Ап. Іродіона, Агава, Руфа, Асинкрита, Флегонта, Ерма
22	П	9	Муч. Евпсихія та інших 270 мучеників, Вадима
23	С	10	Муч. Терентія, Африкана, Максима, Зенона, Теодора
Великдень: Ап. Діяння 1: 1-8. Єван. Івана 1: 1-17.			
24	Н	11	**ВЕЛИКДЕНЬ — ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСЕННЯ.**
25	П	12	**СВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК.** Василія ісповід. Парійського
26	В	13	**СВІТЛИЙ ВІВТОРОК.** Свщмч. Артемона Лаодикійс.
27	С	14	Мартина ісповід., муч. Азата і 1000 з ним замучених
28	Ч	15	Ап. Аристарха, Трофима, муч. Сави, Василиси
29	П	16	Муч. Каліди, Ніки, Нунехії, Харієси, Теодори, Галини
30	С	17	Свщмч. Симеона епископа Перського

Благовіщення. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Літ. Ап. Жид. 2: 11-18. Єван. Луки 1: 24-38.
Світлий Понеділок. Ап. Діян. 1: 12-17, 21-26. Єван. Івана 1: 18-28.
Світ. Вівторок. Діян. 2: 14-21. Єван. Луки 24: 12-35.

Записки:

А. Т. ВАВРИНЮК

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК, НОТАР і т. д.

Перепроваджує всякі судові справи — карні, цивільні, спадкові і розводові.

Адреса:

A. T. WARNOCK, K.C.
Barrister & Solicitor
Ramsay Block, Tel. 63
DAUPHIN, MAN.

Central Meat & Grocery

79 MAIN STREET
FLIN FLON, MAN.

РУЧИМО
ЗА УСЛУГУ І ВДОВОЛЕННЯ

В. Й. ПЕРЕПЕЛЮК і Сини
Власники.

ТРАВЕНЬ -- MAY

1949 — має 31 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
Нед. Томина. Гол. 1. УЄ Мт. 28: 16-20. Літ. Діян. 5: 12-20. Єв. Івана 20: 19-31.			
1	Н	18	**Квітень. Нед. Томина.** Преп. Івана, іспов. Косми еп.
2	П	19	Преп. Івана Ветхопещерника, преп. Трофима патр.
3	В	20	Муч. Гавриїла отрока, преп. Теодора, Анастасія ігум.
4	С	21	Свщмч. Теодора і матері його Филипії, муч. Діоскора
5	Ч	22	Теодора Сикеота, ап. Натанаїла, Луки
6	П	23	**† Великмч. Георгія (Юрія) Побідоносця,** муч. Лазаря
7	С	24	Преп. Сави Печ., муч. Стратилата і 70 його воїнів
Нед. Мирон. Г. 2. УЄ Мр. 16: 9-20. Літ. Діян. 6: 1-7. Єв. Мр. 15: 43-47 і 16: 1-8.			
8	Н	25	**Нед. Мироносиць.** Ап. Марка, Македонія патр. Царг.
9	П	26	Свщмч. Василія еп. Амасійського, св. Глафіри діви
10	В	27	Преп. Стефана еп. Волод. Вол., Симеона свояка Госп.
11	С	28	Ап. Ясона і Сосипатра, Кирила еп. Турів., муч. Дади
12	Ч	29	Муч. 9 в Кизику, Теогніда, Рута, Антипатра, Теостиха
13	П	30	† Ап. Якова Завед., Никити Новгород., муч. Максима
14	С	1	**Травень.** Свщмч. Макарія митр. Київ., преп. Пафнутія
Нед. Розсл. Гол. 3. УЄ Луки 24: 1-12. Літ. Діян. 9: 32-42. Єван. Івана 5: 1-15			
15	Н	2	**Нед. Розслабленого.** Перен. мощей Бориса і Гліба
16	П	3	Смерть преп. Теодосія ігумена Печ., мч. Тимотея
17	В	4	Пелагії діви, священмч. Сильвана, Еразма, Никифора іг.
18	С	5	Муч. Ірини, муч. Неофіта і Гая, преп. Адріяна і Міхея
19	Ч	6	Преп. Йова многострад., Йова Почаївського чудотв.
20	П	7	Зявлення Чесного Хреста в Єрус., муч. Акакія, Івана
21	С	8	†Ап. Івана Богослова, Арсенія Вел., Арсенія Печер.
Нед. Самар. Гол. 4. УЄ Ів. 20: 1-10. Літ. Діян. 11: 19-26 і 29-30. Єв. Ів. 4: 5-42.			
22	Н	9	**Нед. Самарянки.** Перен. мощей св. Миколая чудотв.
23	П	10	Ап. Симона Зилота, преп. Ісидора, блаж. Таїсії
24	В	11	Рівноап. Кирила і Методія, преп. Софронія Печер.
25	С	12	Епіфанія еп. Кипру, Германа патр. Царгородського
26	Ч	13	Муч. Гликерії, діви і Лаодикія, Юрія іспов. Макарія
27	П	14	Никити затв. Печ., муч. Ісидора воїна, преп. Серапіона
28	С	15	Пахомія Вел., Ісаії еп. Ростовського, Ісаії Печерського
Нед. Сліпор. Гол. 5. УЄ Ів. 20: 11-18. Літ. Діян. 16: 16-34. Єв. Івана 9; 1-38.			
29	Н	16	**Нед. Сліпородженого.** Преп. Теодора освяч,. мч. Віта
30	П	17	Ап. Андроника з 70-ти і помічниці його Юнії, Стефана
31	В	18	Муч. дів: Александри, Текуси, Фаїни, Клавдії, Юлії.

Юрія. УЄ Луки 12: 2-12. Літ. Діян. 12: 1-11. Єван. Івана 15; 17—16; 1-2

Записки:

Др. І. ВЕРХОМИН **Др. Н. Д. ГОЛУБІЦЬКИЙ**

Тел. Дому 25884 Тел. Офісу 24543 Тел. Дому 84488

ЛІКАРІ і ОПЕРАТОРИ — Х-РЕЙ і ФІЗІО-ТЕРАПІЯ

Dr. J. VERCHOMIN Dr. N. D. HOLUBITSKY

Union Bldg. — 10023 — 102 Ave. — Edmonton, Alta.

ЧЕРВЕНЬ -- JUNE

1949 — має 30 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	19	**Травень.** Свщмч. Патрикія еп., Акакія і Менандра
2	Ч	20	**ВОЗНЕСЕННЯ.** Муч. Талалея, Александра, Астерія
3	П	21	Рівноап. Константина і Єлени, преп. Касіяна
4	С	22	Муч. Василиска, Маркела, Кодра, мучениці Софії
			Св. ОО. Гол. 6. УЄ Ів. 21: 1-14. Літ. Діян. 20: 16-18 і 28-36. Єв. Ів. 17: 1-13.
5	Н	23	**Нед. Св. Отців. 1-го Всел. Собору в Никеї, 325 року.**
6	П	24	Преп. Симеона дивногорця, преп. Никити стовпника
7	В	25	† 3-те знайдення голови Івана Хрест. мч. Келестина.
8	С	26	Ап. Карпа і Алфея з 70-ти, муч. Аверкія й Єлени
9	Ч	27	Свщмч. Терапонта Серб., преп. Нила ст., мч. Теодори
10	П	28	Преп. Никити іспов. еп. Халкид., муч. Еликоніди
11	С	29	Препмч. Теодосії діви, Александра патр. Александ.
			Зелені Свята: Гол. 7 УЄ Ів 20: 19-23. Літ. Діян. 2: 1-11. Єв. Ів. 7: 37-52 і 8: 12.
12	Н	30	**ЗЕЛЕНІ СВЯТА — ПРЕСВ. ТРОЙЦІ.** Преп. Ісаакія
13	П	31	**ДЕНЬ СВЯТОГО ДУХА.** Еп. Ерма з 70-ти, муч. Ермея
14	В	1	**Червень.** Муч. Юстина филос., мч. Юстина, Харитини
15	С	2	**Влкмч. Івана Сучавського.** Никифора патр. Царгород.
16	Ч	3	Муч. Лукіяна і з ним Клавдія, Ігнатія, Павла
17	П	4	Митрофана патр. Царг., Марти і Марії сестер Лазаря
18	С	5	Блаж. Константина митр. Київ., муч. Аполона, Никан.
			Нед. 1. Гол. 8. УЄ 1. Літ. Жид. 11: 33-40; 12: 1-2. Мат. 10: 32-33, 37-38; 19: 27-30
19	Н	6	**Нед. 1 по Зел. Святах—Всіх Святих.** муч. Висаріона
20	П	7	Муч. Теодота Анкирського, муч. Киріякії, Калерії
21	В	8	Ефрема патр. Антіох., Теодора еп., муч. Теофана
22	С	9	Кирила арх. Александр., муч. Теклі, Марти і Марії
23	Ч	10	Преп. Силуана схимомонаха Печер., Тимофія
24	П	11	† Ап. Вартоломея і Варнави з 70-ти, муч. Теопемпта
25	С	12	Преп. Онуфрія Вел., Петра Атонс., пуст. Івана
			Нед. 2. Голос 1: УЄ 2. Літ. Ап. Римлян 2: 10-16. Єван. Матея 4: 18-23
26	Н	13	**Нед. 2 по Зел. Святах.** Муч. Акилини, преп. Анни
27	П	14	Смерть князя Мстислава, прор. Єлисея, Методія патр.
28	В	15	Прор. Амоса, муч. Віта, Модеста, преп. Крискентії.
29	С	16	Преп. Тихона Луховського, муч. Тигрія презвитера
30	Ч	17	Муч. Мануїла, Савела й Ізмаїла.

Вознесення: Утр. Єван. Марка 16: 9-20. Літ. Діян. 1: 1-12. Єван. Луки 24: 36-53

Понед. Зел. Свят: Літ. Ап. Ефесян 5: 9-19. Єван. Матея 18: 10-20

Івана Сучавського: УЄ Ів. 80: 1-10. Літ. 2 Петра 3: 1-18. Єв. Ів. 19: 25-27 і 21; 24-25

Записки:

Dr. W. Grenkow

ДР. В. ҐРЕНЬКОВ

ДЕНТИСТ

Веде свою канцелярію під числом

484 Stradbrooke Ave.
Winnipeg, Man.

Телефон офісу 44 127

EMEL'S

Ladies' Apparel

583 Selkirk Ave. Winnipeg.

Добір найпристойнішого виробу Плащів — Суконок — Спортових одінь.

Спеціялізуємо Роблення-доміри ковтів і сутів.

П. Емельниченко, властитель

ЛИПЕНЬ -- JULY

1949 — має 31 днів — 1949

Кал. н.с. Звич	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	18	**Червень.** Преп. Леонтія канон. Печер., **муч. Емерія.**
2	С	19	†Ап. Юди, брата Господнього, преп. Паісія Велик.
			Нед. 3. Гол. 2. УЄ 3. Літ. Рим. 5: 1-10. Єван. Матея 6: 22-33.
3	Н	20	**Нед. 3 по Зел. Св.** Память угодників землі Волинської
4	П	21	Муч. Юліяна Тарсійського, преп. Юлія пресвітера
5	В	22	Свщм. Евсевія, муч. Галактіона, муч. Юліянії.
6	С	23	Муч. Агрипини діви, муч. Евстахія, Гая й Урбана
7	Ч	24	**РІЗДВО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ.** Муч. Орентія,
8	П	25	Преп. Февронії, Леоніди, Лівії й Евтропії
9	С	26	Преп. Давида Солун., Івана еп. Ґот., Дионисія Печер.
			Нед. 4. Гол. 3. УЄ 4. Літ. Ап. Римлян 6: 18-23. Єван. Матея 8: 5-13.
10	Н	27	**Нед. 4 по Зел. Св.** Преп. Самсона станноприємця
11	П	28	Преп. Сергія і Гермогена, преп. Івана Дамаскина
12	В	29	**Св. ПЕТРА і ПАВЛА АПОСТОЛІВ.**
13	С	30	† Собор 12-ти Апостолів муч. Михаїла, Мелітона
14	Ч	1	**Липень.** Косми і Даміяна безсріб., Антонія Римлян.
15	П	2	Положення Чесної ризи Діви Марії у Влахерні.
16	С	3	Муч. Акинта, Марка, преп. Анатолія затв. Печер.
			Нед. 5. Гол. 4. УЄ 5. Літ. Рим. 10: 1-10. Єв. Мат. 8: 28-34 і 9: 1.
17	Н	4	**Нед. 5 по Зел. Св.** Андрія архиеп. Крит., муч. Теодота
18	П	5	† Преп. Атанасія Атон., преп. Лампада, муч. Анни
19	В	6	Преп. Сисоя схим. Печер., муч. Лукії, мч. Ісавра діяк.
20	С	7	Преп. Томи Малеїна й Акакія Синайс. муч. Киріякії
21	Ч	8	Влкмч. Прокопія, св. Теодосії
22	П	9	Свщм. Панкратія еп., Теодора еп., муч. Андрея і Прова
23	С	10	†Преп. Антонія Печерського, муч. Леонтія
			Нед. 6. Гол. 5. УЄ 6. Літ. Рим. 12: 6-14. Єв. Матея 9: 1-8.
24	Н	11	**Нед. 6 по Зел. Св.** Смерть укр. княгині Ольги
25	П	12	Муч. Прокла й Іларія, преп. Михаїла, св. Вероніки
26	В	13	Собор арх. Гавриїла, преп. Стефана, Саваїта.
27	С	14	Ап. Акили з 70-ти і дружини Прискили, муч. Юста
28	Ч	15	**† Володимира Великого князя України**
29	П	16	Свщмч. Антиноґена, муч. Юлії діви, муч. Павла і сестер
30	С	17	Влкмуч. Марини, преп. Леоніда, муч. Сперата
			Неділя 7. Голос 6. УЄ 7. Літ. Ап. Римлян 13: 1-7. Єван. Матея 9: 27-35
31	Н	18	**Нед. 7 по Зел. Св.** Івана і Памви затвор. Печерських

Різдво Івана Хрестителя. УЄ Луки 1: 18-25. Літ. Ап. Рим. 13: 12-14: 4. Луки 2: 1-12.
Петра і Павла: УЄ Ів. 21: 15-25. Літ. 2 Кор. 11: 21-33 і 12: 1-9. Єв. Мат. 16: 13-19
Володимира Великого. УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Гал. 1: 11-19. Єван. Івана 10: 1-9.

Записки:

The West Hotel
R. J. FLETCHER, Proprietor
One Block from C.P.R. Station
Cor. Main & Sutherland Sts.
Phone 54 122
Winnipeg, Man.

ВЕСТЕРН КООПЕРАТИВА
Лимитед
269 JAMES AVE.
Telephone 22 995
Winnipeg, Man.
Фабрика виробу ріжного рода робучих руквиць.

СЕРПЕНЬ — AUGUST

1949 — має 31 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	19	**Липень.** Преп. Макрини, сестри Василія Вел., преп. Дія
2	В	20	✣ **Ілії пророка.** Зн. мощ. Атанасія ігум. Берестейського.
3	С	21	Преп Онуфрія мовчальника й Онисима Печерського
4	Ч	22	Рівноап. Марії Магдалини, свщмч. Фоки
5	П	23	Муч. Трохима, Теофіла й 13-ти з ними, Аполінарія
6	С	24	†Муч. Бориса і Гліба, преп. Полікарпа археп. Печер.
Нед. 8. Голос 7. УЄ 8. Літ. Ап. 1 Коринтян 1: 10-18. Єван. Мат. 14: 14-22			
7	Н	25	**Нед. 8 по Зел. Св.** †Успення прав. Анни, Олимпіяди
8	П	26	Преп. Мойсея чудотв. Печерського, свщмч. Ермолая
9	В	27	Пантелеймона влмч., преп. Наума, Анфіси ігумені
10	С	28	Апост. з 70-ти: Прохора, Никанора, Тимона і Пармена
11	Ч	29	Муч. Калиника Кил., муч. Серафини діви
12	П	30	Ап. з 70-ти: Сили і Силуана, Крикента, Епенета
13	С	31	Прав. Евдокима Капад., муч. Уліти, прав. Йосифа
Нед. 9. Гол. 8. Утр. Єван. 9. Літ. 1 Кор. 3: 9-17. Єван. Матея 14: 22-34.			
14	Н	1	**Серпень. Нед. 9 по Зел. Св.—Хрещення України**
15	П	2	Перенес. мощей первомуч. Стефана, блаж. Василія
16	В	3	Преп. Ісаакія, Далмата, Фавста, преп. Косми отшел.
17	С	4	Сім молодців в Ефезі спляч.: Максиміліяна, Івана і др.
18	Ч	5	Муч. Евсигнія, Кантидія, Кантидіяна, Василиска
19	П	6	**ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЕ — СПАСА.**
20	С	7	Преп. Пімена пост. Печер., муч. Марина воїна, Атерія
Нед. 10. Голос 1. УЄ 10. Літ. Ап. 1 Корин. 4: 9-16. Єван. Матея 17: 14-23			
21	Н	8	**Нед. 10 по Зел. Св.** Преп. Григорія іконописця Печер.
22	П	9	†Ап. Матея, муч. Юліяна, Маріяна, Івана, Фотія
23	В	10	Муч. архид. Лаврентія, Сикста епис., муч. Романа.
24	С	11	Прпмч. Василія і Теодора Печер., мч. Евпла, Неофіта
25	Ч	12	Муч. Фотія, Памфила, Капитана, Аникити
26	П	13	Тихона еп. Вороніжського, муч. Конкордія, св. Ірини
27	С	14	Перенес. мощей Теодосія Печ., прор. Михея муч Лукія
Нед. 11 по Зел. Св. **Успення Пресв. Богор.** Голос 2. УЄ Луки: 1: 39-49, 56. Літур. Ап. Корин. 9: 2-12; Фил. 2: 5-11. Єван. Матея 18: 23-35 і Луки 10: 28-42; 11; 27-28			
28	Н	15	**Нед. 11 по Зел. Св.—УСПЕННЯ ПРЕСВ. БОГОРОД.**
29	П	16	†Нерук. образ Ісуса Христа, муч. Діомида
30	В	17	Преп. Алипія іконоп. Печер., муч. Мирона, Филипа.
31	С	18	Муч. Флора і Лавра, Серапіона, Івана і Георгія патр.

Ілії: УЄ Луки 11: 47-54. Літ. Ап. Якома 5: 10-20. Єван. Луки 4: 22-30.
Преображення Госп. УЄ Луки 9: 28-36, Літ. Ап. 2 Петра 1: 10-19. Єв. Мат. 17: 1-9.

Записки:

Т. Р. БІҐОРА, В. А.

Український Адвокат і Нотар
Офис над Bank of Toronto
31-A Queen St. — St. Catharines
Office: 5-7585 —.... Res.: 2-1453

В суботу пополудні — в Ґримсбі
від год. 2—5, під ч.
14 Ontario St. — Tel. 261 R.

The Merchants Wholesale
Limited
Одинокий Гуртовий Склад Обувя
і Ткацьких Товарів
під управою членів
Українського Походження
в
EDMONTON, ALBERTA.
Ґео. Дідух, управитель.
В. А. Чумер, секретар.

ВЕРЕСЕНЬ - SEPTEMBER

1949 — має 30 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	Ч	19	**Серпень.** Муч. Андрея Стратилата і з ним 2593 муч.
2	П	20	Прор. Самуїла, муч. Севіра пресв., Мемнона сотника
3	С	21	Преп. Аврамія, ап. Тадея з 70-ти, муч. Васси
Нед. 12. Гол. 3. Утр. Єван. 1, Літ. 1 Корин. 15: 1-11. Єван. Матея 19: 16-26.			
4	Н	22	**Нед. 12 по Зел. Св.** Муч. Агатоника, Зотика, Теопрепія
5	П	23	Свщмч. Іринея еп. Ліонського, Калиника патр. Царг.
6	В	24	Перенес. мощів Петра митр. Київ., свщмч. Евтихія.
7	С	25	Ап. Тита з 70-ти, ісп. Вариса і Евлогія, еп. Едеси
8	Ч	26	Муч. Адріяна і Наталії, препод. Тифоя
9	П	27	Преп. Пімена пост. Печер,, Пімена Вел., Осії ісповід.
10	С	28	†Знайдення мощів Йова Почаївського, преп. Сави
Нед. 13. Усікн. Гол. Ів. Хрест. Гол. 4. УЄ 2. Літ. Ап. 1 Коринтян 16: 13-24 і Діян. 13: 25-32. Єван. Матея 2: 33-42 і Марка 6: 14-30.			
11	Н	29	**Нед. 13 по Зел. Св. — Усікнов. голови Івана Хрест.**
12	П	30	Александра, Івана і Павла патр. Царгор., преп. Врієна
13	В	31	† Пол. Пояса Богород. Івана митр. Київ., Генадія.
14	С	1	**Вересень. Початок Церк. Року.** Симеона стовпника
15	Ч	2	Муч. Маманта, Івана пост. патр. Царгородського
16	П	3	Свящм. Антима еп. Никомид. і з ним Теофіла, Петра
17	С	4	Муч. Вавили еп. Антіох., прор. Мойсея Боговидця
Нед. 14. Гол. 5. Утр. Єван. 3. Літ. Ап. 2 Корин. 1: 21—2: 4. Єван. Матея 22: 1-14.			
18	Н	5	**Нед. 14 по Зел. Св.** Праведного Захарії й Елисавети
19	П	6	Чудо Архистр. Михаїла в Хонах, преп. Архипа
20	В	7	Предпр. Рожд. Богородиці, муч. Макарія Канівського.
21	С	8	**РІЗДВО ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ.** Муч. Руфа і Руфіяна
22	Ч	9	Богоот. Якима й Анни, муч. Северіяна, Теодосія
23	П	10	Муч. Минодори, Митродори і Нимфодори, ап. Лукія
24	С	11	Преп. Теодори Олександ., муч. Серапіона, Кронида
Нед. 15. Гол. 6. Утр. Єван. 4. Літ. 2 Корин. 4: 6-15. Єван. Матея 22: 35-46.			
25	Н	12	**Нед. 15 по Зел. Св.** Свщмч. Автонома еп., прп. Атанасія
26	П	13	Предпразд. Воздвиження Ч. Хреста, Корнилія сотн.
27	В	14	**ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА ГОСПОД.**
28	С	15	Влкмч. Никити, преп. Филотея, муч. Порфирія
29	Ч	16	Влкмч. Евтимії, Китрияна митр., Состена, Віктора
30	П	17	Муч. Віри, Надії і Любови і матері їх Софії, Агатоклії

Різдво Пр. Бог. УЄ Лу 1: 39-49 і 56. Літ. Фил. 2: 5-11. Єв. Лу 10: 38-42 і 11: 27-28.
Воздв.: УЄ Ів. 12: 28-36. Літ. 1 Кор. 1: 18-24. Єв, Івана 19: 6-11, 13-20, 25-28, 30-35

Записки:

ДР. Ю. Е. ДРАҐАН

M.D., C.M., L.M.C.C.
Лікар, Акушер і Оператор
Член Домініяльної Ради Лікарів.
З практикою по шпиталях
в Рочестер, Філаделфії,
Бостоні, Ню Йорку
та Балтімор.
601 Canada Building,
SASKATOON, SASK.
(Коло сієнарської стації)

М. Н. ГРИГОРЧУК

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК ітд.
Перепроваджує всякі судові
справи, карні, цивільні
і тестаментальні.
Адреса:
M. N. HRYHORCHUK, B.A., LL.B.
Box 81, Ethelbert, Man.

ЖОВТЕНЬ -- OCTOBER

1949 — має 31 днів — 1949

Звич. Кал. д. с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	18	**Вересень.** Преп. Евменія еп., муч. Кастора, Арідни
			Нед. 16. Голос 7. УЄ 5. Літ. Ап. 2 Коринтян 6: 1-10. Єван. Матея 25: 14-30
2	Н	19	**Нед. 16 по Зел. Св.** Муч. Трохима, Саватія і Доримед.
3	П	20	Влкмч. Евстафія Плакиди, з ним Теопістії, Агапія
4	В	21	Ап. Кондрата з 70, преп. Даниїла, муч. Іпатія еп. Ефес.
5	С	22	Преп. Отців в печерах Антонія в Київі, прор. Йони
6	Ч	23	Зачаття св. Івана Хрестителя, мч. Андрея, мч. Ксантипи
7	П	24	Пермч. Теклі, прав. Никандра, Корпія, Аврамія
8	С	25	Преп. Евфросинії, муч. Пафнутія і 546 з ним, Руфа
			Нед. 17. Гол. 8. Утр. Єван. 6. Літ. 2 Корин. 6: 16-18 і 7: 1. Єван. Мат. 15: 21-28.
9	Н	26	**Нед. 17 по Зел. Св.** †Івана Богослова, муч. Хири
10	П	27	Муч. Калістрата і 49 воїнів з ним, преп. Саватія
11	В	28	† Преп. Харитона ісп., мч. Марка, Александра, Алфея.
12	С	29	Преп. Киріяка отшел., Теофана Милостивого
13	Ч	30	Михаїла 1-го митр. Київського, смч. Григорія Вірм.
14	П	1	**Жовтень. ПОКРОВ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ.**
15	С	2	Андрея Христа ради юродивого, свщмч. Кипріяна
			Нед. 18. Голос 1. УЄ 7. Літ. Ап. 2 Коринтян 9: 6-11. Єван. Луки 5: 1-11
16	Н	3	**Нед. 18 по Зел. Св.** Преп. Дионисія затворн. Печер.
17	П	4	Свщмч. Еротея, Володимира Новгор., преп. Еладія
18	В	5	Муч. Харитини, преп. Даміяна Печер., святит. Петра.
19	С	6	Ап. Томи з 70-ти, мч. Еротиїди діви, муч. Макарія
20	Ч	7	Муч. Сергія і Вакха, преп. Сергія Печер., Юліяна
21	П	8	Преп. Пелагії, св. Таїси, преп. Трифона, св. Пелагії
22	С	9	†Ап. Якова Алфеєвого з 12-ти, преп. Андроника
			Нед. 19. Гол. 2. УЄ 8. Літ. 2 Кор. 11: 31-32 і 12: 1-9. Єван. Луки 6: 31-36.
23	Н	10	**Нед. 19 по Зел. Св.** Муч. Евлампія й Евлампії
24	П	11	Ап. Филипа з 70-ти, Теофана пост. Печ., Теофана еп.
25	В	12	Мч. Прова, Тараха й Андроника, преп. Косми Святог.
26	С	13	Муч. Карпа, преп. Веніямина Печер., преп. Никити
27	Ч	14	Преп. Параскевії Серб., Николая Печер., мч. Назарія
28	П	15	Преп. Евтимія нового, прпмч. Лукіяна пресв. Антіох.
29	С	16	Муч. Лонгина сотника, Леонтія, Дометія, Терентія
			Нед. 20. Гол. 3. УЄ 9. Літ. Галат 1: 11-19. Єв. Луки 7: 11-16.
30	Н	17	**Нед. 20 по Зел. Св.** Память Отців 7-го Всел. Собору
31	П	18	†Ап. Луки з 70-ти, преп. Юліяна пуст., Йосафата іг.

Покров Богор. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Літ. Жид. 9: 1-7. Луки 10; 38-42; 11; 27-28.

Записки:

ЛЕВКО Г. ФАРИНА

ОКУЛІСТ

Веде Канцелярію під адресою:

202 UNION BUILDING
Edmonton, Alberta.
Телефон 28631

ЕКЗАМІНУЄ ОЧИ—
ПРИПАСОВУЄ ОКУЛЯРИ.

Union Drugs

PRESCRIPTIONS

10025 - 102nd Ave. Union Bldg.

EDMONTON, ALBERTA.

Phone 21397

Н. ІВАСЮК, B. Sc.
Аптекар.

ЛИСТОПАД -- NOVEMBER

1949 — має 30 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	**19**	**Жовтень.** Блаж. Клеопатри і Івана, Евсевія діякона.
2	С	20	Влкмч. Артемія, муч. Евора й Евнея, преп. Матрони
3	Ч	21	Преп. Іларіона Вел., Іларіона Печерського.
4	П	22	Рівноап. Аверкія еп. Єропольського, муч. Александра
5	С	23	Ап. Якова, брата Господ. з 70-ти, Ігнатія патр. Царг.
			Нед. 21. Гол. 4. Утр. Єван. 10. Літ. Галат 2: 16-20. Єван. Луки: 8: 5-15
6	Н	24	**Нед. 21 по Зел. Св.** Преп. Арети, Сисоя і Теофіла Печ.
7	П	25	Муч. Маркіяна і Мартирія, св. Таїти, муч. Анастасія
8	В	26	**ДИМИТРІЯ ВЕЛИКМ.** Преп. Теофіла, муч. Лептини.
9	С	27	Преподобного Нестора Літописця, муч. Нестора
10	Ч	28	Муч. Терентія й Неоліни та дітей їх, муч. Параскеви
11	П	29	Препмч. Анастасії Римлянки, муч. Феліцитини
12	С	30	Муч. Зиновія і Зиновії, ап. Тертія, Марка, Юста
			Нед. 22. Голос 5. УЄ 11. Літ. Ап. Галат 6: 11-18. Єван. Луки 16: 19-31
13	Н	**31**	**Нед. 22 по Зел. Св.** Преп. Спиридона й Никодима Печ.
14	П	**1**	**Листопад.** Косми і Даміяна та матері Теодотії
15	В	**2**	Муч. Акиндина, Пигасія, мч. Домни, преп. Маркіяна.
16	С	**3**	Муч. Акепсима еп., Йосифа пресв., Айтала діякона
17	Ч	**4**	Преп. Йоаникія Вел., Ахила Печер., мч. Никандра
18	П	**5**	Муч. Галактіона й Епістими, Григорія арх. Алексан.
19	С	6	Павла, архіеп. Царгор., дів: Тукеси, Александри
			Неділя 23. Голос 6. УЄ 1. Літ. Ап. Ефесян 2: 4-10. Єван. Луки 8; 26-39
20	Н	**7**	**Нед. 23 по Зел. Св.** Св. 33 мч. в Мелітині, Єрона, Ісихія
21	П	**8**	**СОБОР АХИСТР. МИХАЇЛА** і др. **Ангелів**, преп. Марти
22	В	9	Онисифора іспов. печер., Матрони царгор., мч. Маври
23	С	10	Ап. з 70-ти: Ераста еп., Олимпа, Родіона і Сосипатра
24	Ч	11	Муч. Мини, преп. Теодора Студита, Стефаніди
25	П	12	Св. Івана Милостивого патр. Алекс., преп. Ніла пост.
26	С	13	† Івана Золотоустого архіеп. Царгород., муч. Манефи
			Неділя 24. Голос 7. УЄ 2. Літ. Ап. Єфесян 2: 14-22; Євангелія Луки 8: 41-56
27	Н	14	**Нед. 24 по Зел. Св.** †Ап. Филипа з 12-ти, Григорія Пал.
28	П	15	**Початок Пилипівки.** Муч. Гурія, Самона й Авіва.
29	В	16	Ап. і еван. Матея (Левія з 12-ти), преп. Сергія схимн.
30	С	17	Григорія еп. і чудтв. Неокесарійського, преп. Никона

Димитрія: УЄ Мат. 10: 16-22. Літ. 2 Тим. 2; 1-10. Єван. Івана 15; 17-27 і 16; 1-2.
Собор Архан. Михаїла. УЄ Матея 13: 24-30, 36-43. Літ. Жид. 2: 2-10 і Луки 10: 16-21

Записки:

І. Р. СОЛОМОН
АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК І НОТАР.

Перепроваджують всякі судові справи — карні, цивільні, спадкові, розводові, позичкові і інтабуляційні.

J. R. SOLOMON, LL.B., M.L.A.
711 McIntyre Block,
Winnipeg, Man. — Phone 93 071
Телефон 93 071

ДР. А. Г. КОТИК
ДЕНТИСТ

Найновіші прибори для забезпечення цілковитої сатисфакції пацієнта.

Канцелярії під числом
802 Toronto General Trust Bldq.
Winnipeg, Man.

Телефон офісу 95 821

ГРУДЕНЬ — DECEMBER

1949 — має 31 днів — 1949

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	Ч	18	**Листопад.** Св. муч. Платона, Романа, Варула
2	П	19	Прор. Авдія, преп. Варлаама ігумена Печерського
3	С	20	Преп. Григорія Декаполита, Прокла арх. Царгород.
Неділя 25. **Введення в Храм Пресв. Богор.** Гол. 8. УЄ 3. Літ. Ап. Єфесян 4: 1-6 і Жидів 9: 1-7. Єван. Луки 10: 25-37 і Луки 10: 38-42; 11: 27-28			
4	Н	21	**Нед. 25 по Зел. Св. — ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПР. БОГ.**
5	П	22	Ап. Филимона і з ним Архипа та муч. Апфії й Кикилії
6	В	23	Амфілоха еп. Іконійського, еп. Теодора, Антіохійсь.
7	С	24	Влкмч. Катерини, Порфирія і 200 воїн., цариці Августи
8	Ч	25	Климента еп. Риму, Мартиніяна діякона
9	П	26	Преп. Якова пуст., Алипія стовп., муч. Георгія Хіос.
10	С	27	Влкмч. Якова перського, преп. Паладія, Романа чуд.
Нед. 26. Гол. 1. УЄ 4. Літ. Ап Єфесян 5: 9-19. Єван. Луки 12: 16-21			
11	Н	28	**Нед. 26 по Зел. Св.** Прпмч. Стефана Нов., мч. Іринарха
12	П	29	Муч. Парамона і з ним 370, преп. Нектарія Печер.
13	В	30	† Андрея Первоз., Фрументія, архиеп. Індійського.
14	С	1	**Грудень.** Прор. Наума, Филарета Милост., муч. Ананії
15	Ч	2	Прор. Аввакума, Атанасія затвор. Печерського
16	П	3	Прор. Софонії, преп. Івана Мовчал., еп. Колонійск.
17	С	4	Влмч. Варвари і з нею Юліянії, преп. Івана Дамаскина
Неділя 27. Голос 2. УЄ 5. Літ. Ап. Єфесян 6: 10-17. Єван. Луки 13: 12-17			
18	Н	5	**Нед. 27 по Зел. Св.** †Преп. Сави освящ., Гурія арх.
19	П	6	**НИКОЛАЯ МИР-ЛИКІЙСЬКОГО ЧУДОТВОРЦЯ**
20	В	7	Амвросія еп. Медіол., Івана Печер., Преп. Павла посл.
21	С	8	Преп. Потапія, Ап. з 70-ти: Состена, Аполоса, Кифи
22	Ч	9	**Зачаття Пресв. Богородиці від св. Анни,** пр. Самуїла
23	П	10	Муч. Мини, Ермогена й Евграфа, муч. Маріяна
24	С	11	Преп. Даниїла Стовп., Луки муч., Леонтія, Варсави
Нед. св. Праотців. Голос 3. УЄ 6. Літ. Ап. Колосян 3: 4-11 і Колосян 1: 12-18. Єван. Луки 14: 16-24.			
25	Н	12	**Нед. Св. Праотців.** Спиридона чудотв., Александра еп.
26	П	13	†Муч. Евстаратія, Авксентія, Евгена й Ореста.
27	В	14	Муч. Тирса, Левкія, Калиника, муч. Аріяна і Теотиха.
28	С	15	Свщм. Елевтерія і матери його Анфії, Стефана археп.
29	Ч	16	Прор. Аггея, блаж. Теофанії, мч. Марина
30	П	17	Преп. Даниїла і трох молодців: Ананії, Азарії і Мих.
31	С	18	Муч. Севастіяна і воїнів його, Модеста арх. Єрусал.

Воведення: УЄ Луки 1: 39-49 і 56. Літ. Жидів 9: 1-7. Єван. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28
Зач. Пр. Бог. УЄ Лу 1: 39-49, 56; Літ. Гал. 6: 22-31; Єв. Лу 10: 38-42 і 11: 27-28.
Николая Чудотв. УЄ Іван 10: 9-16. Літ. Ап. Жидів 13: 17-21. Єван. Луки 6: 17-23

Записки:

ДР. Г. НОВАК

M.D., C.M.

ЛІКАР, ХІРУРҐ і АКУШЕР

Dr. G. NOVAK
459 Selkirk Ave., cor. Powers St.

WINNIPEG, MANITOBA
Телефон: 54 351

ДР. П. ЗАКУС

ДЕНТИСТ

веде свою канцелярію
під числом:

592 SELKIRK AVE.
WINNIPEG, — MANITOBA

Телефон офісу 55 043

ОРҐАНІЗАЦІЯ МІЖ ОРҐАНІЗАЦІЯМИ

Ні одна українська орґанізація в Канаді не зробить для вас більше, як

Українське Товариство Взаїмної Помочі

В цім Товаристві можете заасекурувати себе, свою жінку, своїх дітей на такі суми, як $250, $500, $750, $1,000 і $2,000 за оплатами, які будуть найдогідніші для вас —

РОДИ АСЕКУРАЦІЇ:

життєва асекурація, платна до смерти
життєва асекурація, платна 20 літ
життєва асекурація, платна 30 літ
життєва асекурація, платна до 65 року
ендавмент на 20 літ
ендавмент до 65 року.

Поліси Українського Товариства Взаїмної Помочі признають їх власникам зворотні й невтратні вартости, а це значить, що ваша асекурація не пропадає, коли по якімсь часі не зможете на ню більше платити.

ВИ НЕ МОЖЕТЕ БУТИ БЕЗ ЦЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ АСЕКУРАЦІЇ.

Ukrainian Fraternal Society of Canada

BOX 3512 **Winnipeg, Man.**

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС"

Виходить від 1910 року кожного тижня.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС" Є:

ПЕРШИМ українським часописом в Канаді незалежним від чужих.

ПЕРШИМ, який вчив русинів, що вони українці.

За ним є 38 літ громадської праці і тим він заслугує на довіря і піддержку.

В кождій УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ повинен бути „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС".

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА: В Канаді $2.50; в Зединених Державах $3.00; в інших краях $3.50.

Адреса:

UKRANIANIAN VOICE

BOX 3626 Sta. B. **WINNIPEG, MAN.**

ХОЛОДНИЙ ЯР.

У всякого своє лихо,
І в мене те лихо ;
Хоч не своє, — позичене,
А все таки лихо.
На щоб бачся, те згадувать,
Що давно минуло,
Будить Бог знає колишнє?
Добре, що заснуло...

Хоть би Яр той! Вже до його
І стежки малої
Не осталось, і здається,
Що ніхто й ногою
Не ступив там... А згадаєш,
То була й дорога
З монастиря Мотриного
До Яру страшного.
В Яру колись гайдамаки
Табором стояли,
Лагодили самопали,
Ратища стругали...
У Яр тоді сходилися,
Мов із хреста зняті,
Батько з сином, і брат з братом
Одностайне стати
На ворога лукавого,
На лютого Ляха.

Деж ти дівся, в Яр глибокий
Протоптаний шляху?
Ти сам заріс темним гаєм,
Чи то засадили нові кати,
Щоб до тебе люде не ходили
На пораду: що їм діять
З добрими панами,
Людоїдами лихими,
Новими Ляхами?

Не сховаєте! Над Яром
Залізняк вітає,
Тай на Умань позирає,
Гонту виглядає.

Не ховайте, не топчіте
Святого Закона,
І не кличте преподобним
Лютого Нерона!
Не славтеся царевою
Святою війною,
Бо ви й самі не знаєте,
Що царики коять.
А кричите, що несете
І душу і шкуру ,
„За отечество"!
Їй Богу,
Овеча натура!
Дурний шию підставляє
Й сам не знає за що,
Та ще й Ґонту зневажає,
Ледаче ледащо!
„Ґайдамакі — не воїни,
Разбойнікі, вори,
Пятно в нашей історії!"

Брешеш людоморе!
За святую правду, волю
Розбійник не встане,
Не розкує закований
У ваші кайдани
Народ темний; не заріже
Лукавого сина;
Не розібє живе серце
За свою Вкраїну.
Ви розбійники неситі,
Голодні ворони!
По якому правдивому
Святому Закону,
І землею всім даною
І сердешним людом
Торгуєте?

Стережіться ж,
Бо лихо вам буде,
Тяжке лихо! Дуріть дітей,
І брата сліпого,
Дуріть себе, чужих людей,
Та не дуріть Бога!
Бо в день радости над вами
Розпадеться кара,
І повіє новий огонь
З Холодного Яра.

Тарас Шевченко.

Пояснення:

ХОЛОДНИЙ ЯР — належить до опису в „Гайдамаках", де збиралися гайдамаки, коли мали вирушити проти ляхів. Там сказано: „У темному гаю, в зеленій діброві на припоні коні отаву скубуть..." Це було в околиці Мотриного монастиря, в якому, по опису Шевченка, святили ножі для гайдамаків.

НЕРОН — римський цар, що панував від 54 до 68 р. по Христі, і був дуже жорстоким та лютим. Він вбивав своїх рідних, матір жінку, своїх учителів і дорадників. Він жорстоко мучив християн. Спалив місто Рим. Вкінци тікаючи з Риму, він відобрав собі життя. Нині жорстоких людей звуть Неронами.

Московські слова по нашму: „Гайдамаки не вояки, — розбійники, злодії, пляма в нашій історії".

Значіння поеми — Коли перенести зміст висше поданого вірша на нинішні часи, то він дуже точно змальовує те, що нині на Україні діється. Нагадує Шевченко Холодний Яр, в якому колись Гайдамаки готовились йти на ворога, але і ворог і Яр той є донині. Дорога і стежка на земли до нього заростає, але він лишається давним живим Яром в людських споминах, в людських серцях. Тут дорога до Яру ніколи не заросте; найлютійши ворог тої дороги перед українцями не сховає. І над тим Яром, що в людських душах, уноситься безнастанно дух Залізняка, дух Ґонти, тих оборонців української справи.

Тут чуємо заклик звернений до нинішних українських зрадників, щоби отямились і не вихваляли теперішнього Нерона, що з Москви неволить Україну. Заклик, щоби не славилися тим, що нинішний Нерон виробляє. Заклик, щоби не зневажали і не називали розбійниками тих українців, що борються проти Нерона, — бо дійсними розбійниками є самі Нерони і ті, що їм служать та їх величають.

Вкінци поет каже, що коли можна одурювати дітей і несвідомих людей, то Бога одурити не можна; отже на тім будує поет свою велику віру, що в хвили, коли Нерони будуть найбільше радіти, думаючи, що вже ніхто проти них не стане, над їх головами розсиплеться належна їм кара, а з Українського Холодного Яру повіє новий огонь на освободження України.

СТАРИЙ ПАЛАМАР.

ВСТУПНІ УВАГИ.

При поділі Польщі в 18-ім віку Росія забрала західно-північні українські землі. Українське населення тих земель було тоді уніятське (греко-католики). Але було тут чимало поляків, що за Польщі панували над українцями, були польські костели, ксьондзи (священики польські). Росія довгий час не інтересувалася уніятами, отже поляки і дальше уніятів кривдили, як лише могли.

В 1839 р. зібрався в Полоцьку Собор уніятських епископів. На тім соборі вложено письмо, де представлено положення уніятської Церкви і Собор звернувся до царя, щоби той приняв уніятів назад до православія. Так унія закінчилася.

Але були і такі люде, що занадто перенялися унією, отже і дальше вважали себе уніятами. Аж опісля Росія постановила всіх до православія звести, вживаючи до того сввящеників москалів та поліційної сили.

Церква на тих землях була Українська, а треба знати, що між Українською, а Московською Церквою було багато ріжниць. В тім, що дуже важне, обі Церкви були однакові, але в менше важних, в дрібних справах ріжниць було багато,—українці мали деякі свої окремі звичаї, окремі обряди, відповідні їх вдачі і їхній культурі.

І це не був ніякий гріх. Кожний нарід в дрібних, не надто важних церковних справах, уводить в церковне життя свої питоменности, свою культуру. Це ж природне. Одні москалі не хотіли з тим годитися. Для них правовірним було лише те, що було в церквах московських, отже вимагали, щоби і в Українській Церкві було таке саме.

Це зводилося до того, що Українська Церква має бути не то Православна, але Московська. Це українці бачили і відчували, в якім вони труднім положенню. З одної сторони поляки напихають їм своє польське, а з другої москалі своє московське. А на те, що їхнє власне, нема місця.

Невдоволені були ті, що стояли вже при Православній Церкві, а хто ж уважав себе уніятом, тому ще тяжше було наблизитись до Церкви Православної.

Ходить тут головно про Холмщину. Наслав туди московський уряд москалів священиків і ті старалися силою привертати уніятів до православія. Хто ж не хотів за ними піти, того звали „калакутом", „перекінчиком", та ще як. Звало воно так і православних, які хотіли задержати свої українські звичаї в церкві. Де ж нарід сильно обороняв своє, там вживано жорстокої поліційної сили.

Таке діялося до 1905 року, коли то оголошено в Росії маніфест про релігійну свободу. І та московська дика робота довела до того, що коло 200,000 уніятів перейшло до костела, до поляків.

Та не можна не згадати, що в великій мірі до того причинилося і католицьке духовенство, що рівно ж не перебирало в способах, щоби свого досягнути.

До таких часів належить дальше наше оповідання.

ОПОВІДАННЯ:

I.

У той час на Холмщині було немало сел, де, як у побожній семі, панувала згода, мир та тишина.

Перше місце серед цих сел, безумовно, належало Верховинцям. Тут народ здебільшого був тверезий. Ледацюга пан, зайнятий полюванням та картами, дуже мало „дбав" про селян і, коли стара коршма завалилась, він, на сором собі й селу, нової не збудував.

Зате у Верховинцях ніщо не мутило життя, не порушало спокою й не виводило народу з рівноваги. Все тут робилось спокійно, просто, без тертя й без хвилювання. Навіть при такій надзвичайній події, як смерть паламаря Гуди, верховичане не втратили, як кажуть, голови.

Паламаря, розуміється, з честю похоронили, вшанували його память добрими поминками, на яких був у вдови не тільки дяк, але й сам священик, і почали думати про нового паламаря.

— Кого ж ми візьмемо? — турбувалися братчики.

Але небіжчик панотець Йосип Глиняний, який за все своє священствування всього один раз похвилювався, — спокійно відповів:

— Чого турбуватися! Бог сам дасть.

І дійсно, Бог дав такого паламаря, який нікому й не снився й який на протязі кількох років відогравав більшу ролю, ніж братчики, ніж старости.

Сталося це так.

У неділю після Служби Божої панотець казав парафіянам:

— А но почекайте там коло церкви, побалакаємо, кого б нам на паламаря взяти.

Звичайно, ніхто до дому не пішов. Було ясне, Боже літо. Посідали люде на паркані, на мураві, під дзвіницею. Чекають та мирно балакають про те, що кого болить. А дівчат аж пече від нетерпіння.

Нарешті вийшов з церкви священик. Почалась нарада. Звичайно, балакають старші, а молоді слухають та вчаться.

Так кого ж ми візьмемо? — каже пан-отець. — Треба, щоб людина була й розумна, й побожна, й ростороопна, бо мусить й до престолу наблизитися, й святу річ у руки взяти, й взагалі не забути язика у роті підчас Служби Божої. Так кого ж, кажіть?

— Долиняка Миколу! — сказав хтось з присутніх.

— Я не можу. Я раз-у-раз грішу; що посту забуваюсь і скоромлюся... Вибирайте кого іншого.

— То може Івана Брилу.

— Я теж не можу, почервонів Брила, — ви ж знаєте... в „козі" сидів... за те, що на шальварок не виїхав торік.

Перебрали ще кількох парафіян, але за кожним був якийсь гріх. А як важкого гріху й не було, то або Бог численною сем'єю наділив, або щось іншого перешкоджало.

Зажурилися парафіяне. Та й їсти вже хотілося.

Враз виходить наперед старий Василяк.

— Як що нікого нема, то може мені дозволите тимчасово бути паламарем.

Всі аж здивувалися. Василяк — найповажніший, найбагатший і найчесніший з усіх господарів села. Йому б старостою бути, а не паламарем.

— Де ж вам куме, — почав сусід.

— Не кажіть; нічого путнього не

скажете. У господарці — мене сини заступили, робити нічого, то й хотів би Богові послужити, бо може швидко й помирати прийдеться.

Парафіяне з радістю прийняли пропозицію Василяка, й дуже пишалися своїм паламарем перед іншими парафіянами.

— Хоч цілий світ обійди, такого другого не знайдеш.

Всі з паламаря були задоволені, а Бог уділив йому довгого віку, — то й прослужив старий Василяк аж девять років.

II.

Уділив Бог довгого віку й священикові Глиняному. Отже й служили двоє старих, як голуби сиві — єгомость та паламар. Священик кроку не зробив, не порадившись з паламарем, а паламар на крок не відходив від єгомостя, щоб бачити, як і що він робить. Звичайно два українці, два брати, два сини одного народу.

І чого не міг зробити священик, то вже напевне зробив паламар.

Траплялося, що о. Глиняний переконує якогось уніята, що його предки були православні, що віра православна походить ще від самих Апостолів, але переконати не може. І тоді звертається він до паламаря:

— А тепер говоріть ви, Сидоре, ви то вмієте на свій лад говорити. Дав вам Бог такий талан, що не всякий його має.

І бували випадки, що паламареві й справді вдавалося. Як почне говорити отак по-простому, то й зрозуміє людина.

— Хе-хе-хе! — сміється бувало о. Глиняний, — жаль, що в вас, Сидоре, освіти не має; священиком, або місіонаром би вас зробили.

— Може й краще, що освіти немаю, — сміючись відповідає Василяк, — бо як би я був ученим, то може б й мене люде не розуміли...

Єгомость робив суворе лице, а сам сміявся, при чому, замість звичайних звуків з його уст неслося:

— Ну, ну, ну!

Найбільше радилися старі перед Великими Святами та відпустами. В цих нарадах завжди брав гору Василяк; як тільки священик почне висловлювати свої міркування щодо прикраси церкви, щодо світла або порядку, Василяк раз-у-раз перебиває його:

— Це вже моя справа. А ваше діло, прошу єгомостя, добре Богові молитися та людей навчати. Ні, ні. Краще не втручайтеся, бо гірше вийде...

Священик корився, бо паламар все одно від свого не відступився б. А це переможцеві давало ще більше духу. Не спить старий, не їсть. Усе працює. Зате як одягне церкву на Різдво ялинками, або на Зелені Свята берізкою, — як у раю, тільки пташок Божих бракує. А кращого „Гробу" у страсну пятницю ні в одній парафії не було. Чужі приходили дивитися. Правда, Василяк не все робив сам: йому помагали й хлопці, й дівчата, й навіть старші люде, але головою всього був старий паламар.

Взагалі Василяк служив церкві з відданістю та щирістю. Коли він, сивий з білою бородою й добрими блакитними очима, подавав кадило, або запалював свічки, або щось інше робив, у церкві теплійшало та яснійшало. Бо робив він все те так побожно, так поважно, що начеб не звичайний чоловік це робив, але велекий богоугодник. Дивишся і голова твоя перед його роботою сама схиляється. Бо і справді дуже гідним чоловіком він був.

Особливо впливало на парафіян те, як він дзвонив. Не знаю, чи всі зрозуміють це явище. Але, справді, Василяк дзвонив не так, як дзвонять звичайні паламарі. Здається, вдарити у дзвін і все, бо це ж не струмент який. Та ні. Старий паламар дзвонив якось особливо. В його руках дзвони промовляли, як живі; промовляли чоловічими голосами, просто до серця. В них чулося щось таке, чому немає назви. Здавалось, що у відповідь на натхнені мідні звуки дзвонів довкола у природі — у садках, луках і далеких полях і лісах — промовляла якась велика-велика любов, якась безмежна ласка, якась цілюща тиша, що мягко ллялася в душу й лікувала її від усякого тягару та болю.

Особливо прекрасний був цей дзвін у суботу ввечері. Ще горить робота довкола, ще людське серце бється у буденній горячці, а з дзвіниці вже злетів перший удар.

— Буммм... — промовив найбільший дзвін, і цей могутній аксамитовий звук понісся далеко-далеко по селу й за село.

За ним полинув другий, третий, четвертий.

Почули селяне у полі ці звуки. Здіймають капелюхи та шапки, хрестяться. Де-не-де чується:

— От, як старий промовляє!...

III.

Якось у середині пилипівки о. Глиняний помер.

Наближалося Різдво. Парафіянам хотілося по-божому відсвяткувати це велике свято, а священика не було. Зібралися, порадилися тай післали до єпископа післанця. Цим післанцем і був старий Василяк. Що він казав єпископові, парафіяне не знали. Але через кілька день священик вже був.

— Як ви це так, куме? — цікавилися приятелі: — мабуть, щось таке закрутили єпископові, що так поквапився.

— Гм... Сказав, що як за кілька день священика не буде — всі до костьола підемо...

Селяне сміялися, а Василяк, викресуючи огня до люльки, не моргнув навіть.

Нового священика паламар зустрів попростому.

— А як, прошу єгомосця, звати вас? — спитався, він як кажуть, з копита.

— Отец Карп, — відповів священик по російському.

—Карп? В нас так називають панську рибу. А на людей кажуть Карпо.

— То так по-вашому, а по-русски Карп.

— Ага. А прізвище ваше? Яке буде?

Священик здивовано глянув на паламаря.

— У мене прозвіща нет. Мене називають по фамілії — Баранов.

— Так, так, — прошамкав Василяк, — Баранів... а в нас таких нема.

— А ти кто будеш? — спитався у свою чергу священик.

Тепер зморщилося чоло в старого Василяка; він не призвичаєний був до „тикання", але стерпів.

— Я, — відповів він поважно, — тутешній паламар. По своїй волі девять років прослужив й девять років панотець мене слухався.

Священик глянув на старого з-під брови.

— Не всьо розумію по-вашему.

— Навчитесь. Ось який оттой стражник Звірів — він теж з Росеї, — а навчився. Бог поможе

Не знаю, чим закінчилась би перша розмова Баранова з Василяком, як би не почувся голос матушки:

— Отец Карп! треба меблі розставляти.

— То я вам поможу, — заговорив Василяк і взявся до роботи.

Де-який час йшло гладко. А як дійшло до ліжок, у спальні, скоївся інцідент. Батюшка хотів поставити своє ліжко біля зовнішньої стіни, а матушчине ліжко біля стіни внутрішньої. А Василяк хотів зробити навпаки.

Нет, так не будет, — заявляв священик.

— А я вам, кажу, пане єгомостю, що так повинно бути. Матушка буде спати на правому боці й світло не буде разити їй очей. Небіжка матушка так спала...

— Не хочу, не хочу!

І батюшка з матушкою поставили ліжка по свойому.

Цей факт нічого доброго Василякові не предвіщав. Добра воля його болюче це відчула, бо він не призвичаєний до такої поведінки священика. Настрій в нього впав. І він, попоравшися ще кілька хвилин, пішов до дому.

Тяжко було в нього на душі. Хотілось зайти на плебанію (до дому священика), щось порадити панотцеві, як це бувало колись, побалакати про церкву, — а серце не тягло туди. Чужий чоловік, тай годі. Не українець — москвин!

— Не з наших він. І не розуміє нас і балакає так, що не второпаєш, — повторяв собі паламар.

IV.

Дальші відносини священика з паламарем вирішила неділя.

Отець Карп правив першу Службу. Народ, як звичайно, пильно придивлявся до кожного його кроку, прислухувався до кожного звука. Й це хвилювало його. Він напружував усі сили, щоб стримати свої хвилювання й показати себе з найкращого боку. Про це саме старався й старий паламар. Йому теж хотілося дати до зрозуміння, що він не аби-який паламар і добре знає, як і що робити.

На цьому пункті й стукнулися єгомосць з паламарем.

Перед Євангелією старий взяв аналой та поставив перед царськими вратами.

— Нє нужно, — шепнув священик, — убері.

— Як не треба. Будете ж Євангелію читати.

— Євангеліє читаєтся на престолі...

— Це неправильно, — авторитетно зауважив паламар, — треба читати лицем до народу. Христос, як проповідував, то не відвертався спиною.

— Делай, как велят, — спалахнув священик (Роби як приказують).

— Але, прошу єгомостя, ви помиляєтесь. Весь народ знає, що Євангелію треба читати тут, а не там. Небіжчик завжди так читав.

Священик замовчав. Євангелію він прочитав на престолі, а аналой простояв сиротливо на солеї. Парафіяне все це бачили й, розуміється, були по боці паламаря, бо він робив „що треба".

Далі Василяк все робив так, як „завжди робилося" за часів небіжчика Глиняного, різко підкреслюючи, що верховичане, мовлявши, не в тімя биті й добре розуміються на Службі Божій... Священик кипів, але мовчав, побоюючись непорозуміння.

Але воно все ж таки сталося.

Після „отпусту" священик увійшов у вівтар і почав роздягатись.

— Треба ж хрест людям дати, — звернувся до нього паламар, трима-

ючи в руках свячену воду та кропило. люде.

— Какой крест?

— Та поцілувати. Чекають же

Священик виглянув з вівтаря: дійсно парафіяне чогось чекали.

— Ідіть же швидше, — наказуючи сказав Василяк, — бо будуть гніватися.

— Не розберьош вас, — буркнув єґомость і почав одягати фелон. А вода зачєм? (Вода на що?).

— Кропити людей.

О. Карпо не знав, як кропити — чи всіх разом, чи по одному, а паламаря питатися не хотів.

— Кропіть нє буду.

Паламар вийшов до народу й оголосив:

— Хрест дасть, а кропити не буде.

Серед парафіян перебігла хвиля невдоволення. Священик це бачив і відчував. І в душі його спалахнуло недобре почуття до старого паламаря.

Виходячи з церкви о. Баранов холодно й різко сказав Василякові:

— Ви Василяк, нє в свої дєла нє вмєшивайтєсь. Чтоб етаво больше нє било. (Ви більше в несвої справи не мішайтесь. Щоби того більше не було).

— Хіба ж Служба Божа не моя справа? — здивувався Василяк, — та я девять років добровільно прослужив. І девять років мене небіщик о. Глиняний в неодному слухав. А коли треба, то слухав і я його. А він старший був за єґомостя. Тай вам треба слухати, коли хтось добре радить, коли вам правду кажуть — бо правда тільки одна на світі, хто б не казав її, чи пан, чи хлоп.

Василяк був відважним чоловіком, певним себе, а тут же він бачив, що священик зневажає те, що їм святе, що їхнє. Бачив, що священик не прийшов з ними жити, але їм приказувати, їх не питаючи.

Бачив і священик, що Василяк не хоче коритися, отже говорить:

— Давольна, старик, глупості ґаваріть. Вам нужна отдахнуть. Патому я завтра наймаю нового паламаря. (Досить, старче, дурниці говорити. Вам час спочити. Длятого я завтра наймаю...).

У голові Василяка сталося щось таке, наче б хто пошматував його ціпом. Одну хвилину він стояв непорушно, як непритомний. Отямившись, він змірив священика від рудої бороди до ніг і мовчки вийшов.

— Шановні парафіяне, — звернувся він до людей, — єґомость якраз звільнив мене з паламаря. Заявляю вам, бо ви ж мене вибрали... ви ж повинні...

Старий ще щось хотів сказати та голос його затремтів. Він відвернувся й почав витирати полою очі.

Це селян зворушило. Замовчало все, як перед хуртовиною. Момент був небезпечний.

— Та ми!... ми повинні! — хтось вигукнув... і замовк...

— В цей момент вийшов священик. Деякі поздіймали шапки, повставали. Діти підбігли поцілувати руку.

Священик кланявся, благословляв, а сам швидче відступав, боячись неприємної розмови...

Василяк окинув оком селян, покивав головою та пішов до дому.

У цей день він не вийшов на вулицю, не показався нікому на очі, навіть уникав дітей та внучат...

На другий день священик взяв свого парубка на місце паламаря й почав його вчити дзвонити. Що дня ходили вони до дзвіниці й, обмотавши дзвони шматтям, довго вправлялися.

При чому дзвонили не по-тутешньому, а по російському.

Василяк, бачучи це, аж нігті собі гриз. Зхуд неборак, змарнів, згорбився. Селяне одверто шемрали проти священика. У повітрі дихнуло заколотом. Хмари чорнішали.

В суботу новий паламар вже задзвонив голосно. Село ахнуло. Такого дзвону ніхто тут ніколи не чув.

— Бє в душу, як у бубен, — ворчав старий Василяк.

— Гопака можна танцювати, — всміхнувся пяниця Скикай.

Починаючи з неділі пішли в церкві нові порядки. Через них селяне майже не пізнавали власної церкви. Щось і своє і чуже. Й хочеться молитись — і холодно в душі. А Василяк став у далекому куточку й завмер. Не сміє очей підвести. Аж жаль його було...

— Треба піти до єґомосця, — чулись несміливі голоси, — побалакати, вияснити. Бо він, значиться, не знає, до чого люде призвичаєні.

— Іди, іди, — передразнювали деякі прихильники Василяка, — побалакаєш як гуска з водою.

V.

Прийшло Різдво. Величаве на Холмщині свято. Величаве не тільки книшами, пирогами, „звіздою", „вертепом", — але найбільше колядками.

Нігде колядки не досягли такого розвитку, як на Холмщині. Нігде вони так не приросли до серця селянина, не уявляють собою такої національної сили, як тут. І ніхто їх так не любить, як Холмщак.

Скінчилася літургія. Молебень. Священик вийшов дати поцілувати хрест.

Завмерла церква.

Враз здрігнулося повітря, але ще міцніше — серця парафіян. Звукові хвилі могутньо вдарили у всі стіни старої церкви. Й полились жваві, бурхливі, гарячі:

Небо і земля,
Небо і земля
Нині торжеству-у-ють...

Проспівали другий куплет — і вдарили як грім весняний, могутній і ніжний:

Христос родився,
Бог воплотився.
Ангели співають...

Як небесні ліри бреніли жіночі голоси. А баси, неначе вириваючись не з грудей, а з глибин землі, гаряче наступали за ними, як залізом підкреслюючи кожну думку, кожне слово.

Бог воплотився...
Царіє витають...

І сталося щось надзвичайне. У мить сотні голосів злилися в один велитенський орґан. Співала вся церква: всі старі й молоді, жінки й дівчата, діди й діти... Широкою стихійною лавою загуділо:

Чудо, чудо повіда-а-ють!

Священик одразу й не стямився. Несподіванка зачинила його уста, скула волю й звязала язика. Нічого подібного ніколи він не чув. Стихія побідила, але не надовго. Коли стихли останні звуки першого куплету, єгомось дав знак дякові. Дяк зрозумів заборону й хотів колядку обірвати; але народ продовжував співати сам.

— Ви устава не знаєте! — накинувся священик на дяка після Служби Божої. — Нельзя петь таво, что не палаґаєтса, а тем балее какіято язичеекія песні. (Ви уставу не знаєте...

Не можна співати того, що не приказане, а ще більше якихсь то поганських пісень).

— Колядки пісні релігійні, — відповів дяк, — народ їх співає споконвіку і дуже їх любить.

— Ну і давольна напелса. Что б їх больше не било. (Ну і досить наспівався. Щоби їх більше не було).

Вістка про заборону колядок у кілька хвилин пролинула по всьому селу. Пролинула, як жалібний дзвін. Свято було зіпсовано. Майже в кожній хаті йшли гарячі розмови з приводу заборони. Селяне хвилювались.

— Як же так? — Наші діди й прадіди співали, а нам забороняють? Цього не може бути!

На вечерню зібралося людей, як звичайно, повна церква. Ждуть, що буде. Ось кінчається вечерня. Наближається час співати колядки. Чи будуть співати, чи ні?

— А ну, — шепчуть на крилосі.

— Я не можу — каже дяк, — мені заборонив.

Селяне починають хвилюватися. Відчувається напруження.

— То співаймо самі, — враз почувся голос Василяка. — А ну, за мною.

І старий затягнув:

— Ни-и-ні, Адаме, возвеселися...

Церква, як одна людина, підхопила:

— Е-ево прамати!
Від сліз отри-ися...

Колядка знеслася з такою силою, з таким огнем, що дяк не втримався й почав непомітно вистукувати такт ногою.

Священик вибіг з вівтаря.

— Перестаньте, перестаньте!

Але церква співала ще міцніше.

— Перестать! — гримнув священик.

Колядка обірвалась як струна, тільки щось заболіло у грудях...

— По уставу не полагається. Поетому нельзя. К тому і грех, еті песні не церковния. (По уставу не приказується. І тому то не можна. А дотого і гріх, це не церковні пісні).

— Батьки наші співали, — несподівано відозвався Василяк, — і ми будемо співати.

— Не будете, я запрещаю. (Забороняю).

— А ми будемо, бо ми господарі у своїй церкві, — відпер Василяк.

— Я не позволю.

— А як не дозволите тут колядки співати, то ми перейдемо до костела співати коленди.

Священик не втримався:

— Что ето бунт! В храме! В храме Божьем! Совращеніе! Кощунство! Я севодня ж начальству донесу!... (Що то бунт? В храмі Божім. Блуд! Насміх над святощами!...).

Почувши слово „начальство", селяне почухали потилиці та почали виходити з церкви.

VI.

Через кілька день прибула поліція з повітового міста. Списали протокола. Старого Василяка арештували та повезли до міста. Проводити вийшло все село. Плакали, цілувалися, хрестили на дорогу.

А сивий паламар спокійно дивився на селян і тихо промовляв:

— Нічого. Прийде час — і подзвонимо, й колядок поспіваємо. Та так поспіваємо, що аж сам Бог відчинить у небі віконце та послухає нас.

Священик Баранов у ту ніч міцно позачиняв всі свої двері та вікна і довго перед сном молився. Матушка теж довго трусилася. Врешті — даремно.

Верховчане разом з іншими парафіянами кілька раз подавали до єпископа та до консисторії прохання про призначення другого священика та не з Росії. Але просьба їх не була задоволена. Щоб не було іншим парафіянам спокуси та для престижу (поваги) духовенства, кожний раз ухваляли Баранова залишити на місці.

Через де-який час старого Василяка судили в окружному суді за совращення православних та за образу священика й храма підчас Служби Божої. Але, через відсутність злочину, виправдали.

З того моменту пройшло чимало часу. Багато життя зтерло, згладило. Багато уляглося в душі та забулося.

Але прірва, вирита рукою священика Баранова між парафіянами й церквою, росла та росла. Авторитет священика падав. Ті нитки, що колись привязували селян до церкви, одна за одною рвалися. Церква пустіла. Молодіж холонула та відпадала.

А коли в 1905 році проголошено було маніфест про релігійну толеранцію, чимало парохіян перейшло до католицтва.

Священик Баранов, тоді вже старий і сивий, поясняв все те працею ворога. Та якось не міг зрозуміти він, де скривався той ворог української Холмщини. А тим ворогом був він самий; була ним чужа українцям Московщина, було тим ворогом чуже московське церковне начальство, що забиралося по своєму господарити в чужій йому Українській Церкві. І воно то розганяло Український Нарід з Церкви та заганяло до костела.

Старий Василяк не дожив до 1905 року, отже і не знав, що тоді діялося.

Вол. Островський.

Кінцеві пояснення.

ПАЛАМАР, ПОНОМАР — вдавнину зачислявся до низших служителів Церкви, до низшого священичого стану. І тому паламарами ставили поважних і ревних християн, людей побожних і щирих й уряд та праця паламара уважалась дуже поважною і відвічальною і для самого паламаря і для громади. Томуто дехто в цій повісти уважає себе негідним такого уряду.

ЄҐОМОСТЬ — польське слово, яким звуть священика. Українці уніяти за польським впливом приняли ту назву і для себе.

ДЗВОНЕННЯ — в Церкві належало до окремої штуки не тілько в українців, але і в інших народів, прим. в анґлійців. Кожна українська церква мала більше дзвонів, три, пять, а то і більше, а між ними оден великий, другі менші, та ще менші, щоби мати ріжні голоси. І треба було знати, як при якім Богослуженню дзвонити, на який лад і кількома дзвонами, та ще так, щоби виходила гарна музика, дійсна гармонія.

Дзвонення в суботу над вечір (перед неділею), або вечером перед більшими святами, було загальним обовязком. Бо в церковній рахубі вечер належить вже до неділі та до свята і тоді правиться Вечірня, що до будучого дня належить; перед святом Вечірня, з Всеночним. Так було по всій Україні, отже було і на Холмщині, і в Галичині, і на Буковині і всюди. Лише в Канаді цей звичай забувається, отже треба би його відновити.

А ТИ КТО БУДЄШ — питав священик старого паламаря, — це звичай московський говорити комусь старшому, а то і старому через „ти". щ

МАТУШКА — московська назва; так звуть москалі дружину священика. А священика звуть „батюшка".

ПЛЕБАНІЯ — з польського, дім священика. Плєбан в поляків — місцевий священик.

ХРЕСТ ЦІЛУВАТИ — по Богослуженню, це загальний звичай Української Церкви.

КРОПИТИ ЛЮДЕЙ В НЕДІЛЮ — це був більше місцевий звичай. Кроплення вірних буває звичайно при Водосвяттю, а не в звичайні неділі і свята.

ЧИТАТИ ЄВАНГЕЛІЮ НА ПРЕСТОЛІ — це звичай московський, і тому паламар звертає увагу, що коли Христос проповідував, то не обертався до народу плечми (спиною), але лицем.

АНАЛОЙ — столець, на якому Євангелія читається, або лежить образ до цілування. Кажуть і Тетрапод.

ОТПУСТ — закінчення Богослуження, коли людей „відпускається" з церкви.

КНИШ — різдвяний святочний хліб, з „душею" на верху, кругом якої накидали цебулі з олієм і так пекли.

ВЕРТЕП, ЗВІЗДА — Був звичай, що ходили по хатах колядувати з Вертепом, — ніби тою стаєнкою, де Христос народився. До Вертепу додавалися окремі драматичні церемонії. — Ходили колядувати і з Звіздою, зробленою з кольорового паперу. В середині Звізди світилася свічка.

КОЛЯДИ, КОЛЯДКИ — Московська Церква не допускала в себе ні Коляд, ані взагалі яких других релігійних пісень, що не належали строго до церковного Богослуження. Вона уважала їх поганством.

УСТАВ — постанови, як правити Богослуження.

ВЕЛИКА КРАМНИЦЯ.

Приїхав до Москви купець з Америки і там питає його хтось:

— Чим ви занимаєтесь в Америці?

—Крамницю маю.

— Велику?

— Середну з великих.

— Кілько людей працює в вашій крамници?

— Лише 150.

— Що? І щож вони роблять?

— Всякі роблять всяке. Одні продають, другі сидять при телефонах, рахунки провадять, привозять і відвозять річи...

— О! То у вас так. Але і ми маємо тут також велику крамницю, одна з найбільших.

— А кілько людей в вас працює?

— Оден чоловік.

— Оден? Якже він сам раду всему дає? Хіба що в вас все так змеханізоване, що замість людей машини все роблять.

— Ні, в нас просто, без машин. Посходяться перед крамницю люде і той, що крамниці доглядає, виходить і питає:

— Чого хто хоче?

— Чобіт! — обзивається оден.

— Нема чобіт! — відповідає той. Ще хто чого?

— Полотна на сорочку...

— Нема! Ще хто чого?

— Муки...

— Нема! Ще хто чого?

— Масла...

— Нема!...

І так оден чоловік може всіх обслужити.

ЩО ТО ЗНАЧИТЬ — ПЯТИЛІТКА!

Приїхав до Москви з Арґентини чи Бразилії визначний чоловік на оглядини, — хоче знати, що в Росії тепер є, а що буде. Отже водить його якийсь комісар по місті і показує.

Прийшли вони до місця, де було багато деревляного матеріялу, отже комісар пояснює:

—За пять літ тут будуть такі величаві мешкання для робітників, яких нігде на світі нема.

Приводить до купи цегли:

— Тут за пять літ буде такий хмародер (будинок, що сягає під хмари), якого нема і в Ню Йорку.

Приводить до купи заліза:

— Тут за пять літ буде така фабрика, що в ній багато чужих фабрик можна буде сховати.

Веде дальше, а тут стоїть довжезний ряд людей перед будинком.

— Що це? — питає чужинець.

— То чекають на хліб, — пояснює комісар, — кождий чекає своєї черги.

— А як довго вони так чекають?

—Як довго?... Це залежить від того, коли хто прийшов і чи є хліб. Хто прийшов перед сходом сонця, той довше чекає, а хто недавно, той коротше.

— Але ж довгий ряд! — дивується чужинець.

Подивився комісар та:

— Вам дивно? Прийдіть ви за пять літ, а тоді побачите, що це буде за ряд, буде такий, що кінця не побачите, — від Москви аж до самого Ленінґраду! Пятилітка, брат, от що!

ДЕЩО ПРО ПАНА КАНЬОВСЬКОГО.

Про Каньовського ходило багато оповідань між українським народом, Це був польський пан, богач, а його імя було Потоцький. А що був він старостою (начальником) в місті Каневі, то люди звали його Каньовським.

В часах, коли жив Каньовський, кожний польський пан мав необмежену волю робити, що забаглося. І чоловіка за ніщо вбє, коли забагнеться, і ніхто йому за те лихого слова не скаже.

Багато люде від Каньовського натерпілися, бо видумував він всякі причини, щоби людям допікати. Але коли хтось йому подобається, то він найперше набє, а потім добре заплатить, щоб чоловік не нарікав. А було таке, що і Каньовському облатали боки.

Через те нарід уважав його не так ворогом, як радше буйним гольтіпакою, диваком, і тому оповідання про Каньовського мають форму інтересних веселих оповідань.

Як Каньовський пробував дідів.

На відпуст сходиться багато народу з дальших сторін, отже сходяться також діди-жебраки, щоби в людей випрошувати для себе поміч. Отже раз на відпусті почав Каньовський до тих дідів приглядатися. І бачить він, що є між ними сліпі, криві, горбаті, та всякі каліки, є старі, слабосилі люде, але є також здорові, які пустилися на жебранину тому, щоби не працювати. Приглянувся Каньовський і каже:

— Я вас навчу!

І зараз каже слугам:

— Скажіть всім тим дідам, щоби на такий то день всі були в моїм дворі.

Назначеного дня все посходилося. Одні сподівалися, що Каньовський щедро їх обдарує, другі боялися, що коли не прийдуть, то лиха собі напитають.

Поки ж вони посходилися, казав Каньовський викопати широкий і глибокий рів, а тоді каже дідам:

— Тепер перескакуйте через той рів. Як хто скочить, то таку заплату дістане.

І почали діди скакати. Хто слабосилий, старий, або каліка, так той відразу падав на дно рова, але були такі, що мов заяці рів перескакували.

Коли та ціла церемонія скінчилась, каже Каньовський тим, що в рів попадали:

— Вам належиться заплата, бо ви найліпше скакали. Ви заслужили собі на те, щоби вам помагати, бо ви самі не можете собі помогти, отже всі дістанете від мене належну поміч. По дукатови дам, тай ще дещо.

Звертається він тоді до тих, що добре поперескакували, але вже на такий лад:

— А ви драбуги, нероби, дармоїди! Ви тілько людей дурите! Скакати можете, а працювати не хочете! Ану хлопці! — крикнув він до слуг, — дайте їм по пятнадцять буків, а потім беріть їх до ціпа (до молочення), до рубання дров, нехай працюють!

Брама Каньовського.

Думав Каньовський, думав і видумав таку штуку, — казав недалеко

дороги на полю збудувати велику і гарну широку браму. Дивувалися люде, що нащо там тая брама кому придасться, а не знали, що то для них.

Коли вже брама була готова, ставить Каньовський коло брами своїх посіпак...

Аж надїзджає чоловік і їде дальше дорогою, а на браму хіба що глянув. Та от панські посіпаки спиняють такого та:

— Сякий такий... Хіба ти не бачиш брами?

— Та бачу, — каже чоловік, — але не знаю, на що вона.

— Не знаєш?! Так от ми тобі скажемо: на те вона, щоби такі дурні, як ти, через тую браму їхали, а не як небудь. Ти думаєш, що пан дармо гроші витрачав? Це для вас дурнів, тая брама! А щоби ти не забув, то от ми тобі...

Кладуть тоді чоловіка і дають йому десять, чи пятнадцять буків. Після того чоловік встає, звертає з дороги на поле, переїздить через браму, виїздить знов на дорогу і дальше собі їде.

Рознеслася зараз чутка про ту браму, почали люде оден другому переказувати:

— Памятай, їдь через браму, коли не хочеш бути битим, бо от вже і того били, і того...

Нввдовзі вже все через браму їхало, отже і бити не було кого. Тоді казав Каньовський браму розібрати і почав шукати другого дивацького способу, щоби людям робити клопіт.

ЧОМУ ШИЛО З МІШКА ВИЛАЗИТЬ.

Коли брехня виявиться, що вона брехня, то люде кажуть: „Шило з мішка вилізло".

Треба памятати, що правда має лише одну стежку, одну бесіду: біле є біле, чорне є чорне, два а два є чотири... Правда інакше сказати не може. І кілько б ви її не запитували, то вона вам завсігди те саме скаже.

Не те з брехнею. Вона має десятки доріг, стежок та викрутасів. Вона на ріжні лади може одну і ту саму справу переповідати.

І буває, що брехун оповідає вам щось нині так, а за тиждень вже трошки інакше, бо забув, як він вам перше оповідав. А за пів року так вам оповість, що мало буде подібне до того, що ви вже чули.

Він й іншим людям оповідає на ріжні лади так, як вам. Отже коли люде позводять його бесіду до купи, то бачать, що чоловік бреше. Тоді кажуть: „Вилізло шило з мішка".

СМАЧНІ ЖЕРИМОВЧКИ.

Є пироги варені, а є і печені. Щоби не казати „варені пироги", то кажуть також „вареники". Можна би казати і „печеники", але так не кажуть.

Було це на Придніпрянській Україні. Приходить салдат (вояк) на кватиру з муштри і просить їсти.

— Там є в макітрі в печі, витягни собі сам, — каже господиня.

Витяг салдат і питає:

— Да как же єво єсть? (Та як же його їсти?).

— Бери в руки та їдж.

— А как же воно прозивається?

— Ат, жери мовчки! — говорить жінка, не хотячи з салдатом в бесіду заходити.

Попоїв салдат, аж пальці облизав, та тоді:

— Хароші, бабка, тваї жеримовчкі, жаль только, что маловато.

Опісля оповідав він другим салдатам, що їв „жеримовчки" і були дуже смачні.

ДВА НЕОДНАКОВІ БРАТИ.

(Правдива подія).

Ще в початках української іміґрації до Канади приїхав з Тернопільського повіту чоловік і жінка з трома малими дітьми, двома хлопцями і дочкою. Батьки звались Степан і Явдоха, а діти — Матвій, Микола і Маланя.

Поселилися на фармі серед невеликого ліса. Колись був тут ліс великий, та видно було, що вигорів, отже молодий ліс ще не мав часу стати великим лісом.

Перших кілька літ жилося згаданій родині дуже тяжко. І по зарібках ходив Степан, і вдома треба було ліс корчувати, землю готовити під город, під маленький засів. Треба було будувати хату, хоч яка та хата була, треба було копати керницю, треба було брати на виплат воли, плуг, віз, сани. Вязалки (байндра) зпочатку не треба було, ані сівалки, ані косарки до сіна в початках не було.

Та хоч тяжко жилося, але було одно, що потішало, а то надія, що колись буде лекше. От вже є сяка така хатина, — хоч яка, але своя. Вже є воли, — можна вже дещо зорати, є чим грубшого дерева привезти. Вже є трошка поля, вже є корова, є молоко...

Так поволеньки все росло, все приростало, призбирувалось, прибувало. За час вже є і коні, вже і хата є інша, просторніша, вже є і сівалка, і вязалка і косарка до сіна...

Минуло ще трохи часу і чоловік став середно заможним господарем.

Вж і Маланя вийшла замуж, вже і сини парубками. Гарні, працьовиті хлопці. Вже і старший син, Матвій, оженився, а молодший ще парубочить.

Та прийшов час, що батько заслаб і помер, хоч дехто і довше живе, — та як кому призначено. Рік пізніше померла і Явдоха. На господарці зосталися оба сини, — оден жонатий, другий ще не жонатий.

Якийсь час було нічого, але що дальше, то старший брат та його жінка виглядають невдоволеними. Вкінци каже старший брат:

— Поділімся тим, що тато зоставили. Коли будемо знати, що твоє, а що моє, то воно інакше буде...

— Добре, — говорить брат молодший, — ділімся.

Якже почали ділитись, то показалось, що не так воно легко. Старший брат почав рахувати, що він старший отже при батькови більше працював, тому більше йому належиться. А відколи жонатий, то і жінка працює, отже і це треба брати в рахунок.

Бачить молодший брат, як воно, отже пішов до сестри за порадою.

— Таке і таке, — почав він сестрі оповідати, — бачу я, що Матвій радби все собі забрати. А коли не все, то дав би мені якнайменше.

— І ви вже певно посварилися, — каже сестра.

— Ні, — відповідає Микола — він більше говорив, я більше мовчав і того мені було досить. Бо чи варта за таке сваритися? Але я маю свою думку, а ти ще скажи мені свою.

— Яка ж твоя думка? — питає Маланя, — може процесуватись?

— Ні, Маланю, такого не буде. Я подумав ось що: Хоче він якнайбільше взяти, отже нехай все бере...

— А ти як?

— Я? Щож мені... Я здоровий, роботи не боюсь, то хіба я не дам собі ради? Бачиш, я вже надумав: як тато і мама з нічого доробились такого господарства, тоді, коли часи були дуже тяжкі, то чому я тепер не мав би доробитися господарства три рази більшого? Чому то я не мав би своїх сил спробувати так, як вони пробували?...

Сестрі була несподіванкою така братова думка, і вона каже:

— Ніхто так не надумав би, як ти надумав, і мені твоя думка дуже подобалася. І мені здається, що ти на тім можеш лучше вийти, як Матвій на своїм.

— Бачиш Маланю, — додав тут Микола, — що я так думав... Всі люде якось так звикли, що коби їм хтось щось дав, то вони мали би, а то якось дуже по жебрацьки. Жебрак-каліка спускається на дароване, бо він каліка, але чому здоровий чоловік не мав би собі сам здобути, що йому потрібне? І ще дотого, коли є де здобути, — а тут в Канаді здобути можна...

Так поговорив він з сестрою (сестриного чоловіка не було тоді вдома, що може і добре було), і вернувся Микола до брата та каже:

— Знаєш що, Матвію... ділитись не будемо...

— А як? Ти не хочеш ділитися?...

—Ні, не теє.. Почнемо ділитися, то почнемо може і сперечатися, а пощо того...

— То якжеж буде?

— А буде так, — ти бери собі все, а я нічого не візьму...

— Як?! Чи ти думаєш, що я хочу тебе скривдити?...

— Як там воно не є, але я не беру нічого, бо я дам собі раду і без того. Побачиш! І колись можу мати все, що чоловікови до життя потрібне...

Ніяково було старшому братови, та молодший не змінив своєї думки. І зараз другого дня забрався, — взяв свою одежу, а більше не взяв нічого. Розійшлися спокійно, — хоч в душі старшого брата не було спокою. Він бачив, що хоч молодший брат не взяв ні дрібки з батькового майна, то всеж він поставив себе морально багато висше, ніж він, Матвій, стоїть. Ще і тим поставив себе висше, що не сварився, не сперечався, не домагався, не грозив, — отже ніяк і людям пояснювати, чому вони так розійшлися.

Лише жінка Матвієва зовсім нічого собі з того не робила, вона тішилася, що все в її руках зосталося.

Де ж Микола пішов?

Він нанявся в багатого фармера до роботи, щоби заробити собі тілько грошей, щоби було з чим кудись дальше рушитися, бо з братової хати він вийшов з порожними кишенями. Попрацювавши тут, він працював деінде, поки призбирав собі якусь кількість грошей, а тоді купив собі фарму та оженився.

Всюди рука Провидіння йому помагала, отже помагала і в його власній господарці. І як розумно поступив він з братом, так розумно всюди поступав, — кожну справу обдумає, обчислить і так розумно поведе, що і всі дивуються. Тай для всіх він щирий, — і порадить, і поможе, і пожалує, тому і люде добром йому за добро відплачуються.

І жінка була в нього розумна. Може вже при нім вона розумною стала, та хіба не всеодно? Була вона собі звичайна добра дівчина, та при розумнім чоловіці і сама побачила, що це таке розум, тай почала сама розумно думати.

Каже наша приповідка: „З яким пристаєш, таким ся стаєш", — і так воно тут було і всюди буває. Опинишся між розумними, то зпочатку тобі ніяково, бо так і чуєш, що ти їм не рівня, хоч вони про тебе і не думають; але поволи ти їх починаєш щораз більше розуміти, починаєш перебирати від них спосіб думання, спосіб поведінки, — і за час ти вже стаєш до них подібним. Це той вплив, що добре окруження робить на чоловіка, а головно на дітей та молодих людей.

Минуло вже кількось літ і Микола став найбогатшим чоловіком в околиці, — тай всі його хвалять, всі поважають, і ніхто йому не завидує. Кожний каже: „Такому належиться те, що він має".

Але оба брати себе не відвідували. Писали до себе. час від часу, але листи були короткі, — Микола не хотів хвалитися, що він дає собі раду, а Матвій не хотів ані питати, ані оповідати, як йому живеться.

В тому часі повдовіла їх сестра Маланя. Чоловік зоставив її з двома дітьми, підлітками, тай сама почала слабувати. І каже їй тоді Микола:

— Не добре тобі, Маланю, самій жити, бо хто тобі господарства догляне. А ти сама не дуже сильна. Отже дай фарму в винайм, а сама приходи до мене. Бо де ж ти підеш? За татових та маминих часів жили ми разом, то і тепер будемо жити.

І перейшла Маланя до Миколи, — рада, що такого брата має. Не дасть він їй пропасти. Нема чоловіка, зате є рідний добрий брат. Тай братова дуже добра.

Одного дня, коли ніхто не сподівався, приїздить Матвій до Миколи. Мабуть совість так довго стукала до його душі, що вкінци не міг опертися і поїхав, куди вона йому казала.

Зрадів Микола. Довго ж вони не бачилися, тай все ж він брат. А те, що колись було, давно забулося так, що начеб то був лише неясний сон. Тай хіба ж зле, що сталося, на зле вийшло? Може так мало бути... Може це було на добро...

Але ніяково було́ Матвієви. Було видно по його лици, по його очах, по його мові, по його поведенню.

Щоби виручити ніяковість брата, почав Микола перший:

— Як же в тебе — всі здорові? А як сусіди, — як Петро Зимчук, як Розум, як Вербовий, як Павлів Семен, як цей, і той, і та друга знакома... А от бачиш, Маланя щось нездорова, все скаржиться... І по ній видно. Вже і до доктора їздила, то трошки стає здоровша...

Так дав Микола Матвієви матеріял до бесіди. А про Матвієве господарство не питає, ані про своє не оповідає, наче б то були дуже маловажні справи.

Зрозумів це Матвій, — зрозумів, що Микола не хоче його вразити. Та вже як були оба на самоті, почав сам Матвій:

— Недобре в мене, Миколо...

— Ну, а чому недобре...

— Чому? Багато оповідати. І в господарстві не ведеться, то оден випадок, то другий, то третий... Прийде так, що і не сподієшся. Тай жінка... Клопіт я з нею маю, сварлива, ве-

редлива. І діти так виховуються, — що я забороняю, вона позволяє, що я позволяю, вона забороняє, що в мене зле, те в неї добре... Бачу, що твоя жінка інша...

— Еге, Матвію, моя жінка така, що треба за неї Богу подякувати. Вона радиться зі мною, а я з нею і сварки між нами ніколи нема. І дітьми добрими нас Бог поблагословив, послушними, чемними...

— Та може і я, Миколо, трохи завинив колись...

Махнув Микола рукою:

— Не треба давного і згадувати, бо що воно... Нічого собі! Коби ми нині були здорові, бо без здоровля нічого доброго нема. Нехай!

— То правда! Але і при здоровлю лихо гризе тебе, коли воно є...

— Так! Поміг би я тобі, та сам скажи, як я тобі поможу? Міг би дати тобі дещо грошей, бо дещо в мене знайшлось би, але чи тобі воно поможе.

— Ні, Миколо, не в грошах справа. З грішми я даю собі раду...

Так говорили оба брати зачепивши властиву справу поверху, бо до коріня не хотіли сягати. Коли б же і сягнули, то хіба це нині помогло би?

При такій балачці повів Микола Матвія до пасіки.

— Бачиш, — каже — що за інтересна річ пчола! Я давно не знав, але як роздобув її, то тепер дуже рад. Дивишся, як пчола працює, то і клопоти забудеш. Коли хочеш, дам тобі кілька улиїв, тоді побачиш. І всі твої заінтересуються... Славна річ!...

Побув Матвій в Миколи кілька днів, а як відїздив, то каже:

— Знаєш Миколо, я з одної сторони відпочив в тебе, б ов тебе інший воздух, все інше. Тут все якось так гладко вперед посувається, що одно другому вдорозі не стане, одно другого не зачепить. Не так, як в мене...

— Ти приїзди до мене ще колинебудь, тай з усіми своїми приїдь, а не самий...

— А ти до мене приїдеш?

— Приїду.

— Добре! Я приїду, а ти до мене приїзди. Тілько нашого. І нехай моя жінка побачить твою жінку.

Наговорившись брати розходилися жаліючи оден другого. І раді, що зникла вже далечина, яка ділила їх цілі літа. Раділа і Маланя, бо знала вона цілу історію, — **це ж була** всіх їх родинна історія.

Від того часу брати вже відвідували себе, як були обіцяли, — з усіма своїми приїздили одні до других. І при одних таких відвідинах каже Матвій:

— Знаєш Миколо, моя жінка заінтересувалася твоєю жінкою і вже сама починає на ліпше змінятися. Каже, що в тебе не так, як в нас. Вже трошка і в нас починає поправлятися.

Минуло ще трохи часу і вся та далекість, що була між братами, цілком зникла. Вже відвідували себе не тілько, як брати, але як ті, що пережили важку життєву пробу і не пригнулися. Як було, а все ж зуміли вкінци стати знов на твердім здоровім ґрунті.

А вже окремо радів Микола, що за впливом його дому і в Матвія родинне життя на красше налагоджується.

Ось такі події, такі переживання бувають в людськім життю, та не всі вони на папір збираються. А багато науки було би з них для дальших поколінь, коли б їх позбирати.

Д. Н. Б

ВСЯЧИНА

ВЕЛИКІ МУЖІ НАУКИ І МИСЛИТЕЛІ.

Як деякі великі люде виглядали, покажуть оці три приміри.

В Анґлії жив визначний математик, Авраам Шарп (1653-1742) і про нього записано таке:

Для своєї наукової праці мав він чотири чи пять кімнат і туди навіть ніхто з його родини не смів зайти. Він хотів якнайбільшого спокою, щоби вся його увага була звернена на наукові справи.

Побіч одної з тих кімнат була одна, до якої було віконце і поличка, — туди приносили йому їсти. Якнайтихійше ставили їжу на поличці і відходили. Їсти він йшов аж тоді, коли захотів; а бувало і таке, що по довшім часі приходили забирати начиння, а він нічого і не кушав. Забув, або часу не мав.

Визначним італійським письменником був Данте (Аліґієрі Данте, 1265-1321), а найславнійшим його письменницьким твором є „Божественна Комедія".

Про Данта оповідають таке...

Одного дня мала переходити через місто величава процесія і Данте хотів її бачити, отже вийшов на вулицю, і, читаючи книжку, чекав на процесію. Та зачитався він так, що процесія перейшла попри нього, а він не бачив. А коли пізніше почав допитуватися в людей, коли процесія буде йти, йому сказали, що вже пішла.

Про великого грецького фільософа, Сократа (жив перед Христом, 469-339) є оповідання, що одного ранку він став на якомусь місци і всі бачили, що він над чимсь глибоко задумався. Так стояв він цілий день і цілу ніч, а зі сходом сонця пішов з місця.

ҐУТЕНБЕРҐОВА БІБЛІЯ.

Давно всі книжки були писані руками. Аж коли в Німеччині Ґутенберґ (1397-1468) винайшов рухомі черенки, які можна складати, отже винайшов друкарську штуку, почали люде книжки друкувати. Тай опісля ще довгий час люде книжки писали, бо і первісне друкарство поволи поширювалось, поволи видосконалювалось.

В Вашинґтоні в конґресовій бібліотеці є тепер три Біблії, надруковані Ґутенберґом, — це перші друковані Біблії. Їх надруковано між роками 1450-1455, отже несповна перед 500 роками. За них заплачено понад 300 тисяч долярів.

Надруковані вони на овечих шкірах, відповідно до того приготованих, а на три книжки треба було шкір з 300 овець. Отже і книжки в тих часах були дорогі.

ЯК ДОВГО НАСІННЯ Є ДОБРИМ.

Американське міністерство хліборобства робило досліди над тим, як довго насіння ріжних рослин може бути добрим до сіяння. Виявилося, коли насіння закопали на 20 літ в землю, то воно по 20 літах сходило і росло.

Дехто може сказати, що в нього насіння по трох, чи чотирох роках не хотіло вже кільчитися, тількож треба памятати, що звичайні люде тримають насіння на верху в теплім і сухім воздусі, де воно скоро пересихає і нищиться. Коли ж закопати в землю, де завсігди холодно і вогко, там воно не пересихає, отже лише — спить. Японські дослідники кажуть, що насіння по 400 літах може ще бути добре, бодай деяке.

Однакож насіння з перед тисяч літ, що знаходиться в стародавних гробах, нині вже не росте.

ГУМОР.

ЗЛОДІЙ ТА САЛО.

Був чоловік, що звався Сава, а в нього на бантах висіло сало в мішку. Раз ночею закрався туди злодій, відвязує сало, та воно висмикнулось і впало на землю в сінях. А за ним зараз скочив згори (з вишки) і злодій.

Сава спав, та почув, що щось стукнуло і питає:

— Хто там?

Злодій не дурний був та каже сміло:

— Саво, прислав тобі чорт сало! От я його приніс та скинув на землю.

А Сава:

— Геть з ним! Я з чортами не братаюсь, то і сала їх не хочу.

—Не хочеш, так не хочеш — каже злодій, — це не силувана річ. Не хочеш ти, так я занесу кому другому. Тілько щоби ти не жалував...

— Забирай, забирай! — крикнув Сава, — я чортівського сала не хочу.

— Ну, коли так, — говорить тоді злодій, — то піддай мені на плечі і двері відчини.

Піддав Сава, відчинив двері і злодій пішов. Аж другого дня Сава побачив, що завдавав своє сало.

І таке на світі буває.

ЦИГАН ЛИШЕ ЖАРТУВАВ.

Високо на дереві було дупло і в нім вивелися пчоли.

Побачив циган, що там є мід,, але ж високо і дуже незручно туди лізти.

— Боже, Боженьку, — каже він, — коли б Ти поміг мені туди вилізти, то всучу до церкви таку велику свічку, як я сам.

Поліз циган туди, видрапався. Як вже наївся добре меду, то каже:

— Можна і Бога одурити, щоби душу засолодити.

Ледви те сказав, як якось посовгнувся і гепнув на землю.

— Ей, Боженьку, — каже він тоді, — якже Ти жарту не знаєш. Я тілько так жартом сказав, а ти вже за правду взяв.

БРАТНЯ МОСКОВСЬКА МОВА.

Кажуть москалі, що українська мова, це відміна московської, отже мало від московської ріжниться. Та от було воно таке...

Вчить українець москаля такої української поговірки:

— Як ішов я у Полтаву, то найшов холяву, та пішов на вечорниці і вдарив об лаву, — ось вам дівчата на славу!

Приходить опісля москаль до своїх тай розказує, що він знає українську поговірку, і почав ту поговірку переказувати:

— Как шол я малай у Палтаву, да нашол ґалянішшу, пашол на пасіделкі, да ударіл аб скамейку, — вот вам дефкі на дєваванньо-та!

Така близька московська мова українській.

І СМОЛА БУДЕ ДОБРА.

Польський ксьондз говорив раз довгу проповідь про пиятику і все повторяв:

— Пияки будуть на другому світі смолу пити.

Слухав того дуже пильно оден мазур, і як тілько вийшов з костела, так йде до крамниці, чи до коршми.

— А дай но мені шинкарю чарку смоли!

Шинкар подав, мазур випив, та:

— Дай ще другу.

Випив другу і каже:

— Гірка вона, то правда, але ж і горівка зпочатку була яка гірка, а тепер яка добра! Таке буде і з смолою. Як привикне до неї чоловік, то може і горівки не схоче, а все буде смолу пити.

— Куди ваш син поїхав?

— До міста.

— А коли вернеться?

— Не знаю. Як буде кругом обїздити, то нині, а як поїде простою дорогою, то може аж завтра.

ЩО КУМ ОСТАП ГОВОРИВ НА ВЕСІЛЛЮ.

Була погідна листопадова днина, біленький сніг покривав святу земельку, як мати-господиня накриває хатний стіл. Мов говорила до прохожих: Дивись, як я гарно вбрана в білу сорочку, як той чоловік, що рано в неділю йде до церкви.

Той Божий біленький сніг справив для новоженців і гостям велику приємність, як вони до церкви вибиралися. Молоді тішилися, що йдуть до святого шлюбу по білій застеленій дорозі, ніби їм зладженій — чистій як хрусталь. А гості були раді, що саньми легко їхати, а не возом гардиґанити.

Шлюб був призначений аж на третю годину в Українській Православній Церкві, бо так виходило для панотця вигідніше. А тому, що гостей було дуже велике число, то на саме весілля нанято салю Українського Народного Дому недалеко від церкви.

Гостей була повна саля, майже самі всі українці зроду, але не однакових поглядів, не однакової церковної приналежности, не однакових поглядів на світ і життя. А були мабуть і такі, що до релігії ставилися байдужо, і не думали, що життя без релігії, як страва без соли. Їсти її можна, але смак єї — смак трави.

На згаданому весіллю був оден чоловік, що на нього казали „Лилик". Був він зприроди дуже мягкого серця і такої вдачі, що хто би йому чого не наговорив, то він послухає і туди хилиться, куди хто каже. Давнійше належав він до церкви, був примірним християнином, але з ходом часу, як почали заходити до нього ріжні безбожники, то вговорили в нього, що мати віру в Бога, бути членом церкви, жити по християнськи, це „буржуазна видумка". І якось все те так прилипло до Лилика, що до церкви не ходить тай ще висміває тих, що до церкви належать.

Але життя не слухає мудровань нерозумного чоловіка. Воно має свої закони і свої потреби. Так і тут було. В послідній світовій війні згинув його син і це так вплинуло на Лилика, що він забув своє невірство і справив по синови Поминки. Нахапані чужі балачки говорили одно, а душа його, совість його говорила що друге. І вийшло таке, що чоловік дійсно чувся розбитим, покаліченим.

Це був оден видний випадок. Але дещо було менше видне, але воно було.

Було таке, що Лиликові діти почали йому казати, чому в них нема свят, як в других людей, — нема Різдва, нема Великодня, нема коляд, нема паски.. Яку ж відповідь дати дітям. Що він має на місце Різдва, чи Великодня, яке вдоволило би дітей.

І не було іншого виходу, як сказати дітям: „Та вже коли так хочете, то святкуйте". І ніби вже святкували, але це вже було ніби свято і не свято, ніби Великдень і не Великдень, ніби неділя і не неділя. Таке вийшло, як казав Шевченко, до того домудрагелювалися, що: „ ми — не ми, і я — не я".

Та лишімо тепер того Лилика і вернімся до весілля.

Я був на весілля також запрошений, але прийшов, коли саля була вже повніська самих гостей. Дехто вечеряв, а декотрі сиділи й говорили. Розглядаюсь де хто сидить, і побачив що мій кум Остап сидить під стіною тай

щось говорить з Лиликом, та мабуть дуже цікаве, бо Лилик слухаючи його розмови, аж рот отворив, щоби мабуть все захопити, що Остап говорить. І я рад був також того послухати, але господар зробив мені ту „приємність", що попросив мене сісти і повечеряти. Розумієсь, що я вечеряв на скору руку, щоби не втратити, що кум Остап там розказує Лиликови, бо кума Остапа я зблизька знаю. Отже як тілько скінчив вечеряти, зараз пішов послухати, що там говорять.

Слухаю я, і каже кум Остап до Лилика:

— Чи ви читали твори нашого поета Степана Руданського?

Лилик скривився та:

— Може колись десь щось читав, та вже призабув. — Тоді Остап:

— Руданський писав для свого народу, але що вороги забороняли нашим розумним людям писати так, як би хотілось і як треба, то Руданський написав один розумний вірш, що має заголовок: „До дуба".

— До дуба? — запитав Лилик — а що він про дуба для народу писав?

— Писав він ось як, — каже кум Остап — послухайте... — І він почав деклямувати:

Нехай гнеться лоза,
Куди вітер погне,
Не обходить вона
Ні тебе, ні мене.
Нехай гнеться лоза,
А ти дубе пріпись,
Ти рости, та рости,
Не хились, не кривись.

Коли Остап скінчив, питає Лилик:

— А де ви таке читали? Це варта мати..

— Коли хочете мати — відповідає Остап — то в книгарні Українського Голосу є два томи віршів під назвою „Сніп", отже там воно є і там познакомитесь з багатьома творами наших письменників. Там багато інтересного знайдете.

— Воно гарно написано — каже Лилик. — Але як це розуміти? Що воно та лоза, а що той дуб?

На те Остап:

— Лоза, це ті люде, що гнуться, куди вітер повіє, точно як в тій поезії сказано. В них нема ніякої твердости, ні певности. Тай користь з них, як з тої лози, — бо що важного з неї зробите. Це ніякий вартний матеріял... Таке і з людьми. Беріть Канаду... Тут є воля, тут і люде богатійші, однакож кілько тих, що мають вартість лози, а не більше. Ніякою громадською справою не інтересуєсь, на громадську працю не дасть цента, отже його імя не буде нігде записане, — ні в Церкві ані в якій іншій громадській інституції... Точно, як та лоза, що памяти по ній не зостанеться. Є вона, чи нема — хиба не однаково? Хтобудь прийде, наломить лози і загатить на дорозі калабаню, щоби віз не застряг. Таке і з людьми, до лози подібними. Прийде до них навіть їх ворог, нагне їх в свій бік і ті, що на свою справу цента не дали, дадуть ворогови більше, ніж своя справа від них вимагала би. Це ті лози, по яких хіба комар заспіває, коли їх не стане.

— А кого ви маєте за дуба? — питає Лилик, хоч мабуть він вже розумів хто вони, та хотілось йому почути ширшу думку. Подумав тут Остап і каже:

— Це ті люде, що розуміють себе, що знають, при чім вони стоять і що мають робити. Їх ніхто і ніщо не зведе з дороги, ані чужа бесіда, ані особиста жадоба майна, ані невигоди і

клопоти. До таких людей звертає Руданський свої гарні слова:

Нехай гнеться лоза,
А ти дубе кріпись,
Ти рости, та рости,
Не хились, не кривись...
І у силі, в добрі
Як скала затвердій,
І як Бог світовий,
На сторожи ти стій...

Такі люде дійсно стоять на сторожі свого народу, своєї народної справи. Вони на те дають своє майно, свою працю, дають журбу свою. Нераз їх свої не розуміють і кидають колоди під ноги, кленуть їх, прозивають; чужі їх ненавидять, та це тих сильних людей не зупиняє. Вони працюють, бо обовязок каже їм працювати, бо справа їх до того кличе. Вони не питають, чи буде їм за те яка нагорода, чи буде подяка, чи що. Їх нагородою є їм власна праця...

— А де ж такі працівники в нас є? — допитується Лилик, перебивши бесіду Остапа.

— Де є? Були вони там, на нашій історичній українській земли, є вони і тут, але треба їх знати. Вони самі поодиноко є тими дубами, а всі разом вони є тим великим Українським Дубом, що стоїть на сторожі цілого Українського Народу.

— Ну, а що ті люде роблять? Яка їх робота?...

— Робота? Робота їх, це хочби ті інституції, що Український Нарід має, це ті робітні, де їх праця виявляється постійно. Ось беріть тут в нас, — є Союз Українців Самостійників, є Союз Українок Канади, є Сумківська орґанізаця; а дальше є Інститут Петра Могили в Саскатуні, є Інститут Михайла Грушевського в Едмонтоні... Подумайте лише: коли б всего того не було, то де ми нині в Канаді стояли би? Що ми мали би? Хто нас бачив би і знав би? Яка була би наша сила?

Бачу, призадумався Лилик, знак, що бесіда його заінтересувала. А дальше каже:

— Дуб... Може справді він такий, як кажете. Але й дуби є нераз дуже миршаві. В мене такий є. Стоїть якраз коло воріт. Все до нього чіхаєсь, все зачіпає, то цілком змиршавів...

Похитав головою Остап і каже:

— Наш дуб обгороджений другими дубами — той наш Великий Дуб...

— А якими? — перебив Лилик.

— Наша преса! От візьміть Український Голос і Вістник, тай люде, що там працюють. Вони того дуба стережуть, обгороджують, підливають. Це сторожі і робітники...

— Ну, коли ми про дуба думаємо, — говорить дальше Лилик, — то де та земля, що на ній той дуб стоїть і яка дає йому поживу?

— Землею тою є Українська Церква. Вона гуртує людей в громади, ось що важне, а вже громади є силою. Понищте церковні громади, а що буде? Кожний буде жити одинцем, а це ніяка сила. Як та цегла, що всюди порозкидана. А зберіть її і збудуйте дім, тоді навіть кожна окрема цегла має велику вартість, а всі разом — це вже велика вартість і сила. Це вже той дуб, що на вітрі не хилиться.

Подумав Лилик, а там:

— Про те я не думав. А воно справді так. Що оден чоловік? Та чи справді наш дуб такий великий, щоби ним можна похвалитися?

— Великий! — каже Остап — як на нас то дуже великий! Його і чужі люде здалека бачать. За морем бачать. А його верх вже таки дуже далеко видно...

— Його верх? Який же це верх? Що є його верхом?

— Верхом його є нині Комітет Українців Канади. Це той верх! І його знають, його бачать навіть чужі люде. От візьміть сраву скитальців, візьміть ту поміч, що звідси через Комітет Українців Канади за море йде. Дальше треба брати в рахунок, що багато разів Комітет Українців Канади звертався до уряду з важними справами, а звертався в імени всіх українців; це всі українці нараз звертались через Комітет — через той найвищий верх. І коли треба, то ще будуть звертатися... Хиба не так воно? — звернувся Остап до Лилика з прямим запитом.

— Ну, годі сказати, що не так, — відповів Лилик, — але є ще інші справи, про які хочу вас запитати...

— А що таке? Питайте!

— Говорять люде про безсмертну душу, отже скажіть мені, чи той дуб має душу також?

Подумав хвильку Остап, а там каже:

— Питання починаєсь від того, чи кожний чоловік, чи кожна одинця має безсмертну душу. Коли люде мають душу, то і їх праця має душу. Коли їх душа безсмертна, то їх добра праця безсмертна. От були на світі люде, що посвячували себе для великої гідної справи, давали для неї свою працю, а навіть своє життя, — чи їх праця не є безсмертною? Візьміть Шевченка, — чи в його праці нема безсмертя? Він вірив в безсмертя і тому душа його була безсмертною; і він в те безсмертя вложив свою працю і свої ціли. Але хто сам не має безсмертної душі, то він ніякої душі не має, отже він не може мати перед собою великих справ. Він є лише чоловік тіла, а не душі, а що тіло коротко тревале, то і всі його справи такіж маленькі, вузенькі і коротко тревалі. А для великих справ треба ще мати і велику безсмертну душу. А чоловік, що лише з тіла складається, не є навіть дійсним чоловіком...

Хотів би я був бути в голові Лилика і подивитися, що він тоді думав. Це ж впрост зачіпало його самого. Він же чоловік без душі. І він мусів розуміти, що це до нього відноситься. І тому то коли Остап перестав говорити, Лилик вже не починав балачки. Аж почав балачку таки Остап.

— Про дуба ми говорили, отже скажіть мені, чи ви є частиною того дуба?

— Я... Я є його листком...

— Добре! А яку вартість ви маєте, як листок?

— О, я є листком ще більшого дуба — почав начеб то хитрувати Лилик, — я є членом цілої Канади.

— Канади... Значиться — ви є громадянином Канади, а не більше.

— А що більше? Ціла Канада є моїм домом.

— Воно так, коли не входити в справу. Але чим ви з цілою Канадою звязані?

— Чим? Я тут жию...

— Того замало. Я тут жию, але ще окремо звязаний з багатьома місцями і справами Канади, а ви ні.

— Як?

— А так, що я маю по Канаді багато своїх домів і багато своїх справ.

— Яких справ?

— Всяких. От був я нині в церкві, бо я є її членом. Піду я до Едмонтону, чи Саскатуну, чи Винипеґу, чи Торонта, чи Монтреалу, чи в якубудь околицю, то і там шукаю за „моєю" церквою. І там я церкву маю. Вона наша, отже і моя. Я є членом Народ-

ного Дому, отже побіч моєї хати це мій дім..

— А що більше? — скоро перебив Лилик.

— Є ще більше. Є в Едмонтоні ,нститут Грушевського і я там є членом, отже це мій дім. Я є членом Інституту Могили в Саскатуні, отже це мій дім. Я є членом колеґії в Винипеґу, отже це мій дім. Отже бачите, як я з Канадою звязаний?!

— Ну, як зайдете в околицю, де нема ані церкви, ані Народного Дому, то де ваш там дім?

— І там він є. Я зараз допитуюсь до чоловіка, що читає „Український Голос", або „Вістник" і заходжу до нього і чуюся там, як в своїм домі. Бо коли чоловік такий, як я, то і дім його мені близький. От як в мене! А тепер подумайте і скажіть мені пане Лилик, де ваші такі доми? До яких орґанізацій ви належите Кого ви де маєте і знаєте і хто вас, крім муніципального секретаря, що знає ваше імя, як податковця?

Кум Остап скінчив і, як видно, ждав відповіди, а Лилик ще передумував, що має відповісти. Вкінци підніс голову і сказав сміло:

— Остапе, я признаюся, що я провинився перед Богом і моїм народом. Тепер я врочисто заявляю, що вертаюсь на наш рідний ґрунт і буду щиро працювати для нашої справи. Красше пізно, ніж ніколи. Я бачу, де я опинився, коли відійшов від Бога, від Церкви тай від нашого народу, а ви отворили мені очи. Від нині я буду іншим чоловіком!

Чуючи таке Остап стиснув руку Лилика і каже:

— Осьтак з весіллям і ми в нове життя входимо. Тілько твердо держіться вашої постанови!

Після того Остап почав розглядатися, глянув на мене та:

— Ну, я не бачив, що мій кум сидить коло мене. Що ви на нашу розмову скажете?

— Не чув я вашої розмови від початку — кажу я — але багато чув, і думаю все списати і надрукувати, нехай люде читають. Розумна бесіда всім придасться.

— Так і напишть, коли думаєте, що воно щось варта.

—Таки напишіть! — потакнув також Лилик, — бо такого не тілько мені, але багатьом людям треба.

Отже я і написав.

Смоки Лейк, Алта.

Михайло Галіцький.

НА РОЗЛУКУ.

Коли вертати-меш з чужини
Назад у наш той славний край
Згадай про тих, що тут лишились,
Про наші бесіди згадай.

А як прийдеться затужити
Нераз і там, — то над Дунай
Пусти соколом сумну згадку
І красші хвилі спогадай.

Коли недруги люті стануть
Тобі троїти жизни май, —
Тоді про тих, що там далеко
Тобі прихильнії, — згадай.

І коли найдеш другів вірних,
Любови найдеш чистий рай, —
Тогди часом в розмовах щирих
Про давних другів споминай.

Володимир Шашкевич.

ТРОЄЖЕНЕЦЬ.

За тридевять земель,
У тридесятім царстві,
Якийсь відважний молодець
(Чи дворянин був, чи купець,
За те я вже не буду братись,
Щоб іноді не пробрехатись) —
От що він втяв!
Послухайте! — Узяв,
Покинув жінку, тай поплівся
Хто знає вже куди й чого...
Аж потім чують про його,
Що десь він там
З двома жінками оженився...
Такий пройдисвіт був!

От цар якось про те почув,
Й бумагу посилає,
Щоб беззаконника схопити,
Привести в суд і там судити,
А суддям приказ дав,
Щоб ділом не вертіли
(Видно, цей гріх у них бував!),
А так поганцю присудили,
Щоб більше вже ніхто
Не важивсь так робити,
Коли на світі хоче жити.
„А як що зробите не так,
Повішаю вас мов собак!..."

Не знає суд, за що вчепиться,
Усіх циганський піт пройма,
А ділови ладу нема.

Що не присудять — не годиться,
Бо вже нераз оттак судили,
А людям все страху нема,
І дальше роблять — як робили.

І довго так судді журилися
А все таки вмудрилися,
Як горлоріза осудить.

Зійшлись пани, поприбігали люде
Дивитися, що буде...
А суд гуртом рішив::
„Щоб беззаконника провчити,
Опреділити,
Щоб він з трома жінками жив!"

Нарід здрігнувся від ухвали:
Судді напевно всі пропали, —
Повішають дурних!
Аж ні! Поперед всіх
Повісився пройдисвіт на осиці
(Видно, жінки були завзяті птиці!)...
Тай що ви думаєте?
Примір цей
Так налякав людей,
Що більше вже ніхто
із глузду не скрутився,
Ніхто вже більше в царстві тім
з трома жінками не женився.

Леонід Глібів.

Пояснення до вірша.

ЛЕОНІД ГЛІБІВ — народився 19 лютого (церковного) 1827 року в селі Веселім Подолі, Полтавської ґубернії, в стародавній поважній українській родині. Початкову науку дістав від матері і священика, опісля вчився в Полтаві і Ніжині. Учителював, видавав по російськи й українськи „Черниговській Листок" в Чернигові. Опісля переслідували його за українство і багато він перетерпів. Помер 29 жовтня (церк.) 1893 року.

Ще студентом писав Глібів вірші по російськи, та як зустрівсь з передовими українцями, як прочитав Шевченкового „Кобзаря" та Гребінчині „Приказки", почав писати по українськи. Писав віршовані байки та інші поезії і написав три комедії.

Побіч Гребінки єсть Глібів найбільшим українським байкарем й одиноким автором загадок і жартів. Також деякі його пісні співаються, а найбільше знана і найкрасша його пісня то „Журба", що починається:

Стоїть гора високая,
Попід горою гай,
Зелений гай, густесенький,
Неначе справді рай.

ДВОРЯНИН — шляхтич, пан.

БУМАГА — папір по російськи, тут значить: царське письмо, приказ.

БЕЗЗАКОННИК — грішник, той, що не зважає на закон, не слухає закону.

ЦИГАНСЬКИЙ ПІТ — страх.

ВМУДРИЛИСЯ — нарозумилися, зрозуміли, що їм робити.

ОПРЕДІЛИТИ — рішити, постановити.

БІДНИЙ, АЛЕ ГІДНИЙ.

Діялося це в Старому Краю, діялося між Українським Народом. І тому не важне, де воно діялося. Український Нарід всюда оден і життя його всюди подібне, — як подібні всюди людські потреби, людські почування, людські характери, людські вдачі і невдачі...

Село було, а в тому селі жила вдова, Олена Семенишина. Повдовіла ще молодою, але заміж вже не виходила, хоч і могла вийти.

Господарство було маленьке, — хатина, город, невелика нивка поля і то все. До того, що мала, запрацьовувала дещо в богатійших від себе.

Так жила вона з одиноким синком, Миколою, на якого переливала всю свою материнську любов. Та не тілько любила його, але і виховувала, вчила. Всі добрі прикмети, які були в неї, передавала синови. На кожному кроці вона вчила його:

— Отак, синку, повинно бути, а так ні. Так гарно, а так негарно. Так добре, а так ні... ,

То допитується малий Микольцьо:

— Чому воно так мамо? Я бачив там і там инакше...

То вже вона толкує йому, розяснює, вкладаючи всю свою щирість в кожне слово.

Дуже ще малим був, як почала вчити його молитов, а як вже три роки йому скінчилося, почала вчити письма. Помалу, потрошка, але кожної вільної хвилини. То дитина ще малою була, чотири роки кінчилося, як вже ціле село дивувалося, що Оленин Микольцьо вже читає. Про таке дотепер ніхто і не чував.

Дивувався й учитель, коли Микольцьо прийшов перший раз до школи і показав, як він читає. Він відразу посадив його між тими, що вже другий рік починали до школи ходити. Та і тут він знав більше, ніж другі.

Яка радість була матері, того розказати не можна. Вона сином тішилася, вона за нього молилася, вона хотіла його мати таким, щоби на старости він про неї дбав і щоби всі люде його поважали.

І слухав син доброї матері. З усього перед нею сповідається, в усім шукає єї поради. Як вже був старшенький, то каже матері:

— Мамо, я попрошу дяка, щоби мене вчив співати.

— Та як же він буде тебе вчити, коли?

— Вечерами. Я знайду ще кількох добрих хлопців і будемо вчитися. І самі навчимося і дякови в церкві поможемо.

А мати тому рада.

— Добре сину. Я рада, що тобі така розумна думка прийшла. А дяка і я за тебе попрошу.

Минуло кількось часу і Микольцьо вже в церкві дякови потрошки помагає. Голос в нього ще діточий, молодий, але гарний-гарний. А вже як старшим став, то красшого співака нігде не знайти.

Тай до роботи хлопець був щирий і завзятий. Гарний хлопець, гарний робітник. Богачі хотіли його брати на службу, та мати не дала.

— Нехай буде коло мене — бувало каже — та нехай поденно помагає, кому буде треба. Як мені самій без нього жити.

Мав Микола багато праці, як поденний робітник. Бо і зробить він все гарно, і скоро, і вдатно, і робить щиро та дбало.

Як почав він заробляти, то Олені вже полекшало. В хаті є господар, є помічник. Він уже всім журиться.

Призбирав Микола кількось грошей і каже раз матері:

— Підемо мамо до міста, вам же на зиму кожуха треба.

Олена наче не зрозуміла.

— Що ти кажеш про кожух?

— Кожуха вам треба на зиму...

— Ні, сину, — почала Олена — тобі треба, а не мені. Ти молодий, тобі треба між людей вийти, а я що? Мені вже однаково, молодою не стану.

— Ні мамо — каже тоді Микола — вам скорше треба. Ви старі, то змерзаєте, а мені зимно байдуже. А колись я і собі куплю...

Пішла Олена з сином до міста і вернулися вже з кожухом. Якже вдягнулася в кожух, то ревно заплакала.

— Чого ж ви плачете мамо?

— Чого? Як же мені не плакати, коли ти так про мене дбаєш...

І Микола розумів, що це плач з радости. Це була материна подяка йому за його дбалість і щирість для неї. Словами вона не сказала би того, що серце її говорило.

Ціле село любило і поважало Миколу. Одні хвалили його, як щирого робітника, а другі за те, що він такий поважний і розумний; треті за те, що він так щиро про матір дбає; четверті за те, що і гарний він на вроду, а всі хвалили за його спів у церкві. І навіть в сусідних селах його знали, або про нього чували.

Та от приходить „бранка", до війська беруть парубків, можуть взяти і Миколу, а що тоді буде? Журилася Олена, та за порадою громади внесла „реклямацію", як вдова, що має одинокого сина і реклямацію приняли та Миколи до війська не взяли. І тут знов материна журба в радість перемінилася.

В селі Борі був літом празник, а то якраз на Петра і Павла. Люде з з дальших сторін сюди на відпуст приходили. Певна річ, що всі йшли з побожности, але притім бували і другі причини, — побачити нових людей, нові околиці, щось почути, від дому відірватися, щоденні клопоти забути...

І на відпуст збиралася ціла громадка з Соснівки — так звалося село, де жив Микола — отже і Микола пішов з другими.

А в Борі була церква, а ще подальше була капличка під лісом, що уважалась для відпустовців важнійшою, ніж сама церква. Там було і гарне жерело з погожою водою. Ось тут поставлено Престіл, все прилагоджено і саме тут було головне Богослуження.

Почалася утреня. Співають дяки, а позаді Микола повагом підтягає, вторує. Зауважили його голос дяки і Миколу втягнули між себе.

Почалась Служба Божа. Старий дяк прочитав Апостола, а Миколі казав читати „Вірую". Якже почав Микола читати, то слух всіх на нього звернувся. Не багато на світі є таких голосів. А дівчата, — так ті вже й перешіптувались і допитувались між собою, хто це, звідки, та як він зветься, і чи він жонатий, чи ні.

Після Богослуження просить місцевий дяк других дяків до себе на обід, просить він і Миколу.

— Дуже дякую — почав відговорюватись Микола — але я не дяк. Я навчився, отже співаю, але я дяком ніколи не був...

— Дай Господи, щоби і ми так спі-

вали, як ти співаєш. Хто так співає, той і без дяківства дяком зветься. Отже будь ласка загостити в мою хату...

Та Микола не пішов. Він пояснив дякови, що до дому йому далеко, що він хоче йти з своїм гуртом, і дяк згодився, але з тим, що колись хоче таки Миколу в своїй хаті гостити.

Розійшовшись з дяком, почав Микола оглядатись за своїми, коли несподівано приступає до нього незнакома дівчина і каже:

— Не гнівайтесь, реєнтий, що вас запитаю...

Миколі знов стало ніяково, що і дівчина має його за дяка, отже говорить:

— Ні, я не дяк, а так собі,..

— Але ж ви так гарно співали, так гарно читали, і я хотіла вам це сказати.

— Змалку мене навчили, а Бог дав голос, то гріх було би не співати.

— А звідки ви? — питає дівчина.

— З Соснівки, коли знаєте.

— З Соснівки, — повторила дівчина, — знаю, хоч там не була.

— А ви звідки? — запитав Микола дівчину.

— Я з Заставя, коли знаєте. Може чували про мого тата, Гарасима Слободу.

Хоч це була для Миколи несподіванка, що дівчина так сміло з ним говорить, але було йому подвійно інтересно. Раз те, що дівчина дуже гарна, а друге, що з поведення смирна, розумна і відважна. І здалося йому, що такої гарної і гідної дівчини ще нігде не бачив.

Тут підійшов до нього хтось з його гуртка, кличуть, але Миколі ще хотілося близше з дівчиною познакомитися.

— Йдіть, сказав він, — а я вас зараз здогоню.

І дивувалися дівчата з його гурта, що тут Микола вже собі „якусь" знайшов, бо в селі він до дівчат не залицявся.

Ще хвилю говорив Микола і довідався, що батько дівчини найбільший богач в селі, що вона одиначка, а дівчині сказав, що він ще не жонатсй. І так вони вже познакомилися, так зрозуміли себе, немов вони змалку знакомі.

Це мабуть і правда, що коли зустрінуться люде однакової вдачі, однакової думки, то вони відразу чують що вони собі близькі. Инші ж знов цілі літа будуть знакомі, але стоять від себе далеко, бо вдача їх далека.

— Не гнівайтесь, що я вас затримала, — каже дівчина, — а ваші вже далеко зайшли...

— Нічого! Дорогу ж я знаю... А вам куди дорога?

— Ось туди через ліс ми йдемо. І моя компанія вже пішла, — каже дівчина, — а ваші вже далеко...

— То хіба я вас проведу...

— Добре! А за лісом вже видно моє село...

І пішов Микола з дівчиною. Поволи вони йшли, щоби дороги продовжити, щоби наговоритися. І договорилися до того, що дівчина призналася, що любить Миколу так, як ще нікого не любила. Тому і зачепила його на балачку.

Як з одної сторони Микола був рад таке почути, так з другої це його засмутило. Воно б нічого, думав він, коли б і я був богатий, але ж я бідак, а вона богатого батька дочка. Вона мені не рівня, ані я їй... І каже він тоді дівчині:

— Марусю (бо так вона звалася), і тебе я люблю так, як і не думав я,

що можна когось любити, але то ще не все...

— А що? — перебила Маруся.

— Мушу сказати тобі одну річ... ти дочка багатого батька, а я ніякий богач. Батько твій за мене тебе не дав би...

Маруся здрігнулася:

— То що ж це? Хіба багацтво, то вже все?...

— Так воно в людей буває. Отже те, що ми любимо себе, то одно, але треба і розумом думати, і я скажу тобі, як я це розумію: ми лишаймося вже близькими знакомими на ціле життя, я буду твоїм братом, а ти мені сестрою, і це вже буде для нас дорогим...

Здавалося, що Маруся слухаючи того, наче замерзла. Якже помовчала хвилю, то каже:

— Ні Миколо, воно не так. Батько мій не тілько багатий, але і розумний. Я знаю його думки. Він нераз говорив, що нехай би його зять був і бідний, але гідний, отже я за те не боюся. Лише мама не хочуть того розуміти, але батькова воля все зробить.

Трошки полекшало Миколі, але не цілком. Дівчина так думає, їй так здається, але що самий батько сказав би. А проти волі батька йти нерозумно, не по людськи. Хіба, що сказав би батькови: „Дайте мені Марусю, а майна я не хочу", але і це не виходить. Вкінци стало на тому, що Маруся оповість батькови всю правду, а тоді напише Миколі, що батько скаже.

З тим Микола з Марусею розійшовся. Це вже мало розвязати цілу справу. Коли батько згодиться, тоді вони будуть могли побратися.

Довго виглядала Олена Миколу і дивувалася, що його ще нема. Може щось сталося. А може що його десь задержало. Нехай би прийшов на хвильку, а там знов пішов собі в село, так се б нічого...

Вже було пізно в ночи, як Микола прийшов, але мати ще не спала.

— Чи не мав сину якого клопоту? — запитала вона.

— Ні мамо.

— А казали мені, що ти там з якоюсь дівчиною говорив.

Микола всміхнувся та:

— Сподобалося дівчині, що я гарно співаю, тай хотіла знати хто я такий...

— А звідки та дівчина?

— З Заставя. Якогось Гарасима Слободи дочка.

Мати похитала головою.

— Ой сину, де тобі до них. Чула я, що богатир. Там тілько коней, волів. Правда, кажуть люде, що він дуже розумний чоловік, але жінку має недобру. Не знати яка дівчина.

— Дівчина, мамо, і гарна, а що важне, дуже розумна. Таких мало. Але до короваю, мамо, ще далеко...

Вернулася Маруся до дому і зараз все батькови розповіла. На те батько:

— І ти будь обережна. Треба близше пізнати, бо за один раз на ніщо добре не приглянешся. Але я кажу: Коли добрий, розумний і чесний, то він тим богатий, хочби вбогий. Бо саме убожество не є гріхом, а саме майно не є ще великою заслугою. Найбільше майно міститься в самім чоловіці, який він. Коли він гідний, то ти маєш майно, а тоді він твого майна варта...

Треба було і матері сказати, але тут Маруся вже іншої почула:

— Що? З жебраками свататись? — крикнула мати.

Минав час і Маруся все Миколі описувала, все в листах розказувала. Але сама ніби вянула, журилася. Бо хто ще знає, як буде. Це і батько зауважив.

На Покрову в Соснівці празник, про те знала Маруся. І каже вона батькови:

— Така я несильна чомусь... Привезіть Миколу, нехай я ще з ним поговорю, а то хто знає, що зі мною буде. Може прийдеться і вмерти.

Розумів батько дочку і каже:

— Завтра раненько їду до Соснівки. Коли хочеш, їдь зі мною.

— Ні тату, ви самі їдьте.

І батько поїхав.

Допитався до Миколового подвіря, поставив коні на подвірю і пішов до церкви, бо в хаті не застав нікого. По дорозі запитав сусіда і довідався, що якою гідною жінкою є мати Миколова, а яким гідним сином своєї матері є Микола. Того було Гарасимови досить.

Став Гарасим в церкві назаді, як чужий чоловік і слухає: що гарний голос в того дяка! І каже до чоловіка, що стояв побіч нього:

— Гарного дяка маєте.

— Це не дяк, — відповів чоловік, це син одної тут вдови, Микола. О, він гарно співає! Таких мало, як він!

Вийшовши з церкви, побачив Микола з горбка віз і коні на своїм подвірю і каже:

— Мамо, якісь гості в нас є. Хто би це? — А самому серце забилося.

Ледво він з матірю увійшов до хати, як тутже за ними високий, ставний поважний чоловік: Поздоровив та:

— Я Гарасим Слобода з Заставя, чи приймете на празник?

— Приймемо, приймемо! — заговорила Олена — гість в дім, Бог в дім. Сідайте... — А Микола і не знав, що казати.

Почала Олена заставляти стіл та каже:

— Гість ви в нас дорогий, але вибачте, що нема нічого випити, бо ані я, ані син напитків не вживаємо. Або побіжи Миколю, та дістань...

— Ні мамо, не знаю, як там двері отворяються. Нехай вже так...

— Не треба, не журіться, — каже Гарасим, — бо і я не з тих, але я привіз питущого меду, це вже що інше. Так ради празника святого.

Гарасим вийшов і приніс барильце доброго меду своєї роботи. Бо в нього і пасіка була.

— Ну, на здоровля свахо, — почав він, звернувшись до Олени, — я бачите приїхав вашого Миколу сватати за свою дочку. На таке вже світ зводиться, — додав він жартом.

Обідали, як свої, як близькі, як рідня. По обіді каже він Миколі:

— Ти знаєш, як моя Маруся до тебе ставиться. А вона добра дочка, благослови її Боже! Що вже інше моя жінка, вона не така, як я хотів би... Та це ніщо! Щож до тебе, то коли думаєш, так бери собі Марусю, а все моє буде ваше...

Вислухав Микола і каже:

— Ви вже знаєте, як я з Марусею стою, бо вона вам розказала. Та ось що я від себе скажу: не ходить мені про ваш маєток, бо я і так не голодую. Заробляю і маємо з мамою все, чого нам треба. Та Марусю вашу я поважаю за її вдачу, за її розум... Вона без маєтку щось варта... Але я маму маю...

— Нічого! Маму заберемо до Заставя...

— Ні, батечку, це неможливе. Мама тут жили дотепер, привикли, тут їм тихо, спокійно... Куди їм тепер хо-

дити... А там у вас не знаю, як було би...

Слухає Гарасим та:

— Гідний ти син своєї матері! Таких синів щоби було багато на світі, то добре було би. Та знай, що і мені давати з дому одиноку дочку кудись, то так, як серце вирвати. Та що ж... Ти збирайся, поїдеш до нас, відвідаєш Марусю, то і їй буде лучше і ти нас побачиш...

— Їдь, сину, — додала Олена, — може треба, щоби ти поїхав. Не треба, щоби дівчина журилася.

Вже добре вечоріло, коли приїхали до Гарасима. Їх зустріла перед хатою Марусина мати і зараз:

— Вже привіз зятя? А має він хоч чоботи? Не босий?

Гарасим запровадив її до сіней і каже з натиском:

— Добре слово тобі не поможе, отже я тобі ось що скажу: Він мій зять і я завтра записую на нього весь маєток, а ти лишишся без нічого. Чуєш?!

Випрягає парубок коні і питає Миколу:

— Ви не знаєте нашої ґаздині?

— Не знаю.

— То побачите! Коли б не ґазда, то тут би пес не втримався. А ґазда добрий чоловік, розумний. І дочка в нього вдалася.

Поки прийшов Микола до хати, то Гарасимиха вийшла до комори журитися, що буде, коли справді весь маєток забере зять.

А в хаті була Маруся, то вже можна знати, як одно другим раділо. Як одно другому оповідали про пережитий окремо час.

Другого дня Гарасимиха знов почала:

— Таке мені за мою працю. Я гарувала, я працювала, а ти якомусь жебракови все хочеш дати...

— І дам, — каже Гарасим, — все дам.

— Мою працю?

— І мою. Ще нині їду до міста і запишу. — А вийшовши на двір, крикнув до наймита:

— Запрягай дві парі! Одною завезеш Миколу до дому, а другою я їду до міста.

Почула Гарасимиха, що не жарти і почала вже просити:

— А май же чоловіче Бога в серцю. Коли записуєш, то і мені щось запиши, я ж тілько літ працювала...

Ти йди перше до хати, та з зятем звитайся.

— Не мала бим роботи з голопятниками витатись!

— Ну, що звариш, те будеш їсти!

І Гарасим вийшов та каже:

— Їдемо!

Та поки Микола сів, як тут зявилась побіч нього Гарасимиха.

— Слава Ісусу Христу, матусю!

— Еге! Нема до кого казати: Слава на віки.

Поїхали. Микола до дому, а Гарасим на друге село до цегольні, щоби купити матеріялу на будову нової хати зятеви в Соснівці.

Благословила Олена свого сина під вінець, але не говорила з свекрухою, бо та як сіла в коморі, так і не виходила на двір. Така натура. Вона ненавиділа зятя та хотіла знати, як старий записав маєток, чи весь на зятя, чи ні.

Як вже гості на весіллю забавилися, каже Гарасим:

— Ви вже забавляйтеся без мене, а мені треба молодих відвезти до їх дому. — І почав виносити на віз всячину для дітей.

Вийшла Маруся зза стола, пішла

Келґарі	832
Бенф	914
Венкувер	1474

Портедж ля Прері	56
Йорктон	279
Леніґан	404
Саскатун	479
Биґар	540
Едмонтон	848

На захід від Винипеґу Сієнаром:

Портедж ля Прері	54
Брендон Норт	128
Риверс	142
Мелвил	279
Ватрос	408
Саскатун	470
Биґар	536
Едмонтон	802
Венкувер	1572

Давфин	177
Роблин	240
Кемсак	278
Канора	302
Саскатун	504
Розтавн	576
Киндерслей	629
Драмгелер	818
Келґарі	903

Портедж ля Прері	54
Шайло Кемп	122
Брендон	135
Ріджайна	356
Саскатун	517
Норт Бетлфорд	613
Веґревил	794
Едмонтон	867

Над Дніпром під Києвом.

Молодиці йдуть на базар до Києва, горді, усміхнені, бо тоді були ще господарями на своїй землі. Фото з 1918 р.

ДВА ОБРАЗКИ НАШОЇ ІСТОРІЇ.

ЦАР ПЕТРО Й УКРАЇНСЬКА МОВА.

Року 1722-го вмер гетьман Скоропадський, передавши гетьманство Павлови Полуботкови, що був Чернигівським полковником. Полуботок був великим українським патріотом, що завзято ставав в обороні прав українського народу.

Задумав тоді цар Петро цілком скасувати гетьманство і знищити окремішність України. Отже приказує він, щоби до Петербурга приїхали: Полуботок, ґенеральний писар Савич, та ґенеральний суддя Чорниш.

Приїхавши до столиці вони подали зараз просьбу, щоби цар дозволив вибрати на Україні нового гетьмана. Але цар в відповідь казав арештувати Полуботка з його товаришами і посадити в Петропавловську кріпость.

Коли провадились допити, то сам цар запитав Савича:

— Скажи, чи знаєш про лихі заміри твоїх товаришів?

— Не скажу, Вашеці (Ваша Світлосте)! — відповів чемно Савич.

Петро обурився і вдарив по лици Ґенерального Секретаря України.

Був там Бунчуковий Товариш, Володківський і він пояснив цареви, що „не скажу" в українській мові те саме, що „не знаю".

Цар вспокоївся, але всеж на кошт Савича післав на Україну післанця, щоби переконався, чи по українськи „не скажу" значить „не знаю".

(Питають: „Коли ваш син приїде?" — а запитаний: „Не скажу, може нині вечером, а може аж завтра". Значить: не скажу, бо не знаю).

Коли Полуботок заслаб, Петро прийшов до нього і хотів погодитись та простягнув Полуботкови руку, але той своєї руки цареви не подав та сказав: „Невдовзі Петро (цар) і Павло (Полуботок) станутъ перед Тим, який не подивиться, що ти цар, а я не цар".

І МОЛИМОСЬ І ПРОКЛИНАЄМО.

Гетьман Іван Мазепа був і великим українцем і дуже релігійним чоловіком. Він дбав, щоби висвободити Україну з московського панування, він також будував величаві церкви на славу Божу.

Перемігши українське військо, цар постановив, щоби кожного року в Великім Пості священики в усіх церквах при відповіднім обряді проклинали Мазепу, як великого зрадника і злочинця.

Оповідають, що коли цар Микола I був раз в Києві, то зайшов до Никольського Собору (церква св. Отця Миколая), який збудував Мазепа 1690 року. В ризниці (в „захристії") побачив він якийсь портрет і питає священика:

— Чий це портрет?

— Це — каже священик — портрет зиждителя (будівничого) цего храму (цеї церкви), гетьмана Івана Мазепи, Ваше Величество.

—І ви за нього молитесь? — цікаво питає цар.

— О, ми молимось за нього при кожній Службі Божій, як за зиждителя (будівничого) цього храму — щиро відповідає недогадливий священик.

— А в Великім Пості проклинаєте Мазепу? — здивовано питає цар дальше.

— Проклинаємо, точно по Уставу, Ваше Величество — каже збентежений священик, зрозумівши про що ходить.

— І молитесь і проклинаєте! — сказав цар ніби з докором, ніби з насміхом, і забрався з ризниці.

Вийшло таке: оден раз в році Мазепу українці з примусу проклинали, а за те цілий рік за нього молилися, як за великого свого добродія.

ЯК КУМ ПАВЛО ПРОДАВАВ КОЗИ.

На весні 1948 року, приїздить до кума Павла наш чоловік. Приїхав автомобілем, не новим — не старим, десь з того року, що і ваш автомобіль.

А приїхав, щоби пару кіз в кума Павла купити. Треба ж вам знати, що в кума Павла є гарні кози, всіх шість.

Кум Павло дуже поважав Ґандія, того гіндуського великого патріота і фільософа, отже як довідався, що головною поживою Ґандія є козяче молоко, то і собі кіз розстарався.

— Ґанді розумний чоловік, — сказав собі кум Павло, — отже знає, що людині на здоровля виходить. Треба і мені козячого молока покушати.

Та інша причина була в того чоловіка, що за козами до кума Павла приїхав. В нього дочка слабувала, отже лікарі сказали, що повинна пити козяче молоко.

Як вже обговорили козячу справу, то бесіда зійшла на світову політику, на атомічну бомбу, на всі ті держави, що на невинну Росію війну готують. І почав той чоловік:

— Яке наше тут життя, подумайте!... Уряд дбає лише про себе, капіталісти лише дивляться, як тебе використовувати, і ти не певний, що буде завтра. Не те там... Там нема капіталістів, нема неробів. Працюєш в колгоспі і знаєш, що уряд журиться, щоби тобі нічого не бракувало. Таке саме, коли працюєш в фабриці, чи в копальни. А заслаб, — посилають тебе на Кавказ, чи на Крим лічитися. Там, де перше лише буржуї лічилися. Колиж здоров то дають тобі вакації і їдеш собі десь над море відпочивати, а все на кошт держави. Так і повинно бути. Правда, працювати треба, але не тілько, як тут, і за те маєш все, — хату, одежу, поживу, лікарську поміч, конечні вигоди... Не дармо ж нашого батька Сталіна так величають...

Я до бесіди не мішався, а кум Павло уважно слухає і лише головою похитує, притакує. Якже чоловік скінчив, кум Павло ще немов думає та головою похитує.

— Бачу я, — каже тоді чоловік, — що і вас це журить. Так, як нас всіх свідомих.

Хитнув кум Павло ще раз легенько головою і каже:

— Ще і як журить! А знаєш ти, що мене найбільше журить?

— Ну, чому не знати, — те, що нас всіх.

— Еге, еге, — притакнув кум Павло, — журить мене, що ти тут так гірко бідуєш, а до тої щасливої Росії не їдеш. І не доїдаєш, і не допиваєш, і в лахах ходиш, і за завтрішний день не певний, а не їдеш туди, де людям так щасливо живеться. От що мене журить! Коли б я був тобою, то я вже давно був би в Росії.

Побачив чоловік до чого це веде.

— Е, я вже бачу, що в вас на гадці, — каже. — Та хіба ж я досить тут не напрацювався, то ще мені туди волочитися?

— Ні, я цілком поважно говорю, — каже кум Павло, — цілком поважно! Лише подумай: продаєш одного дня, що маєш, гроші в кешеню і за два тижні ти вже з жінкою і дітьми в Росії. І новий світ тобі відчиняється. Всюди лад, всюди правда, визискувачів нема, а лише самі товариші, уряд про тебе дбає, дає всяку поміч...

А невдовзі кличеш своїх тутешних товаришів, щоби туди забиралися. Тоді і я туди їду...

— Е, я вже бачу, що в вас на думці...

— Те на думці, що кажу. Хіба ж я тобі лиха бажаю? Я ж рад, щоби тобі було добре...

— Е! Їдь, волочися... Я вже досить тут наволочився...

— Так, так, але я рад, щоби ти більше не волочився. А їзда до Росії не є волоченням. Як тілько почнеш своє господарство випродувати, ти вже одною ногою в Росії, вже всіх тутешних лих позбувся. А сів на залізницю — вже щасливий. Сидиш собі, покурюєш, відпочиваєш, співаєш і з капіталістів смієшся. А мені дякуєш, що я порадив тебе туди їхати. Хіба нетерпеливишся, що поїзд заповоли йде, що корабель поволеньки сунеться. А захотів би, то можна літаком. Коли ж заїхав туди — ти вже як в рідної матері, — в такому світі де нема ні печали, ні воздиханія, як то на похороні співають...

— Ну, а чому ви не їдете?

— Я? Коли б я думав так, як ти, то давно поїхав би. Я показав би ділом, що я вірю в те, що говорю.. Отже і ти покажи.

— Е! — каже тоді чоловік — бачу я, що і ви до тих належите...

— До яких? Хіба ж я тобі зла бажаю? Я раджу тобі їхати туди, де добре. Сам же ти кажеш, що там добре. Я поважав Ґандія, отже як довідався, що він високо цінить козяче молоко, то і я собі кіз роздобув. І не жалую. Так і ти зроби. Кажеш, що в Росії добро, отже їдь і покушай того добра. Я повірив Ґандію і не жалую, отже ти повір Росії, а таксамо не будеш жалувати.

Тут встав чоловік, взяв капелюх та:

— Видно, що сватами не будемо. Я собі кіз в інших людей знайду, — і подався з хати. За хвилину тілько за ним задудніло. Тоді кум Павло:

— Маєш Гарасиме, большевицьку правду. Язиком говорить одно, а ділом робить друге. Це тобі маленький взірець тої великої Росії, що таксамо світови голосить одно, а робить цілком що інше...

Подія та лишилася дотепер живою в моїй памяти, отже і вам я її оповів. А може вона вам придатися, коли б знов той чоловік, або його товариш, заїхав до вас купувати вже не кози (в вас кіз мабуть нема), але приміром підсвинки. Отже почніть ви так, як починав кум Павло, а побачите...

Гарасим Чорнохліб.

ПСАЛЬМА 62.

В одному Бозі моє серце
Себе впокоїть й одпочине;
Одна защита в мене певна,
Спасення в Господі єдине.

Доки будуть на мене злії
Думки ледачі в серці мати?
Доки бажати мені лиха
І під ногами рів копати?

Душе моя! В одному Бозі
Себе впокоїш, одпочинеш;
Надійсь на Нього, він заступить,
І серед лиха не загинеш.

Бо каже Господь—в Його сила,
У Його нам відрада в тузі,
І милосердя, і суд правий,
Усім віддасть він по заслузі.

За П. Кулішем.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА НАД ПОК. Т. Д. ФЕРЛЕЄМ.

На цвинтарі.

Промова виголошена президентом Українського Народного Дому у Винипеґу, І. Трачом, на посвяченню памятника над покійним Т. Д. Ферлеєм 19-го вересня, 1948, на знак памяти і пошани одного з оснувателів і через довгі роки президента Українського Народного Дому. Посвячення довершив Адміністратор Української Православної Церкви в Канаді, Всеч. о. С. В. Савчук, при участи хору під управою В. Богоноса і при великій участи українського громадянства.

ПРОМОВА

Кожний нарід на світі, великий чи малий, державний чи не державний, має своїх великих і заслужених людей, в ріжних галузях його життя. Провідники народу, то є очі народу, то є слух народу, то є розум народу. Без провідників нарід не може бути народом в повнім значінню того слова. Без провідників нарід не може осягнути самостійности, а тим більше державности.

Так само і ми, канадійські українці, що приїхали до Канади 40—50 літ тому і пізніше, видали зпоміж себе і своїх дітей, провідників, громадських діячів, та навіть тисячі інтеліґенції обох полів, яка покриває собою всі фахи, знання науки та професії. Здобуток, який українці мають в Канаді на полі просвітнім, культурнім, орґанізаційнім, церковнім, виховавчім та політичнім, маємо завдячувати нашим провідникам, громадським діячам. Вони перші клопотались долею українського народу, вони перші заложили основи та підвалини під наше українське життя в Канаді.

Вони посвячували час, свої молоді літа, ночей не досипляли, терпіли фізично через великий навал праці, а нераз занедбували до певної міри свої родинні обовязки. Признання належиться українському громадянству, що зрозуміло і пішло за покликом своїх провідників.

Щоби увіковічнити память великого українського громадського діяча, провідника і патріота, яким був покійний Т. Д. Ферлей, Український

Народний Дім у Винипеґу збудував оцей памятник. Збудував за його працю на просвітно-культурному і орґанізаційному полі. За його відданість громадській справі. Зосібна за працю в Українськім Народнім Домі у Винипеґу, в якім Покійний був членом через 34 роки, почавши як член основатель, а відійшов від нас минулого, 1947 року, як почесний член і президент.

Покійний Ферлей належав до перших піонірів, які почали орати цей канадійський степ, корчувати ліси, підготовляти ґрунт для кращого завтра, для засіву. І за кілька-десять-літньої їх праці ми бачимо прекрасні плоди. Бачимо Народні Доми, Читальні Просвіти, драматичні гуртки, співацькі дружини, хори. Бачимо виховавчі інститути, бачимо церкви і видавництва. Бачимо запомогові асекураційні установи, бачимо Українське Товариство Взаїмної Помочі, що своїм віттям покрила цілу Канаду. А для товариства Взаїмної Помочі покійний Ферлей не мало напрацювався, щоби вона, та Взаїма Поміч, була такою, якою є сьогодні. А Товариство Взаїмної Помочі є гордощами всіх українців в Канаді.

Ми бачимо покійного Ферлея послом в провінціяльнім парляменті 30 літ тому, де він немов той корабель-криголом, перший проломив леди, щоби зробити плян і дорогу для других. Бачимо його радним у винипеґській міській раді, де він своїм поведенням і працею зумів позискати симпатію не тільки між своїми, але і між чужими. Його засада була: бути добрим українцем і добрим канадійцем.

І не диво, що на памятнику, на бронзовій плиті, виписано ось такі слова:

Памятник цей здвигнув Український Народний Дім у Винипеґу на вічну память і пошану свого основателя і президента, який через все своє життя працював на просвітнім, культурнім та орґанізаційнім полі, щоби ми були свідомими українцями та добрими канадійцями.

Бо що ж може бути кращого в життю людини? Бути свідомим, добрим та вірним, працювати для своєї родини, своєї громади. Працювати для добра своєї церкви, для свого товариства. Служити свойому народові і своїй державі.

От і через те саме покійний Ферлей був в нас українців великим громадським діячем, провідником, великим політиком, учителем. А понад все, був великим українським й канадійським патріотом.

Ми, присутні тут, в день посвячення цего памятника, клонимо голови перед могилою Покійного. А цей памятник буде пригадувати шлях, цілі, ідеали й працю в наших орґанізаціях, щоби ми й далі продовжали та старались бути свідомими, зорґанізованими, добрими українцями та добрими канадійцями.

ДРУГ ДО ДРУГА.

(Пісня)

Скажи мені друже,
Чому ти так дуже — сумуєш?
Чому так думаєш,
Думаєш-гадаєш — горюєш?

Чому в день і в ночи
Напуваєш очи — сльозою?
Чом не погуляєш,
Чом не заспіваєш — зо мною?

Вже й лице змарніло,
Нидіє все тіло — що днини,
Чи-сь слабий, ох Боже!
Або вмер хто може — з родини?

Вже й зима минула,
Весна ся вернула — наново,
А ти ще думаєш,
Думаєш-гадаєш — тай чого?

— — — — — — —

Ходи друже милий!...
Бо ти нещасливий — думками,
Ходи погуляєм,
Ходи заспіваєм — лугами.

ДЕЩО ПРО МАТЕРІЮ.

Коли приходиться купувати матерію або убрання, добре знати, що означають ріжні слова, уживані на таких товарих. Ті слова можуть відноситися до ткальних волокон, або до способу викінчення матерії. Розуміння тих слів помагає вибрати такий товар, який найкраще відповідає потребам.

„Прішранк" на матерії або убранні означає, що в процесі фабричного виробу матерію випрано чи іншим способом затревалено проти корчення в домашнім пранню. Це головно добре мати на увазі при купні готових фабричних убрань для дітей. Слово „сенфорайзд" також означає, що матерія затревалена і менше збігатиметься в пранні.

Способу затревалення найбільше уживають фабрики на бавовняній і рейоновій матерії. В деяких родах рейонових матерій рівночасно затревалюють матерію проти мяття. Така матерія тревалійша і видержує прання та гладкість.

„Вул Шрінкидж". Звичайно вовняна матерія скорше збігається в пранню ніж яка інша. Щоби цьому запобігчи, фабрики затревалюють вовну певними хемікалами і живичними препаратами. Вовняна матерія і вовна в клубках до плетення деколи має наліпку „шринк резистант", що якраз означає таке затревалення. Буває, що такого викінчення вовняна матерія трошки збігається, але не так багато, як без него. Навіть як збіжиться, то задержує гладкість і вовняні волокна не збиваються туго.

„Спан рейон" це рід рейонової матерії з шорстким волохатим виглядом зближеним до вовни. Нераз помилково уважається „спан рейон" за вовняну матерію. Звичайна рейонова матерія виробляється з односталих гладких волокон витворених штучно з деревної пульпи і така матерія на дотик гладка. Спан рейон виробляється з таких самих ниток тільки дуже коротких наче посічених, з чого матерія має шорсткий вовняний вигляд і волохатість. „Спан рейон" це тревала матерія і придається до широкого ужитку в убранні тим, що довго служить і добре переться. Деякі роди „спан рейону" також затревалені проти мняття і задержують делікатну гладкість помимо своєї волохатости.

„Вотер репелант" марка на матерії або убранню означає, що викінчення протиділає всяканню води. Хоч така матерія не є цілком непромокальною, але настільки відпорною до води, що відкидає від себе воду. Виглядом така матерія цілкоом не ріжниться від будь якої матерії. Те викінчення не дає її ніякої поверховної гладкости або штивности на дотик. Видержаність до води може бути двояка — довго тревала і тимчасова. Довго тревала видержаність не нищиться пранням або сухим чищенням бензиною. Тимчасова видержаність потребує віднови після прання або чищення. Таку віднову дають більші заводи чищення. Цей противодний препарат ще покищо не продається на загальнім ринку для домашного ужитку. Важна прикмета водонеприймаючих матерій і убрання полягає в тім, що поміж перехрестями ткальних ниток отвори не закриті і крізь них воздух переходить, як в будь яких матеріях. Коли б ті отвори були заліплені, то матерія не могла б придаватися для широкого ужитку ріжного рода убрань. Несприймання води треба ясно відріжнити від непромокальности, яке означується на товарах словом „вотерпруф". Непромокальне викінчення на ґумових, плястикових та інших ткальних виробах складається з відмінного препарату, яким мається на цілі цілковито позакривати всі отвори в ткальних перехрестях і витворити гладку фільмову поверхню, до якої вода не може дібратися. Тому між „вотер резистант" і „вотерпруф" є велика ріжниця.

„Вет Дайс" марка на матерії означає тревалість в кольорах проти ділання сонця, прання і хемічного ви-

білювання. Під цею маркою продаються ріжного рода кольорові бавовняні матерії.

„Старчлес Финиш". Звичайно матерія має певне викінчення, що надає їй гладкости, штивности й ваги. Танші роди матерій бавовняних мають викінчення, в якім переважає крохмаль В пранню те викінченя спирається і матерія стає мякою та рідкою. На дорощі роди матерій уживають тревальших живичних препаратів, які видержують прання і не тратять ваги, штивности та гладкости. Такі матерії мають марку „старчлес финиш". Приміром фіранки такого викінчення не збігаються в пранню, не мнуться і видержують довше ніж без того.

„Кріс резистант" марка означає, що матерія задержує гладкий випрасовний вигляд навіть з довгим недбалим уживанням. Це дуже важна прикмета для убрання тим, що виконують сидячу працю. Затревалення матерії проти зарисів осягається злукою живичних та інших препаратів, які надають навіть мягким матеріям потрібної гладкости і штивности. „Спан рейон" буває викінчениий цим способом, а також деякі бавовняні та лняні матерії.

Савеля Стечишина.

Відділ СУМК ч. 102 ім. Ол. Кошиця в Сенді Лейк, Ман.

Сидять в першім ряді (з ліва на право): Учителька Т. Карлиска (інструкторка), Т. Василенко (інструктор і господар), учителька О. Костинюк, Й. Демчук (провідник), учителька А. Березовська (секретарка), учитель Г. Пінюта (інструктор і член Надзірної Ради), пані М. Солонична (членка Надзірної Ради). На самім переді: Ед. Колцун.

Другий ряд: Ф. Новалковська, П. Пушка, П. Ристофанюк, В. Ґреґораш, Катерина Солонична (провідниця), Петруся Солонична (господиня), С. Вольська, М. Мулявка і Марія Ярич.

Третий ряд: Ф. Солоничний, П. Солоничний, Т. Колцун, А. Федорків, С. Сторожук (член Надзірної Ради), Б. Мулявка, Я. Ярич, Д. О. Дидик (член Надзірної Ради), Е. Яким.

На світлині бракує таких членів СУМК: П. Колтуський, пані К. Колтуська (касієрка), Орися Новалковська, Г. Лободовська, Л. Лободовська, А. Демчук.

ДОМАШНЕ ВИХОВАННЯ.

Розумні люде вважають Дім найсильнішою Твердинею народного культурного життя.

Твердинею буде Дім, коли в нім буде зберігатися запопадливо вся народна культура, — релігія, святочні звичаї, мова, письмо, пісня і все інше, що є частею української культури.

Школою буде Дім, коли батько і мати будуть памятати, що їх обовязком є не тілько вбирати і годувати дітей, але що вони повинні бути дійсними дбалими учителями дітей.

Вони повинні вчити їх найперше добрим власним приміром. Коли батько й мати поважно поводяться, розсудно говорять, не кричать, не кленуть, то і діти будуть родичів в тім наслідувати.

В добрім Домі є карність (дисципліна), є контроля, є на все міра і границя.

Правдива карність не в тому, щоби тримати дітей залізними руками, але в тому, щоби тримати їх найперше здоровим розумом.

Треба промовляти до діточого розсудку вже з самого малку. Коли розтолкуєте дітям, що щось недобре, що щось погане, і дасьте кілька відповідних примірів з життя, то діти все те приймуть, як добру науку.

А діти хочуть знати, як що є, чому є і длячого. Кілько вони нераз допитуються; хочуть, щоби їм щось оповідати, щось читати, щось толкувати, вчити співати, щось показувати. В дітей є голод на те все; отже треба той голод розумно задоволяти. Дасьте тому голодови добру, здорову моральну і розумову поживу, то діточа вдача виросте на сильну і здорову; дасьте поганої поживи, то і вдача буде поганою; не дасьте нічого, то діти будуть самі задоволяти себе тим, що знайдуть на дорозі.

В житєписах багатьох великих людей читаємо, що перші здорові сильні моральні підвалини дістали діти в ріднім Домі. А що дав добрий Дім, того вже ніщо пізніше не знищило.

Досить пригадати Шевченка, як він оповідає про те, що він малим чув від свого діда, і як глибоко запало воно йому в душу.

Бувають матері, що навіть нераді, коли діти їх допитуються, коли хочуть, щоби їм щось оповідати, щось читати, щось толкувати. Однакож ті самі матері будуть говорити цілими годинами зі старшими про неконечне, про неважне, про непотрібне, коби лише набалакатись. Та кілько добра вони зробили би, коли б своїм дітям щось добре оповіли, щось пояснили, щось прочитали, з дітьми поспівали. Все те зосталось би, як добре зерно для пізніших жнив в життю їх дітей.

Недобре роблять батьки, чи матері, коли приказуючи щось дітям, голосно кричать, погрожують всякими можливими карами і кленуть всякими лихами. З того виходить тілько шкода. В крику нема розуму і діти це бачать, отже крик легковажать.

Коли діти до крику привикнуть, то він їм не страшний. На крик і вони відповідають таким же криком.

Найсильніше буває спокійне, коротке, але розумне і рішуче слово. З таким словом найбільше всі числяться. Самий знак пальцем розумного чоловіка більше має сили, ніж нерозумний крик.

Дітей під карністю треба тримати від самого малку і на хвилину не давати попуску. Те можна, а того не можна, — це повинно бути вічним правилом. Коли ж дітей в такім ладі тримати, то вони будуть до такого ладу достроюватися, тай самі будуть бачити, що такий лад добрий. А ще більше тоді, коли ви будете їм пояснювати, чому такого ладу треба.

Дітей нищить розпуск і попуск.

Не можна допускати до того, щоби дитина зі старшими торгувалася, сперечалася і виборювала собі те, чого захоче.

Дитина є дитиною, а старші є старшими, і їх обох нарівні ставити не можна. В старшого є розум, є досвід,

є обовязки, а в дитини є лише сліпі забаганки. З того виходить, що або вона мусить старших слухати, або буде старатися, щоби старші єї слухали. Або вона має боятися, або єї мають боятися.

Коли дитина впреться і раз вибоpe собі, чого забагла, то другий раз буде подвійно впиратися.

Отсе і є давати розпуск, давати попуск. А дасьте їй попуск через тиждень, то так її попсуєте, що опісля за місяць того не направите. І тому то попуску не треба давати, ані на хвилину. В кожнім випадку повинно бути по вашій волі, а не по її, — і вона буде з тим спокійно і радо годитися, доки не закоштує попуску.

Не треба думати, що дитина нещасна, коли робить лише те, що ви їй дозволяєте. Аджеж ви не держите єї на привязі, — ви лише назначуєте межі, поза які вона не має виходити. А між межами вона вільна. Тай хіба ж аж поза тими межами, які дитина напираєсь переступити, повне щастя?

Ніколи не треба згадувати дитині вчерашних її прогріхів і помилок. Що минуло, те не існує.

Нерозумно дітей легкодушно ображувати і зневажати лише тому, що вони діти, отже не оборонятся. Треба відноситися до них так, щоби вони бачили і відчували, що ваше відношення до них є розумне, щире, поважне і справедливе.

Коли ж дитина впреться на чому, то треба найперше заговорити до єї розуму, розтолкувати. Коли ж не послухає і ви її вкараєте, то гніватись на вас не буде, бо її власна совість скаже, що вона на кару заслужила.

Справою, яку треба тут мати на увазі, є справа мови.

Дім повинен бути Школою для своєї мови. Мати найперше, а дальше батько, повинні бути тут учителями.

Матері Бог дав охоту до говорення якраз на те, щоби вона до дітей говорила і вчила їх всего доброго.

І добра, розумна, розсудна мати може виховати дітей на найбільших патріотів, на людей найбільше гідних, характерних, розумних. Історія багато оповідає про таких матерей.

Але мати байдужа, легкодушна, нерозсудна, примхована виховає дітей лише на моральних і розумових калік.

Є ще одна велика справа, на яку треба покласти сильний натиск.

Всюди на світі неписьменність уважається великою некультурністю, ознакою людської темноти. І нині розумні люде міряють чужі народи, і чужі краї тим, кілько там є письменних, а кілько неписьменних. Це є міра, — а не те, кілько там є богатійших, а кілько біднійших. Бо вже сама неписьменність є великим бідацтвом.

А тепер поставмо питання: чи нема в Канаді багато таких неписьменних між українським загалом?

Є дуже багато. Всі ті, що вміють лише чуже письмо, а свого власного не вміють, — це неписьменні. Це анальфабети. Коли хтось по своєму підписатися не вміє; коли по своєму листа не напише, листа не прочитає, книжки не прочитає, ґазети не прочитає; коли чужим не може пояснити, як його власне письмо виглядає, то він якраз є тим неписьменним. В своїй власній хаті, між своєю родиною, між своєю громадою, між своїм власним народом, при своїй власній справі він є неписьменним. Чи це не страшне? Чи це не є ознакою великої некультурности, великого нерозуму, великого убожества?!

І це тоді, коли всюди знайдете чужих людей, неукраїнців, які знають українську мову, українське письмо. Є навіть між анґлійцями одиниці, що українську мову й українське письмо знають. Є такі, які кажуть: „Ви повинні своє знати нарівні з нашим анґлійським!"

Отже тут Дім повинен подбати, щоби не було тих неписьменних. Треба дітей свого письма вчити змалку, нім ще підуть до публичної школи. Треба заставляти дітей, щоби по своєму читали і писали. Треба їм пояснювати конечність своє знати, своє цінити.

Аджеж нема на світі лекшого письма, як українське. Навчіть 32 букві, а вже дитина буде читати. Тут не треба ніякого „спелінґу", на який в анґлій-

ських школах багато часу посвячується.

Це велика справа, великий обовязок Дому, батька і матері.

Коли ж дитина вміє по свойому читати, то подбати про книжки для дітей. От є „Молодий Вік", є „Оборона Київа", є „Козак Дорош" — це все дрібні оповідання. Є ще й інші. І не треба казати: „Дитина ту книжку вже перечитала". Бо книжку треба читати більше разів, щоби до неї привикнути, щоби її зрозуміти, щоби дещо з неї і напамять навчитися. Окремо є „Діточий Куток" в Українськім Голосі.

І не треба казати: „Мої діти того не хочуть вчитися, не хочуть читати". Вони мусять так, як мусять в анґлійській школі.

Що варта дитина, чи молодь без свого письма? Молитвенника не прочитає, пісні своєї не прочитає, ролі для представлення не прочитає,—отже що такі можуть в своїй церкві, в своїм товаристві, в своїй громаді зробити?

Коли батько і мати будуть все те мати на увазі, то їх Дім буде твердинею українського життя. Такий Дім буде Школою, буде Церквою, буде дійсною Виховавчою Інституцією. І лише з такого Дому вийдуть розумні люде — слава для батька-матері, провідники в громадськім життю, і вартні громадяне держави, в якій живуть.

Громадянка.

НА РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА.

Колись нашу рідну хату
Темрява вкривала,
А чужа сусідська хата
Світлами сіяла.
Богатіла чужа хата,
Лиха там не знали;
Туди й наші українці
Дари доношали.

Лиш ти минав, наш Кобзарю,
Чужії пороги,
Й орав свою вбогу ниву,
Рідні перелоги
Гомоніла твоя кобза
Кругом стороною,
В кожнім серці відбивалась
Чистою луною.

І хоч ти спочив, наш Батьку,
Тихо в домовині,
Твоя пісня розбудила
Думки на Вкраїні.
Най же промінь думок твоїх
Поміж нами сяє,
„Огню іскра великого"
По вік не вгасає.
Щоб між нами все сіяло
Проміння величне,
Ти „поставив на сторожі"
Слово твоє вічне.
Тому й ми минати будем
Чужії пороги,
Орать будем свої ниви,
Рідні перелоги.

Леся Українка.

НЕ ПОВІРЮ — ДОКИ НЕ ЗМІРЮ.

Був колись батько і син, — як от і тепер є батьки і сини. Але син той хитрий вдався. Що йому не говоріть, чого не доказуйте, а він вам:

— Не повірю — доки не змірю!

Та як він міряв, ви послухайте.

Приходить він раз до дому з коршми та до батька:

— Тату, а знаєте що?

— Та що? — питає батько.

— Отой Паранчин Степан хвалиться в коршмі, що вам в морду дасть.

— Та може й давби, — каже батько.

— А я не вірю, доки не змірю, — каже син.

— Так щож?

— Що? Ходіть до коршми і переконаємось.

Взяв батько капелюх на голову і пішли. Прийшли до коршми і зараз син до Степана:

— Ти казав, що татови дасиш в морду.

— Або що?

— Ану дай! Побачу, чи ти такий.

Тут Степан і не прибирався, але як заїде батька, так той мало не впав.

— О, то ти такий відважний, — каже син.

— Так, відважний! І ще можу раз.

— Ану ще раз!

Степан відвинув руку і батько знов мало на земли не опинився.

— То бачу, що ти таки не жартуєш, — говорить син.

— Жартів в мене нема, — знов говорить Степан — бо я можу і третий раз.

— Ану! Я вже таки не вірю...

Син ще не договорив, як Степан так батька ляснув, що той був би впав, коли б не стіна.

Тоді син до батька:

— Тепер я знаю, що він не жартує. Це розбишака! Тікаймо тату! Коли він з вами не жартує, то він готов навіть мене набити, а не то вас. Тікаймо!

І стрілою вилетіли оба з коршми, а дорогою аж порох за ними закурився.

Правда, що інтересна подія? Історична. Інтересний син, інтересний і батько. Переконалися, тай вдоволені додому забралися.

Кажуть, що і нині можна ще знайти таких синів і батьків, що на такий лад правди дошукуються.

Дехто каже, що до таких синів і батьків належало багато тутешних большевиків.

— Ану товаришу, поїдьмо туди...

— Ану жінко, поїдьмо...

І їдуть. Їздили вже. А як переконалися, то кому вдалося, так не питав чи порох, чи болото, але тікав що сили, — радий, що правди довідався.

Н. П.

ЧИСЛО ВІЙН ДЕЯКИХ ДЕРЖАВ.

(Від 1480 до 1845)

Велика Британія	78
Франція	71
Еспанія	64
Росія	61
Австрія	52
Туреччина	44
Швеція	26
Італія	25
Голяндія	23
Німеччина	23
Данія	20
Зєдинені Держави	13
Китай	11
Японія	9

ОГЛЯД ВАЖНІЙШИХ ПОДІЙ.

Українці в Европі.

На Придніпрянщині, оскілько відомо, нема зміни на краще.

В Галичині, на Волині, на Буковині і Закарпаттю большевики беруть щораз тісніше в руки українське життя. Церкву піддано під власть Московського патріярха, а молодь ведуть до безбожництва. Переписка з дальшим світом заборонена. Життя московщать.

Священика Гавриїла Костельника, що як відомо, під примусом орґанізував в Галичині большевицько-православну Церкву, вбито в другій половині 1948 року. Подробиці вбивства невідомі, та нема сумніву, що вбила його большевицька рука.

Український Музей в Празі большевики зліквідували.

Про Українську повстанчу Армію (УПА) є вісти, але їх небагато.

Важною подією в українськім життю на скитальщині є заснування в 1948 році Української Національної Ради, в якій зєдналися всі українські партії, що є в Европі, крім покищо Гетьманців. Так зведено українське життя до одного спільного проводу й одного представництва перед дальшим світом, — отже Національна Рада це продовження Українського Уряду, що повстав з проголошенням Української Держави після 1917 року. На 1-ій сесії Національної Ради, 16—20 липня, 1948 р., вибрано Президію і Виконавчий Комітет. Головою Президії став проф. Борис Іваницький.

Скитальці, що перебувають в Західній Европі, розїзджаються — до Анґлії, Бельґії, Франції, Арґентини, Параґваю. Гідне уваги, що всюди вони там засновують свої орґанізації церковні і світські, щоби не розгублюватися. Багато скитальців прибуло вже і дальше прибуває до Канади і Стейтів.

Культурне українське життя в Канаді значно розвивається.

Колеґія св. Андрея в Винипеґу, що є тут одинокою того роду українською науковою інституцією, дістала двох визначних науковців, а то проф. Дмитра Дорошенка (приїхав при кінци 1947 р.) і проф. Івана Власовського. Вони подають науку на Богословському Відділі.

При Колеґії створено також Наукову Секцію для приготування підручників та наукових праць.

Колеґія купила в 1948 р. додатковий будинок, який названо Дівочим Інститутом, де мають перебувати дівчата студентки Колеґії.

Праця в Колеґії поширюєсь і набирає сили. В 1948 р. Колеґія провадила вже другий раз Літні Курси, на яких було велике число курсантів, хлопців і дівчат. Колеґія належить до Української Православної Церкви.

Гідною уваги справою є перебудова всередині і віднова зверху Будинка Українського Голосу. Будинок куплено 1946 року. Перебудова почалася в середині літа 1948. Перебудовано долішну часть, а пізніше прийде перебудова горішної части. Це дасть Українського Голосові більше простору і можности для праці і більше значіння, як видавничої фірми. „Український Голос", це найперший український народний часопис в Канаді, що почав виходити 1910 року. Перше його число появилося 16-го березня, 1910. Видає Українська Видавнича Спілка, заснована 1909 року.

Редактором Українського Голосу став в осени 1947 р. Іван Сирник, бувший учитель, а дальше ректор Інституту Петра Могили в Саскатуні. Управителем Українського Голосу є І. Ф. Паламарчук.

Союз Українок Канади (СУК) на Зїзді 1—4 липня, 1948, вибрав головою Союзу Українок пані Ольгу Войценкову на місце бувшої голови, пані Наталки Кугуської. Централя Союзу Українок перебуває в Винипеґу від 1943 року.

Союз Українок Канади має 119 діяльних (активних) відділів, — в Онтеріо і Квебеку 19, в Манітобі 25, в Саскачевані 51, в Алберті 24, в Брітиш Коломбії 3.

Крім тутешної праці Союз Українок виявив велику діяльність в допомозі скитальцям в Европі, що потвер-

джують листи з Европи і прибуваючі скитальці.

Адвоката Я. В. Арсенича назначено 31 грудня, 1947 р. судією для Давфину в Манітобі, а 1948 він заняв судейське становище. Він був першим українцем адвокатом, а тепер є першим українцем судією в Канаді.

Українська Православна Церква має вже свого власного канадійського голову-епископа, а ним є Архієп. Мстислав, що прибув до Канади в осени 1947 року. В 1948 р. прибуло з Европи кількох православних священиків.

Греко-католицька Церква має нині 4-ох епископів, з тих двох поставлено 1948 року. Прибуло кількось гр. кат. священиків.

Всякі події.

Всі довгі переговори між Західними Державами і Росією кінчилися нічим. Червня 18-го, 1948, Росія замкнула залізничі, звичайні і водні дороги, яких до того часу вживала Анґлія й Америка для довозу поживи, палива і др. до тої части Берліна, що є в їх руках. Від того часу вони довозять все те лише літаками. Та і тут Росія робить перешкоди.

Від того часу Анґлія, Америка і Канада готовляться поспішно до оборанної війни, сподіючись, що Росія може несподівано війну розпочати.

Робляться заходи, щоби звязати европейські держави, які є поза контролею Росії, в одну воєнну силу.

В Греції большевицькі банди дальше роблять напади, маючи поміч головно Югославії.

В Китаю війна з большевиками не перериваєсь.

В Італії і Франції були поважні страйки, орґанізовані большевиками.

В Югославії Тіто наче б то розривав звязки з Росією, однакож наділі все лишаєсь, як було.

Палестинська справа між жидами й арабами ще остаточно не покінчена.

Січня 30, 1948 р. згинув відомий ґіндуський провідник Ґанді, його вбив вистрілом Натурас Ґодсе.

Румунський король Михайло зрікся престола 30 грудня, 1947.

Ян Масарик, чехословацький міністер закордонних справ, 9-го березня, 1948, скочив з третого поверху і вбився. Причина — насильства комуністів.

Оксана Косенкіна, учителька дітей совітських урядовців в Ню Йорку, 12 серпня, 1948, скочила з третого поверху і сильно покалічилася. Причина — не хотіла вертатись до Росії.

Ґрафа Ф. Бернадота, посередника між арабами й жидами, вбили жидівські терористи в Палестині 17 вересня, 1948.

Княжні Єлисаветі, наслідниці анґлійського престола, народився син 14 листопада, 1948.

В Америці 2-го листопада, 1948, вибрано поновно президентом Трумена. Знов демократи контролюють Конґрес. Близьким суперником Трумена був републиканець Дюї.

Премієром Канади став 15-го листопада Луї Сен Лоран, бувший міністер закордонних справ, на місце уступившого довголітного премієра, Мекензі Кінґа.

ТРЕБА ВСЮДИ ПРИЯТЕЛЯ.

Прийшла в церкву стара баба,
Свічок накупила,
Де була яка ікона,
Всюди поліпила.
Іще пара остається,
Де їх приліпити?
— Ага, каже, пошукаю
Святого Микити!

Найшла баба і Микиту —
Святий чорта ціпить...
Баба одну йому ставить,
Другу чорту ліпить.
Видять люде й роважають,
Щоб там не ліпила;
„Що ти бабо, кажуть, робиш?
Таж то вража сила!"

Але баба обернулась:
—Не судіте люде!
Ніхто того не відає,
Де по смерти буде...
Чи у небі, чи у пеклі
Скажуть вікувати...
Треба всюди, добрі люде,
Приятеля мати.

Степан Руданський.

ВСЯЧИНА

САМОПОВАГА ШЕВЧЕНКА.

Михайло Лазаревський оповідає в своїх Споминах про те, як 1847 року Шевченка вислали до Орської кріпости, і там говориться:

„Жандарм привіз його (Шевченка) в Оренбурґ у червни 1847 р. вночи просто до вартівні, де Шевченко проспав ніч на голій долівці (на підлозі, чи на земли).

„Того ж дня рознеслася вістка, що прибув Шевченко і земляки випросили його до себе на кватирю. Зустріч з Шевченком була памятна: і він, і ті, що прийшли до нього, плакали.

„Увесь день він пробув серед земляків і був нібито не дуже сумний, — але видно було, що він багато таїв у душі.

„Другого дня вже було відомо, що його призначено до Орської кріпости. Земляки радили йому, як недужому, записатися до лазарету (до шпиталю) на два тижні, а тимчасом сподівалися виклопотати, щоб його лишили в оренбурському батальоні, де Шевченкови можна було жити хоч трохи вільніше.

„Але він не згодився через те, що ненавидів лазаретів, а друге через те, як він казав, що ніколи ще не обдурював. Просити ж за себе він не дозволив, бо не хотів в таких обставинах принижувати своєї гідности просьбами".

ГРЕКИ НА УКРАЇНІ.

Десь в 8-ім, або 7-ім століттю перед Христом почали понад Чорне море поселятися греки і там повставали грецькі міста: Ольбія над Дніпром, Тіра над Дністром і другі.

Багато з тих поселенців, це були грецькі купці, що продавали грецькі вироби далеко в Київщині, в Полтавщині, Харківщині. Ще нині в тих сторонах в старих могилах викопуються грецькі гроші з тих часів, давні глиняні посудини, вироби з золота і срібла.

Нині для українців може бути важне те, що грецькі письменники з тих давних часів позаписували, які народи, чи племена жили тоді в українських чорноморських степах.

Дуже давних жителів української землі звали греки Кимеріями, чи Кимерійцями.

В Гомеровій Іліяді говориться, що на чорноморських степах жили славні кобилодоїльці, молокоїди убогі, — „найсправедливіші між усіми людьми".

Пізніші письменники згадують Скитів, як володарів тих сторін, за тими володарями були Сармати в 4 і 3 віках перед Христом. Коло Христового Різдва згадуються в степових сторонах Аляни, яких вже цілком певно можна вважати предками Українців.

З того виходить, що давна назва українців була — Аляни. Та історики допускають, що всі інші народи, які згадуються на Українській Земли, то були українські племена.

РІЖНІ ТОЛКОВАННЯ.

Перський цар, Дарій І (548-486 перед Христом) пішов був війною проти Скитів в 515 році перед Христом. А скити мешкали на північ від Чорного моря, на українських степах і дальше на схід і були відомі тоді, як сильний нарід. Хто саме вони були, годі нині знати, хоч є припущення, що це були українці.

Щоби чуже велике військо спиняти, скити відступали і все за собою нищили, а тоді Дарієве військо не буде мати поживи.

І тоді то післали скити до Дарія свого амбасадора з загадочними дарунками, а ними були: птах, миш, жаба і пять стрілів. На запит, що те все значить, сказав амбасадор:

— Мені казали оце доручити і сказати, що коли добре подумаєте, то все відгадаєте. Більше я не знаю.

Дарій почав сам толкувати так: миші виводяться в земли, отже скити дають мені свою землю; жаби жиють в воді, отже скити дають мені свої

озера, свої ріки; птахи означають все, що живе на земли, а стріли — це скити дають в мої руки свою зброю.

Але був там оден мудрець і той сказав:

— Ти царю вгадуєш відповідно до своїх бажань, але воно не так. Ті дарунки дають тобі знати, що коли перси не будуть так тікати, як птахи літають; коли не будуть ховатися в землю, як миші; коли не будуть хоронитися на воді, як жаби, то назад не вернуться, але згинуть від тих стрілів.

І так сталося. Лише з тяжкою бідою вдалося Дарієви вратуватися з частиною армії, яка числила кілька сот тисяч.

ЗА ЩО СКИТИ ВБИЛИ СВОГО ЦАРЯ.

Грецький письменник, Геродот, що в 5-ім віку перед Христом був в Ольбії над Дніпром, оповідає про таку подію...

Тоді скити жили на чорноморських степах. Мати скитського царя, що звався Скиль, походила з греків, отже навчила і сина грецької мови і письма.

Ставши царем Скиль їздив часто до грецького міста Ольбії, лишав своїх людей на передмістю, а сам йшов до греків і брав участь в цілім їх життю. А потім вертався до скитів.

Він побудував собі в Ольбії дім і мав там жінку, хоч про те скити не знали.

Вкінци скити про все довідалися, та довідалися також, що їх цар святкував разом з греками, — отже збунтувалися і вбили його за те, що він відцурався звичаїв скитського народу. А його брата поставили царем. Так строго осуджував тоді нарід тих, що відходили від свого народу і приставали до чужих.

РИМО-КАТОЛИКИ УКРАЇНЦІ.

В Східній Галичині по селах було багато римо-католиків, які відріжнялися від греко-католиків тим, що по польськи молилися і ходили до польського костела. А поза тим ціле їх життя було українське, — вони лише по українськи говорили (по польськи і не вміли); лише українські пісні співали, і ціле їх життя було українським, всі звичаї їх були українські.

Однакож тих людей всі звали поляками, тому і вони себе так звали.

А наділі це були українці. Їх предків польські пани буками пригнали до костела, та все ж поза польську молитву не змогли їх нічого більше польського навчити.

Коли б українці були належно свідомі, то на кожному кроці казали би такому римо-католикови, що він українець, отже і він уважав би себе українцем. Таке там, таке і тут в Канаді.

Білоруси є і православні і римо-католики, але білоруські римо-католики уважають себе таки білорусами, а не поляками. Таке повинно бути і в українців.

ПРАЦЯ, А НЕ ТИТУЛИ.

Рубенс (1577-1640) належав вже за свого життя і нині належить до дуже визначних малярів Европи. Родився в Зіґен, в Вестфалії (Прусії).

Ритівник, Джеймс Мак Ардел, зробив дуже добру форму Рубенсового портрету і пішов до найбільшого анґлійського маляра портретів, Рейнолдса (1723-1792), порадитись, який би титул поставити коло імени Рубенса. Він пригадав, що Рубенс дістав титули від королів — анґлійського, французького й еспанського. Крім того має ще окремі титули, — отже він хотів би знати, який саме титул був би на портреті найвідповідніший.

Був тоді в кімнаті і др. Джансон. Чуючи, про що саме ходить, він перервав бесіду і каже:

— Чим ви оце непотрібно клопочетеся? Нащо Рубенсови тих титулів? Ви напишіть: „Петро-Павло Рубенс", а більше нічого не треба. Рубенс і без титулів є тимсамим великим Рубенсом.

І розумної поради Джансона послухали.

З того може завсігди бути людям наука. Люде нераз багато уваги привязують до титулів, забуваючи, що найкрасшими і належними чоловікови титулами є ті гарні прикмети, які він має і та добра праця, яку він в життю виконує. Вартного чоловіка і без додаткових титулів люде знають, що він вартний чоловік.

(Ритівник — що на дереві, або металевій плиті, дрібненькими рівчиками вирізує портрет, чи інші образи для відбивання. Так зроблені образці бувають багато кращі і дорощі, ніж звичайні образки роблені з фотоґрафії, на яких видно дрібненьку сітку).

ДІЙСНИЙ ПРИЯТЕЛЬ.

Коли анґлійський фільософ й історик, Гюм (1711-1776), був членом університету, він грошево стояв дуже зле, отже йому дали заняття, що мало принести йому 40 фунтів на рік. В тих часах це була значна сума, отже велика поміч. І він вже дістав писемну заяву, що ту поміч він дістане.

В тім часі зайшов до нього добрий його приятель, Блеклак, що знаходився тоді в великій нужді. І почав Блеклак оповідати про своє убожество, — він самий осліп, родина в нього велика, а заробити на її вдержання він не може.

Вислухав Гюм свого приятеля, і дістає тоді заяву на 40 фунтів та передає свому приятелеви. А пізніше постарався, що поміч, яку він мав діставати, переписали на Блеклака.

КІЛЬКО ВАРТА СИНІВСЬКА ЩИРІСТЬ.

Пруський король Фридрих був строгим чоловіком.

— Раз почав він дзвонити, щоби покликати з сусідної кімнати свого прибічного хлопця, але той не приходив. Подзвонив ще раз, але дармо.

Пішов він тоді до хлопця, але той сидів і спав. Він хотів його збудити, але побачив, що з кишені вистає папір, на якім щось написане.

Король виняв папір, аж це був лист матері того хлопця, в якім вона дякувала синови, що прислав їй мало не всю свою платню, що дістав від короля. Це для неї велика поміч. І мати щиро благословила свого доброго сина.

Тепер король взяв звій дукатів, всунув хлопцеви в кишеню, та пішов до себе і почав так дзвонити, що хлопець пробудився і прийшов.

— Ти спав? — запитав король.

— Спав, — сказав хлопець і почав виправдуватися. Але притім почув, що в кишені щось є, витягнув гроші і ще більше настрашився.

— Це хтось мені всунув в кишеню, хтось хоче мені лихо заподіяти, — почав він казати, але король спинив і каже:

— Це Бог обдарував тебе, коли ти спав, отже пішли це своїй матері, поздорови від мене і скажи, що я буду дбати і про ню, і про тебе.

ЗОЛОТО ВАШНІЙШЕ НІЖ ЖИТТЯ

Відомий такий випадок:

Коло берегів Бразилії затонув корабель „Британія". Були на нім пасажири, але також важне, що там було, то — велика кількість золота.

Коли корабель почав тонути, капітан казав винести кілька скринок з золотом на поклад, думаючи, що трохи золота вратує. Однакож корабель опускався в воду надто скоро і капітан казав покинути золото і всідати в ратункові човни.

Коли вже стояв побіч корабля лише оден ратунковий човен, капітан ще оглянувся і побачив чоловіка, що отворив скринку з золотими грішми,

— Що ти робиш! — крикнув капітан — ходи до човна, бо за хвилину корабель потоне.

Чоловік махнув рукою.

— Нічого, що тоне, нехай тоне! Але золота не покину. Я ціле життя любив золото, хотів золота, але його не мав, отже нехай хоч умру з золотом. Умру богачем. Я знаю, що тепер все золото моє.

Капітан ще щось говорив, забираючись на човен, але чоловік не слухав. Ще хвилина і корабля та богача не стало.

Можна думати, що чоловік був варіятом. Може. Однакож кілько в широкім світі є всюди випадків, де люде більше цінять майно, ніж самих себе, ніж свою честь, ніж свою гідність, ніж своє здоровля, а навіть своє життя.

ДОВГОВІЧНІСТЬ БОЛГАРІВ.

Донедавна бодай наш цілий світ говорив, що Болгари жиють довше, ніж інші люде. Давнійший болгарський консуль в Анґлії, Данев, оповідав таке:

— Мій прадід помер перед 20 літами і мав 132, або 134 роки. Пригадую, як мій прадід був на весіллю, коли мав 120 літ. Був він ще сильним і заявив, що думає пережити свої діти. Так і сталося. Мав він дві жінки і 26-ро дітей. Другий раз женився в 90-ім році. На згаданім весіллю деякі його сини мали 60 до 70 літ.

Батько Данева, який це оповідав, мав тоді 88 літ, а виглядав, як 40-літниий.

Лікарі казали, що довговічність болгар в тім, що життя їх просте, невибагливе, спокійне, а що до поживи, то їдять багато квасного молока. Мяса їли дуже мало.

Як воно тепер в Болгарії, то хіба колись довідаємося.

КОЛЕСО ЩАСТЯ.

Панував в Єгипті давно перед Христом Фараон, що звався Сесостріс. Завоював він був Лібію, Арабію, Етіопію, Скитію... Князів, що в тих краях були, він зоставив, але вони мали час від часу приїздити до нього з поклоном і великими дарунками.

Коли ж вони до столиці Сесостріса прибували, то він ось що робив: казав випрягати коні з свого повоза, запрягав тих князів і казав себе возити по місті. Дурна була його забаганка, і не розумів він, з якою зневагою дивились на нього ті князі, що його повіз тягнули.

Та коли раз Сесостріс так парадував, оден з князів почав дуже вперто оглядатися на колесо повозу. Вкінци Сесостріс питає:

— Що ти інтересного там бачиш?

На те відповів запитаний:

— Царю! Те колесо пригадує мені змінність людської долі. Його одна часть тепер нагорі, а за хвилину вже надолині. Таке буває і з людьми. Нині хтось сидить на царськім престолі, а завтра опинюєсь в найбільшім пониженню і неволі.

Призадумався Сесостріс над тим, що почув і вже не вимагав, щоби люде його повіз тягнули.

НАСЕЛЕННЯ СВІТА І ПРОСТІР.

Всіх людей на світі числять 2 біліони і 170 мільйонів (2,170,000,000). Земля (без води), на якій всі ті люде жиють, обіймає 52 мільйонів, 230 тисяч і 217 квадратових миль.

В Африці є 158 мільйонів людей.

В Азії, без російської части, живе 1 біліон і 154 мільйони.

В Европі, без того, що мала Росія до 2-ої війни — 403 мільйони.

Росія має (без того, що забрала недавно) 172 мільйони.

Північна Америка з Мексиком — 185 мільйонів.

Полуднева Америка — 89,000,000.

На островах — 11 мільйонів.

Вода на земли покриває 68,634,000 кв. миль простору.

Християн, Магометан і Жидів разом обчисляли в 1939 р. на 841 мільйонів і 576,479. З того римо-католиків коло 343 мільйони, а православних коло 128 мільйонів.

Всіх протестантів понад 135 мільйонів, а магометан коло 221 мільйонів.

Головнійших мов на світі є 2,796.

Анґлійську мову знають 270 мільйонів, китайську 500 мільйонів, гіндуську з діялектами 331 мільйонів, еспанську 103 мільйони, японську 97 мільйонів, німецьку 78. Російську, як урядову, приписують 166 мільйонам.

МАТЕРІЯЛ НА ДЗВОНИ.

Головним металем для виливання дзвонів є мідь, до якої домішують найперше цини, а деколи других металів.

Найкрасший, найбільше звучний голос має дзвін, в якім є 78 частей міди, а 22 части цини. Виглядом він

жовточервоний. В Індії з такої мішанини виливають тамошні дзвони, чи ґонґи.

Трошки гіршим є дзвін вилитий з 77 частей міди, 21 части цини і 2 частей антимону.

Дуже поважний низький, та звучний голос має дзвін з 80 частей міди і 20 частей цини. В Китаю й Індії з такої мішанини виливають великі дзвони-ґонґи, там-тами і др.

Міди 75 частей, а 25 частей цини, — дзвін синьо-жовтої краски і може скорше розбитися, ніж другі. Звичайно з такої міашнини виливають пересічні церковні дзвони.

З міди 68 частей, а цини 32 виливають малі дзвони. Вони ще скорше розбиваються.

Але беруть також 100 частей міди і 25 частей цини, — з такої мішанини виробляють також дзвони-ґонґи і цимбали в Азії. По вилиттю розпікають його до червоности і тоді кидають в зимну воду, щоби надати йому потрібної звучности . Такий спосіб взагалі збільшує звучність дзвонів.

Є правило, що оскільки більше в дзвоні міди, остілько красший дзвін. Також домішка срібла збільшує красу і звучність голосу. Домішка олова, цинку, заліза, антимону та бісмуту, погіршує голос.

НЕБЕЗПЕЧНА БРЕХНЯ.

Небезпечною брехнею є брехня замаскована. Вовк в овечій шкірі є більше небезпечним, ніж явний вовк.

Брехню замасковують тим, що до неї домішують трохи правди. Недосвідчений чоловік побачивши правду, думає:

— Коли б хтось був брехун, то правди не говорив би.

Але брехун знає, що треба себе замасковувати, — показувати себе патріотом, побожним, оборонцем правди, заступником кривджених... Тим він може здобути довіря людей, а тоді вони і в його брехню повірять.

ЯК РОЗУМІТИ ВИСОТУ.

Коли кажемо, що гора тілько висока, то треба розуміти, що ту висоту міряєсь від поверхні моря. Якраз поверхня моря є тим місцем, від якого міряєсь височину гір, височину землі, або низини озер, долин і др

Є прилади, які показують висоту, на якій вони знаходяться. Такий прилад є прим. на літаку і летун знає, як він високо. Коли зійти в долину, що є низше поверхні моря, то прилад це також покаже. Окремо недоступні верхи гір обчисляють відповідними вимірами.

ВІТАМІН Ц ГОЇТЬ РАНИ

Одною з чинностей вітаміну Ц є склеювання клітин тіла. Рани гояться і скоро зростаються при довільнім споживанні пожив багатих на вітамін Ц. Цього способу лічення загально уживано у військових шпиталях для ранених вояків.

Навіть при поважніших операціях пацієнта годують днями перед операцією поживами багатими на вітамін Ц, щоби тіло було наскрізь пересякле ним. Це помагає хорому після операції скорше прийти до здоровля.

ПРИКАЗКИ ДО ІМЕН.

Зібрав Бог пару — Карпа і Варвару. (Коли двоє такі доберуться, що одно і друге не доладу).

Їдж Федьку, хоч хрін, хоч редьку. (Коли чоловік сам напитав собі біди).

Про мене Семене, — а я Іван. (Ти роби собі, як хочеш, а я так робити не буду).

Не для Гриця паляниця. (Коли хтось хоче дістати, що не для нього).

Хапай Петре поки тепле. (Не відкладай, — використовуй нагоду).

Наша Парася на все здалася. (До всего спосібна і добра дівчина).

Який Сава, — така й слава. (Який чоловік, то так будуть його цінити).

Ти мені не Тетяна, а я тобі не Савка! (Так говорив чоловік роззлостившись на жінку).

Казала Феся, що обійдеся. (Кажуть, коли хтось напихаєсь з тим, чого другі не хочуть).

Не вмер Данило — болячка задавила. (Коли хто більше говорить про причину, ніж про головне лихо).

НАПРЯМИ ЧАСОПИСІВ.

В Канаді є часописи українські мовою і напрямом, а є мовою українські, а напрямом неукраїнські, або не цілком ясні. Розумієсь, що і між часописами одного напряму можуть бути ще значні ріжниці. Отже тут подалі часописи з їх загальним означенням:

Напрям самостійно-український.

„Український Голос", в Винипеґу, Ман, орґан Союзу Українців Самостійників (СУС) і союзних орґанізацій, — Союзу Українок Канади (СУК), Союзу Української Молоді Канади (СУМК), Союзу Українських Народних Домів (СУНД). Почав виходити 1910 року.

„Новий Шлях", в Винипеґу, Ман., орґан Українського Національного Обєднання (УНО).

„Робітник", в Торонті, Онт., орґан гетьманців.

Напрям католицький.

„Українські Вісти", в Едмонтоні, Алта.

„Будучність Нації", в Йорктоні, Саск., орґан Брацтва Українців Католиків (БУК).

„Світло", в Мондер, Алта.

„Голос Ізбавителя", в Йорктоні, Саск.

Напрям комуністичний.

„Українське Слово", в Винипеґу, Ман.

„Українське Життя", в Торонті, Онт.

Напрям протестантський.

„Канадійський Ранок", в Винипеґу, Ман.

„Євангельська Правда", в Торонто, Онт.

Напрям неозначений.

„Слово Істини", особисте видання митр. Іларіона, в Винипеґу, Ман

„Голос Правди", видання одиниці, в Смоки Лейк, Алта.

„Канадійський Фармер", видавництво пристосоване до українського напряму.

ЯК БИ ВІН БУВ ВІЙТОМ.

Війт, це начальник громади, щось, як тут в муніципалі „ріф", або в місті мейор. Але в давних часах війт мав велику власть, — що хотів, те робив. Його слово було законом.

І раз якийсь то чоловік добивається, щоби конче вибрали його війтом.

— Що ж ви куме робили би, коли б стали війтом? — питає його близький кум.

— Що я робив би? Е, я знаю, що робити. Мене вчити не треба...

— Та певно, що вчити вас не треба, бо ж я вас добре знаю. Та все ж таки скажіть, що ви робили би.

— Ну, коли хочете, то я вам скажу... Коли б я став війтом, то — кому схочу, то в морду дам, а кому схочу, то вікна повибиваю! От вам, що я робив би! Мене всі боялись би.

Яка ж з того наука?

Всі люде хочуть сили, власти, майна, але який в чоловіка розум, так він всім тим орудував би. Розумний на розумне вживав би, а нерозумний на нерозумне.

Не вірите? Подивіться пильно по світі, а побачите.

Невелика операція

Сусід: То казав доктор, що вам треба операції?

Слабий: Еге! Казав, що конче треба.

Сусід: А чи казав, кілько буде коштувати?

Слабий: Казав, що 50 долярів. Тілько не казав, чи то буде велика операція.

Сусід: Ну!... І ви за 50 долярів хотіли би великої операції? Де таке буває? Хочете більшої операції, то більше заплатіть.

ЗМІСТ:

Стор.

Холодний Яр (вірш) ... 33
Старий паламар ... 35
Велика Крамниця — Пятилітка ... 44
Дещо про пана Каньовського ... 45
Два неоднакові брати ... 47
Всячина ... 51
Гумор ... 52
Що кум Остап говорив на весіллю ... 53
На розлуку (вірш) ... 57
Троєженець (вірш) ... 58
Бідний, але гідний ... 59
Ремісничa штука в Азії ... 66
До візду Хмельницького до Київа ... 67
Київо-Печерська Лавра ... 68
Чернигів ... 69
Премудрий Соломон ... 75
Петрів Великдень ... 77
Нарід, а його мова ... 79
Вередлива дівчина (вірш) ... 83
Склад нинішної Росії ... 84
Як в людей буває ... 85
Величаві історичні українські свята ... 87
З большевицького панування на Україні ... 89
Шевченко і Драгоманів ... 92
З листів Шевченка ... 93
Засьпів (вірш) ... 95
Гумор ... 96
Зі спостережень Гарасима Чорнохліба ... 97
І це і те ... 100
Дещо про торговельну політику ... 101
Анґліканські катедри (написав Д. Мартиновський) ... 103
Початки української преси ... 113
Давний добробут (колядки) ... 114
Московська комуністична аґентура ... 115
Гумор ... 125
Розвій почтової системи ... 126
Відомости про Канаду ... 127
Два образки з нашої історії ... 130
Як кум Павло продавав кози ... 131
Псальма (вірш) ... 132
Посвячення Памятника над Т. Д. Ферлеєм ... 133
Друг до друга (пісня) ... 134
Дещо про матерію ... 135
Відділ СУМК (образок) ... 136
Домашне виховання ... 137
На роковини Шевченка (вірш)) ... 139

Стор.
Не повірю доки не змірю 140
Огляд важнійших подій 141
Треба всюди приятеля (вірш) 142
Всячина 143
Напрям часописів 148
Як би він був війтом 148

УВАГА ДО ПРОПУСКУ — При статті „Анґліканські Катедри й Анґлія незнані" пропущено імя автора, а ним є проф. Д. Мартиновський.

„ВІСТНИК"

Орґан Української Православної Церкви в Канаді.

ПОЧАВ ВИХОДИТИ 1924 РОКУ.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В МІСЯЦЬ.

Побіч справ релігійних і церковних „ВІСТНИК" інтересується справами Української Культури, справами виховання і взагалі громадськими справами українського життя.

В „ВІСТНИКУ" знайдете матеріял, якого не знайдете деинде — і тому „ВІСТНИК" повинен бути в КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

ПЕРЕДПЛАТА В КАНАДІ НА РІК $1.50
В ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ $2.00

Адресуйте:

THE HERALD

BOX 3626 Sta. B. WINNIPEG, MAN.

De Fehr's Standard QUALITY LINES

Your Best Buy

Anytime for —

- LASTING QUALITY
- COMPLETE SATISFACTION
- LOWEST PRICES

Distributors of:

"DOMO" AND "STANDARD" CREAM SEPARATORS, "FORDS" MILKERS AND HAMMER MILLS, "STANDARD" GRAIN CRUSHERS AND ELEVATORS; "GILSON" – "SNOW BIRD" WASHING MACHINES, REFRIGERATORS, FREEZERS, ETC., "GILSON" FURNACES, OIL BURNERS, STOKERS, FANS AND AIR CONDITIONERS, CHICK BROODERS, ETC., "STANDARD" RANGES AND HEATERS; "STANDARD" BINDER TWINE, GARDEN TRACTORS, UTILITY MIXERS, PUMPS, FOOD CHOPPERS, ETC

Investigate Before You Invest!
See Our Local Dealer or Get Full Particulars From.

STANDARD IMPORTING & SALES CO.
(C A DE FEHR & SONS)
78 PRINCESS STREET WINNIPEG, MAN
9851 JASPER AVENUE EDMONTON, ALTA.

Alberta Hotel

715 MAIN STREET
Winnipeg.

PHONE 91 059

GERRIE and NOWACKI

YOU CAN ALWAYS DO BETTER AT Wolch's DEPT. STORE

881-3 Main St. — Ph. 57 308
Winnipeg

Для Прегарно Зворушливого Весілля . . .

Обслуга Весілля

Від хвилі як молода поступить до цего атрактивного, відмінного стору, вона є осередком уважности. І чи вон плянує церемонію в церкві або дома... наша Обслуга Весілля догляне, щоб всьо пішло якнайкраще. Всі точкости візьме на свої плечі спеціяльно вишколений персонал . . . замовить запрошення і проголошення, добере виправу, пояснить справи етикети.

Обслуга Весілля третя підлога.

Hudson's Bay Company

INCORPORATED 2ND MAY 1670

УКРАЇНСЬКА АПТИКА

1. Виповняємо рецепти.
2. Висилаємо почтою на замовлення медицини, та всякі річи звязані з аптикою.

Пишіть на адресу:

S. W. PERNAROWSKI,

Druggist & Chemist

YORKTON, SASK.

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТЕЙ И АСЕКУРАЦІЯ РІЖНОГО РОДА

Вдавайтесь до:

STANDARD INVESTMENT COMPANY

715 McIntyre Block — 416 Main St.

Winnipeg, Man. Ph. 93 892

Властителі:

І. Ю. Карасевич,

і

. П. Крипякевич.

МОЛОДЕЦЬ ЩО ЗАБУВ

Молодого Студента запитали „Що є Електрика?". Він відповів, „Я знав, але забув". Почувши це Тома Едисон, Чудодій Електрики замітив, „Який жаль, що лише одна особа від якої я почув, що знала що є електрика, вона забула".

Хто Перший Раз Достарчив Винипеґови Гайдро Електрику?

Це доконала Винипеґ Електрик Компані, коли в 1906 вона вперше провела до Винипеґу електрику з електровні в Пинава, яку вона побудувала на ріці Винипеґ, 70 миль дороги з Винипеґу.

Винипеґ Електрик Завжди Приготована Давати Обслугу.

В 1906 Пинава почала працювати. Ґрейт Фалс слідувала в 1923, а електровня в Севен Систерс почала працю в 1929. Ці електровні Винипеґської Електричної Ко. були завжди один скок в переді щодо силових потреб Більшого Винипеґу і **тепер представляють найбільшу інвестицію в те і найбільших продуцентів гайдро-електрики в Степових Провінціях одинокої спроможности достачі 393,000 силових коней.**

$8,000,000 було видано на розширення електровні Севен Систерс.

До теперішної пори більше чим $8,000,000 було видано на розширення електровні Севен Систерс, що зробило її найбільш потужною електровнею в Степових Провінціях.

Winnipeg Electric Company

РЕЧІ ЦЕРКОВНІ

Для наших церков і нашого обряду дістанете в найстаршій і найбільшій українській фірмі

„ПРОВИДІННЯ"

Пишіть по інформації і ціни до:

PROVIDENCE CHURCH GOODS Company

710 Main Street, Winnipeg, Man.

АПТИКИ

Empire Drug Stores

під управою
СИМЧИЧА й ЗАЛОЗЕЦЬКОГО
на протязі 26 літ.

Обслуговують клієнтелю міста Винипеґу й Кольонії.

В аптикарських запотребованнях можете вдаватися з повним довірям на адресу:

EMPIRE DRUG STORE

597 Selkirk Ave.
або
801 Selkirk Avenue

Winnipeg, Manitoba

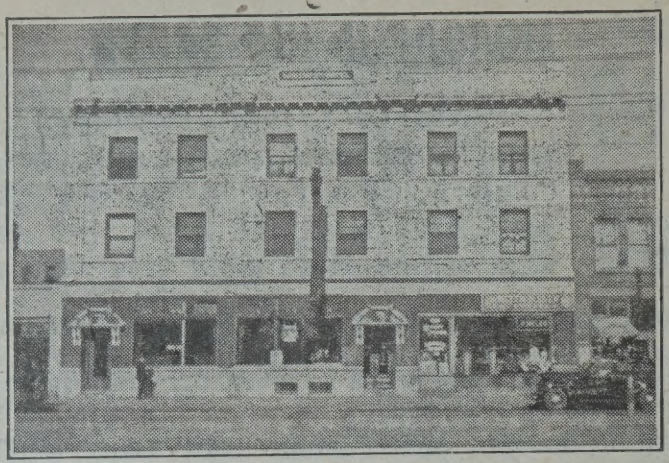

NORTHERN HOTEL

"ДЕ ПРИЯТЕЛІ СТРІЧАЮТЬСЯ".

826 MAIN STREET — WINNIPEG, MAN.

Телефон 55 900 J. D. Diamond, Властитель

WARREN'S FLOWER SHOP

ЦВІТИ ДЛЯ РІЖНИХ ПОТРЕБ.

Точна й скора обслуга на кольонію.

Телефонуйте чи пишіть до:

WARREN'S FLOWER SHOP

804 Main Street — Phone 53 914

Winnipeg, Man.

КОЛИ БУДЕТЕ В ВИНИПЕҐУ зайдіть до

NEW CORONA CAFE

674 Main Street, Winnipeg.
(близько сіпіярської стації)

Першорядні страви. — Обслуга скора й чесна. — Гарне і приємне окруження.

Телефон 25 040

УКРАЇНСЬКЕ ФОТОҐРАФІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Виконує всякі фотоґрафічні роботи, солідно й на час, як весільні ґрупи, портрети і аматорські фільми.
Також побільшуємо й кольоруємо.

GAVINCHUK STUDIO

Smoky Lake, Alberta.

Office AD. 0630 Res. ME. 5828

ІВАН ЯРЕМКО

JOHN YAREMKO, B.A.

Barrister, Solicitor, etc.
Адвокат, Повновласник і т. д.

305 Manning Chambers
414 BAY STREET, TORONTO 1

В Проводі Могутньої Катальогової Паради . . . .

Марка *Eatonia*

- Всі предмети, що означені цим імям мають представляти рівень якости й виробництва.
- Ви не можете перевищити *Eatonia* щодо тревалости і вартости.

THE **T. EATON Co** LIMITED
WINNIPEG CANADA

AUCTION SALE

ІВАН ВАХНЯК

випродує форничир і всілякі другі домашні річи, кождої суботи, початок в другій годині. Наколи маєте щось спродати, або купити, так зараз зателефонуйте до нас —

Офіс 80 723 — Резиденція 24 169.

МИ РІЧИ ПЕРЕВОЗИМО.

Перепроваджуємо „продажу з молотка" у вашій хаті чи деби не було.

J. WACHNIAK & SONS
AUCTION SALES ROOM
281 Logan Ave., Winnipeg, Man.

ЯК

прибудете до Винипеґу, загостіть до нашої реставрації. Смачні українські і інші страви, в чистім окруженню. Чемна обслуга.

ANN'S GRILL

коло
SUTHERLAND HOTEL
Winnipeg, Man.

Kormilo Service

ҐАЗОЛІНА • ОЛИВА • ТАЙРИ • ЕКСПЕРТНА НАПРАВА.

• Настроюємо ("тунап") мотор • Спеціялізоване Смаровання.

MAIN and FLORA — WINNIPEG.
Phone 51 171

СТЕФАН КОРМИЛО,
власник.

Для Вашої Охорони

ЗІР Є Вашим найціннішим посіданням. Ви уживаєте свої очи постійно, отже хороніть їх уважно.

Перегляньте достачу своїх зимових лямпок тепер. Замовте лямпки Вестінґгавз від свого Читача Мітри, Розносщика Більд або Колектора. Ваше замовлення можна вислати C.O.D. або просто зарахувати до вашого місячного рахунку. ЗАТЯМТЕ — „Ліпше Світло, Ліпший Зір".

CITY HYDRO

SHOWROOMS — PORTAGE and KENNEDY. Phone 848 131

Western Auto & Truck Body Works, Ltd.

ТРАНСПОРТАЦІЙНІ ІНЖЕНІРИ

702 Broadway Ave. Winnipeg, Man.

Телефони: 37 284 — 35 200

І. КОВАЛЬ — Президент і Головний Управитель.

ЧИ ХОЧЕТЕ ВИГЛЯДАТИ МОЛОДО?

Позбудьтесь Товстіння й Набудьте Здоровля!

Зільна Гербата має одинадцять ріжних зел. Кожне зело виконує своє завдання; одні усувають товщ, другі помагають в переміні поживи в силу, замісць наростання поживи, а інші витворюють нову енергію.

ЯК ХОЧЕТЕ ВИГЛЯДАТИ? — Для зменшення ваги й молодого вигляду пийте зільну гербату ч. 5. Ціна $2.00

ГЕРБАТА НА ШЛУНОК — Усуває кваси, ґази, відриги і помагає травленню. Ціна $2.00

УСУВАЄ З ОРҐАНІЗМУ — флеґму, очищує кров і взагалі все тіло. Зільна гербата Ціна $2.00

РЕВМАТИЗМ — Проти корчення, ревматичних болів. Ціна $2.00

НА ПРОСТУДУ — грудей, на кашель, бронхіт і коклюш — зела. Ціна $2.00

Витніть це оголошення й долучіть $1.00, а дістанете одну з вище поданих зільних гербат.

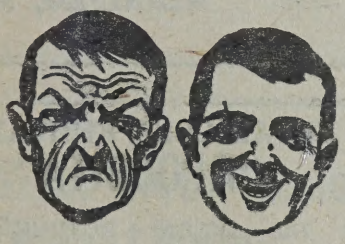

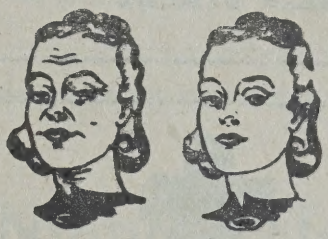

— СТАРІСТЬ —

Занедбування Здоровля Приносить Скоре Старіння

Де многі ліки недописали, зела принесли добрий наслідок. Зела сягають так далеко, відколи чоловік існує. Це найстарший лік.

БІЛЬ ГОЛОВИ, що повстає в многих случаях задля слабої циркуляції крови, в заворотах голови, нервовості, умучення, нехіть до праці. Зелева гербата число 9, з ріжних 9 ґатунків зел. Ціна $2.00

ДЛЯ ЖЕНЩИН — Болі в часі періоду спричиняють біль крижей, безсонність, тягар і тиснення в голові. Гербата 14 зел, ч. 7. — Ціна $2.00

ГЕМОРОЇДИ — Причина слабого травлення, збігла кров у відходових жилах. — Гербата з зел, ч. 11. — Ціна $2.00

БІЛЬ В НИРКАХ — пертя, біль у виданні мочі, біль крижей, заворот голови, нервовість. Гербата з 8 зел, ч. 8 — Ціна $2.00

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА: Витніть це оголошення і залучіть $3.00, а отримаєте дві пачки з повище оголошених зел.

Адресуйте:

Alphian Herb Company

P. O. Box 3541, Station B. **Winnipeg, Man., Canada.**

ГУРТОВИЙ СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ

МАЄМО ВСЕ НА СКЛАДІ ПОВНИЙ ВИБІР ЦЕРКОВНИХ РІЧИЙ ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

Церковне світло, ліхтарі, хрести, павуки, кивоти, офірники, вугля, кадило, чаші, всеночники, слюбні корони, Патериці, ризи, фани, плащениці.

Направляємо і позолочуємо чаші, дарохранительниці та інші металеві церковні річи.

Мальовання Церковних Образів виконує наш артист-маляр, котрий має довгі літа досвіду. Ціни і блищі услівя на бажання.

О. ЛЕВИЦЬКИЙ, управ.

William Gross & Company

322 MAIN STREET **WINNIPEG, MAN.**

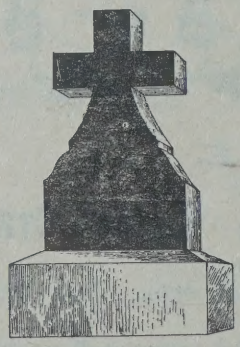

J. O. BRUNET

МАРМУРОВІ і ҐРАНІТНІ ПАМЯТНИКИ РІЖНОГО РОДА.

30 літ вдовілля для українських людей.

Шапа:
Corner Bertrand & Youville
St. Boniface, Man.

Телефон 201 864
Тел. резиденції ч. 202 448

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

"ПРОСВІТА"

має на складі великий вибір книжок ріжного змісту, часописи, ґрамофонні кружки (рекорди) Різдвяні й Великодні желання, стінні й книжкові календарі ітд.
Заходіть або пишіть до:
UKRAINIAN BOOKSELLERS
"PROSVITA"
324 Queen St. W. Toronto 2B, Ont.
Н. ХАБАЛЬ, власник.

SAVE MONEY
SHOP
AT
ORETZKIS
DEPT. STORE
LIMITED.
493 SELKIRK AVENUE

WINNIPEG, MAN.

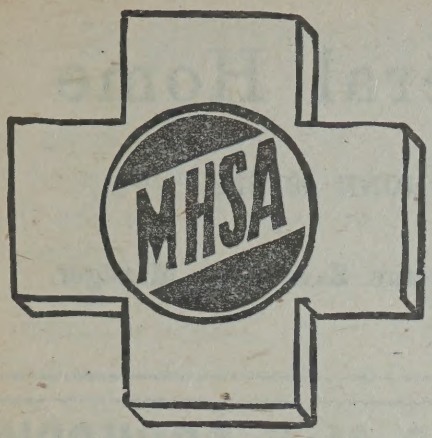

ЗАБЕЗПЕЧТЕ СЕБЕ СУПРОТИ ЗРОСТУ ШПИТАЛЬНИХ ВИДАТКІВ! Нехай BLUE CROSS платить ваші рахунки за шпиталь!

БЛУ КРОС дає ОБСЛУГУ, а не доляри і центи. Тепер більше чим коли, з великим збільшенням шпитальних коштів, лише контрактова обслуга запевняє вам і від вас залежним шпитальну обслугу на широкі розміри, якої можете потребувати на випадок недуги.

Як саме БЛУ КРОС робить за вас? Ви вибираєте свого власного лікаря і шпиталь. Нема нічого непевного щодо приняття. Виказуєтеся в шпитали з своєю платничою карткою. БЛУ КРОС платить ваші рахунки.

Це є дуже легко вписатися. За дальшими інформаціями вдавайтеся:

MANITOBA:

Manitoba Hospital Service Association,
400 Royal Bank Bldg., Winnipeg.

ONTARIO:

Plan for Hospital Care,
135 St. Clair Ave., West, Toronto 5.

ALBERTA:

Alberta Blue Cross Plan,
10412 Jasper Ave., Edmonton.

Red River Motor Coach Lines, Limited

ЇДЬТЕ ВИГІДНИМИ АВТОБУСАМИ Й ЩАДІТЬ ГРОШІ.

Сіть шляхів (доріг) до слідуючих осередків:

Narol, Lockport, East Selkirk, Walkleyburg, Libau, Tyndall, Beausejour, Lac du Bonnet, Great Falls and Pine Falls.

АВТОБУСИ на ПРОГУЛЬКИ — завезуть Вас куди хочете.

Головна Автобусова Стація

336 William Ave. Winnipeg, Man.

Телефон 24 106

ПЕТРО ГУМЕНЮК, президент.

Nugget Hotel

711 MAIN STREET
WINNIPEG.

На головній вулиці — пів блока від Сіпіярської стації.

Тел. 91 085

Властителі:

ІВАН МАРІЯН
і
ВАСИЛЬ ФРЕДРИК.

Memorial Funeral Home

724 SELKIRK AVE. PHONE 584 911

George Zawidoski, Manager.

Harvie & Yanda

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ
І НОТАРІ.

202 Bank of Toronto Bldg.
Edmonton, Alta.

Можете писати до нас по
українськи.

ДР. М. Г. БОЙКОВИЧ

ДЕНТИСТ

Dr. M. H. BOYKOWICH

Dental Surgeon
403 CANADA Bldg.
Saskatoon, Sask.

Вечерами на замовлення.
Телефони:
Офісу 4774 Мешкання 91669

THE RED & WHITE STORES

Купування в сторі споживностей Red & White є дійсною приємністю. Поперше, ви найдете багатий і комплітний вибір річей. Подруге, ви найдете свіжі овочі і городину — найкращі що мож дістати. Потрете, ви зустрінете ввічливість, приятельське відношення і правдиве заінтересовання у ваших запотребованнях. Зробіть стор Ред енд Гвайт (Червоний і Білий) вашим одиноким і першим місцем, що зайдете за харчевими товарами.

ЗІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ГАРАСИМА ЧОРНОХЛІБА

Не пишу я тепер часто, як колись, та до Календара треба таки написати.

Але про що? Про політику пишуть всі часописи — то вам і без мене все відоме. Про атомічну бомбу знаєте. Про наради в Москві, Парижі, Берліні вже чули... Словом — про все знаєте, що по широкім світі діється. Мені лишаєсь хіба написати вам дещо про те, що до широкої політики не належить, — написати що діється в нашій околици.

От берімо празник, храм...

В старім краю з празником не було клопоту. Ви знали, коли празник є в сусідних селах, люде знали, коли в вас. Хоч про те і в ґазетах не писали, ні листами не повідомляли, ні через радія не оголошували. Люде мали все те записане в памяти.

І томуто до празника там ще два тижні, а ви вже готовитеся їхати. І думаєте: Щоби погода була гарна, бодай така, „щоби туди щасливо заїхати..." Знов же ті, до яких ви їдете, головно жінки, цілий день перед празником заглядають, чи не хмариться, — нібито щоби знати, кілько чого варити і напікати. Бо ану ж буде дощ... і ви не приїдете, ще дехто не приїде...

Не те тут в нас. Тут маємо свої клопоти.

От скажімо, що в вас празник на Петра і Павла. Але і в сусідній громаді тоді ж; тай в третій громаді таксамо. Як тоді дістати священика до церкви на празник до трох громад в оден день? І хто тоді до кого на празник має їхати?

Отже одна громада хотіла би конче мати священика в себе кожного празника, а про інших байдуже. І другі громади такого ж хочуть. З того невдоволення.

А вже певно самому священикови тоді не до празника, бо як йому всіх вдоволити?

Я говорю це з досвіду, бо в нашім окрузі три громаді мають празники разом. Та в нас нема клопоту, ні нам, ані другим громадам, ані священикови. і празники в нас славні бувають.

Вже то було давно. Як тільки трету церкву в нашій околиці присвячено апостолам Петрови і Павлови, то вже заносилося на клопіт . І каже мені тоді кум Павло:

— Гарасиме, треба справу з празниками налагодити, бо інакше, то празник не буде празником, але нещастям.

— Але чи вдасться? — кажу.

— Чому ж би ні? Коли обдумати, то вдасться .— І кум Павло переповів мені побіжно свій плян.

Невдовзі скликав кум Павло представників трох громад до сусідної громади (не до нашої!) на наради. Від нас був кум Павло, я і Демко. І на зборах кум Павло почав так:

— Знаєте, що в нашій околиці три громаді мають празник на Петра і Павла, отже клопіт....

— Та клопіт, — потакнув дехто.

— І як тоді ви до нас, а ми до вас на празник пійдемо?...

— Та вже ж, — каже хтось — ніяк нам буде зійтися. Тай як тоді з священиком... одні хочуть, другі хочуть...

— Отже бачите, — потакнув кум Павло — недобре воно, і тому ми зійшлися, щоби все полагодити.

— Тут ніхто вже не полагодить, — сказав хтось голосом повним безнадійности.

Глянув тоді кум Павло на всіх і каже:

— Люде добрі, все можна зробити між розумними людьми. Коли подумаємо, то всі будуть дивуватися, що як ми розумно все придумали. І я від себе висуваю такий плян: Не вимагаймо неможливого; не вимагаймо від других того, чого не хочемо другим дати. Ми розгляньмося ширше і порозсуваймо празники, а все буде добре...

— Як порозсувати? — каже хтось.

—Як? Приблизно так: цего року в нас празник буде в неділю тиждень перед святом Петра і Павла; в другій громаді на Петра і Павла; в третій в неділю по Петрі і Павлі.

— Ну, а як Петра буде в понеділок, або в суботу, як тоді? — питають люде — це занадто близько.

— Тоді відсунути празник на дві неділи перед, або по Петрі. Хіба ж не можна?

— А в нас в старім краю так не було, — зауважує хтось.

— Там були інші відносини, — каже кум Павло — а тут сторона місійна, де не все можна робити, як хочемо, а треба робити, як можна.

— Але ж тоді в неділю не буде свято Петра і Павла.

— Ні! Ми зробимо в неділю Свято. Ради празника відправимо Всеночне, Тропарі візьмемо з Петра і Павла, дяк перечитає Апостола, а священик додаткову Євангелію празничну, буде празнична проповідь... Так належно ми пошануємо святих Апостолів і будемо мати празник як треба.

— Та чи можна так робити? — питає хтось.

— Можна, люде добрі, можна, — відповідає кум Павло. Я пригадаю вам, що багато більших свят мають Предпразденства і Попразденства, — то значить, що частина Богослуження, яке належить до Свята, правиться якийсь час вже перед Святом, а також по Святі. Берімо Йордан, — він припадає на 6-го січня, церковного, але 2-го січня бересь на Богослуженню частину Богослуження йорданського. Це звемо Предпразденство. А по Йордані є Попразденство, що кінчитсья 14-го січня церковного, отже до того часу в Богослуженню Йордан згадуєсь. Все треває разом 13 днів. Успення Діви Марії має таких 10 днів; Вознесення 8; а прим. Великодні Свята мають аж 39 днів Попразденства, бо до передодня (навечерія) Вознесення, До того часу співаєсь „Христос Воскрес". Отже з конечности додаймо таке Предпразденство і Попразденство до свята Петра і Павла, а все буде добре, і по Божому і по нашому.

Це було головне, що кум Павло говорив. Були ще запити, а вкінци всі згодилися на те, що кум Павло радив.

І тепер в нашій околиці нема клопоту. Нині всі знають, котрого року і де священик буде на празнику в день Петра і Павла, де празник має бути перед Петром-Павлом, а де після Петра-Павла. Додатково священик проголошує це в кожній громаді, отже всі знають.

І дотепер не було випадку, щоби хтось до нас на час на празник не приїхав, або щоби ми приїхали до когось на празник аж по празнику. Словом — з празниками в нас все дуже добре.

Подібно ми вирішили і про інші Свята.

От хочби Великдень... Може вийти таке, що з якоїсь причини священик не може посвятити нам Пасок ані перед Великоднем, ані не буде в нас

на Великдень, — отже ціла наша околиця виробила собі (за порадою кума Павла) таку розумну постанову:

„Коли б до Великодня Паски не були в нас посвячені, а таксамо на самий Великдень священик не зможе в нас бути, то кожний член церкви повинен на Великдень рано мати Паску в Церкві. Після Утрені всі Паски врочисто розставиться в церкві, або на дворі, запалюють свічки, і дяки співають Ірмос кожної пісні, Ангел Звістив, Світися, О Паско великая, Слава... і нині.. і Воскресення день (при кінці Утрені) та Христос воскрес (три рази)" — Кум Павло називає це „Малим Посвяченням", що виконується лише молитвами вірних.

Отже як бачите, ми ніколи не будемо без Великодного Свяченого.

Подібне буває в нас і з Йорданом. Де священик не може посвятити води в Навечеріє Йордану (в передодень), ані на Йордан, там посвячує пізніше. І ми тоді доми окроплюємо.

Подібне і з виношенням Хреста на свято Воздвиження Чесного Хреста. В нашій околиці буває винесення Хреста по черзі в кожній церкві з відповідною проповідю. Свято Воздвиження має з Предпразденством і Попразденством 9 днів, а в нас Попразденство продовжуєсь відповідно до потреби. Кум Павло каже, що це „Місійне Попразденство".

Такий наш лад пояснює кум Павло так:

— Це не лише справа обовязку старших, не сама справа сповнення букви Уставу, але це справа виховання молоодго покоління по релігійному, по церковному. Отже треба завести такий лад, щоби діти і молодь мала завсігди нагоду бачити все, знати все, брати участь в усім, що в нашій Церкві робиться. Треба, щоби молоді з усім тим зживалися, привикали, бо інакше Церква буде для них чужою, а вони будуть чужими для Церкви і релігії. Не повинно в нашій Церкві бути одної важної події, одного важного обряду, в якім молодше покоління не брало би участи. От що ми повинні завсігди мати на увазі!...

Заїхав був в нашу околицю свого часу чоловік з Алберти, і як розвідався про цілий наш нинішний святочно-церковний лад, то каже:

— До такого не додумалась би ані покійна Ліґа Націй, що була по першій війні, ані нинішні Обєднані Нації. Далеко їм до того! Хоч може і не диво... Їх клопіт, як завести лад в чужих людей, а тут українці самі без втручання чужих, заводили лад в себе і тому завели. Бо ж вони найкрасше свої потреби знають.

Думаю, що наш лад багатьом вам на науку придасться, тому я про нього вам розказав. Треба про політичні справи дещо знати і говорити, але коли наші домашні справи не будуть налагоджені, коли навіть з нашими Празниками і Великоднями будуть труднощі і ми не будемо знати, як їх налагодити, то нам і міждержавна політика ладу не заведе.

Це мав я на гадці, коли отсе писав.

І ЦЕ І ТЕ.

НАЦІОНАЛЬНІ ГИМНИ.

Люде виявляють патріотизм промовами, кличами, прапорами, красками, гимнами (піснями). Гимни мають держави, мають їх і недержавні народи; мають їх політичні партії та інші поважні орґанізації.

От які можуть бути гимни:

Гимн в честь пануючого мають — Анґлія, Данія, Швеція, а мала Австрія, Німеччина, Росія.

В честь народу — Злучені Держави, Голяндія, Норвеґія, мала Угорщина.

Революційні гимни — в Франції „Марсилеза", в Бельґії „Брабансон", в Ірляндії „Боже збережи Ірляндію".

Анґлійський гимн починається: „Ґад сейв да Кінґ" — Боже, збережи короля; також „Рул Британія".

Канадійський гимн „О Кенада", повстав з гимну французького: О Канадо, твій голос несесь по морю".

Російський гимн за царя — „Боже царя храні", слова Львова, музика Ґлінки.

Польський гимн — „Єще Польска не зґіне(н)ла".

Жидівський гимн „Гатіква" (Надія), став 1898 р. національним гимном всего жидівства на світі. Слова до нього склав Нафталі Герц Імбер (родився в Золочеві, в Галичині, 1856 р.).

Чеський гимн: „Кде домов муй.

Словацький „Над Татров са блиска".

Український гимн „Ще не вмерла Україна", слова Павла Чубинського (1839—1884), а мельодія Михайла Вербицького (1815—1870). Другим українським гимном є „Не пора", слова Івана Франка, музика Дениса Січинського. На Наддніпрянщині уважали також національним гимном „Заповіт" Шевченка, що має музику Миколи Лисенка (1842—1912). Нині на Україні большевики співають „Інтернаціонал".

ЧУЖІ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Визначні чужі вчені, що знали українську мову, ставили її дуже високо між другими мовами.

Польський учений, Бандтке, уважав українську мову найкрасшою між всіми словянськими мовами.

Великий польський поет Міцкевич, казав, що українська мова красша від московської і білоруської.

Польський учений, Мацейовський, уважав українську мову гарнішою від чеської; другий польський учений, Раковецький, жалував, що українська мова не стала мовою цілої Росії.

Московський письменник Даль-Луганський, признає українській мові перше місце перед московською.

Вислови згаданих учених про українську мову ще більшого значіння набирають тим, що і поляки і москалі назагал настроєні до українців ворожо.

Подібних висловів про красу української мови можна би навести багато більше.

Коли в 14-ім віку литовці були підбили українців оружною силою, то українці перемогли литовців силою культурною, бо в литовській державі стала українська мова урядовою, і її вживали литовські князі. Нею писалися урядові письма. Також української мови вживалося колись в зносинах з Туреччиною і Молдавією.

СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ.

Сонце заходить, гори чорніють,
Пташечка тихне, поле німіє;
Радіють люде, що одпочинуть,
А я дивлюся і серцем лину
В темний садочок на Україну.

Лину я, лину, думу гадаю,
І ніби серце одпочиває.
Чорніє поле, і гай, і гори,
На синє небо виходять зорі...

Ой зоре, зоре!—і сльози кануть—
Чи ти зійшла вже і на Украйну?
Чи очи карі тебе шукають
На небі синім, чи забувають?...

Коли забули, бодай заснули,
Про мою доленьку щоб і не чули.

Тарас Шевченко.

ДЕЩО ПРО ТОРГОВЕЛЬНУ ПОЛІТИКУ.

Коли про звичайну мирово-воєнну політику багато пишеться і говориться тай загал нею інтересується, то про торговельну політику пишеться мало і загал нею не інтересується. Однакож торговельна політика дуже важна, — це політика загального краєвого, чи державного добробуту.

А державний добробут не спочиває на якійсь одній клясі населення, — лише на хліборобах, або лише на плекателях худоби, або на риболовах, на властителях копалень, чи на фабрикантах. Ні! Добробут мусить обнимати всі верстви, всі кляси. Бо коли одна кляса збідніє, то це відбиваєсь зараз на других клясах. Коли прим. рільники збідніють, то не будуть купувати господарських машин. І так спиниться праця в тих фабриках, що машини виробляють і багато робітників лишиться без роботи. Тоді залізниці будуть мати менше чого перевозити, отже і тут треба буде менше робітників. Тоді рільники менше будуть купувати будівельного матеріялу, менше одежі, менше всего. І для рільничих робітників не буде праці, ані для тих, що приготовляють будівельний матеріял.

З тим усім мусять зменшитися ті податки, — звичайні, доходові і др., які для держави конечні.

Так зубожіння одної кляси розтягається на другі кляси, на цілий добробут держави.

Але держава не живе сама собою. Вона продає свій матеріял другим державам, і купує в других те, чого сама подостатком не має. Така міждержавна обміна йде і готовими виробами і матеріялом на вироби.

Деякі держави мають більше одного матеріялу, другі другого, треті третого. В одних може бути більше хліба, більше заліза; в других більше худоби, цини, чи міди, чи будівельного каміня, чи лікарського матеріялу; в третих є такі овочі, які в інших державах не ростуть ітп., отже одні в других мусять завсігди купувати.

І кожна держава має завсігди точно обчислені і погруповані всі ті матеріяли, які вона купує і які продає. Вона провадить точні рахунки кожного роду річей, які вона продала другим і кому, і кілько чого від других купила та по якій ціні.

Певна річ, що таку торговлю провадить не сам державний уряд, але торговельні фірми, фабрики, купці, однакож уряд контролює вивіз і привіз річей, а таксамо кількість висланих за границю грошей і присланих зза границі. Як також і місцевий промисл.

Рівночасно уряд слідить за матеріяльним станом других держав, за їх виробами, продажею, цінами, коштами виробу, платнею тамошних робітників...

Державна машина, що всім тим займаєтсья, дуже велика, і мусить вона мати вишколених людей, що на таких справах розуміються.

Державна тогровельна політика, це управильнення торговельних відносин з заграницею. І є кілька систем, кілька ладів, кілька способів, якими така політика провадиться.

От є система прогібіційна (забороняюча), — держава забороняє деякі свої продукти за границю вивозити, або до себе привозити з заграниці. Забороняєсь прм. вивозити деякі матеріяли, щоби не забракло їх вдома, або щоби ціна з тих матеріялів на рі-

чах для домашного виробу занадто не піднеслася. Може бути заборона збіжжа, сіна і др. в часі неврожаю, або війни. Може бути ззборона чужих дуже таних виробів, які можуть спиняти промисл домашнього виробу.

Одна справа в міждержавній торговлі дуже важна, а саме — платня робітників в ріжних краях. Коли платня робітників в якімсь краю дуже низька, то і тамошні вироби дуже тані для тої держави, де платня робітників висша. Отже коли б чужа держава засипала своїми таними виробами державу, де платня робітників висша, тоді виробничий промисл (фабрики, рільництво і др.) в тій другій державі зупиниться і велика частина загалу не буде мати праці. І не буде мати за що і тих таних річей купувати. Це буде занепадом для такої держави. Бо не буде і тих податків, що держава дістає від своїх промисловців і вирібників.

Говориться про систему свобідного торговельного міждержавного обороту, — себто таку, що кожна держава везла би до другої держави на продаж, що хоче, і купувалаби що хоче. Але така торговля одних держав нищила би другі держави. З торговлі держава мусить мати податки на ведення цілого державного ладу, а вільна торговля нічого державі не давала би. Бо чужий промисл міг би спиняти промисловий рух в других державах; чужа держава могла би закупити матеріял конче потрібний дял нашої держави ітп.

Отже така вільна міждержавна торговля в повнім змісті неможлива. Конче треба контролі, рахунку, обмежень, або цла на привезені чужі вироби.

Пануючою нині на світі є система протекційна, охоронна, себто така, що кожна держава охороняє промисл в себе в дома. Це така система, що встановляє, кілько чого можна продати другим, а кілько чого від других купити і на яких услівях. Ця система стоїть на двох способах, — на власнім миті (оплатах) наложенім на чужі вироби і матеріяли, без уваги на другі держави, і на торговельних договорах.

Тогровельна політика на світі йде в тім напрямі, щоби між державами встановити такі услівя привозу і вивозу, щоби не було кривди для одної, чи другої сторони Тут беруться під увагу ріжні товари і встановляється висота оплат, висота цла, чи мита ітп.

Ось так в загальному представляється міждержавна торговельна політика. І коли читаємо, що прим. в Швайцарії була велика міждержавна тогровельна нарада, то вже можемо собі уявити, яка була ціль такої наради і над чим там говорилося. Розуміється, що такі наради, як і всяка політика, можуть бути намаганням одних здобути для себе користи коштом других, і тому такі наради не завсігди кінчаться успішно. Однакож найбільше торговельних справ таким ладом полагоджується.

Т. П.

АНҐЛІКАНСЬКІ КАТЕДРИ Й АНҐЛІЯ НЕЗНАНІ.

Я проїхав Анґлію як сорока, яка збірає що блищить. А багато дечого в Анґлії є гарного й гідного уваги. До якого б села або місточка, чи міста, я не заглянув, я любив зайти до церкви, на цвинтар, до музею, до бібліотеки й там учитися анґлійської історії. Таким чином я відвідав всі ті міста, що творили історію анґлійського народу.

Катедри анґліканські відіграли велику ролю в життю анґлійського народу, і хто хоче зрозуміти Анґлію, мусить обовязково відвідати також всі катедральні міста. Треба пізнати Університетські міста як Оксфорд й Кембридж з їх церквами, побачити такі катедри як Кентерберійська й Солесберійська, такі міста колись славні як Ґлестонбері й Велс, а тепер напів забуті, — щоби зрозуміти красу минувшини й теперішнє багацтво анґлійської культури.

Тільки відвідини таких міст, як Оксфорд й Кембридж дають можливість відчути й зрозуміти, яку велику ролю відіграли ці два університетські й релігійні осередки в життю Анґлії. Вони дишуть тією атмосферою науки й релігійного життя, яке одуховляло Анґлію в Середньовіччю. Вони й сьогодні являються для цілої Британської Імперії центром культурної сили й релігійним осередком.

До цих двох культурних осередків треба долучити майже всі катедральні міста. Хто перебуває в Анґлії, а не загляне до таких міст, як Кентербери, над яким пишається славна, одна з найгарніших в Европі катедр; як Салісбері з суворою, але гарною катедрою; як Йорк, Веллс, Линколн, Ґлестонбері, або Вінчестер — той тратить дуже багато. Він не тілько не побачить краси анґлійського мистецтва, але й ніколи не зрозуміє розвитку анґлійської культури. Бо власне тут, а не в Лондоні, ані в великих промислових містах будувалася й росла Анґлія; власне тут, разом з анґлійським селом, ми зможемо знайти серце й початок теперішньої Анґлії, промислової, зовсім модерної й девятнадцято-столітньої. Але за всім тим треба самому шукати, бо анґлійці не люблять своїх цінних річей виставляти на показ, як народи молоді, а показують їх тільки тим, що потрудяться їх зобачити.

Оглянути цікаві міста й катедри в Анґлії — не трудно. Знаменита система доріг, що біжать по лінії колишніх старих римських доріг, роблять важку колись подорож легкою і милою.

Першою анґліканською катедрою, яку я зобачив, була катедра Кентерберійська. Прибув я сюди 23-го жовтня, 1936 року й опинився на студентському ліжку в місійній Колеґії св. Авґустина, в Кентербері, Кентського повіту.

Кентербері є одним з нйстарших міст Анґлії. Це матір цілої Анґлії й Імперії, бо тут на самих початках повстав осередок анґлійської культури й джерело християнської віри. Це як би наш Київ з його Печерською Лаврою, або Св. Почаївська Лавра для лісистої, чудової й широкополої Волині.

В давних часах тисячі богомольців зі всіх сторін Анґлії приходили сюди на прошу. Відомий поет Чосер гарно змалював ті часи в свому творі „Кентерберські оповідання", з богомольцями та подорожніми, з кіньми й крамом, з прочанами, знатними й простими. Тут з маленької гори, так як

у нас на Волині з Божої Гори, або в Київі з Володимирової — видно як на долоні велику катедру, що немов корабель на морі, гарно пишається поміж малими хатками міщан цього міста.

Кентербері сьогодня мале, провінційне місто, де нема більше, як 20 до 30 тисяч мешканців. Займаються вони скотарством, садівництвом, хліборобством й дрібною торговлею. По середині міста знаходиться славний з творів письменника Диккенса ринок (маркет плейс), де привозять на продаж худобу з цілої провінції. Навколо міста Кентербері розтягаються гарні пасовиська, садки та поля, маленькі ліси, річка Старрі й кругом неї зелені левади. Клімат гарний й тут росте всякий овоч, ріжна городина, особливо хміль, що зі своїми хмелярнями та сушарнями надає окремий краєвид цьому закуткови Анґлії.

Подібних овочевих садів не має ціла Анґлія. А тут цілий повіт заповнений вишневими й яблочними садками, що коли цвітуть — змінють цілу околицю в справжній рай.

Коли я їхав до Кентербері, то була осінь. Світило гарно сонце, повівав теплий й тихий вітерець. Видно було симетричні лінії овочевих садків. Розкидались вони по косогіррю, добігаючи до ріки й кінчаючись перед містом, — вони неначе вінком оточували середину міста, де на видному місці піднималась до неба величезна катедра Кентерберійська, мати анґліканських церков й духове й християнське серце цілої Британської Імперії.

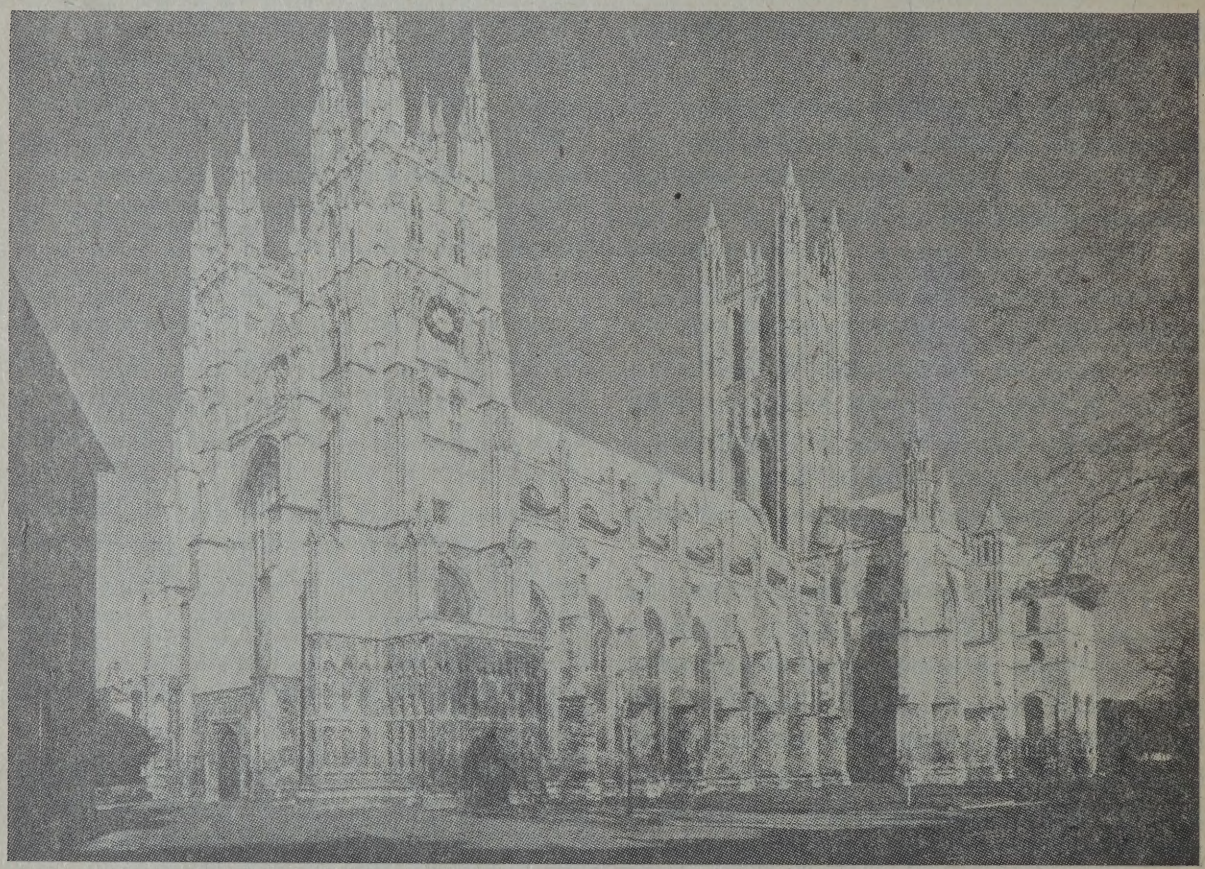

Кентерберійська Катедра — головна для Анґліканської Церкви.

Знимались над містом її гарні вежі та стрункі шпилі, а навколо неї виростали як гриби менші церкви й церковці ще з Середньовіччя, по пять, або по шість на кожній вулиці.

Місто Кентербері стало місцем прощі з кінця XII-го століття. В 1170 році повернув з Франції архиєп. Тома Бекет, якому король простив провини й дозволив повернутись до краю. Після його смерти мученицької 29-го грудня на сходах каплиці, та ще й тому, що св. Августин з 6-го віку, пізніший Архиєпископ, жив, працював та молився на цьому місці — Кентербері стало особливо дорогим в очах кожного анґлійця.

Знівечене тіло християнського мученика й народнього провідника ще й сьогодні є предметом нетільки цікавости, але й пошани анґлійців до своїх мучеників.

Кентерберійська катедра своєю величчю красить цілу провінцію. Для країни, оточеної морем, ця величезна будівля являється природнім маяком для моряків, летунів й пішоходів. Її годинник кермує життям в місті; її дзвони одуховляють мешканців, або говорять їм про небезпеку підчас війни або іншого нещастя. В середині, як ви йдете серединою катедри, то так, як серед великого смерекового ліса, по двох боках стоять височезні колюмни, викуті з сіротемного каменю з камінним накриттям над вашою головою. Середина заповнена повагою, тишою, сумерком і святістю. Людина відразу відчуває іншу атмосферу в цій святині, ніж в якій іншій анґліканській церкві, менше важній. Нераз люди, яким тяжко на серцю, приходять сюди й відразу знаходять розраду й полекшу для душі.

В цій катедрі ховають анґліканських єпископів, тут хрестять визначних й королівських дітей, тут відбуваються великі релігійні конференції, тут вибирають й затверджують на Катедрі св. Августина — Анґліканських Архиєпископів. Їх всіх можна переглянути на спискові на стіні при вході з Заходу. Теперішній голова Анґліканської Церкви носить історичний титул цієї Катедри й тут має він свою Архиєпископську палату.

Другою катедрою, яку я пізнав в першому році мого перебування в Анґлії, була величезна як скеля катедра, кована з міді й олова — Катедра Рочестер. Положена на предвічному головному шляхові Лондон-Схід, вона має цікаву й багату минувшину. Вона також була заложена св. Августином, й є одною з катедр, яка має норманську будову, особливо гарні луки в середній наві (нава — середна часть) з гарно вирізбляними норманськими зубцями на дверях й вікнах, як рівнож на луках стін поміж колюмнами. Однакож нинішна вежа була збудована в 1904 році, й своїм простійшим виглядом говорить про творця з пізніших часів й менше славного, ніж Коттінґам, творець першої вежі, яка не витримала довгих літ й впала.

На Різдво я переїхав Лондон й оглянув Катедру св. Павла, правдиве чудо новішої анґлійської архітектури. Завдячує вона своє повстання великій пожежі, яка навістила Лондон в 1666 році. Після пожежі започаткував цю будівлю великий анґлійський архітект, який багато залишив після себе церков й будинків в Лондоні, а також в Оксфорді, особливо два бльоки баптиської Колеґії св. Івана й Шелдоніянського театру, що збудовано по пляну церки св. Маркелії в Римі. Стеля того театру кілька десятків метрів широка й довга, і по обчисленню багатьох вчених мусіла б вже давно

впасти, однакож висить вона і не падає. Її цілу на окремих возах привезено з Лондону й завішено над театром. В цьому театрі роздають дипльоми студентам, всякі признання й докторати визначним особам.

Катедра св. Павла будувалась роками й сьогодні вона є найбільшою й найгарнішою будівлею в столичному місті — Лондоні. Тепер вона, а не

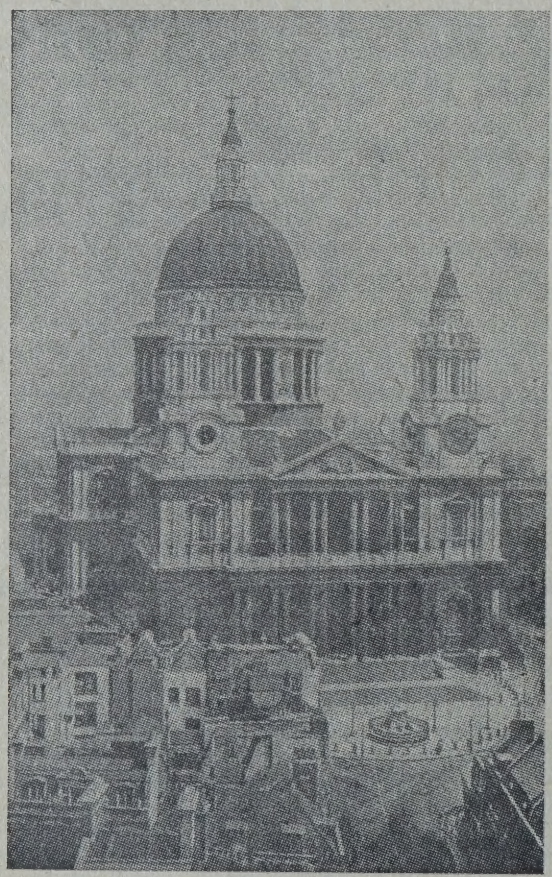

Катедра св. Павла в Лондоні.

Кентерберійська Катедра є серцем Імперії, і сюди в важні історичні дні звертаються очі цілого анґльо-саксонського світу. Підчас війни цю катедру двічі ушкоджено, раз бомба впала просто на вівтар, але її кремезна будова не подалась. Що звертає увагу всіх, які її відвідують — то величезна баня з великим хрестом на горі. Зовнішним виглядом вона дуже пригадує Базиліку Святого Петра в Римі. Має вона також грецькі коринтські колюмни, архітрав (сволок) й статуї навколо зовнішньої стіни.

На Різдвяні свята я був в катедрі Личфілдській, в середущій частині Анґлії. Мій господар був настоятелем цієї катедри, отже я багато чого від нього довідався. І так довідався я від нього, що кожна катедра Анґлії має своїх членів-приятелів, які її утримують й нею опікуються. Рік річно вони на зборах усталюють, скілько кожний з членів має дати на покриття коштів й прикрасу катедри.

Личфілдська Катедра висока, з з трома стрункими Ґотицькими вежами, з широкою, гарно прибраною й вирізбленою підставою. Кругом ростуть високі, з розлеглистими гіллями вязи, а перед самою катедрою рукою плекані темно-зелені кущі. Кажуть, що ті три вежі також збудував той самий Христофор Врен, який побудував Катедру св. Павла в Лондоні. Сама катедра підчас громадянської війни в 1643 році пережила страшні хвилини й цілий будинок був цілковито знищений з південної сторони руками фанатичного Лорда Брука.

Дальше я подався зовсім на Захід до катедри Линколн та до місць, які памятають саксонські часи та діла норманських ватажків й королів.

Місто Линколн представляє цілком середньовічча, з маленькими хатками, з маленькими віконцями та вузенькими кривими вуличками. Так вам й привиджуються давні возики з ліхтарями, вояки на баських конях, сторожа в сталевій зброї, візники з середньовічними панами й панями. Сама катедра велика й довга, що ніби приглушує своєю величиною ціле місто. З білого каменю, з чорними маленькими вежами, нагадувала мені ан-

ґлійських овечок з маленькими чорними вушками, що всюди в середущій Анґлії, — на полях пасуться. Линколн відомий з широко розгалуженого вовняного промислу.

На Заході я знайшов одну з найгарніших—Катедру в Веллс, Вона така мила, що не дивувала мене історія про професора, який так „закохався" в тій катедрі, що жінка його мало що не покинула. Він щодня їздив на місто тільки для того, щоби подивитися на ту катедру і захоплюватися нею. Жінка довго підозрівала його, поки не переконалась, що він йде до катедри, яку так дуже поважав.

Тут є також епископська палата, що має на сходах понад милю довжини килимів. Війна її не зачепила, і вона виглядає нині точно так, як в середновіччю за Тудорів. Окружена муром і водою, має міст з підношеною брамою. Є тут годинник з 1390 року, найстарший в Европі, крім одного в Німеччині.

Місто дорожить цею катедрою, високою, прекрасною, з стрункими статуями. Вона літом приваблює тисячі анґлійців й американців. Статуї значно ушкоджені, деякі без рук, ніг, або голов. Це свідоцтво релігійних війн в цій частині Анґлії, в Сомерсет. Ґотик (ґотицька будівля) епископа Реґінальда де Богун (чи не рідня наших Богунів), що згинув з руки князя Монтмавнтшаєра, який нищив все, що лише міг.

Оцілілі статуї знаменито гармонізують з шістьма підставами вежі і приваблюють туристів культурного світа.

В цілій частині Анґлії я перебував підчас посту й Великодніх Свят. Загально кажучи, анґлійці посту не дотримують. Але багато мають вони звичаїв й традицій з часу реформації.

Ударами в великий дзвін проголошують останні дні й початок Великого Посту. Однак мало хто знає, що цей дзвін означає.

В школі Вестминстер, одній з найславніших приватних шкіл в Анґлії — кухар підкидає налисники вгору на високу сітку, й дає $5.00 нагороди студентам, що їх зловлять. Середа перед постом, таксамо як в католиків, є великим святом. В деяких місцях тоді віддають велику пошану Божій Матері, й серед католицьких анґлійців посипають голову попілом.

Частина середини Катедри св. Павла в Лондоні.

В Лондоні в Вестминстерському монастирі є ще звичай роздавати стілько грошей бідним, скільки літ має пануючий король. Гроші, вартости двох, трох й чотирьох пенсів спеціяльно вибиваються в Королівській мінниці й в це йдень роздають бідним.

В околицях Велс ще й сьогодні печуть білі булки й вішають їх під стелею. Звичай цей отримали анґлійці

від греків й римлян, які на свято весни пекли вівсяні коржі.

Підчас Великодних Свят я відвідав всі околичні катедри й більші святині. Одного дня вибрався до Ґлястобері, де є парафіяльна церква й монастир й гріб Йосифа Ариматейського. На гробі дійсно знаходиться напис Й. А., але чи Йосиф міг тут бути, то інша річ. Кажуть, що він посадив тут терен, який приніс з Єрусалиму з того куща, з

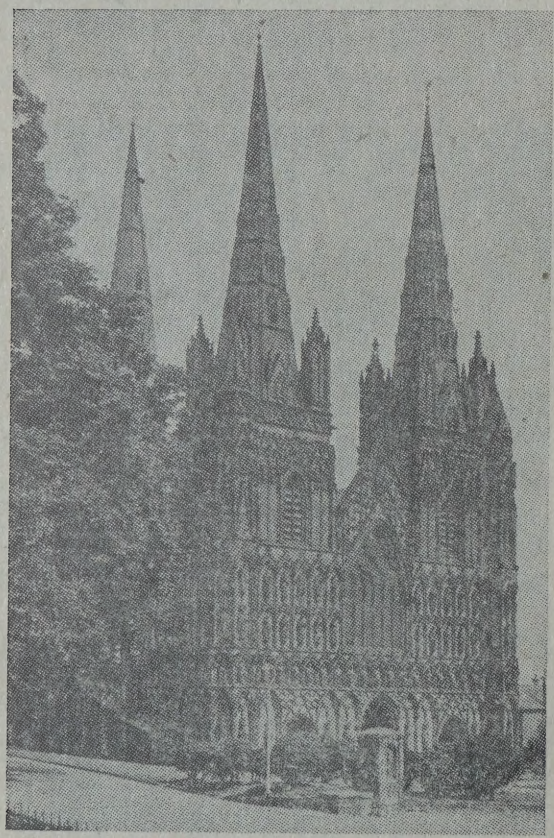

Катедра в Личфілд.

якого зробили римські вояки вінок для Христа. Я бачив той терен, але коло куща не було ні одної каплички, ні одного хреста, ніякої будівлі, ні монастиря. В долині було джерело, що колись, казали, стояло на місці середньовічної святині й гостинниці для богомольців. Тепер там є готель.

Ґлосестерська Катедра й Бристольська вражають своєю масивністю й якістю каміня. Бристольська довший час оставалась незакінченою, бо страшна пошесть забрала головного будівничого й майстрів, так що ця катедра отримла свою головну назву аж щойно в 1868 році. Катедра має гарні аркади на зовні й ґеометричні вікна, й зовнішні стіни дуже подібні до частин, які ми бачимо в Ґлосестері. Ґлосестерська вежа є одна з найвищих в Анґлії, має 225 фітів вишини. В цій катедрі, як і в парафіяльній церкві Батс, де підчас війни перебував Селясій з родиною, є найгарніші бальдахини з масивного каменю й цілі стелі з папороті, що нагадують вам ліс й величезні дерева. А наділі вони зроблені з тяжкого й масивного портляндського каменю, біло-жовтого коліру. Цілий кружґанок навколо є зроблений з такого штучного ліса, найгарніший, можна сказати, в цілій Анґлії.

Далі на південь знаходимо катедру Трурську й Ексетерську. Це дві масивні великі будівлі. Перша з них зовсім модерна, друга походить з норманських часів. Трурська катедра є ґотицької будови з 1887 р., й разом з катедрою в Ґілдфорд і Ліверпул є найновіща в Анґлії. Її остаточно закінчено в 1903 році, а Ліверпульську ще й тепер докінчують в середині. Обі вони вражають своєю величиною й масивністю. Їх величезна, середня вежа зливається гармонійно з контурами оточуючих гір, лісів й рік околиці. Кожна з них є знаменитим викінченням панорами.

Великодні свята одного року я провів недалеко Солісбері й Вінчестеру й тут мав нагоду зазнайомитися з цими двома катедрами на схід від Велс.

В протестантській Анґлії Великдень не має того настрою, ні вигляду,

ні запаху, що в нас. Дні Великодня тут мало чим ріжняться від звичайної неділі або свята. „Істер" в них, то давня ґерманська назва богині весни „Еастри". Великодні свята не мають отже християнської ідеї радости. Нема святочних поздоровлень, обміни яйцем, хоть нераз можна зустріти в Анґлійців на Великдень яйце з цукру або чоколяди. Різдво Христове є тут більшим святом християнським, ніж Великдень. В цей день анґлійці люблять проводити час серед гір, лісів й рік. Спорт весняний є головною справою Великодніх свят.

Катедра Солесберійська відріжняється від інших гарною, закінченою високим шпилем вежою, яка прикрашує околицю так званих Солесбері плейнс, відомих з останньої війни, бо тут знаходяться бараки й військові маґазини, школи британської армії. Катедральний шпиль, високий на 404 стіп, і його видно на кілька миль кругом.

Далі на схід ми маємо катедру Вінчестерську, довгу, масивну, як корабель, що простягається понад дахами домів міста. Історія цього міста сягає далеко в романські часи. В цьому місті знаходиться відома публична школа, „Вінчестер Поблик Скул", одна з найліпших й найдорощих в цілій Анґлії, яка разом зі школами в Ітон й Гарров видає найліпших провідників й державних мужів Анґлії. Її збудував й грішми обдарував славний єпископ Виліям Вайкам з XIV століття, який заложив також Нову Колеґію в Оксфорді для учнів своєї школи, коли вони будуть в Університеті.

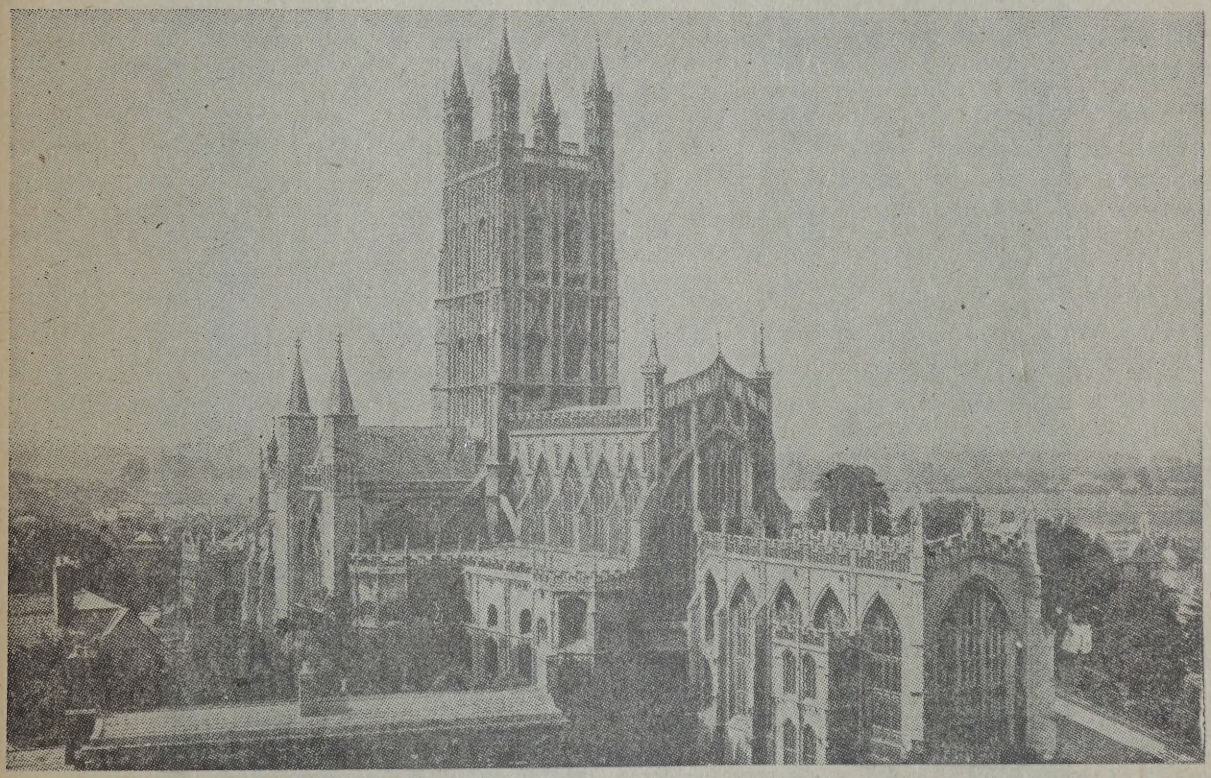

Катедра в Ґлосестер — її початки в 11-ім віку.

З інших головних катедр варто ще згадати катедру в Ковентри й дві катедри на півночі, Йорк і Дарам. Пер-

ша з них вже не існує, бо пропала підчас німецького бомбардування Ковентри. Частина стіни й приземна частина високої вежі — це все, що зосталося. Ціла середина міста цілковито знищена, а з катедри зостались тільки стіни й каміня. Анґліканська Церква думає відбудувати цю катедру й перший раз в історі хоче поставити тут окремі вівтарі для кожного протестантського відламу, щоби кожної неділі тут відправлялось богослуження пастором, який належить до іншого протестантського відламу, або Церкви.

Катедра в Йорку — друга по Кентерберській

Катедра Йоркська відома тим, що тут має резиденцію Архиєп. Йоркський, другий високий представник Анґліканської Церкви, яка поділяється на дві провінції: полудневу з осід-

ком в Кентербері й північну з осідком в Йорку.

Катедра Йоркська своїм зовнішнім виглядом дуже пригадує катедру Парижську „Нотр Дейм". Вона була збудована протягом віків, але остаточно викінчена в XVI столітті, чому й має в вигляді багато середньовічних прикрас й артистичного викінчення. За часів римських Йорк, який тоді звався Еборакум (ще й сьогодні Архиєпископ Йоркський підписуєтсья: Кирил Ебор), був головним осередком римського поселення на півночі.

Йоркська катедра є одною з найбільших своєю будовою, і що до стилю, то найбільш дотримана в рамках пізнішого середньовічного артистичного розвитку. Вона не має в собі нічого особливого, крім крипти (підземної кімнати), що була збудована перед 1227 р.; вона цілковито дише середньовіччям, його старовиною, його красою й архітектурою.

Далі на північ катедра Дарам домінує над цілою північною країною, аж до Гадріянської Стіни, названої від Імператора Гадріяна, який поставив стіну на далекій півночі, що мала б відділяти Анґлію від Скотляндії й значити північні границі Римської Імперії. Три сотки літ ця часть країни знаходилася під військовою окупацією римських вояків, серед яких один тільки правдивий римлянин траплявся на одну милю, а решта були Дакійці, Тракійці, Маври й інші люде, яких тоді називали. Скитами. Цікаво, що старі історичні документи говорять про знаменитий хор римських жовнірів, який був дуже популярний в Дева й Еборум й напевно складався зі Словян й Маврів. Дуже мабуть багато Скитів зосталося тут, бо ще й нині є тут типи дуже подібні до українців.

Високо на червоній скелі з червоного піскового каменю в Дарам видніється старий норманський замок поза мурами. Поза тими мурами знаходиться сьогодні висока з червонобрунатними вежами Норманська Катедра, що росла роками й ширила свій релігійний вплив на стару північну Анґлію, яка памятає ще поганських богів, Вотана й Тора. Катедра в цілости захована й стиль й архітектура є найліпшим зразком норманської величности.

Катедра в Дарам збудована на костях св. Касберта й на могилі Блаженного Беди. Ніде так я не відчував величі минулого й пошани до своїх святих й апостолів Христової віри, як в цій катедрі. Історія оповідає, що до первісної церкви на цій горі король Канут ходив босий, щоб поклонитися й віддати честь св. Касбертові. Сама катедра є роскішна. Це велич й могутність! Це є найгарніший норманський взірець, який я коли небудь бачив. Величезна нава має по двох боках величезні камінні колюмни, які страхом наповняють кожного, хто на них дивиться.

На цьому я скінчу мою історію про анґліканські катедри. На закінчення хочу сказати, що мені шкода було минувшини, шкода було тих великих єпископів й королів, що будували ці святині, бо в них сьогодні видно дуже мало народу. Колись тисячами прибували паломники й заповняли Кентерберійську катедру, а сьогодні яких 50 або 80 ви побачите на Вечірні в неділю. Відправляє її відомий декан Кентерберійський, якого інакше „червоним" називають, й тільки раз, чи два до року відбуваєтсья тут урочистість, що згромаджує більше людей. На 25,000,000 членів Анґліканської Цер-

кви небагато є тих, що ходять до церкви; решта до церкви не ходить. Шкода мені було тих прекрасних будинків, коли згадав я, як спішили наші люди в краю, щоб послухати Служби Божої.

Анґлійці самі признають, що їм бракує „релігійного інстинкту" й немало турбуються теперішнім положенням Церкви й релігії в своїй країні. Життя їх стає щораз більше світське, а релігія відсувається на бік.

Економічна й індустріяльна революція Анґлії минулого століття зробила з неї край матеріялістів, що мають висушені релігійні почуття.

Хоч і це правда, що анґлійський підхід до життя не зробив з анґлійця звіря, як в Німеччині, або Росії. Велика культура анґлійців навчила їх толеранції й пошани людських прав й переконань. Ніхто в Анґлії не скаже, що катедр не треба, як в Росії, що треба їх замінити на шпихлір, або музей. Вони стоять для поваги й потіхи тих, що релігійної помочі й надтхнення шукають, або просто для зовнішньої краси міста й околиці!

Анґлійці розуміють значіння культу й символів в життю, хоть самі того не мають Анґліканська Церква студіює сьогодні причини відчуження вірних від релігії й старається лихові зарадити. Відчитами, концертами, дискусіями, навіть фільмами стараються анґліканські провідники затримати старших й молодих при церкві. Запроваджують безплатні снідання для тих, що прийдуть на Службу Божу в неділю рано, дітям уладжують чайні приняття з морозивом й солодощами. Час від часу орґанізують конференції, зїзди й екскурсії.

Можна сказати, що під деяким зглядом анґлієць є мало релігійним, є поганином, але одно має він — вирозумілість, розсудок, толеранцію в відношенню до питань релігійних. А це велике! Це важне!

Що Розум Робить.

Розговорився раз старий, дуже низького виховання чоловік з розумним молодцем, і мова зійшла на „розум". А що молодець дуже розум хвалив, то питає його старий чоловік:

— Коли ти так розум поважаєш, то скажи мені, де розум сидить.

Молодець подивився та:

— А чому він має сидіти?

— То скажи де лежить, коли не хочеш, щоби він сидів.

— А чому він мав би лежати, коли він розум?

— Ну, то щож ти про нього скажеш?

— Скажу те, що він ані сидить, ані лежить, він лиш ходить і працює.

— Ну, як це?...

— Ну... Він ходить до школи і вчиться, щоби бути ще більшим розумом Він читає розумні книжки. Він говорить з розумними людьми. Він розумних людей слухає. Він сам над усім застановляється і думає. Він береться за корисну працю. Він щадить. Він на марне ані часу, ані грошей не пропускає. Він з ледачими не компанує. Він береже своєї поваги і своєї чести і поваги свого народу. Він найперше радиться себе, коли хоче знати, що доре, а що зле, або питає мудрійщих від себе. Він так поводиться, що його всюди можна пізнати. Замішайте його між десять тисяч звичайних людей, а ви зараз побачите його, — бо він не такий, як всі. Отсе в мене розум!

Дав би Бог, щоби в нас було багато таких молодих людей, а тоді ціла наша справа стояла би дуже добре.

ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В КАНАДІ.

Першим дійсно загально-народним часописом в Канаді був „Український Голос", який видається і нині, отже виходить вже 39 літ.

Першим часописом в Канаді, виданим українською мовою був Канадійський Фармер", який в осени 1903 року почала була видавати анґлійська політична ліберальна партія.

Мабуть 1904 року почали анґлійські презбитеріяни видавати „Ранок" (пізнійше „Канадійський Ранок") для ширення протестантизму між українцями. Коло 1905 року консервативна анґлійська партія почала була видавати „Слово", що не довго вдержалося.

В 1907 році почав гурток українських соціялістів видавати „Червоний Прапор", примітивний і вузкий змістом, отже і виходив не довго За ним почали соціялісти видавати „Робучий Народ", що вже кращий був виглядом, але вузкий змістом, без української душі, отже і його вплив на широкий український загал не розтягався. Опісля його рідним потомком були большевицькі „Українські Робітничі Вісти". Це мабуть була уся преса видавана по українськи до того часу. А поза нею свідомійші читали американську „Свободу", що була тоді інтересно редаґована.

Першим дійсно народним часописом став „Український Голос", що появився на весні 1910 року в Винипеґу.

Але приготовання до видавання „Українського Голосу" припадають на 1909-ий рік, отже 40 літ тому назад (1909—1949).

Основателями „Української Видавничої Спілки", що почала Український Голос видавати, були головно галицькі українці, що на той час були найбільше свідомі, отже й мали найбільше потреб для видавання такого часопису. Буковинські українці, коли і були, то їх було небагато. А українців зпоза Галичини і Буковини тоді майже не було. Коли були одиниці з Придніпрянщини, то це були соціялісти. З придніпрянців, оскільки памятаю, з видавничим гуртом стояли тісно брати Сліпченки, Андрій й Гаврило (зі Стеблева, на Київщині), що щиро видавничою справою клопоталися.

Матеріяльних засобів для видавання Українського Голосу було так мало, що він довгий час, бо цілі літа, держався більше посвятою і працею одиниць, ніж матеріяльними засобами.

Треба ще згадати, що в засновників не було досвіду в тій праці, до якої забиралися, отже треба було самим власною працею вчитися. Все, що в них було, то гаряче бажання мати потрібний часопис, було завзяття, і воно було тою основою і тою силою, що 1909 року приготовляла перші основи для великого діла.

Як було дальше, це належить до ширшої історії, а тут досить зазначити, що Український Голос є найстаршим й одиноким українським часописом, що від 1910 року видається в Канаді дотепер, отже 39 літ.

Невдовзі після появи Українського Голосу зявлялися інші українські часописи (як катол. „Канадійський Русин"), та вони за якийсь час зникали. Котрі ж є нині, то вони появилися багато пізнійше. Побіч Українського Голосу є ще православний „Вістник", що почав виходити 1924 року, отже має за собою 25 літ.

Український Голос, що завсігди стояв на самостійнім широко народ-

нім ґрунті, здобув собі те, що на його стороні стоять тут нинішні найважніші українські орґанізації й інституції, — Союз Українців Самостійників з союзними орґанізаціями (Союз Українок Канади, Союз Народних Домів, Союз Української Молоді Канади), Інститути — П. Могили і М. Грушевського і все те українське життя, що стоїть на широкім щиро українськім культурнім ґрунті.

Український Голос набув вже власний будинок і 1948 р. почав його переробляти та прилагоджувати для нинішних своїх вимог. І ту перерібку думає він закінчити цего року (1949), отже в 40-ліття заснування Української Видавничої Спілки.

Це і буде 40-літний Ювілей засновин Українського Голосу.

В.

ДАВНИЙ ДОБРОБУТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Як народови живеться, так він думає, про те він говорить, про те пісні складає.

Отже і з давних пісень можна бачити, як народови жилося, коли він ті пісні складав. Є пісні, в яких бачимо добробут, волю, певність себе, відвагу, геройство. Є пісні про татарську і турецьку неволю. Є пісні про лихо, про нужду...

Наші стародавні коляди були складені в тих часах, коли українці були вільним народом, отже був в них і достаток, тому про достаток тоді в тих колядках співали. От послухаймо...

Господареви:

Чи вдома-вдома пане господар,
Пане господар . . . (імя)?
А пан господар здоров є вдома,
Ще й сидить собі поконець стола,
В дзвоночки дзвонить, Богу ся
молить.

В него подвіре сріблом леліє,
А його двори усе комори;
А його стайні усе тесані;
Загородочки в два-три рядочки;
А кошарочки без рахубочки.

Ходить му Господь коморочками,
Міряє гроші полумисками,
А нарік буде він без рахуби.
Ходить му Господь стаєночками,
Парує воли паровичками,
А нарік буде вже без рахуби.
Ходить му Господь кошарочками,
Рахує вівці отарочками,
А нарік буде вже без рахуби.
А за сим словом . . . .

Господини:

Гой знати, знати, де господиня,
В неї в світлици, як в веселици,
В неї на столах колачі в стогах;
В неї челядка в золоті ходить,
В золоті ходить, у добрі бродить.
У неї вози все ковані,
У возах коні все воронії.

Рано в неділю до церкви їде...

Ой на перший віз лиш світло клала,
А на другий віз проскури брала,
А на третий віз сама сідала.

Приїхала ж в'на перед світлий двір,
Перед світлий двір, перед Божий
Дім.
Самі ся двери їй отворили,
Усі святії їй уклонили.
На Райських Дверях сам Господь
стоїть,
Сам Господь стоїть, три службі
править,
За господаря, за челядочку,
За челядочку, за худібочку,
В своїй Святини за господиню,
За їй цілий дім, на здоровля всім!
Вінчуємо . . . .

МОСКОВСЬКА КОМУНІСТИЧНА АҐЕНТУРА ПІД УКРАЇНСЬКОЮ ВИВІСКОЮ.

Як довго забирає західному демократичному світові пізнати дійсний характер московської совітської імперії, ми мали найкращий приклад в самій Канаді в 1946 р. В лютому того року вийшла на яв совітська шпигунська афера, але що ми чули тоді з уст нашого премієра В. Л. Мекензі Кінґа? Цей досвідчений політик заявив був у парляменті, що він не вірить, щоби премієр Сталін знав щонебудь про це совітське шпигунство. Кінґ мав навіть намір полетіти до Москви й особисто залагодити цю справу зі Сталіном.

Західні демократичні державні мужі не могли уявити собі, щоби країна, яка була союзником у війні й діставала від західних держав таку велику допомогу, могла відплачуватися шпигунством ще таки в тому році, коли провадилася війна проти спільного ворога.

Та не лише це. Коли в літі того самого року приїхала до Канади т. зв. „культурна делеґація" з України, вислана совітським урядом з метою параліжувати погане враження після викриття шпигунства, то канадійський уряд вислав міністра рільництва, Дж. Ґардинера, формально повитати ту делеґацію. Канадійський уряд не міг, чи не хотів ще тоді зрозуміти, що все в Совітськім Союзі вирішує комуністична партія, а на її чолі стоїть Сталін, який рівночасно є головою уряду. Отже й совітське шпигунство в Канаді і вислання „культурної делеґації" було ділом Політбюра компартії і совітського уряду.

Треба було аж два роки часу, щоб погляд канадійського уряду на Совітський Союз основно змінився. І в 1948 році в канадійському парляменті виголошували вже промови проти комуністичної загрози, яку очолює Совітський Союз, премієр Мекензі Кінґ, Сан Лоран та інші члени уряду. Нині офіціяльна Канада говорить іншою мовою про комунізм і про СССР, як говорила в 1946 році.

Україна перша впала жертвою московської комуністичної аґресії. Український нарід на рідних землях і сьогодні зводить тяжку боротьбу з московською окупаційною владою. Ми є свідками, як явні й масковані вислужники Москви баламутять в Канаді українських людей захвалюванням совітського режиму на Україні, який вони представляють як „українську радянську державу". З наміром кинути дещо світла на ту протиукраїнську і протиканадійську роботу, я й пишу цю статтю.

Коли хочемо говорити про комунізм серед українців в Канаді, мусимо говорити про Українські Робітничі Доми та про орґанізації, що в тих домах льокуються. Мусимо також згадати про роботу членів і симпатиків тих орґанізацій поза домами.

Найстаршою і найбільшою з цих орґанізацій є Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім (ТУРФДім), яке мало вже ріжні назви і тепер називає себе Товариством Обєднаних Українських Канадців (ТОУК), та яке є власником всіх УРДомів в Канаді. Що ТУРФДім і ТОУК є одне і те саме товариство, про це написав самий „Крайовий Виконавчий Комітет" ТОУК у своїм поклику святкувати 30-ліття тої орґанізації, що був надрукований в комуністичній пресі в серпні 1948 року. Про це писала та преса і пізніше.

Але в поклику сказано, що ТУРФДім був „культурно-освітною" орґанізацією і що такою самою є ТОУК. Комуністичні ґазети накидаються на кожного, хто поважиться сказати, що ТУРФДім-ТОУК є комуністичною орґанізацією, або що є під контролею комуністичної партії. Вони зараз покликаються на мистецьку роботу товариства та доказують, що воно є неполітичне і дбає лише про плекання „української культури" в Канаді. Але чи так воно є в дійсности?

В інтересі правди треба сказати, що Стоваришення Український Робітничий Дім (СУРД — така була перша назва ТУРФДому) засновано, коли комуністичної партії в Канаді ще не було. Отже ця партія і не могла його контролювати. Але як засновано партію і вона почала розвиватися, її рука стала посягати на ТУРФДім, а потім і на інші орґанізації, що потворилися в

УРДомах. Робила це при помочі партійних членів, що були в проводі ТУРФДому, та безпосередно при помочі своїх орґанізаторів і відповідних партійних комітетів у центрі (у Винипеґу) і всюди на місцях.

Що року відбувалися зїзди ТУРФДому, а потім і інших орґанізацій, як Робітниче Запомогове Товариство (РЗТ) і Тодовирназу (Т-во допомоги визвольному рухові на Зах. Україні), та річні збори Робітничо-Фармерського Видавничого Товариства. І ось пару днів перед тими зїздами завсіди відбувалися тайні комуністичні наради делеґатів. Це були немов всекраєві конвенції української секції комуністичної партії, на яких вирішувано всі справи, що були на програмі зїздів, включно до назначення центральних комітетів усіх орґанізацій. А що майже всі делеґати на зїзді були членами комуністичної партії і брали участь в тайних нарадах, то потім вони автоматично переводили в життя всі рішення комуністичної конференції на зїздах ТУРФДому та інших орґанізацій.

Але в тайних комуністичних конференціях брали участь не лише українські партійні члени — делеґати на зїзди, члени центральних комітетів і редактори ґазет. В тих конференціях брали також **провідну** участь — або правильніше сказати: **керівну** участь — представники Комуністичної Партії та Ліґи Комуністичної Молоді. Завсіди був представник від Полкому (Політичного Комітету) компартії з Торонта, а попри нього були ще інші представники й орґанізатори партії і Комсомолу як з Торонта, так і з Винипеґу. Часом таких представників назбиралося до 10 осіб. Вони не були українці, але їх голос був важніший, як делеґатів українців. Найбільшим авторитетом, з якого голосом мусіли всі рахуватися, був представник Полкому.

Представниками Полкому на тайних комуністичних конференціях в часі зїздів ТУРФДому були в ріжних роках: **Джек МекДоналд,** основник комуністичної партії в Канаді, її довголітний секретар і провідник, потім виключений з партії як „правоухильник", пізніше троцькіст (вже помер); **Майк Бюгей,** виключений пізніше з партії як „правоухильник" разом з МекДоналдом, потім принятий назад і вибраний членом міської ради в Монтреалі, кандидат на посла федерального парляменту з рамени проґресивної партії праці на місце Фреда Ровза, засудженого на вязницю за шпигунство в користь Росії (Бюгей також помер); **Стюарт Смит,** вишколений в московськім Ленінськім університеті, університеті, бувший алдермен і контрольор в Торонто; **Сем Кар,** також вишколений в московськім Ленівськім університеті, один з лідерів совітської шпіонажі в Канаді, який втік перед арештуванням; **Тим Бак,** теперішний секретар і лідер проґресивної партії праці, та інші.

Крім них провідну участь в тайних комуністичних конференціях брали також: **Леслі Моріс,** тодішний дистріктовий орґанізатор комуністичної партії у Винипеґу, тепер редактор комуністичного тижневика в Торонто; **Норман Фрід,** тодішний представник екзекутиви Ліґи Комуністичної Молоді з Торонта, тепер комуністичний алдермен в Торонті, та інші менше відомі.

Бюгей, Кар і Фрід походили з жидів, інші були анґльо-саксонці. Але це зовсім не перешкаджало їм мати **вирішальний** голос в справах орґанізації, що називала себе українською і культурно-освітною. Тим Бак, Сем Кар, Майк Бюгей, Стюарт Смит і Леслі Моріс виступали також явно на зїздах ТУРФДому і це є зарекордоване у звітах зїздів. Інші комуністичні головачі обмежували свою діяльність в рямцях тайних партійних конференцій.

При помочі тайних конференцій канадійська комуністична партія контролювала зїзди ТУРФДому і подібних йому орґанізацій, а через вибрані на зїздах центральні комітети постепенно захоплювала контролю над самими орґанізаціями. У Винипеґу та в інших місцевостях, де були відділи ТУРФДому, існували ще фракції комуністичної партії, відомі як „партфракції", і через них партія керувала роботою в УРДомах. У Винипеґу було головне, всекраєве бюро партфракції на цілу Канаду, а також місцеве партфракційне бюро. А крім цього були ще всюди загально партійні комітети, яким мусіли підчинятися всі українські члени партії. Та сама система керівництва т. зв. мовними масовими орґанізаціями з боку комуністичної партії існує й до сьогодні.

Та це не значить, що комуністична партія відразу захопила повну контролю над

ТУРФДомом і подібними орґанізаціями. Довгі роки український комуністичний провід у Винипеґу не хотів цілком підчинитися проводові комуністичної партії в Торонті, хоч і виконував його інструкції. Він хотів затримати для себе свого рода „автономію" так далеко, як це відносилося до роботи в ТУРФДомі й інших орґанізаціях. А партійний провід в Торонті постійно нападав на Винипеґ за те, що українські орґанізації, мовляв, не є досить революційні, що не беруть активної участи в клясовій боротьбі, а лише займаються концертами і представленнями в чотирьох стінах своїх будинків.

Вдійсности було навпаки. Все те, що комуністичний провід в Торонті називав „революційною клясовою боротьбою", виконували якраз члени ТУРФДому, РЗТ і Тодовирназу, але попри них майже не було робітників інших національностей, а головно анґльо-саксонців. Через те вся та „революційна" робота в очах канадійців виглядала цілком чужинецька і кидала погане світло на всіх канадійських українців. Підчас ріжних демонстрацій, що відбувалися на поклик комуністичної партії, поліція била по головах переважно українських робітників, вони були найбільше дискриміновані в роботі, а провід компартії в Торонті ще й нападав на українців, що вони не досить „революційні". Українці майже одинокі виконували роботу комуністичної партії — і за це партія ще била їх.

Вистарчило побачити першотравневий похід у Винипеґу, або яку іншу демонтрацію на Маркет Сквер, чи коло будинку парляменту, а її учасниками були переважно українці. Не лише чоловіки йшли в такім поході, але й жінки і діти зі школи в Робітничім Домі. Навіть жінки з візками, в яких були немовлята, „маширували" на чолі походу. Ніяких інших жінок і дітей не було там, тільки українські! І тими демонстрантами, що завжди виходили на вулиці на поклик комуністичної партії, були члени й симпатики ТУРФДому і подібних орґанізацій.

Ті члени й симпатики з наказу комуністичної партії орґанізували по містах т. зв. Воркерс Юниті Ліґ (Ліґу Робітничої Єдности), а на фармах — Фармерс Юниті Ліґ (Ліґу Фармерської Єдности). Творення першої орґанізації було вдійсности розбиванням трейд-юнійного руху в Канаді. Але комуністична партія робила це на приказ Комінтерну. Фармерс Юниті Ліґ орґанізували на фармах лише українці, члени й симпатики ТУРФДому.

Але з тої муки не було хліба. Ніхто інший не хотів приставати до тих штучних орґанізацій. І хоч на зїздах ТУРФДому ухвалювано формальні резолюції, щоб члени орґанізували всюди Воркерс Юниті Ліґ і Фармерс Юниті Ліґ, і члени виконували це доручення, то з тої роботи вийшов цілий пшик. Хто чує нині про ці орґанізації?

Провід комуністичної партії не мав впливу серед робітників інших національностей і свою головну увагу звертав на „українські масові орґанізації". Але тих його безпідставних нападів на ці орґанізації було вже таки за багато — і нарешті українські провідні члени партії сказали: досить того! На тайну комуністичну конференцію в часі зїзду ТУРФДому в січні 1930 року приїхав Стюарт Смит, який недовго передтим повернув з Москви, де закінчив курс в Ленінськім комуністичнім університеті. Він всюди почав проводити свою лівацьку політику і так само поступив на конференції у Винипеґу. Привіз з собою лист від Полкому партії до української зїздової партфракції, в якім були ще гірші безпідставні напади на українців, як колибудь передтим. В подібнім тоні Смит виголосив також свою промову.

І тут перший раз українські члени партії — делеґати на зїзди — відважилися поставити спротив партійному проводові. Після дискусії над листом і промовою Смита, в якій делеґати заперечували закиди партії, — лист Полкому відкинено! З партійної точки погляду це була нечувана річ, бо всі рішення й постанови партійного проводу мається приймати безапеляційно навіть тоді, як рядові члени і нижчі орґани партії з ними не погоджуються.

Цей спір між Винипеґом і Торонтом опинився аж в Комінтерні в Москві. Полком партії вислав туди обвинувачення проти бюра української партфракції, а бюро вислало зажалення проти Полкому, що він неправильно провадить партійну політику. Були й представники Полкому і Бюра на місці, які обороняли свої позиції. Але тоді в Комінтерні мав ще досить сильний голос старий український комуніст Микола

Скрипник, тодішний народний комісар освіти на Україні, і завдяки йому справу полагоджено компромісово. Комінтерн признав дещо рації одній і другій стороні, але не казав нікого викидати з партії, ані усувати з відповідальних позицій. Однак між проводом партії і проводом українських орґанізацій мала наступити повна кооперація і, розуміється, українські члени партії мали вповні підчинятися партійному проводі.

І ось на слідуючім зїзді ТУРФДому в 1931 році почався „зворот на шлях клясової революційної боротьби". Той „зворот" був накинений ТУРФДомові та іншим орґанізаціям. Його не хотіло рядове членство орґанізацій, ані навіть їх провід. Кілька лідерів плянували формально ухвалити „зворот" і після того виїхати до Совітського Союза. Мовляв, хай інші переводять його в життя. Вони мали на думці молодих українців комуністів, яких комуністична партія вислала була на вишкіл до Москви і до Харкова і які уважалися цілком надійними і льояльними до партії. Вони мали без найменшого спротиву виконувати все те, що прикаже їм партійний провід.

Та плян кількох лідерів виїхати до СССР не здійснився, бо над ними була вища рука, що їх туди не впустила. Крім того в Канаді створилася ситуація, що не дозволяла на виїзд партійних членів з країни. Було це арештування провідників комуністичної партії, між ними одного і з тих українців, що плянували з Канади виїхати. І „зворот" почали переводити в життя.

Це значить, що члени ТУРФДому й подібних орґанізацій мусіли безапеляційно виконувати ту роботу, що була призначена для членів комуністичної партії. А як хто відмовлявся, того називали „правоухильником". Розуміється, не всі члени „масових орґанізацій" виконували партійну роботу. А ті, що виконували, робили це примусово, щоб збутися клопоту. І „зворот" довів до того, що на слідуючім зїзді рішено скоротити всю пресу (тоді виходили „Українські Робітничі Вісти", „Фармерське Життя", „Робітниця" і „Бойова Молодь"), а також зменшилося членство у всіх орґанізаціях.

Після такого гіркого досвіду, на „зворот" почали менше натискати — і з часом положення поліпшилося. Прийшов знову зїзд і на ньому рішено привернути пресу на давні позиції, що й зроблено в наступних пресових кампаніях.

Тут треба для пояснення додати, що на зїзді в 1931 році, коли рішено зробити „зворот", на приказ партійного проводу не „вибрано" до центральних комітетів тих членів, що ставили на перше місце свої орґанізації і не хотіли цілком скапітулювати перед комуністичною партією. А на слідуючому зїзді — після року „звороту" на практиці — коли треба було ратувати пресу й орґанізації, тих самих членів знову покликано до центральних зарядів.

Розуміється, лідери капітулянти, що хотіли втікати від „звороту" до СССР, пояснювали скорочення преси економічною кризою і безробіттям. Та це не цілком відповідало правді. Бо криза й безробіття були вже в 1930 і 1931 роках, а преси не скорочувано, і криза й безробіття були ще в 1933 році, коли рішено привернути пресу на давні позиції. Той „арґумент" про кризу і безробіття уживано лише для замилення очей рядовим членам. Дійсною причиною занепаду преси й самих орґанізацій була „лівацька політика" в цих орґанізаціях, подиктована комуністичною партією.

Розмір короткої календарної статті не дозволяє мені навести обширніше цитати із звітів зїздів, а читач побачив би, що ці зїзди виглядали більше на конвенції комуністичної партії, ніж на зібрання „культурно-освітної", неполітичної орґанізації.

Наприклад, на 12 зїзді ТУРФДому в 1931 році Сем Кар виразно сказав: **„Вже недалеко той день, коли під проводом КПК (Комуністичної Партії Канади) . . . ми візьмемо владу в свої руки".** Він заявив також: **„Всі наші робітничі орґанізації приймають заклик до світової революції і стають під провід компартії, щоб знищити цей капіталістичний лад".**

Леслі Моріс заявив на тому самому зїзді: **„Фармері разом з робітниками мусять орґанізуватися в революційні орґанізації й боротися за повалення капіталістичного ладу, а за встановлення ладу радянського".**

А в „тезах" того зїзду ТУРФДому між іншим читаємо: **„Ми повинні докласти усіх**

наших старань, щоб. . . зробити ТУРФДім могутньою зроєю в політичній й економічній боротьбі трудящих мас Канади під проводом Комуністичної Партії Канади й Воркерс Юниті Ліґ".

В резолюції п. н. **„Економічна і політична клясова боротьба та участь в ній масових орґанізацій"** (така була партійна назва для ТУРФДому, РЗТ і подібних орґанізацій) є підтвердження, що в минулому культурно-освітну діяльність ТУРФДому уважано „помилково" за самоціль, а тепер це „виправляється" аж на інструкції самої Москви. Ось що там читаємо:

„За проводом Комуністичного Інтернаціоналу та Комуністичної Партії цю помилку наша орґанізація стала вже виправляти і робити зворот на шлях загальної революційної боротьби робітничої кляси Канади. В цьому звороті вже має наша орґанізація чималі успіхи".

Подібної „революції" є у звіті багато більше, а кінчиться звіт резолюцією четвертої конференції Жіночої Секції ТУРФДому, якої останні слова запевняють, що Жіноча Секція **„боротиметься під проводом комуністичної партії за встановлення радянської влади в Канаді".**

Такими словами кінчиться звіт зїзду „культурно-освітної" орґанізації — ТУРФДому — в 1931 році. Про результати цієї гура-революційної політики була вже згадка попередно.

Так прийшов 1933 рік, один з найжахливіших в історії України новітних часів. Був це рік страшного голоду, створеного московською комуністичною владою, який скосив мільйони українських селян. Був це рік нечуваного терору, коли напів божевільний Постишев, присланий особисто Сталіном на Україну, з доручення „вождя" громив українські культурні кадри, даючи наказ арештувати тисячами цілком невинних людей, комуністів і безпартійних. Був це рік, коли поповнили самогубство славний письменник Микола Хвильовий і старий партійний та державний діяч Микола Скрипник, бувший народний комісар освіти. Дійсний українець, член комуністичної партії, не міг вже тоді сказати, що все на Україні робиться по справедливости, він не міг більше виправдувати того, що Москва чинила на нашій землі.

І ось в осени 1933 року, коли вже не було ніякого сумніву, що вісти про жахливі події на Україні є правдиві, я запропонував членам центральних комітетів „робітничих орґанізацій", які не годилися з гура-революційною політикою партії в тих орґанізаціях, щоб ми виступили публично із заявою-протестом проти московського комуністичного терору на Україні. Та мене ніхто не підтримав і нічого з того не вийшло. Самому одному виступати я уважав за недоцільне, бо мої „приятелі" були б в один голос заверещали, що я запродався націоналістам, буржуазії і т. п.

Отже довелося мені мовчати. Це значить — про ці справи я не говорив публично. Але в приватних розмовах і навіть на засіданнях певних комітетів я не скривав своїх поглядів на події на Україні, ані на політику комуністичної партії в Канаді.

В 1934 році наспіла вістка про арештування Мирослава Ірчана, якого знали всі в Канаді, а далі про страчення Івана Сембая, який також був тут відомий і якого депортовано з Канади за комунізм, але Радянська Україна довший час не хотіла його приняти і він сидів близько рік у Галіфаксі. Та комуністична преса в українській мові вперто мовчала про Ірчана і Сембая. Це непокоїло читачів і членів орґанізацій, і вони почали засипувати центральні комітети запитами, що сталося з Ірчаном і Сембаєм?

Особливо велике невдоволення і негодування повстало серед членів в самому Винипеґу. Вони побачили, що щось тут не так робиться, як треба, що тут є якась крутня, що не все є гаразд на Україні і в самих орґанізаціях в Канаді. А деяким з них ставало вже цілком ясно, що це московська комуністична диктатура розправляється так жорстоко з українськими провідними людьми на Україні.

У відповідь на ці запити почали появлятися пізніше в „Українських Робітничих Вістях" брудні напади на Ірчана, якого називали контрреволюціонером і тим подібними епітетами, але ніяких доказів проти нього не наводили, ані навіть не сказали, що властиво з ним сталося.

В літі 1934 року приїхав до Винипеґу залагоджувати це невдоволення серед членства представник партійного проводу з Торонта, Стюарт Смит, і в його присутно-

сти головне партфракційне бюро відбуло два засідання, на яких я висловив свій критичний погляд на московську політику на Україні. В подібнім дусі, тільки з іншого боку, говорив Михайло Смит*) з Транскони, який входив тоді до центральних комітетів орґанізацій. Знов же Стюарт Смит гостро виступив проти всякої критики совітської влади на Україні. Він як найрішучіше заявив, що ця політика цілком правильна і що її ніколи не можна квестіонувати. Партійний член не може навіть подумати, щоб на Україні могло щось неправильно робитися. Він домагався від мене і від Михайла Смита, щоб ми зложили відповідні заяви на письмі, що відкликаємо те, що сказали. Розуміється, ніяких заяв ми не писали.

Та щоб зацитькати невдоволене членство і заткати рота мені, на друге засідання Стюарт Смит приніс пропозиції, які він протягом тижня виробив разом з тими, що цілком скапітулювали перед партійним проводом. (Перше засідання відбулося в суботу вечером, а друге тиждень пізніше, також в суботу вечером, і був час на тайні наради.) Пропозиції були такі: 1) Зробити „УРВісти'' щоденником і негайно почати кампанію за фондами. 2) Вислати І. Навізівського на Україну, щоб докладно розвідав, що сталося з Ірчаном і Сембаєм.

Передтим завсіди були домагання на зїздах, щоб зробити „УРВ" щоденником, але їх кожного разу відкидали як непрактичні. А ще недавно, бо лише 1932 року, на зїзді рішено було скоротити всю пресу з браку фондів, отже тяжко було видавати „УРВ" навіть три рази на тиждень. А ось два роки пізніше — серед літа і без ухвали зїздів — давай видавати „УРВ" щоденником! Все те придумано для того, щоб члени втішилися таким рішенням і почали кампанію за фондами, а тоді забудуть за Ірчана і Сембая. А як Навізівський поїде на Україну і розвідає докладно що сталося з Ірчаном і Сембаєм, то до його повороту я, як дисциплінований член партії, повинен мовчати.

Навізівський повернувся з України в другій половині грудня 1934 року, але не привіз ніяких інформацій про Ірчана і Сембая. Він не виконав і інших обіцянок, які сам зробив перед своїм виїздом. Взагалі його звіт не вдоволив навіть членів головного партфракційного бюра, які знали про „місію" на Україні.

Так справа затягнулася до березня 1935 року, коли знову відбулися зїзди ТУРФДому й інших орґанізацій. В той час вони вже прибрали одну спільну назву (хоч далі існували кожна окремо), якої вживано в слові і в письмі. Ця назва: УРФМО — Українські Робітничо-Фармерські Масові Орґанізації.

Але перед самими зїздами, згідно з принятим звичаєм, відбувалася перше тайна комуністична конференція партійних делеґатів, яка обговорювала й вирішувала справи, що мали бути опісля автоматично ухвалені на зїздах. І ось на останній сесії конференції — в неділю вечером, 10 березня, 1935 року — мене покликано нарешті до слова в дискусії. Я зголосився був до слова раніше, ще пополудні, але моє імя все відсували надалі, а покликали інших. Нарешті так сфіксували лісту промовців, що після мене мали ще говорити І. Навізівський, М. Попович, П. Лисець і М. Шатульський. Отже, що я не сказав би, то ці чотири „тузи" мали після мене розбити моє слово в пух і прах. А головою був І. Бойчук, також один з „тузів".

Ще додам, що від Полкому комуністичної партії з Торонта на тайній конференції був цілий час Тим Бак, ґенеральний секретар і лідер партії. Окрім нього були ще інші представники партії і Ліґи Комуністичної Молоді як з Торонта, так і з Винипеґу.

Тайні наради відбувалися в старій друкарні, в пивниці під сценою, в Укр. Роб. Домі. Я мав у кишені брошуру з промовою Постишева, в якій він хвалився, кілько тисяч українців арештовано на Україні за його правління без ніякої вини, лише тому, щоб „забезпечитися'' перед „контрреволюцією" на всякий випадок. Думав я дещо навести з неї в разі потреби. Але як почав говорити, побачив, що всі слухають з великою увагою. Коли слухають — треба говорити далі і нічим промови не пе-

---

*) М. Смит цілими роками дописував безплатно до „УРВ" і „Робітниці" під псевдонімами: Синьоверголець, Драпака, Їкак.

реривати. Було поверх 100 присутних і делеґати в задніх рядах (коло дверей) поставали аж на лавках, щоб їм ліпше було чути.

В цій промові я піддав гострій критиці всю русотяпську політику на Україні, заявивши відкрито, що провідних людей на Україні арештують і винищують за те, що вони українці. Згадав про самогубство Хвильового, Скрипника, Гірняка, про арештування й заслання чи страчення Ірчана, Сембая та багатьох українських вчених і письменників. Навів число арештованих, яке подав у своїй промові Постишев, а яке привіз Навізівський з України, і ці числа не годилися з собою. (Навізівський подавав менше число, як Постишев.) Виступив я проти того, що преса УРФМО безпідставно нападає й очорнює Ірчана, але не вияснює цієї справи річево, як цього домагаються члени й читачі. Виступив також проти того, що в орґанізаціях не дозволена свобода слова і члени мусять лише потакувати за тим, що скаже партійний провід. Якщо так далі буде йти і не зайде зміна на ліпше, я виразно заявив, що готовий негайно покинути роботу в редакції „УРВістей", бо абсолютно не погоджуюся з такою політикою партії.

Після мене говорили ще чотири згадані „тузи". Але ні один з них і не пробував заперечити щось з того, що я сказав. Усі вони говорили коротко і мляво. Попович і Навізівський зовсім не торкалися справ, які я порушив, Лисець сказав, що такий самий „клопіт" мали зі мною на засіданнях краєвого партфракційного бюра, чим підтвердив, що про події на Україні я вже говорив попередно, а Шатульський сказав так: „Я нотував все, що говорили делеґати, щоб зробити підсумок дебати, але після того, що сказав тут Лобай, те все не має тепер ніякої вартости". І він не робив ніяких підсумків, ані не опрокинув нічого з того, що я сказав. Голова Бойчук, який також забрав слово, без ніякого звязку з тим, про що говорилося, заявив, що Сталін ніколи не втікав з Росії за границю, як це робили інші. Але проти моїх арґументів не мав нічого сказати.

В теорії в комуністичній партії був принятий такий принцип. В партії можна висловити свої погляди на всі справи, але раз є приняте рішення, його треба дотримуватися і проти нього не можна виступити, навіть як би член особисто з ним не годився. Далі, все це можна говорити лише в партії, як ось на такій тайній конференції зїздової партфракції, але не можна того самого сказати на зборах відділу ТУРФДому, ані на краєвім зїзді ТУРФДому чи якої іншої орґанізації. Іншими словами, партія була найвищим тілом для всіх т. зв. „масових орґанізацій", в цьому випадку для УРФМО. В партії можеш говорити, але в УРФМО мусиш лише потакувати, що сказала партія.

Та це було лише в теорії, а в практиці вийшло зовсім що інше.

Я був членом партії від самого її заснування. І не лише це. М. Попович і я були делеґатами від Стоваришення Український Робітничий Дім на конвенції в Торонті, де засновано партію, яку названо тоді Робітничою Партією Канади, хоч вона була комуністичною партією. Отже я уважав, що навіть в партії можу обстоювати своє становище відносно подій на Україні, бо я був настільки певний, що те становище є правильне. Тому якраз на партійнім зібранні зїздових делеґатів я порушив українське питання.

Але що далі вийшло? Хоч пять найсильніших людей серед українських комуністів (усі на платних орґанізаційних посадах) залишено по мені говорити і вони мали „розбити" мене в пух і прах, то ні один з них і не пробував чогось подібного робити. Але й не можна було залишити справи так, як є, бо тоді це було б підтвердженням з боку лідерів, що я говорив правду і мав рацію. До цього не можна було допустити. І тому рішено, що того самого вечера, зглядно пізно в ночі, відбудеться засідання краєвого партфракційного бюра, на якому будеться вирішувати „мою справу". В засіданні, зовсім зрозуміло, взяли також участь представники партії і Ліґи Комуністичної Молоді з Тимом Баком на чолі.

Нема місця в цій статті розказати докладніше про те засідання, але треба сказати одне: Ніхто не заперечував того, що я говорив на тайній партійній конференції зїздових делеґатів, ніхто не домагався від мене відкликання того, що я сказав, а за те при самім кінці засідання рішено не впустити мене більше на сесію тайної пар-

тійної конференції, що мала зібратися в понеділок вечером.

Я побачив тоді, що про події на Україні бояться говорити навіть в партії, я побачив, що лідери будуть відважні говорити брехні про Україну перед зїздовими делеґатами лише в моїй неприсутности. І тоді я рішив раз на все зірвати як з комуністичною партією, так і з тим всім рухом, що був під контролею партії. Це означало також покинути роботу в редакції „Українських Робітничих Вістей", яких я був першим редактором. Це я і зробив, не прийшовши на другий день до роботи в редакції „УРВ".

Власне на другий день, в понеділок, 11-го березня 1935 року, відбулися **„Наради Українських Робітничо-Фармерських Масових Орґанізацій"**, що були започаткуванням зїзду ТУРФДому, конвенції РЗТ, конференції Тодовирназу і т.д. І хоч я не виступав на тих нарадах, бо зовсім не був там на програмі, то наради ухвалили резолюцію п.н. **„УРФМО в боротьбі з націоналістичним, правим та „лівацьким" ухилами"**, якої перша частина звучить:

„Як наслідок недостатнього ідеологічного проводу і притулення пролетарської чуйности, в центрі УРФМО укривався в замаскованій формі націоналістичний ухил, який остаточно виявився в ширенні недовіря щодо правильности проведення національної політики на Радянській Україні, в обороні націоналістичних контрреволюційних елементів, яких радянська влада покарала за ведення підривної роботи на користь німецького і польського імперіялізму. Цей контрреволюційно-націоналістичний ухил, виявлений в різькій формі **Д. Лобаєм**, одним з редакторів „УРВ" — **викрито й розбито. Зїзд звертає особливу увагу** на націоналістичну небезпеку в рядах УРФМО та на необхідність нещадної боротьби з нею". (Підкреслення в резолюції. — Д.Л.)

Ця резолюція, вироблена українськими провідними комуністами в порозумінні і за одобренням Тима Бака, була результатом того, що я говорив на тайній комуністичній конференції зїздових делеґатів попереднього дня. Вона підтвердила, що існує прямий звязок між комуністичною партією і ТУРФДомом, РЗТ та іншими орґанізаціями, вона підтвердила також, що провід комуністичної партії безпосередно контролює ці орґанізації, а в першу чергу ТУРФДім і Робітниче Запомогове Товариство.

Резолюція сама по собі не відповідала правді, але була написана так, як вимагала „партійна лінія". А вже найкомічніше звучало в ній те, що той „страшний" ухил, виявлений мною „в різькій формі" — „викрито й розбито". „Викрито" так, що всі про нього мовчали і я самий мусів його „викрити". „Розбито" так, що й слова проти нього ніхто не сказав в моїй присутности, і набрали відваги говорити про нього аж тоді, як мене не впустили більше на зібрання. „Розбили" самі між собою — без участи „ухильника". „Розбили" ворога, коли він навіть не був на полі бою.

На тих нарадах знов підтверджено, що ТУРФДім і РЗТ є лише оруддям в руках комуністичної партії для ведення підривної роботи в Канаді. Виступаючи з привітами на нарадах, комуністичні лідери і їх попихачі заявили:

І. Бойчук: „З наших зїздів ми вийдемо з одною думкою. . . **спільно боротись. . . за Радянську Канаду".**

Тим Бак: „Я знаю, що українське робітництво і робітничі орґанізації **будуть піддержувати комуністичну партію в її боротьбі. . . за Радянську Канаду".** „Бо сьогодні робітничий клас організується до **рішучої боротьби під проводом Комуністичної Партії за Радянську Канаду".**

М. Попович: „Наші організації сильні тим, що **йшли під проводом Комуністичної Партії і вони будуть надалі йти під тим самим проводом".**

А. Е. Смит, секретар Канадійської Робітничої Оборончої Ліґи, на закінчення привіту: „Вперед до клясової боротьби — **за Радянську Канаду!"**

Все те є надруковане в офіціяльному звіті нарад УРФМО, все те було надруковане в „Українських Робітничих Вістях" в березні 1935 року.

Як гарно це звучить на зїзді орґанізацій, що називали і називають себе „культурно-освітною" і „запомоговою". Як гар-

но це звучить на зїзді ТУРФДому (тепер ТОУК) і РЗТ, які завсіди заявляють, що вони неполітичні і некомуністичні орґанізації. А знаємо, що ця „Радянська Канада" означає комуністичну диктатуру в Канаді — таку диктатуру, в якій скасовані всі партії, за винятком комуністичної, і ця одинока комуністична партія править в країні при помочі брутальної фізичної сили і терору.

На нарадах пописувався також М. Шатульський. Його мудрощі надруковані у звіті п.н. **„Звітна доповідь М. Шатульського про загальний економічний і політичний стан і про участь УРФМО в класовій боротьбі"** і займають більше як половину цілого звіту. Є це „революційна" саламаха, якою Шатульський хотів заманіфестувати свою безумовну льояльність до комуністичної партії і Москви. Не можна проминути мовчки бодай деяких його фраз, хоч тої саламахи є дуже а дуже багато. Ось деякі уривки з його балаканини:

„Одинокий вихід з кризи — **це шлях революції, шлях всесвітного Жовтня".**

„Вперед же до боротьби за повалення капіталізму, на оборону Радянського Союзу і за революційний вихід з кризи. (Підкреслення в звіті. — Д.Л.)

„Ми почали активно допомагати в організуванні робітників інших національностей — руських, польських, угорських, німецьких і ін".

„Памятайте, товариші й товаришки, ми цей зворот зробили тільки завдяки ідеологічному проводу комуністичної партії".

„У цій нашій роботі ми стрінулися із завзятим опором певної частини членства, яка ніяк не хотіла поривати із старими способами праці, не хотіла вийти з робітничих домів, яка казала, що наші організації неполітичні, не трейд-юнійні, не безробітні — то їх така робота не зобовязує".

„Навіть коли ми організаційно не зросли — це наш мінус — ми маємо контакт з трудящими масами та їхніми організаціями". (Підкреслення моє. — Д.Л.)

А ось говорить Шатульський про „національну політику" „радянської влади" на Україні, при чому без ніяких доказів обкидає грязюкою своїх давних товаришів Ірчана й Сембая. Він каже:

„Членство наших організацій, йдучи за ідеологічним проводом комуністичної партії, в національній і у всій політиці радянської влади було й залишається повністю на ленінському становищі".

А ще далі Шатульський говорить виразніше: **„національна політика партії й радвлади на Україні правильна; ми маємо повне й беззастережне довіря й до партії й до влади, рідної нам по класу. . ."**

„Коли радянська влада когось карає й не подає повних чи й ніяких про це звідомлень — то вона знає чому вона це робить і ми її за це квестіонувати не будемо. Ми, як комуністи, як члени робітничого класу, **висловлювали, висловлюємо й будемо висловлювати її повне й беззастережне довіря".** (Підкреслення у звіті. — Д.Л.)

Оце говорить чоловік, що називає себе українцем, це говорить чоловік, що живе в Канаді і є лідером орґанізації, від імени якої виступає. Він має повне й беззастережне довіря не до канадійської влади, бо він її на кожному кроці поборює, але має таке довіря до московської комуністичної влади, яка винищувала й винищує український нарід. І такий тип та йому подібні мають відвагу називати себе не лише українцями, але й громадянами Канади.

А кінчить Шатульський свою балаканину такою заявою:

„Наші організації визнають і йдуть за ідеологічним проводом комуністичної партії й надалі ми повинні й будемо визнавати тільки цей провід, бо це одинокий провід, що веде трудящих до визволення з капіталістичного гнету".

„Наші орґанізації" — це ТУРФДім і Робітниче Запомогове Товариство.

Такою була цілий час політика комуністичного проводу в ТУРФДомі й РЗТ, який слухняно виконував прикази комуністичної партії і був льояльний лише до „радянської влади", який своєю столицею уважав не Оттаву, але Москву.

Отже не було нічого дивного в тім, що в часі війни, коли Сталін і Гітлер стали союзниками, канадійський уряд проголосив ТУРФДім нелеґальною орґанізацією нарівні з комуністичною партією. Бо ця партія, яка активно виступала проти війни, що було рівнозначне із зрадою Канади, вповні контролювала ТУРФДім і провід ТУРФДому ніколи не відрікся її контролі.

Але той самий провід — знову таки на

інструкції комуністичної партії — пізніше заявляв перед цілою Канадою, що ТУРФ-Дім є невинною культурно-освітною орґанізацією, що він займався лише мистецтвом і спортом, що він ніколи не мав нічого спільного з політикою або з комуністичною партією. І багато визначних канадійців далося тоді зловити на цей блахман і повірило в комуністичну байку про аполітичність (неполітичність) ТУРФДому. Вони домагалися від уряду в Оттаві, щоби привернув орґанізації леґальність і сконфісковані будинки, бо, мовляв, ця орґанізація цілком невинна і її вчинено велику кривду. Вони уважали, що дійсно обороняють добру справу. Вони не знали, що їх підійшли спритні комуністичні махери, які комуністичну пяту колюмну представили їм за демократичну українську орґанізацію в Канаді.

Пізніше, коли Гітлер пішов війною на Совітський Союз і Москва проти своєї волі стала союзником західних демократичних держав, в тому числі й Канади, канадійський уряд привернув леґальність ТУРФ Домові і передав йому сконфісковані будинки. І лише тому, що Гітлер воював проти СССР, комуністи нагло змінили фронт і стали підтримувати війну, а також почали збирати допомогу для Совітської Росії. Цим вони заманіфестували, що захищають інтереси не Канади, але російської держави, що є льояльні не до своєї країни, але до чужої. Таке саме становище зайняли й комуністи українського походження, що були в проводі ТУРФДому, бо вони належали до тої самої комуністичної партії і підчинялися її дисципліні. (Після заборони комуністична партія існувала нелеґально, а потім проголосила себе як „проґресивна партія праці", під якою фірмою існує й сьогодні.)

Але таки ще в тому самому 1945 році, коли провадилася війна проти гітлерівської Німеччини, „союзна" Росія розпочала шпигунство в Канаді. Ця шпигунська афера вийшла на яв в лютому 1946 року. Показалося, що деякі лідери канадійської комуністичної партії грали в шпіонажі головну ролю. Фред Ровз, одинокий комуністичний посол федерального парляменту, був засуджений на пять років вязниці. Сем Кар, краєвий орґанізатор партії, втік перед арештом з Канади. Королівська комісія, що розсліджувала шпигунську аферу, навела досить фактів про участь Сема Кара у шпигунстві.

Але ТУРФДім, ТУК чи ТОУК ніколи не відмежувався від того Сема Кара і не засудив його, хоч він на зїзді ТУРФДому в 1931 році перехвалювався, що „недалеко той день, коли під проводом КПК. . . ми візьмемо владу в свої руки", коли він заявляв, що „наші робітничі орґанізації приймають заклик до світової революції". ТУРФДім-ТОУК ніколи не виступив і проти Фреда Ровза. Навпаки, преса цієї орґанізації — „Укр. Життя" й „Укр. Слово" — завсіди представляла Фреда Ровза як великого „мученика", що, мовляв, потерпів за „робітничу справу", і закликала збирати фонд на його оборону. Вона ніколи не виступила проти шпіонажі, але нападала за її викриття на канадійський уряд. Суд над шпіонами називала „полюванням за відьмами". Винувала за шпіонажу не Совітську Росію, але Канаду, яка була примушена боронитися перед шпигунами. Таке було становище ґазет, що є орґанами ТУРФДому-ТОУК і Робітничого Запомогового Товариства і їх утримують члени цих товариств.

А в теперішній „холодній війні" між західними демократіями і Совітським Союзом — ці дві ґазети в українській мові вдійсности виступають як орґани совітського уряду. Вони кожну справу обговорюють зі становища російської совітської імперії і завсіди признають рацію Москві, а в той сам час гостро нападають на Канаду, Зєдинені Держави і Велику Британію. Ще ніколи не сказали вони доброго слова про премієра Мекензі Кінґа, його заступника (коли пишуться ці рядки) Сан Лорана, або якого іншого члена канадійського уряду. Навпаки, завсіди пятнують їх як найбільших реакціонерів і „паліїв війни". А в той сам час при кожній нагоді і без нагоди підносять попід небеса Сталіна, Молотова, Вишинського, Хрущова, Мануїльського. Мається враження, що ці ґазети виходять не в Канаді, але в Совітській Росії.

В такім самім дусі виголошуються промови і лекції в Українських Робітничих Домах, в подібнім дусі ухвалюються резолюції на зїздах ТУРФДому-ТОУК. Одним словом, вся „культурно-освітна" робота

цієї орґанізації і її преси зводиться до того, щоб на кожнім кроці підкопувати демократичну Канаду і підготовляти в ній ґрунт для насильного державного перевороту і заведення комуністичної терористичної диктатури. Ця орґанізація та її преса, як виходить з її змісту, є ніщо інше, тільки московська комуністична аґентура в Канаді під українською вивіскою.

Мене нераз питають, як поборювати комуністичний рух серед канадійських українців? Відповідь на це проста: Треба більше оживити роботу в українських національних орґанізаціях, треба більше самопосвяти й дисципліни серед членів цих орґанізацій, треба більше жертвенности на загальні громадські справи, особливо з боку тих, що можуть дати, треба постійно — в слові і в письмі — викривати ганебну підривну роботу комуністів, що на ділі є зрадою як супроти українського народу, так і супроти Канади.

Данило Лобай.

ГУМОР.

ЖУРИТЬСЯ СТРАЙКОМ.

Слухає малий Пилипко, як старші про страйк говорять, що не хочуть робітники працювати, отже вже бракує і сього і того... слухає Пилипко і задумався.

— А що ти синочку думаєш? — питає мати — може ти нездоровий?

— Ні!... А що буде, мамо, як колись і кури застрайкують і не будуть яєць нести, що я тоді буду їсти? — відповів зажурений Пилипко.

Не треба розкручувати.

Синок: Тату, я зловив блоху.

Батько: А де ж вона?

Синок: Я її два рази в пальцях покрутив, а вона таки втікла.

Батько (подумавши): Е!... Я вже знаю... Ти її покрутив в оден бік, потім в другий, значиться, — ти перше покрутив, а потім розкрутив, тому вона втікла. А то розкручувати не треба.

Чого не буває.

Суддя: Чи ви не знаєте, що хто жінку покидає, хто дезертирує, того закон карає?

Чоловік: Я те знаю, але я жінки не покидав.

Суддя: Як же ні?

Чоловік: Найважніше, то ви не знаєте моєї жінки. Я її не покидав, — я лише ратував своє життя. Коли б я був не втік, то нині вже по світі не ходив би. А життя кожному дороге...

НІ ОДНО, НІ ДРУГЕ.

Питає хтось молодого чоловіка:

— Ти жонатий?

— Ні — відповідає той.

— Так ти самотний...

— Ні, не самотний! — відповідає той з натиском.

— Ну, то якжеж, що ні жонатий, ні самотний?

— А так — пояснив запитаний — що нас два, я і мій приятель, винаняли собі кімнату і там жиємо. Нас є там два, отже не самотні.

Не диво, що змерз.

Копав грабар гріб, і чи так задумався, чи що, але викопав такий глибокий, що не може вилізти. Сидів він там, думав, а тут вже смеркається. І почав кричати.

Почув якийсь пяний і підійшов до гробу.

— Поможи мені вилізти, бо я вже змерз, — каже грабар.

Похитав пяний головою, та:

— Чи диво, що ти змерз? Аджеж на тобі нема ані трохи землі.

Він думав, що то мертвий скаржиться, що змерз.

РОЗВІЙ ПОЧТОВОЇ СИСТЕМИ.

Нинішньому чоловікови здається, що світ завсігди і всюди так виглядав, як виглядає нині, однакож воно не так. Лад, що є нині, розвивався дуже поволи, не сотнями, але тисячами літ.

Берімо почту...

Має хтось рідню, чи знакомих в найдальших сторонах світа, в Африці, в Австралії, в Азії, на далеких островах, — отже нині вони не є для нього дуже далеко. Бо напише він до них лист нині, а за кілька днів вони його лист мають; а за других кілька днів він має вже відповідь. І чоловік може дістати від них всі відомости, яких хоче, і про їх життя, і про тамошний світ, може дістати їх фотоґрафії. Але колись ніхто був би не повірив, що це в будуччині буде можливе.

Почт колись цілком не було. Хто хотів з кимсь порозумітися, то посилав з листом післанця. Ще в українських народних оповіданнях згадуєсь, як хтось той лист від післанця викрав і т. п. І в піснях подібне згадується, як прим.:

По садочку походжаю,
Тай сам собі розважаю (2),
Що далеку милу маю.
Чи до неї лист писати,
Чи самому відвідати?
Як я буду лист писати,
То мя будуть люде знати, —
Не так люде — як сусіди,
Не так тепер — як завсігди...

Значиться, — треба буде той лист через когось передавати, або окремого післанця посилати, а від них люде про все розвідаються і піде безконечна балачка...

За часів давного римського цісарства були найперше окремі піші післанці, що розносили по провінціях римської держави урядові розпорядження. Через них можна було до якоїсь міри передавати й приватні листи, але треба було дуже дорого оплачувати. Пізнійше були післанці кінні.

Також великі торговці мали своїх післанців, що переносили письма з потрібними відомостями про купецькі справи. Випадкових післанців посилали і багаті люде з листами, коли хотіли когось про важне щось повідомити, або про щось розвідатися.

Аж з початком нових віків почали деякі держави заводити між поодинокими містами почтовий кінний рух, але почтова оплата була незвичайно висока.

Коли з розвоєм життєвих потреб ставало щораз більше конечним мати якісь легкі способи порозуміння між людьми ріжних сторін і країв, і почтовий лад почав розбудовуватися, то тоді ще було багато труднощей.

Аж коли стало ясно, що почтова система потрібна однаково всім людям на світі, то держави почали порозуміватись, і 1874 р. заснували міждержавну почтову унію в Берні, в Швайцарії, до якої нині належать майже всі держави світа. Тоді вироблено спільний почтовий лад і назначено спільний сталий почтовий заряд для унії, що має наглядати над спільними почтовими справами на цілому світі.

Лише одна одинока комуністична Росія з тими краями, що в її руках, вернулася тисячі літ поза ті часи, коли можна було посилати листи бодай післанцями. Нині з Росії і до Росії навіть післанця з листом не пішлете, бо комуністи відгородили Росію від світа непроходимим муром. Нині заборонено в Росії і гадку мати про те, щоби з рідними поза Росією можна думкою обмінятися, щоби дати про себе знати. Там лише уряд може порозуміватися з дальшим світом, а мільйонам і мільйонам людей порозуміватися заборонено.

Це все Росія робить тоді, коли прим. в Канаді навіть звичайні листи перевозяться вже нині літаками; коли до всіх сторін світа можна свобідно слати листи і звичайною почтою і літаками... Одна одинока Росія спихає мільйони людей до таких невільничих низин, в яких в найчорніших часах людство не перебувало.

Р. П. С.

ВІДОМОСТИ ПРО КАНАДУ.

Простір Канади обнимає 3,694,863 квадратових миль.

Столиця Канади — Отава, в провінції Онтеріо.

Населення Канади — 12 мільйонів. Анґлійці і французи становлять більшість і їх мови є урядовими мовами. Крім того в склад населення входять українці, німці, ісляндці, поляки, мадяри, китайці і багато з інших народів. Також індіяни.

Більші міста в Канаді: Монтреал, Торонто, Венкувер, Винипеґ, Гемилтон, Отава, Квебек, Виндзор, Едмонтон, Келґарі, Лондон, Гелифакс, Вердун, Ріджайна, Ст. Джан, Вікторія, Саскатун, Трі Риверс.

Провінції і Території: 1. Принс Едвард Айленд (головне місто Шарлоттавн); 2. Нова Скошія (Гелифакс); 3. Ню Бронсвик (Фредериктон); 4. Квебек (Квебек); 5. Онтеріо (Торонто); 6. Манітоба (Винипеґ); 7. Саскачеван (Ріджайна); 8. Алберта (Едмонтон); 9. Брітиш Коломбія (Вікторія); Нова Фунляндія (Нюфавндленд), головне місто Ст. Джанс.

Територія Юкон, головне місто Давсон.

Північно-Західні Території (Нортвест Територіз).

Найбільші ріки Канади: Мекензі, в північно-західній частині; Саскачеван, що вливаєсь до Лейк Винипеґ (Винипеґського Озера); Ст. Лоренс, на полудневім сході; Чорчил і Нелсон, що вливаються (впадають) до заливу Годсон Бей на півночі.

Найважніші озера: Ґрейт Бер і Ґрейт Слейв на північнім заході, та Лейк Винипеґ в Манітобі.

Границі Канади: На сході Канада граничить з Атлянтійським океаном, на заході з Тихим океаном (Пасифик) й Аляскою, на півночі з Ледовим океаном, а на полудні з Зєдиненими Державами Америки (Стейтами).

Гори: Великими горами Канади є Раки Мавнтинс (Скалисті гори), в яких шпиль Балфур високий 10,875 стіп понад поверхнею моря, Стівен 10,425 і Вікторія 11,500.

Історія: Канаду вперве розслідив Картіє в 1535 р., а перші сталі поселенці в Квебеку належать до 1608 року, в околиці, яку названо Нова Франція. Нову Скошію (Акадію) відступили французи Анґлії 1713 року. Анґлійці забрали решту Канади 1763 р. Злуки Канади (Конфедерації) довершено 1867 року, поза якою лишилася Нова Фунляндія, яка доперва тепер стала провінцією Канади.

Галузи промислу: Рільництво для плекання збіжжа стоїть на високому місци. Дальше молочарство, хов овець, для вовни, тютюн, бараболі, кукуруза, буряки; хов лисів і других звірят на кожухи. Риболовля широка.

З фабричного промислу — залізо і сталь. Канада має багато лісів, отже має багато будівельного матеріялу, виробляє багато паперу. Значні ткацькі вироби, хемікалії і презервована пожива.

Між головними мінералами має золото, срібло, нікель, олово, плятину, цинк, вуголь нафту і земний природний ґаз.

Провінції Манітобу, Саскачеван й Алберту звуть пшеничними провінціями, бо тут головними продуктами є плекання пшениці.

Північні сторони Канади ще доси подрібно не розсліджені, а там є великі природні багацтва. Сторони ті не заселені, хіба що на далекій півночі живуть ескімоси.

Населення Більших Міст Канади.

(Перепис з 1941 року)

Прис Едвард Айлед:

Шарлоттавн	14,460

Ню Бронсвик:

Ст. Джан	50,084
Монктон	22,411
Фридериктон	10,000

Нова Скошія:

Галіфакс	69,326
Сидней	28,181
Ґлейс Бей	25,050

Квебек:

Монтреал	903,007
Квебек	147,908
Вердун	66,503
Трі Риверс	41,811
Шербрук	35,651
Гул	32,604
Шовініґан Фалс	20,237
Лашін	19,898

Онтеріо:

Торонто й передмістя	927,398
Гамилтон	164,719
Отава	150,861
Виндзор	104,415
Лондон	77,105
Киченер	35,456
Содборі	31,888
Брентфорд	31,622
Форт Віліям	30,370
Ст. Кетерінс	30,025
Ошава	26,610
Порт Артур	24,217
Кирклєнд Лейк	21,500
Наяґара Фалс	20,371

Манітоба:

Винипеґ	217,994
Брендон	17,172
Флин Флон	8,000
Портедж ля Прері	7,095
Давфин	4,595

Саскачеван:

Ріджайна	57,389
Саскатун	42,320
Мус Джьо	20,496
Принс Алберт	12,299
Вейборн	6,119
Свифт Корент	5,515
Йорктон	5,586
Норт Бетлфорд	4,694

Алберта:

Едмонтон	92,404
Келґарі	87,267
Летбридж	14,343
Медисин Гет	10,473

Брітіш Коломбія:

Венкувер	271,597
Вікторія	42,907
Ню Вестминстер	21,602
Трейл	9,132

Подане тут належить до перепису з 1941 року, отже дотепер число населення збільшилося, та всеж подані числа показують загальний стан кожної провінції відносно числа більших міст і їх населення, а таксамо дають можність порівнати провінції між собою.

Найбільше великих міст має Східна Канада, а це показує, що та часть найбільше промислова.

ВІДДАЛЬ МІЖ МІСТАМИ КАНАДИ.

За осередок, від якого числимо віддаль поданих тут містів, беремо Винипеґ, як місто на середині між Сходом і Заходом Канади.

Подана тут віддаль, це віддаль залізнича, дотого ж подана кількома лініями, що виходять з Винипеґу.

З Винипеґу на Схід Сіпіярською лінією:

Форт Віліям	426
Порт Артур	430
Содборі	982
Торонто	1232
Отава	1303
Монтреал	1423

З Монтреалу на Схід:

Квебек	172
Ст. Джан	481
Галіфакс	756

2. Сіенарською лінією на Схід:

Содборі	940
Торонто	1207
Отава	1241
Монтреал	1358

Рейни Ривер	153
Форт Френсис	208
Форт Віліям	434
Порт Артур	438
Торонто	1207

На захід від Винипеґу Сіпіаром:

Портедж ля Прері	55
Брендон	134
Ріджайна	356
Медисин Гет	656

Келґарі	832
Бенф	914
Венкувер	1474

Портедж ля Прері	56
Йорктон	279
Леніґан	404
Саскатун	479
Биґар	540
Едмонтон	848

На захід від Винипеґу Сієнаром:

Портедж ля Прері	54
Брендон Норт	128
Риверс	142
Мелвил	279
Ватрос	408
Саскатун	470
Биґар	536
Едмонтон	802
Венкувер	1572

Давфин	177
Роблин	240
Кемсак	278
Канора	302
Саскатун	504
Розтавн	576
Киндерслей	629
Драмгелер	818
Келґарі	903

Портедж ля Прері	54
Шайло Кемп	122
Брендон	135
Ріджайна	356
Саскатун	517
Норт Бетлфорд	613
Веґревил	794
Едмонтон	867

Над Дніпром під Києвом.

Молодиці йдуть на базар до Києва, горді, усміхнені, бо тоді були ще господарями на своїй землі. Фото з 1918 р.

ДВА ОБРАЗКИ НАШОЇ ІСТОРІЇ.

ЦАР ПЕТРО Й УКРАЇНСЬКА МОВА.

Року 1722-го вмер гетьман Скоропадський, передавши гетьманство Павлови Полуботкови, що був Чернигівським полковником. Полуботок був великим українським патріотом, що завзято ставав в обороні прав українського народу.

Задумав тоді цар Петро цілком скасувати гетьманство і знищити окремішність України. Отже приказує він, щоби до Петербурга приїхали: Полуботок, ґенеральний писар Савич, та ґенеральний суддя Чорниш.

Приїхавши до столиці вони подали зараз просьбу, щоби цар дозволив вибрати на Україні нового гетьмана. Але цар в відповідь казав арештувати Полуботка з його товаришами і посадити в Петропавловську кріпость.

Коли провадились допити, то сам цар запитав Савича:

— Скажи, чи знаєш про лихі заміри твоїх товаришів?

— Не скажу, Вашеці (Ваша Світлосте)! — відповів чемно Савич.

Петро обурився і вдарив по лици Ґенерального Секретаря України.

Був там Бунчуковий Товариш, Володківський і він пояснив цареви, що „не скажу" в українській мові те саме, що „не знаю".

Цар вспокоївся, але всеж на кошт Савича післав на Україну післанця, щоби переконався, чи по українськи „не скажу" значить „не знаю".

(Питають: „Коли ваш син приїде?" — а запитаний: „Не скажу, може нині вечером, а може аж завтра". Значить: не скажу, бо не знаю).

Коли Полуботок заслаб, Петро прийшов до нього і хотів погодитись та простягнув Полуботкови руку, але той своєї руки цареви не подав та сказав: „Невдовзі Петро (цар) і Павло (Полуботок) стануть перед Тим, який не подивиться, що ти цар, а я не цар".

І МОЛИМОСЬ І ПРОКЛИНАЄМО.

Гетьман Іван Мазепа був і великим українцем і дуже релігійним чоловіком. Він дбав, щоби висвободити Україну з московського панування, він також будував величаві церкви на славу Божу.

Перемігши українське військо, цар постановив, щоби кожного року в Великім Пості священики в усіх церквах при відповіднім обряді проклинали Мазепу, як великого зрадника і злочинця.

Оповідають, що коли цар Микола І був раз в Києві, то зайшов до Никольського Собору (церква св. Отця Миколая), який збудував Мазепа 1690 року. В ризниці (в „захристії") побачив він якийсь портрет і питає священика:

— Чий це портрет?

— Це — каже священик — портрет зиждителя (будівничого) цего храму (цеї церкви), гетьмана Івана Мазепи, Ваше Величество.

—І ви за нього молитесь? — цікаво питає цар.

— О, ми молимось за нього при кожній Службі Божій, як за зиждителя (будівничого) цього храму — щиро відповідає недогадливий священик.

— А в Великім Пості проклинаєте Мазепу? — здивовано питає цар дальше.

— Проклинаємо, точно по Уставу, Ваше Величество — каже збентежений священик, зрозумівши про що ходить.

— І молитесь і проклинаєте! — сказав цар ніби з докором, ніби з насміхом, і забрався з ризниці.

Вийшло таке: оден раз в році Мазепу українці з примусу проклинали, а за те цілий рік за нього молилися, як за великого свого добродія.

ЯК КУМ ПАВЛО ПРОДАВАВ КОЗИ.

На весні 1948 року, приїздить до кума Павла наш чоловік. Приїхав автомобілем, не новим — не старим, десь з того року, що і ваш автомобіль.

А приїхав, щоби пару кіз в кума Павла купити. Треба ж вам знати, що в кума Павла є гарні кози, всіх шість.

Кум Павло дуже поважав Ґандія, того гіндуського великого патріота і фільософа, отже як довідався, що головною поживою Ґандія є козяче молоко, то і собі кіз розстарався.

— Ґанді розумний чоловік, — сказав собі кум Павло, — отже знає, що людині на здоровля виходить. Треба і мені козячого молока покушати.

Та інша причина була в того чоловіка, що за козами до кума Павла приїхав. В нього дочка слабувала, отже лікарі сказали, що повинна пити козяче молоко.

Як вже обговорили козячу справу, то бесіда зійшла на світову політику, на атомічну бомбу, на всі ті держави, що на невинну Росію війну готують. І почав той чоловік:

— Яке наше тут життя, подумайте!... Уряд дбає лише про себе, капіталісти лише дивляться, як тебе використовувати, і ти не певний, що буде завтра. Не те там... Там нема капіталістів, нема неробів. Працюєш в колгоспі і знаєш, що уряд журиться, щоби тобі нічого не бракувало. Таке саме, коли працюєш в фабриці, чи в копальни. А заслаб, — посилають тебе на Кавказ, чи на Крим лічитися. Там, де перше лише буржуї лічилися. Колиж здоров то дають тобі вакації і їдеш собі десь над море відпочивати, а все на кошт держави. Так і повинно бути. Правда, працювати треба, але не тілько, як тут, і за те маєш все, — хату, одежу, поживу, лікарську поміч, конечні вигоди... Не дармо ж нашого батька Сталіна так величають...

Я до бесіди не мішався, а кум Павло уважно слухає і лише головою похитує, притакує. Якже чоловік скінчив, кум Павло ще немов думає та головою похитує.

— Бачу я, — каже тоді чоловік, — що і вас це журить. Так, як нас всіх свідомих.

Хитнув кум Павло ще раз легенько головою і каже:

— Ще і як журить! А знаєш ти, що мене найбільше журить?

— Ну, чому не знати, — те, що нас всіх.

— Еге, еге, — притакнув кум Павло, — журить мене, що ти тут так гірко бідуєш, а до тої щасливої Росії не їдеш. І не доїдаєш, і не допиваєш, і в лахах ходиш, і за завтрішний день не певний, а не їдеш туди, де людям так щасливо живеться. От що мене журить! Коли б я був тобою, то я вже давно був би в Росії.

Побачив чоловік до чого це веде.

— Е, я вже бачу, що в вас на гадці, — каже. — Та хіба ж я досить тут не напрацювався, то ще мені туди волочитися?

— Ні, я цілком поважно говорю, — каже кум Павло, — цілком поважно! Лише подумай: продаєш одного дня, що маєш, гроші в кешеню і за два тижні ти вже з жінкою і дітьми в Росії. І новий світ тобі відчиняється. Всюди лад, всюди правда, визискувачів нема, а лише самі товариші, уряд про тебе дбає, дає всяку поміч...

А невдовзі кличеш своїх тутешних товаришів, щоби туди забиралися. Тоді і я туди їду...

— Е, я вже бачу, що в вас на думці...

— Те на думці, що кажу. Хіба ж я тобі лиха бажаю? Я ж рад, щоби тобі було добре...

— Е! Їдь, волочися... Я вже досить тут наволочився...

— Так, так, але я рад, щоби ти більше не волочився. А їзда до Росії не є волоченням. Як тільки почнеш своє господарство випродувати, ти вже одною ногою в Росії, вже всіх тутешних лих позбувся. А сів на залізницю — вже щасливий. Сидиш собі, покурюєш, відпочиваєш, співаєш і з капіталістів смієшся. А мені дякуєш, що я порадив тебе туди їхати. Хіба нетерпеливишся, що поїзд заповоли йде, що корабель поволеньки сунеться. А захотів би, то можна літаком. Коли ж заїхав туди — ти вже як в рідної матері, — в такому світі де нема ні печали, ні воздиханія, як то на похороні співають...

— Ну, а чому ви не їдете?

— Я? Коли б я думав так, як ти, то давно поїхав би. Я показав би ділом, що я вірю в те, що говорю.. Отже і ти покажи.

— Е! — каже тоді чоловік — бачу я, що і ви до тих належите...

— До яких? Хіба ж я тобі зла бажаю? Я раджу тобі їхати туди, де добре. Сам же ти кажеш, що там добре. Я поважав Ґандія, отже як довідався, що він високо цінить козяче молоко, то і я собі кіз роздобув. І не жалую. Так і ти зроби. Кажеш, що в Росії добро, отже їдь і покушай того добра. Я повірив Ґандію і не жалую, отже ти повір Росії, а таксамо не будеш жалувати.

Тут встав чоловік, взяв капелюх та:

— Видно, що сватами не будемо. Я собі кіз в інших людей знайду, — і подався з хати. За хвилину тільки за ним задудніло. Тоді кум Павло:

— Маєш Гарасиме, большевицьку правду. Язиком говорить одно, а ділом робить друге. Це тобі маленький взірець тої великої Росії, що таксамо світови голосить одно, а робить цілком що інше...

Подія та лишилася дотепер живою в моїй памяти, отже і вам я її оповів. А може вона вам придатися, коли б знов той чоловік, або його товариш, заїхав до вас купувати вже не кози (в вас кіз мабуть нема), але приміром підсвинки. Отже почніть ви так, як починав кум Павло, а побачите...

Гарасим Чорнохліб.

ПСАЛЬМА 62.

В одному Бозі моє серце
Себе впокоїть й одпочине;
Одна защита в мене певна,
Спасення в Господі єдине.

Доки будуть на мене злії
Думки ледачі в серці мати?
Доки бажати мені лиха
І під ногами рів копати?

Душе моя! В одному Бозі
Себе впокоїш, одпочинеш;
Надійсь на Нього, він заступить,
І серед лиха не загинеш.

Бо каже Господь—в Його сила,
У Його нам відрада в тузі,
І милосердя, і суд правий,
Усім віддасть він по заслузі.

За П. Кулішем.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА НАД ПОК. Т. Д. ФЕРЛЕЄМ.

На цвинтарі.

Промова виголошена президентом Українського Народного Дому у Винипеґу, І. Трачом, на посвяченню памятника над покійним Т. Д. Ферлеєм 19-го вересня, 1948, на знак памяти і пошани одного з оснувателів і через довгі роки президента Українського Народного Дому. Посвячення довершив Адміністратор Української Православної Церкви в Канаді, Всеч. о. С. В. Савчук, при участи хору під управою В. Богоноса і при великій участи українського громадянства.

ПРОМОВА

Кожний нарід на світі, великий чи малий, державний чи не державний, має своїх великих і заслужених людей, в ріжних галузях його життя. Провідники народу, то є очі народу, то є слух народу, то є розум народу. Без провідників нарід не може бути народом в повнім значінню того слова. Без провідників нарід не може осягнути самостійности, а тим більше державности.

Так само і ми, канадійські українці, що приїхали до Канади 40—50 літ тому і пізніше, видали зпоміж себе і своїх дітей, провідників, громадських діячів, та навіть тисячі інтеліґенції обох полів, яка покриває собою всі фахи, знання науки та професії. Здобуток, який українці мають в Канаді на полі просвітнім, культурнім, орґанізаційнім, церковнім, виховавчім та політичнім, маємо завдячувати нашим провідникам, громадським діячам. Вони перші клопотались долею українського народу, вони перші заложили основи та підвалини під наше українське життя в Канаді.

Вони посвячували час, свої молоді літа, ночей не досипляли, терпіли фізично через великий навал праці, а нераз занедбували до певної міри свої родинні обовязки. Признання належиться українському громадянству, що зрозуміло і пішло за покликом своїх провідників.

Щоби увіковічнити память великого українського громадського діяча, провідника і патріота, яким був покійний Т. Д. Ферлей, Український

Народний Дім у Винипеґу збудував оцей памятник. Збудував за його працю на просвітно-культурному і орґанізаційному полі. За його відданість громадській справі. Зосібна за працю в Українськім Народнім Домі у Винипеґу, в якім Покійний був членом через 34 роки, почавши як член основатель, а відійшов від нас минулого, 1947 року, як почесний член і президент.

Покійний Ферлей належав до перших піонірів, які почали орати цей канадійський степ, корчувати ліси, підготовляти ґрунт для кращого завтра, для засіву. І за кілька-десять-літньої їх праці ми бачимо прекрасні плоди. Бачимо Народні Доми, Читальні Просвіти, драматичні гуртки, співацькі дружини, хори. Бачимо виховавчі інститути, бачимо церкви і видавництва. Бачимо запомогові асекураційні установи, бачимо Українське Товариство Взаїмної Помочі, що своїм віттям покрила цілу Канаду. А для товариства Взаїмної Помочі покійний Ферлей не мало напрацювався, щоби вона, та Взаїма Поміч, була такою, якою є сьогодні. А Товариство Взаїмної Помочі є гордощами всіх українців в Канаді.

Ми бачимо покійного Ферлея послом в провінціяльнім парляменті 30 літ тому, де він немов той корабель-криголом, перший проломив леди, щоби зробити плян і дорогу для других. Бачимо його радним у винипеґській міській раді, де він своїм поведенням і працею зумів позискати симпатію не тільки між своїми, але і між чужими. Його засада була: бути добрим українцем і добрим канадійцем.

І не диво, що на памятнику, на бронзовій плиті, виписано ось такі слова:

Памятник цей здвигнув Український Народний Дім у Винипеґу на вічну память і пошану свого основателя і президента, який через все своє життя працював на просвітнім, культурнім та орґанізаційнім полі, щоби ми були свідомими українцями та добрими канадійцями.

Бо що ж може бути кращого в життю людини? Бути свідомим, добрим та вірним, працювати для своєї родини, своєї громади. Працювати для добра своєї церкви, для свого товариства. Служити свойому народові і своїй державі.

От і через те саме покійний Ферлей був в нас українців великим громадським діячем, провідником, великим політиком, учителем. А понад все, був великим українським й канадійським патріотом.

Ми, присутні тут, в день посвячення цего памятника, клонимо голови перед могилою Покійного. А цей памятник буде пригадувати шлях, цілі, ідеали й працю в наших орґанізаціях, щоби ми й далі продовжали та старались бути свідомими, зорґанізованими, добрими українцями та добрими канадійцями.

ДРУГ ДО ДРУГА.

(Пісня)

Скажи мені друже,
Чому ти так дуже — сумуєш?
Чому так думаєш,
Думаєш-гадаєш — горюєш?

Чому в день і в ночи
Напуваєш очи — сльозою?
Чом не погуляєш,
Чом не заспіваєш — зо мною?

Вже й лице змарніло,
Нидіє все тіло — що днини,
Чи-сь слабий, ох Боже!
Або вмер хто може — з родини?

Вже й зима минула,
Весна ся вернула — наново,
А ти ще думаєш,
Думаєш-гадаєш — тай чого?

— — — — — — —

Ходи друже милий!...
Бо ти нещасливий — думками,
Ходи погуляєм,
Ходи заспіваєм — лугами.

ДЕЩО ПРО МАТЕРІЮ.

Коли приходиться купувати матерію або убрання, добре знати, що означають ріжні слова, уживані на таких товарих. Ті слова можуть відноситися до ткальних волокон, або до способу викінчення матерії. Розуміння тих слів помагає вибрати такий товар, який найкраще відповідає потребам.

„Прішранк" на матерії або убранні означає, що в процесі фабричного виробу матерію випрано чи іншим способом затревалено проти корчення в домашнім пранню. Це головно добре мати на увазі при купні готових фабричних убрань для дітей. Слово „сенфорайзд" також означає, що матерія затревалена і менше збігатиметься в пранні.

Способу затревалення найбільше уживають фабрики на бавовняній і рейоновій матерії. В деяких родах рейонових матерій рівночасно затревалюють матерію проти мяття. Така матерія тревалійша і видержує прання та гладкість.

„Вул Шрінкидж". Звичайно вовняна матерія скорше збігається в пранню ніж яка інша. Щоби цьому запобігчи, фабрики затревалюють вовну певними хемікалами і живичними препаратами. Вовняна матерія і вовна в клубках до плетення деколи має наліпку „шринк резистант", що якраз означає таке затревалення. Буває, що такого викінчення вовняна матерія трошки збігається, але не так багато, як без него. Навіть як збіжиться, то задержує гладкість і вовняні волокна не збиваються туго.

„Спан рейон" це рід рейонової матерії з шорстким волохатим виглядом зближеним до вовни. Нераз помилково уважається „спан рейон" за вовняну матерію. Звичайна рейонова матерія виробляється з односталих гладких волокон витворених штучно з деревної пульпи і така матерія на дотик гладка. Спан рейон виробляється з таких самих ниток тільки дуже коротких наче посічених, з чого матерія має шорсткий вовняний вигляд і волохатість. „Спан рейон" це тревала матерія і придається до широкого ужитку в убранні тим, що довго служить і добре переться. Деякі роди „спан рейону" також затревалені проти мняття і задержують делікатну гладкість помимо своєї волохатости.

„Вотер репелант" марка на матерії або убранню означає, що викінчення протиділає всяканню води. Хоч така матерія не є цілком непромокальною, але настільки відпорною до води, що відкидає від себе воду. Виглядом така матерія цілкоом не ріжниться від будь якої матерії. Те викінчення не дає її ніякої поверховної гладкости або штивности на дотик. Видержаність до води може бути двояка — довго тревала і тимчасова. Довго тревала видержаність не нищиться пранням або сухим чищенням бензиною. Тимчасова видержаність потребує віднови після прання або чищення. Таку віднову дають більші заводи чищення. Цей противодний препарат ще покищо не продається на загальнім ринку для домашного ужитку. Важна прикмета водонеприймаючих матерій і убрання полягає в тім, що поміж перехрестями ткальних ниток отвори не закриті і крізь них воздух переходить, як в будь яких матеріях. Коли б ті отвори були заліплені, то матерія не могла б придаватися для широкого ужитку ріжного рода убрань. Несприймання води треба ясно відріжнити від непромокальности, яке означується на товарах словом „вотерпруф". Непромокальне викінчення на ґумових, плястикових та інших ткальних виробах складається з відмінного препарату, яким мається на цілі цілковито позакривати всі отвори в ткальних перехрестях і витворити гладку фільмову поверхню, до якої вода не може дібратися. Тому між „вотер резистант" і „вотерпруф" є велика ріжниця.

„Вет Дайс" марка на матерії означає тревалість в кольорах проти ділання сонця, прання і хемічного ви-

білювання. Під цею маркою продаються ріжного рода кольорові бавовняні матерії.

„Старчлес Финиш". Звичайно матерія має певне викінчення, що надає їй гладкости, штивности й ваги. Танші роди матерій бавовняних мають викінчення, в якім переважає крохмаль В пранню те викінченя спирається і матерія стає мякою та рідкою. На дорощі роди матерій уживають тревалiших живичних препаратів, які видержують прання і не тратять ваги, штивности та гладкости. Такі матерії мають марку „старчлес финиш". Приміром фіранки такого викінчення не збігаються в пранню, не мнуться і видержують довше ніж без того.

„Кріс резистант" марка означає, що матерія задержує гладкий випрасовний вигляд навіть з довгим недбалим уживанням. Це дуже важна прикмета для убрання тим, що виконують сидячу працю. Затревалення матерії проти зарисів осягається злукою живичних та інших препаратів, які надають навіть мягким матеріям потрібної гладкости і штивности. „Спан рейон" буває викінченний цим способом, а також деякі бавовняні та лняні матерії.

Савеля Стечишина.

Відділ СУМК ч. 102 ім. Ол. Кошиця в Сенді Лейк, Ман.

Сидять в першім ряді (з ліва на право): Учителька Т. Карлиска (інструкторка), Т. Василенко (інструктор і господар), учителька О. Костинюк, Й. Демчук (провідник), учителька А. Березовська (секретарка), учитель Г. Пінюта (інструктор і член Надзірної Ради), пані М. Солонична (членка Надзірної Ради). На самім переді: Ед. Колцун.

Другий ряд: Ф. Новалковська, П. Пушка, П. Ристофанюк, В. Ґреґораш, Катерина Солонична (провідниця), Петруся Солонична (господиня), С. Вольська, М. Мулявка і Марія Ярич.

Третий ряд: Ф. Солоничний, П. Солоничний, Т. Колцун, А. Федорків, С. Сторожук (член Надзірної Ради), Б. Мулявка, Я. Ярич, Д. О. Дидик (член Надзірної Ради), Е. Яким.

На світлині бракує таких членів СУМК: П. Колтуський, пані К. Колтуська (касієрка), Орися Новалковська, Г. Лободовська, Л. Лободовська, А. Демчук.

ДОМАШНЕ ВИХОВАННЯ.

Розумні люде вважають Дім найсильнішою Твердинею народного культурного життя.

Твердинею буде Дім, коли в нім буде зберігатися запопадливо вся народна культура, — релігія, святочні звичаї, мова, письмо, пісня і все інше, що є частею української культури.

Школою буде Дім, коли батько і мати будуть памятати, що їх обовязком є не тілько вбирати і годувати дітей, але що вони повинні бути дійсними дбалими учителями дітей.

Вони повинні вчити їх найперше добрим власним приміром. Коли батько й мати поважно поводяться, розсудно говорять, не кричать, не кленуть, то і діти будуть родичів в тім наслідувати.

В добрім Домі є карність (дисципліна), є контроля, є на все міра і границя.

Правдива карність не в тому, щоби тримати дітей залізними руками, але в тому, щоби тримати їх найперше здоровим розумом.

Треба промовляти до діточого розсудку вже з самого малку. Коли розтолкуєте дітям, що щось недобре, що щось погане, і дасьте кілька відповідних примірів з життя, то діти все те приймуть, як добру науку.

А діти хочуть знати, як що є, чому є і длячого. Кілько вони нераз допитуються; хочуть, щоби їм щось оповідати, щось читати, щось толкувати, вчити співати, щось показувати. В дітей є голод на те все, отже треба той голод розумно задоволяти. Дасьте тому голодови добру, здорову моральну і розумову поживу, то діточа вдача виросте на сильну і здорову; дасьте поганої поживи, то і вдача буде поганою; не дасьте нічого, то діти будуть самі задоволяти себе тим, що знайдуть на дорозі.

В житєписах багатьох великих людей читаємо, що перші здорові сильні моральні підвалини дістали діти в ріднім Домі. А що дав добрий Дім, того вже ніщо пізніше не знищило.

Досить пригадати Шевченка, як він оповідає про те, що він малим чув від свого діда, і як глибоко запало воно йому в душу.

Бувають матері, що навіть нераді, коли діти їх допитуються, коли хочуть, щоби їм щось оповідати, щось читати, щось толкувати. Однакож ті самі матері будуть говорити цілими годинами зі старшими про неконечне, про неважне, про непотрібне, коби лише набалакатись. Та кілько добра вони зробили би, коли б своїм дітям щось добре оповіли, щось пояснили, щось прочитали, з дітьми поспівали. Все те зосталось би, як добре зерно для пізніших жнив в життю їх дітей.

Недобре роблять батьки, чи матері, коли приказуючи щось дітям, голосно кричать, погрожують всякими можливими карами і кленуть всякими лихами. З того виходить тілько шкода. В крику нема розуму і діти це бачать, отже крик легковажать.

Коли діти до крику привикнуть, то він їм не страшний. На крик і вони відповідають таким же криком.

Найсильніше буває спокійне, коротке, але розумне і рішуче слово. З таким словом найбільше всі числяться. Самий знак пальцем розумного чоловіка більше має сили, ніж нерозумний крик.

Дітей під карністю треба тримати від самого малку і на хвилину не давати попуску. Те можна, а того не можна, — це повинно бути вічним правилом. Коли ж дітей в такім ладі тримати, то вони будуть до такого ладу достроюватися, тай самі будуть бачити, що такий лад добрий. А ще більше тоді, коли ви будете їм пояснювати, чому такого ладу треба.

Дітей нищить розпуск і попуск.

Не можна допускати до того, щоби дитина зі старшими торгувалася, сперечалася і виборювала собі те, чого захоче.

Дитина є дитиною, а старші є старшими, і їх обох нарівні ставити не можна. В старшого є розум, є досвід,

є обовязки, а в дитини є лише сліпі забаганки. З того виходить, що або вона мусить старших слухати, або буде старатися, щоби старші єї слухали. Або вона має боятися, або єї мають боятися.

Коли дитина впреться і раз вибоpe собі, чого забагла, то другий раз буде подвійно впиратися.

Отсе і є давати розпуск, давати попуск. А дасьте їй попуск через тиждень, то так її попсуєте, що опісля за місяць того не направите. І тому то попуску не треба давати, ані на хвилину. В кожнім випадку повинно бути по вашій волі, а не по її, — і вона буде з тим спокійно і радо годитися, доки не закоштує попуску.

Не треба думати, що дитина нещасна, коли робить лише те, що ви їй дозволяєте. Аджеж ви не держите єї на привязі, — ви лише назначуєте межі, поза які вона не має виходити. А між межами вона вільна. Тай хіба ж аж поза тими межами, які дитина напираєсь переступити, повне щастя?

Ніколи не треба згадувати дитині вчерашних її прогріхів і помилок. Що минуло, те не існує.

Нерозумно дітей легкодушно ображувати і зневажати лише тому, що вони діти, отже не обороняться. Треба відноситися до них так, щоби вони бачили і відчували, що ваше відношення до них є розумне, щире, поважне і справедливе.

Коли ж дитина впреться на чому, то треба найперше заговорити до єї розуму, розтолкувати. Коли ж не послухає і ви її вкараєте, то гніватись на вас не буде, бо її власна совість скаже, що вона на кару заслужила.

Справою, яку треба тут мати на увазі, є справа мови.

Дім повинен бути Школою для своєї мови. Мати найперше, а дальше батько, повинні бути тут учителями.

Матері Бог дав охоту до говорення якраз на те, щоби вона до дітей говорила і вчила їх всего доброго.

І добра, розумна, розсудна мати може виховати дітей на найбільших патріотів, на людей найбільше гідних, характерних, розумних. Історія багато оповідає про таких матерей.

Але мати байдужа, легкодушна, нерозсудна, примхована виховає дітей лише на моральних і розумових калік.

Є ще одна велика справа, на яку треба покласти сильний натиск.

Всюди на світі неписьменність уважається великою некультурністю, ознакою людської темноти. І нині розумні люде міряють чужі народи, і чужі краї тим, кілько там є письменних, а кілько неписьменних. Це є міра, — а не те, кілько там є богатійших, а кілько біднійших. Бо вже сама неписьменність є великим бідацтвом.

А тепер поставмо питання: чи нема в Канаді багато таких неписьменних між українським загалом?

Є дуже багато. Всі ті, що вміють лише чуже письмо, а свого власного не вміють, — це неписьменні. Це анальфабети. Коли хтось по своєму підписатися не вміє; коли по своєму листа не напише, листа не прочитає, книжки не прочитає, ґазети не прочитає; коли чужим не може пояснити, як його власне письмо виглядає, то він якраз є тим неписьменним. В своїй власній хаті, між своєю родиною, між своєю громадою, між своїм власним народом, при своїй власній справі він є неписьменним. Чи це не страшне? Чи це не є ознакою великої некультурности, великого нерозуму, великого убожества?!

І це тоді, коли всюди знайдете чужих людей, неукраїнців, які знають українську мову, українське письмо. Є навіть між анґлійцями одиниці, що українську мову й українське письмо знають. Є такі, які кажуть: „Ви повинні своє знати нарівні з нашим анґлійським!"

Отже тут Дім повинен подбати, щоби не було тих неписьменних. Треба дітей свого письма вчити змалку, нім ще підуть до публичної школи. Треба заставляти дітей, щоби по своєму читали і писали. Треба їм пояснювати конечність своє знати, своє цінити.

Аджеж нема на світі лекшого письма, як українське. Навчіть 32 букві, а вже дитина буде читати. Тут не треба ніякого „спелінґу", на який в анґлій-

ських школах багато часу посвячується.

Це велика справа, великий обовязок Дому, батька і матері.

Коли ж дитина вміє по свойому читати, то подбати про книжки для дітей. От є „Молодий Вік", є „Оборона Київа", є „Козак Дорош" — це все дрібні оповідання. Є ще й інші. І не треба казати: „Дитина ту книжку вже перечитала". Бо книжку треба читати більше разів, щоби до неї привикнути, щоби її зрозуміти, щоби дещо з неї і напамять навчитися. Окремо є „Діточий Куток" в Українськім Голосі.

І не треба казати: „Мої діти того не хочуть вчитися, не хочуть читати". Вони мусять так, як мусять в анґлійській школі.

Що варта дитина, чи молодь без свого письма? Молитвенника не прочитає, пісні своєї не прочитає, ролі для представлення не прочитає,—отже що такі можуть в своїй церкві, в своїм товаристві, в своїй громаді зробити?

Коли батько і мати будуть все те мати на увазі, то їх Дім буде твердинею українського життя. Такий Дім буде Школою, буде Церквою, буде дійсною Виховавчою Інституцією. І лише з такого Дому вийдуть розумні люде — слава для батька-матері, провідники в громадськім життю, і вартні громадяне держави, в якій живуть.

Громадянка.

НА РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА.

Колись нашу рідну хату
Темрява вкривала,
А чужа сусідська хата
Світлами сіяла.
Богатіла чужа хата,
Лиха там не знали;
Туди й наші українці
Дари доношали.

Лиш ти минав, наш Кобзарю,
Чужії пороги,
Й орав свою вбогу ниву,
Рідні перелоги
Гомоніла твоя кобза
Кругом стороною,
В кожнім серці відбивалась
Чистою луною.

І хоч ти спочив, наш Батьку,
Тихо в домовині,
Твоя пісня розбудила
Думки на Вкраїні.
Най же промінь думок твоїх
Поміж нами сяє,
„Огню іскра великого"
По вік не вгасає.
Щоб між нами все сіяло
Проміння величне,
Ти „поставив на сторожі"
Слово твоє вічне.
Тому й ми минати будем
Чужії пороги,
Орать будем свої ниви,
Рідні перелоги.

Леся Українка.

НЕ ПОВІРЮ — ДОКИ НЕ ЗМІРЮ.

Був колись батько і син, — як от і тепер є батьки і сини. Але син той хитрий вдався. Що йому не говоріть, чого не доказуйте, а він вам:

— Не повірю — доки не змірю!

Та як він міряв, ви послухайте.

Приходить він раз до дому з коршми та до батька:

— Тату, а знаєте що?

— Та що? — питає батько.

— Отой Паранчин Степан хвалиться в коршмі, що вам в морду дасть.

— Та може й давби, — каже батько.

— А я не вірю, доки не змірю, — каже син.

— Так щож?

— Що? Ходіть до коршми і переконаємось.

Взяв батько капелюх на голову і пішли. Прийшли до коршми і зараз син до Степана:

— Ти казав, що татови дасиш в морду.

— Або що?

— Ану дай! Побачу, чи ти такий.

Тут Степан і не прибирався, але як заїде батька, так той мало не впав.

— О, то ти такий відважний, — каже син.

— Так, відважний! І ще можу раз.

— Ану ще раз!

Степан відвинув руку і батько знов мало на земли не опинився.

— То бачу, що ти таки не жартуєш, — говорить син.

— Жартів в мене нема, — знов говорить Степан — бо я можу і третий раз.

— Ану! Я вже таки не вірю...

Син ще не договорив, як Степан так батька ляснув, що той був би впав, коли б не стіна.

Тоді син до батька:

— Тепер я знаю, що він не жартує. Це розбишака! Тікаймо тату! Коли він з вами не жартує, то він готов навіть мене набити, а не то вас. Тікаймо!

І стрілою вилетіли оба з коршми, а дорогою аж порох за ними закурився.

Правда, що інтересна подія? Історична. Інтересний син, інтересний і батько. Переконалися, тай вдоволені додому забралися.

Кажуть, що і нині можна ще знайти таких синів і батьків, що на такий лад правди дошукуються.

Дехто каже, що до таких синів і батьків належало багато тутешних большевиків.

— Ану товаришу, поїдьмо туди...

— Ану жінко, поїдьмо...

І їдуть. Їздили вже. А як переконалися, то кому вдалося, так не питав чи порох, чи болото, але тікав що сили, — радий, що правди довідався.

Н. П.

ЧИСЛО ВІЙН ДЕЯКИХ ДЕРЖАВ.

(Від 1480 до 1845)

Велика Британія	78
Франція	71
Еспанія	64
Росія	61
Австрія	52
Туреччина	44
Швеція	26
Італія	25
Голяндія	23
Німеччина	23
Данія	20
Зєдинені Держави	13
Китай	11
Японія	9

ОГЛЯД ВАЖНІЙШИХ ПОДІЙ.

Українці в Европі.

На Придніпрянщині, оскілько відомо, нема зміни на краще.

В Галичині, на Волині, на Буковині і Закарпаттю большевики беруть щораз тісніше в руки українське життя. Церкву піддано під власть Московського патріярха, а молодь ведуть до безбожництва. Переписка з дальшим світом заборонена. Життя московщать.

Священика Гавриїла Костельника, що як відомо, під примусом орґанізував в Галичині большевицько-православну Церкву, вбито в другій половині 1948 року. Подробиці вбивства невідомі, та нема сумніву, що вбила його большевицька рука.

Український Музей в Празі большевики зліквідували.

Про Українську повстанчу Армію (УПА) є вісти, але їх небагато.

Важною подією в українськім життю на скитальщині є заснування в 1948 році Української Національної Ради, в якій зєдналися всі українські партії, що є в Европі, крім покищо Гетьманців. Так зведено українське життя до одного спільного проводу й одного представництва перед дальшим світом, — отже Національна Рада це продовження Українського Уряду, що повстав з проголошенням Української Держави після 1917 року. На 1-ій сесії Національної Ради, 16—20 липня, 1948 р., вибрано Президію і Виконавчий Комітет. Головою Президії став проф. Борис Іваницький.

Скитальці, що перебувають в Західній Европі, розїзджаються — до Анґлії, Бельґі, Франції, Арґентини, Параґваю. Гідне уваги, що всюди вони там засновують свої орґанізації церковні і світські, щоби не розгублюватися. Багато скитальців прибуло вже і дальше прибуває до Канади і Стейтів.

Культурне українське життя в Канаді значно розвивається.

Колеґія св. Андрея в Винипеґу, що є тут одинокою того роду українською науковою інституцією, дістала двох визначних науковців, а то проф. Дмитра Дорошенка (приїхав при кінци 1947 р.) і проф. Івана Власовського. Вони подають науку на Богословському Відділі.

При Колеґії створено також Наукову Секцію для приготування підручників та наукових праць.

Колеґія купила в 1948 р. додатковий будинок, який названо Дівочим Інститутом, де мають перебувати дівчата студентки Колеґії.

Праця в Колеґії поширюєсь і набирає сили. В 1948 р. Колеґія провадила вже другий раз Літні Курси, на яких було велике число курсантів, хлопців і дівчат. Колеґія належить до Української Православної Церкви.

Гідною уваги справою є перебудова всередині і віднова зверху Будинка Українського Голосу. Будинок куплено 1946 року. Перебудова почалася в середині літа 1948. Перебудовано долішну часть, а пізніше прийде перебудова горішної части. Це дасть Українського Голосові більше простору і можности для праці і більше значіння, як видавничої фірми. „Український Голос", це найперший український народний часопис в Канаді, що почав виходити 1910 року. Перше його число появилося 16-го березня, 1910. Видає Українська Видавнича Спілка, заснована 1909 року.

Редактором Українського Голосу став в осени 1947 р. Іван Сирник, бувший учитель, а дальше ректор Інституту Петра Могили в Саскатуні. Управителем Українського Голосу є І. Ф. Паламарчук.

Союз Українок Канади (СУК) на Зїзді 1—4 липня, 1948, вибрав головою Союзу Українок пані Ольгу Войценкову на місце бувшої голови, пані Наталки Кугуської. Централя Союзу Українок перебуває в Винипеґу від 1943 року.

Союз Українок Канади має 119 діяльних (активних) відділів, — в Онтеріо і Квебеку 19, в Манітобі 25, в Саскачевані 51, в Алберті 24, в Брітиш Коломбії 3.

Крім тутешної праці Союз Українок виявив велику діяльність в допомозі скитальцям в Европі, що потвер-

джують листи з Европи і прибуваючі скитальці.

Адвоката Я. В. Арсенича назначено 31 грудня, 1947 р. судією для Давфину в Манітобі, а 1948 він заняв судейське становище. Він був першим українцем адвокатом, а тепер є першим українцем судією в Канаді.

Українська Православна Церква має вже свого власного канадійського голову-епископа, а ним є Архіеп. Мстислав, що прибув до Канади в осени 1947 року. В 1948 р. прибуло з Европи кількох православних священиків.

Греко-католицька Церква має нині 4-ох епископів, з тих двох поставлено 1948 року. Прибуло кількось гр. кат. священиків.

Всякі події.

Всі довгі переговори між Західними Державами і Росією кінчилися нічим. Червня 18-го, 1948, Росія замкнула залізничі, звичайні і водні дороги, яких до того часу вживала Анґлія й Америка для довозу поживи, палива і др. до тої части Берліна, що є в їх руках. Від того часу вони довозять все те лише літаками. Та і тут Росія робить перешкоди.

Від того часу Анґлія, Америка і Канада готовляться поспішно до оборанної війни, сподіючись, що Росія може несподівано війну розпочати.

Робляться заходи, щоби звязати европейські держави, які є поза контролею Росії, в одну воєнну силу.

В Греції большевицькі банди дальше роблять напади, маючи поміч головно Югославії.

В Китаю війна з большевиками не перериваєсь.

В Італії і Франції були поважні страйки, орґанізовані большевиками.

В Югославії Тіто наче б то розривав звязки з Росією, однакож наділі все лишаєсь, як було.

Палестинська справа між жидами й арабами ще остаточно не покінчена.

Січня 30, 1948 р. згинув відомий гіндуський провідник Ґанді, його вбив вистрілом Натурас Ґодсе.

Румунський король Михайло зрікся престола 30 грудня, 1947.

Ян Масарик, чехословацький міністер закордонних справ, 9-го березня, 1948, скочив з третого поверху і вбився. Причина — насильства комуністів.

Оксана Косенкіна, учителька дітей совітських урядовців в Ню Йорку, 12 серпня, 1948, скочила з третого поверху і сильно покалічилася. Причина — не хотіла вертатись до Росії.

Ґрафа Ф. Бернадота, посередника між арабами й жидами, вбили жидівські терористи в Палестині 17 вересня, 1948.

Княжні Єлисаветі, наслідниці анґлійського престола, народився син 14 листопада, 1948.

В Америці 2-го листопада, 1948, вибрано поновно президентом Трумена. Знов демократи контролюють Конґрес. Близьким суперником Трумена був републиканець Дюї.

Премієром Канади став 15-го листопада Луї Сен Лоран, бувший міністер закордонних справ, на місце уступившого довголітного премієра, Мекензі Кінґа.

ТРЕБА ВСЮДИ ПРИЯТЕЛЯ.

Прийшла в церкву стара баба,
Свічок накупила,
Де була яка ікона,
Всюди поліпила.

Іще пара остається,
Де їх приліпити?
— Ага, каже, пошукаю
Святого Микити!

Найшла баба і Микиту —
Святий чорта ціпить...
Баба одну йому ставить,
Другу чорту ліпить.

Видять люде й роважають,
Щоб там не ліпила;
„Що ти бабо, кажуть, робиш?
Таж то вража сила!"

Але баба обернулась:
—Не судіте люде!
Ніхто того не відає,
Де по смерти буде...

Чи у небі, чи у пеклі
Скажуть вікувати...
Треба всюди, добрі люде,
Приятеля мати.

Степан Руданський.

ВСЯЧИНА

САМОПОВАГА ШЕВЧЕНКА.

Михайло Лазаревський оповідає в своїх Споминах про те, як 1847 року Шевченка вислали до Орської кріпости, і там говориться:

„Жандарм привіз його (Шевченка) в Оренбурґ у червни 1847 р. вночи просто до вартівні, де Шевченко проспав ніч на голій долівці (на підлозі, чи на земли).

„Того ж дня рознеслася вістка, що прибув Шевченко і земляки випросили його до себе на кватирю. Зустріч з Шевченком була памятна: і він, і ті, що прийшли до нього, плакали.

„Увесь день він пробув серед земляків і був нібито не дуже сумний, — але видно було, що він багато таїв у душі.

„Другого дня вже було відомо, що його призначено до Орської кріпости. Земляки радили йому, як недужому, записатися до лазарету (до шпиталю) на два тижні, а тимчасом сподівалися виклопотати, щоб його лишили в оренбурському батальоні, де Шевченкови можна було жити хоч трохи вільніше.

„Але він не згодився через те, що ненавидів лазаретів, а друге через те, як він казав, що ніколи ще не обдурював. Просити ж за себе він не дозволив, бо не хотів в таких обставинах принижувати своєї гідности просьбами".

ГРЕКИ НА УКРАЇНІ.

Десь в 8-ім, або 7-ім століттю перед Христом почали понад Чорне море поселятися греки і там повставали грецькі міста: Ольбія над Дніпром, Тіра над Дністром і другі.

Багато з тих поселенців, це були грецькі купці, що продавали грецькі вироби далеко в Київщині, в Полтавщині, Харківщині. Ще нині в тих сторонах в старих могилах викопуються грецькі гроші з тих часів, давні глиняні посудини, вироби з золота і срібла.

Нині для українців може бути важне те, що грецькі письменники з тих давних часів позаписували, які народи, чи племена жили тоді в українських чорноморських степах.

Дуже давних жителів української землі звали греки Кимеріями, чи Кимерійцями.

В Гомеровій Іліяді говориться, що на чорноморських степах жили славні кобилодоїльці, молокоїди убогі, — „найсправедливіші між усіми людьми".

Пізніші письменники згадують Скитів, як володарів тих сторін, за тими володарями були Сармати в 4 і 3 віках перед Христом. Коло Христового Різдва згадуються в степових сторонах Аляни, яких вже цілком певно можна вважати предками Українців.

З того виходить, що давна назва українців була — Аляни. Та історики допускають, що всі інші народи, які згадуються на Українській Земли, то були українські племена.

РІЖНІ ТОЛКОВАННЯ.

Перський цар, Дарій І (548-486 перед Христом) пішов був війною проти Скитів в 515 році перед Христом. А скити мешкали на північ від Чорного моря, на українських степах і дальше на схід і були відомі тоді, як сильний нарід. Хто саме вони були, годі нині знати, хоч є припущення, що це були українці.

Щоби чуже велике військо спиняти, скити відступали і все за собою нищили, а тоді Дарієве військо не буде мати поживи.

І тоді то післали скити до Дарія свого амбасадора з загадочними дарунками, а ними були: птах, миш, жаба і пять стрілів. На запит, що те все значить, сказав амбасадор:

— Мені казали оце доручити і сказати, що коли добре подумаєте, то все відгадаєте. Більше я не знаю.

Дарій почав сам толкувати так: миші виводяться в земли, отже скити дають мені свою землю; жаби жиють в воді, отже скити дають мені свої

озера, свої ріки; птахи означають все, що живе на земли, а стріли — це скити дають в мої руки свою зброю.

Але був там оден мудрець і той сказав:

— Ти царю вгадуєш відповідно до своїх бажань, але воно не так. Ті дарунки дають тобі знати, що коли перси не будуть так тікати, як птахи літають; коли не будуть ховатися в землю, як миші; коли не будуть хоронитися на воді, як жаби, то назад не вернуться, але згинуть від тих стрілів.

І так сталося. Лише з тяжкою бідою вдалося Дарієви вратуватися з частиною армії, яка числила кілька сот тисяч.

ЗА ЩО СКИТИ ВБИЛИ СВОГО ЦАРЯ.

Грецький письменник, Геродот, що в 5-ім віку перед Христом був в Ольбії над Дніпром, оповідає про таку подію...

Тоді скити жили на чорноморських степах. Мати скитського царя, що звався Скиль, походила з греків, отже навчила і сина грецької мови і письма.

Ставши царем Скиль їздив часто до грецького міста Ольбії, лишав своїх людей на передмістю, а сам йшов до греків і брав участь в цілім їх життю. А потім вертався до скитів.

Він побудував собі в Ольбії дім і мав там жінку, хоч про те скити не знали.

Вкінци скити про все довідалися, та довідалися також, що їх цар святкував разом з греками, — отже збунтувалися і вбили його за те, що він відцурався звичаїв скитського народу. А його брата поставили царем. Так строго осуджував тоді нарід тих, що відходили від свого народу і приставали до чужих.

РИМО-КАТОЛИКИ УКРАЇНЦІ.

В Східній Галичині по селах було багато римо-католиків, які відріжнялися від греко-католиків тим, що по польськи молилися і ходили до польського костела. А поза тим ціле їх життя було українське, — вони лише по українськи говорили (по польськи і не вміли); лише українські пісні співали, і ціле їх життя було українським, всі звичаї їх були українські.

Однакож тих людей всі звали поляками, тому і вони себе так звали.

А наділі це були українці. Їх предків польські пани буками пригнали до костела, та все ж поза польську молитву не змогли їх нічого більше польського навчити.

Коли б українці були належно свідомі, то на кожному кроці казали би такому римо-католикови, що він українець, отже і він уважав би себе українцем. Таке там, таке і тут в Канаді.

Білоруси є і православні і римо-католики, але білоруські римо-католики уважають себе таки білорусами, а не поляками. Таке повинно бути і в українців.

ПРАЦЯ, А НЕ ТИТУЛИ.

Рубенс (1577-1640) належав вже за свого життя і нині належить до дуже визначних малярів Европи. Родився в Зіґен, в Вестфалії (Прусії).

Ритівник, Джеймс Мак Ардел, зробив дуже добру форму Рубенсового портрету і пішов до найбільшого анґлійського маляра портретів, Рейнолдса (1723-1792), порадитись, який би титул поставити коло імени Рубенса. Він пригадав, що Рубенс дістав титули від королів — анґлійського, французького й еспанського. Крім того має ще окремі титули, — отже він хотів би знати, який саме титул був би на портреті найвідповідніший.

Був тоді в кімнаті і др. Джансон. Чуючи, про що саме ходить, він перервав бесіду і каже:

— Чим ви оце непотрібно клопочетеся? Нащо Рубенсови тих титулів? Ви напишіть: „Петро-Павло Рубенс", а більше нічого не треба. Рубенс і без титулів є тимсамим великим Рубенсом.

І розумної поради Джансона послухали.

З того може завсігди бути людям наука. Люде нераз багато уваги привязують до титулів, забуваючи, що найкрасшими і належними чоловікови титулами є ті гарні прикмети, які він має і та добра праця, яку він в життю виконує. Вартного чоловіка і без додаткових титулів люде знають, що він вартний чоловік.

(Ритівник — що на дереві, або металевій плиті, дрібненькими рівчиками вирізує портрет, чи інші образи для відбивання. Так зроблені образці бувають багато кращі і дорощі, ніж звичайні образки роблені з фотоґрафії, на яких видно дрібненьку сітку).

ДІЙСНИЙ ПРИЯТЕЛЬ.

Коли анґлійський фільософ й історик, Гюм (1711-1776), був членом університету, він грошево стояв дуже зле, отже йому дали заняття, що мало принести йому 40 фунтів на рік. В тих часах це була значна сума, отже велика поміч. І він вже дістав писемну заяву, що ту поміч він дістане.

В тім часі зайшов до нього добрий його приятель, Блеклак, що знаходився тоді в великій нужді. І почав Блеклак оповідати про своє убожество, — він самий осліп, родина в нього велика, а заробити на її вдержання він не може.

Вислухав Гюм свого приятеля, і дістає тоді заяву на 40 фунтів та передає свому приятелеви. А пізніше постарався, що поміч, яку він мав діставати, переписали на Блеклака.

КІЛЬКО ВАРТА СИНІВСЬКА ЩИРІСТЬ.

Пруський король Фридрих був строгим чоловіком.

Раз почав він дзвонити, щоби покликати з сусідної кімнати свого прибічного хлопця, але той не приходив. Подзвонив ще раз, але дармо.

Пішов він тоді до хлопця, але той сидів і спав. Він хотів його збудити, але побачив, що з кишені вистає папір, на якім щось написане.

Король виняв папір, аж це був лист матері того хлопця, в якім вона дякувала синови, що прислав їй мало не всю свою платню, що дістав від короля. Це для неї велика поміч. І мати щиро благословила свого доброго сина.

Тепер король взяв звій дукатів, всунув хлопцеви в кишеню, та пішов до себе і почав так дзвонити, що хлопець пробудився і прийшов.

— Ти спав? — запитав король.

— Спав, — сказав хлопець і почав виправдуватися. Але притім почув, що в кишені щось є, витягнув гроші і ще більше настрашився.

— Це хтось мені всунув в кишеню, хтось хоче мені лихо заподіяти, — почав він казати, але король спинив і каже:

— Це Бог обдарував тебе, коли ти спав, отже пішли це своїй матері, поздорови від мене і скажи, що я буду дбати і про ню, і про тебе.

ЗОЛОТО ВАШНІЙШЕ НІЖ ЖИТТЯ

Відомий такий випадок:

Коло берегів Бразилії затонув корабель „Британія". Були на нім пасажири, але також важне, що там було, то — велика кількість золота.

Коли корабель почав тонути, капітан казав винести кілька скринок з золотом на поклад, думаючи, що трохи золота вратує. Однакож корабель опускався в воду надто скоро і капітан казав покинути золото і всідати в ратункові човни.

Коли вже стояв побіч корабля лише оден ратунковий човен, капітан ще оглянувся і побачив чоловіка, що отворив скринку з золотими грішми,

— Що ти робиш! — крикнув капітан — ходи до човна, бо за хвилину корабель потоне.

Чоловік махнув рукою.

— Нічого, що тоне, нехай тоне! Але золота не покину. Я ціле життя любив золото, хотів золота, але його не мав, отже нехай хоч умру з золотом. Умру богачем. Я знаю, що тепер все золото моє.

Капітан ще щось говорив, забираючись на човен, але чоловік не слухав. Ще хвилина і корабля та богача не стало.

Можна думати, що чоловік був варіятом. Може. Однакож кілько в широкім світі є всюди випадків, де люде більше цінять майно, ніж самих себе, ніж свою честь, ніж свою гідність, ніж своє здоровля, а навіть своє життя.

ДОВГОВІЧНІСТЬ БОЛГАРІВ.

Донедавна бодай наш цілий світ говорив, що Болгари жиють довше, ніж інші люде. Давнійший болгарський консуль в Анґлії, Данев, оповідав таке:

— Мій прадід помер перед 20 літами і мав 132, або 134 роки. Пригадую, як мій прадід був на весіллю, коли мав 120 літ. Був він ще сильним і заявив, що думає пережити свої діти. Так і сталося. Мав він дві жінки і 26-ро дітей. Другий раз женився в 90-ім році. На згаданім весіллю деякі його сини мали 60 до 70 літ.

Батько Данева, який це оповідав, мав тоді 88 літ, а виглядав, як 40-літний.

Лікарі казали, що довговічність болгар в тім, що життя їх просте, невибагливе, спокійне, а що до поживи, то їдять багато квасного молока. Мяса їли дуже мало.

Як воно тепер в Болгарії, то хіба колись довідаємося.

КОЛЕСО ЩАСТЯ.

Панував в Єгипті давно перед Христом Фараон, що звався Сесостріс. Завоював він був Лібію, Арабію, Етіопію, Скитію... Князів, що в тих краях були, він зоставив, але вони мали час від часу приїздити до нього з поклоном і великими дарунками.

Коли ж вони до столиці Сесостріса прибували, то він ось що робив: казав випрягати коні з свого повоза, запрягав тих князів і казав себе возити по місті. Дурна була його забаганка, і не розумів він, з якою зневагою дивились на нього ті князі, що його повіз тягнули.

Та коли раз Сесостріс так парадував, оден з князів почав дуже вперто оглядатися на колесо повозу. Вкінци Сесостріс питає:

— Що ти інтересного там бачиш?

На те відповів запитаний:

— Царю! Те колесо пригадує мені змінність людської долі. Його одна часть тепер нагорі, а за хвилину вже надолині. Таке буває і з людьми. Нині хтось сидить на царськім престолі, а завтра опинюєсь в найбільшім пониженню і неволі.

Призадумався Сесостріс над тим, що почув і вже не вимагав, щоби люде його повіз тягнули.

НАСЕЛЕННЯ СВІТА І ПРОСТІР.

Всіх людей на світі числять 2 біліони і 170 мільйонів (2,170,000,000). Земля (без води), на якій всі ті люде жиють, обіймає 52 мільйонів, 230 тисяч і 217 квадратових миль.

В Африці є 158 мільйонів людей.

В Азії, без російської части, живе 1 біліон і 154 мільйони.

В Европі, без того, що мала Росія до 2-ої війни — 403 мільйони.

Росія має (без того, що забрала недавно) 172 мільйони.

Північна Америка з Мексиком — 185 мільйонів.

Полуднева Америка — 89,000,000.

На островах — 11 мільйонів.

Вода на земли покриває 68,634,000 кв. миль простору.

Християн, Магометан і Жидів разом обчисляли в 1939 р. на 841 мільйонів і 576,479. З того римо-католиків коло 343 мільйони, а православних коло 128 мільйонів.

Всіх протестантів понад 135 мільйонів, а магометан коло 221 мільйонів.

Головнійших мов на світі є 2,796.

Анґлійську мову знають 270 мільйонів, китайську 500 мільйонів, гіндуську з діялектами 331 мільйонів, еспанську 103 мільйони, японську 97 мільйонів, німецьку 78. Російську, як урядову, приписують 166 мільйонам.

МАТЕРІЯЛ НА ДЗВОНИ.

Головним металем для виливання дзвонів є мідь, до якої домішують найперше цини, а деколи других металів.

Найкрасший, найбільше звучний голос має дзвін, в якім є 78 частей міди, а 22 части цини. Виглядом він

жовточервоний. В Індії з такої мішанини виливають тамошні дзвони, чи ґонґи.

Трошки гіршим є дзвін вилитий з 77 частей міди, 21 части цини і 2 частей антимону.

Дуже поважний низький, та звучний голос має дзвін з 80 частей міди і 20 частей цини. В Китаю й Індії з такої мішанини виливають великі дзвони-ґонґи, там-тами і др.

Міди 75 частей, а 25 частей цини, — дзвін синьо-жовтої краски і може скорше розбитися, ніж другі. Звичайно з такої міашнини виливають пересічні церковні дзвони.

З міди 68 частей, а цини 32 виливають малі дзвони. Вони ще скорше розбиваються.

Але беруть також 100 частей міди і 25 частей цини, — з такої мішанини виробляють також дзвони-ґонґи і цимбали в Азії. По вилиттю розпікають його до червоности і тоді кидають в зимну воду, щоби надати йому потрібної звучности . Такий спосіб взагалі збільшує звучність дзвонів.

Є правило, що оскільки більше в дзвоні міди, остілько красиший дзвін. Також домішка срібла збільшує красу і звучність голосу. Домішка олова, цинку, заліза, антимону та бісмуту, погіршує голос.

НЕБЕЗПЕЧНА БРЕХНЯ.

Небезпечною брехнею є брехня замаскована. Вовк в овечій шкірі є більше небезпечним, ніж явний вовк.

Брехню замасковують тим, що до неї домішують трохи правди. Недосвідчений чоловік побачивши правду, думає:

— Коли б хтось був брехун, то правди не говорив би.

Але брехун знає, що треба себе замасковувати, — показувати себе патріотом, побожним, оборонцем правди, заступником кривджених... Тим він може здобути довіря людей, а тоді вони і в його брехню повірять.

ЯК РОЗУМІТИ ВИСОТУ.

Коли кажемо, що гора тілько висока, то треба розуміти, що ту висоту міряєсь від поверхні моря. Якраз поверхня моря є тим місцем, від якого міряєсь височину гір, височину землі, або низини озер, долин і др

Є прилади, які показують висоту, на якій вони знаходяться. Такий прилад є прим. на літаку і летун знає, як він високо. Коли зійти в долину, що є низше поверхні моря, то прилад це також покаже. Окремо недоступні верхи гір обчисляють відповідними вимірами.

ВІТАМІН Ц ГОЇТЬ РАНИ

Одною з чинностей вітаміну Ц є склеювання клітин тіла. Рани гояться і скоро зростаються при довільнім споживанні пожив багатих на вітамін Ц. Цього способу лічення загально уживано у військових шпиталях для ранених вояків.

Навіть при поважніших операціях пацієнта годують днями перед операцією поживами багатими на вітамін Ц, щоби тіло було наскрізь пересякле ним. Це помагає хорому після операції скорше прийти до здоровля.

ПРИКАЗКИ ДО ІМЕН.

Зібрав Бог пару — Карпа і Варвару. (Коли двоє такі доберуться, що одно і друге не доладу).

Їдж Федьку, хоч хрін, хоч редьку. (Коли чоловік сам напитав собі біди).

Про мене Семене, — а я Іван. (Ти роби собі, як хочеш, а я так робити не буду).

Не для Гриця паляниця. (Коли хтось хоче дістати, що не для нього).

Хапай Петре поки тепле. (Не відкладай, — використовуй нагоду).

Наша Парася на все здалася. (До всего спосібна і добра дівчина).

Який Сава, — така й слава. (Який чоловік, то так будуть його цінити).

Ти мені не Тетяна, а я тобі не Савка! (Так говорив чоловік роззлостившись на жінку).

Казала Феся, що обійдеся. (Кажуть, коли хтось напихаєсь з тим, чого другі не хочуть).

Не вмер Данило — болячка задавила. (Коли хто більше говорить про причину, ніж про головне лихо).

НАПРЯМИ ЧАСОПИСІВ.

В Канаді є часописи українські мовою і напрямом, а є мовою українські, а напрямом неукраїнські, або не цілком ясні. Розумієсь, що і між часописами одного напряму можуть бути ще значні ріжниці. Отже тут подалі часописи з їх загальним означенням:

Напрям самостійно-український.

„Український Голос", в Винипеґу, Ман, орґан Союзу Українців Самостійників (СУС) і союзних орґанізацій, — Союзу Українок Канади (СУК), Союзу Української Молоді Канади (СУМК), Союзу Українських Народних Домів (СУНД). Почав виходити 1910 року.

„Новий Шлях", в Винипеґу, Ман., орґан Українського Національного Обєднання (УНО).

„Робітник", в Торонті, Онт., орґан гетьманців.

Напрям католицький.

„Українські Вісти", в Едмонтоні, Алта.

„Будучність Нації", в Йорктоні, Саск., орґан Брацтва Українців Католиків (БУК).

„Світло", в Мондер, Алта.

„Голос Ізбавителя", в Йорктоні, Саск.

Напрям комуністичний.

„Українське Слово", в Винипеґу, Ман.

„Українське Життя", в Торонті, Онт.

Напрям протестантський.

„Канадійський Ранок", в Винипеґу, Ман.

„Євангельська Правда", в Торонто, Онт.

Напрям неозначений.

„Слово Істини", особисте видання митр. Іларіона, в Винипеґу, Ман

„Голос Правди", видання одиниці, в Смоки Лейк, Алта.

„Канадійський Фармер", видавництво пристосоване до українського напряму.

ЯК БИ ВІН БУВ ВІЙТОМ.

Війт, це начальник громади, щось, як тут в муніципалі „ріф", або в місті мейор. Але в давних часах війт мав велику власть, — що хотів, те робив. Його слово було законом.

І раз якийсь то чоловік добивається, щоби конче вибрали його війтом.

— Що ж ви куме робили би, коли б стали війтом? — питає його близький кум.

— Що я робив би? Е, я знаю, що робити. Мене вчити не треба...

— Та певно, що вчити вас не треба, бо ж я вас добре знаю. Та все ж таки скажіть, що ви робили би.

— Ну, коли хочете, то я вам скажу... Коли б я став війтом, то — кому схочу, то в морду дам, а кому схочу, то вікна повибиваю! От вам, що я робив би! Мене всі боялись би.

Яка ж з того наука?

Всі люде хочуть сили, власти, майна, але який в чоловіка розум, так він всім тим орудував би. Розумний на розумне вживав би, а нерозумний на нерозумне.

Не вірите? Подивіться пильно по світі, а побачите.

Невелика операція

Сусід: То казав доктор, що вам треба операції?

Слабий: Еге! Казав, що конче треба.

Сусід: А чи казав, кілько буде коштувати?

Слабий: Казав, що 50 долярів. Тілько не казав, чи то буде велика операція.

Сусід: Ну!... І ви за 50 долярів хотіли би великої операції? Де таке буває? Хочете більшої операції, то більше заплатіть.

ЗМІСТ:

Стор.

Холодний Яр (вірш) ... 33
Старий паламар ... 35
Велика Крамниця — Пятилітка ... 44
Дещо про пана Каньовського ... 45
Два неоднакові брати ... 47
Всячина ... 51
Гумор ... 52
Що кум Остап говорив на весіллю ... 53
На розлуку (вірш) ... 57
Троєженець (вірш) ... 58
Бідний, але гідний ... 59
Ремісничa штука в Азії ... 66
До вїзду Хмельницького до Київа ... 67
Київо-Печерська Лавра ... 68
Чернигів ... 69
Премудрий Соломон ... 75
Петрів Великдень ... 77
Нарід, а його мова ... 79
Вередлива дівчина (вірш) ... 83
Склад нинішної Росії ... 84
Як в людей буває ... 85
Величаві історичні українські свята ... 87
З большевицького панування на Україні ... 89
Шевченко і Драгоманів ... 92
З листів Шевченка ... 93
Засьпів (вірш) ... 95
Гумор ... 96
Зі спостережень Ґарасима Чорнохліба ... 97
І це і те ... 100
Дещо про торговельну політику ... 101
Анґліканські катедри (написав Д. Мартиновський) ... 103
Початки української преси ... 113
Давний добробут (колядки) ... 114
Московська комуністична аґентура ... 115
Гумор ... 125
Розвій почтової системи ... 126
Відомости про Канаду ... 127
Два образки з нашої історії ... 130
Як кум Павло продавав кози ... 131
Псальма (вірш) ... 132
Посвячення Памятника над Т. Д. Ферлеєм ... 133
Друг до друга (пісня) ... 134
Дещо про матерію ... 135
Відділ СУМК (образок) ... 136
Домашне виховання ... 137
На роковини Шевченка (вірш)) ... 139

Стор.
Не повірю доки не змірю 140
Огляд важнійших подій 141
Треба всюди приятеля (вірш) 142
Всячина 143
Напрям часописів 148
Як би він був війтом 148

УВАГА ДО ПРОПУСКУ — При статті „Анґліканські Катедри й Анґлія незнані" пропущено імя автора, а ним є проф. Д. Мартиновський.

„ВІСТНИК"

Орґан Української Православної Церкви в Канаді.

ПОЧАВ ВИХОДИТИ 1924 РОКУ.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В МІСЯЦІ.

Побіч справ релігійних і церковних „ВІСТНИК" інтересується справами Української Культури, справами виховання і взагалі громадськими справами українського життя.

В „ВІСТНИКУ" знайдете матеріял, якого не знайдете деинде — і тому „ВІСТНИК" повинен бути в КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

ПЕРЕДПЛАТА В КАНАДІ НА РІК $1.50
В ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ $2.00

Адресуйте:

THE HERALD

BOX 3626 Sta. B. **WINNIPEG, MAN.**

De Fehr's Standard QUALITY LINES

Your Best Buy

Anytime for —

- LASTING QUALITY
- COMPLETE SATISFACTION
- LOWEST PRICES

Distributors of:

"DOMO" AND "STANDARD" CREAM SEPARATORS, "FORDS" MILKERS AND HAMMER MILLS, "STANDARD" GRAIN CRUSHERS AND ELEVATORS; "GILSON" – "SNOW BIRD" WASHING MACHINES, REFRIGERATORS, FREEZERS, ETC., "GILSON" FURNACES, OIL BURNERS, STOKERS, FANS AND AIR CONDITIONERS, CHICK BROODERS, ETC., "STANDARD" RANGES AND HEATERS; "STANDARD" BINDER TWINE; GARDEN TRACTORS, UTILITY MIXERS, PUMPS, FOOD CHOPPERS, ETC

Investigate Before You Invest!
See Our Local Dealer or Get Full Particulars From.

STANDARD IMPORTING & SALES CO.
(C A DE FEHR & SONS)
78 PRINCESS STREET WINNIPEG, MAN
9851 JASPER AVENUE EDMONTON, ALTA.

Alberta Hotel

715 MAIN STREET
Winnipeg.

PHONE 91 059

GERRIE and NOWACKI

YOU CAN ALWAYS DO BETTER AT Wolch's DEPT. STORE

881-3 Main St. — Ph. 57 308
Winnipeg

Для Прегарно Зворушливого Весілля . . .

Обслуга Весілля

Від хвилі як молода поступить до цего атрактивного, відмінного стору, вона є осередком уважности. І чи вон плянує церемонію в церкві або дома... нааша Обслуга Весілля догляне, щоб всьо пішло якнайкраще. Всі точкости візьме на свої плечі спеціяльно вишколений персонал . . . замовить запрошення і проголошення, добере виправу, пояснить справи етикети.

Обслуга Весілля третя підлога.

Hudson's Bay Company

INCORPORATED 2ND MAY 1670

УКРАЇНСЬКА АПТИКА

1. Виповняємо рецепти.
2. Висилаємо почтою на замовлення медицини, та всякі річи звязані з аптикою.

Пишіть на адресу:

S. W. PERNAROWSKI,

Druggist & Chemist

YORKTON, SASK.

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТЕЙ И АСЕКУРАЦІЯ РІЖНОГО РОДА

Вдавайтесь до:

STANDARD INVESTMENT COMPANY

715 McIntyre Block — 416 Main St.

Winnipeg, Man. Ph. 93 892

Властителі:

І. Ю. Карасевич,

і

. П. Крипякевич.

МОЛОДЕЦЬ ЩО ЗАБУВ

Молодого Студента запитали „Що є Електрика?". Він відповів, „Я знав, але забув". Почувши це Тома Едисон, Чудодій Електрики замітив, „Який жаль, що лише одна особа від якої я почув, що знала що є електрика, вона забула".

Хто Перший Раз Достарчив Винипеґови Гайдро Електрику?

Це доконала Винипеґ Електрик Компані, коли в 1906 вона вперше провела до Винипеґу електрику з електровні в Пинава, яку вона побудувала на ріці Винипеґ, 70 миль дороги з Винипеґу.

Винипеґ Електрик Завжди Приготована Давати Обслугу.

В 1906 Пинава почала працювати. Ґрейт Фалс слідувала в 1923, а електровня в Севен Систерс почала працю в 1929. Ці електровні Винипеґської Електричної Ко. були завжди один скок в переді щодо силових потреб Більшого Винипеґу і **тепер представляють найбільшу інвестицію в те і найбільших продуцентів гайдро-електрики в Степових Провінціях одинокої спроможности достачі 393,000 силових коней.**

$8,000,000 було видано на розширення електровні Севен Систерс.

До теперішної пори більше чим $8,000,000 було видано на розширення електровні Севен Систерс, що зробило її найбільш потужною електровнею в Степових Провінціях.

Winnipeg Electric Company

РЕЧІ ЦЕРКОВНІ

Для наших церков і нашого обряду дістанете в найстаршій і найбільшій українській фірмі

„ПРОВИДІННЯ"

Пишіть по інформації і ціни до:

PROVIDENCE CHURCH GOODS Company

710 Main Street, Winnipeg, Man.

АПТИКИ

Empire Drug Stores

під управою
СИМЧИЧА й ЗАЛОЗЕЦЬКОГО
на протязі 26 літ.

Обслуговують клієнтелю міста Винипеґу й Кольонії.

В аптикарських запотребованнях можете вдаватися з повним довірям на адресу:

EMPIRE DRUG STORE

537 Selkirk Ave.
або
801 Selkirk Avenue
Winnipeg, Manitoba

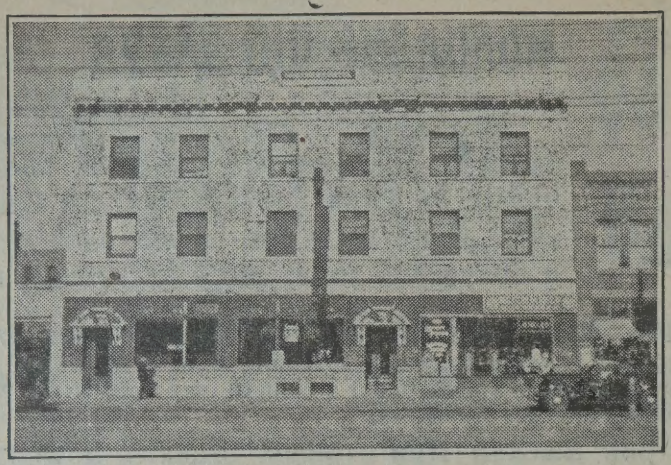

NORTHERN HOTEL

"ДЕ ПРИЯТЕЛІ СТРІЧАЮТЬСЯ".

826 MAIN STREET — WINNIPEG, MAN.

Телефон 55 900 **J. D. Diamond, Властитель**

WARREN'S FLOWER SHOP

ЦВІТИ ДЛЯ РІЖНИХ ПОТРЕБ.

Точна й скора обслуга на кольонію.

Телефонуйте чи пишіть до:

WARREN'S FLOWER SHOP

804 Main Street — Phone 53 914

Winnipeg, Man.

КОЛИ БУДЕТЕ В ВИНИПЕГУ зайдіть до

NEW CORONA CAFE

674 Main Street, Winnipeg.
(близько сіпіярської стації)

Першорядні страви. — Обслуга скора й чесна. — Гарне і приємне окруження.

Телефон 25 040

УКРАЇНСЬКЕ ФОТОҐРАФІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Виконує всякі фотоґрафічні роботи, солідно й на час, як весільні ґрупи, портрети і аматорські фільми.
Також побільшуємо й кольоруємо.

GAVINCHUK STUDIO

Smoky Lake, Alberta.

Office AD. 0630 **Res. ME. 5828**

ІВАН ЯРЕМКО

JOHN YAREMKO, B.A.

Barrister, Solicitor, etc.
Адвокат, Повновласник і т. д.

305 Manning Chambers
414 BAY STREET, TORONTO 1

В Проводі Могутньої Катальоґової Паради . . . .

Марка *Eatonia*

- Всі предмети, що означені цим імям мають представляти рівень якости й виробництва.
- Ви не можете перевищити *Eatonia* щодо тревалости і вартости.

THE T. EATON Co LIMITED
WINNIPEG CANADA

AUCTION SALE

ІВАН ВАХНЯК

випродує форничир і всілякі другі домашні річи, кождої суботи, початок в другій годині. Наколи маєте щось спродати, або купити, так зараз зателефонуйте до нас —

Офіс 80 723 — Резиденція 24 169.

МИ РІЧИ ПЕРЕВОЗИМО.

Перепроваджуємо „продажу з молотка" у вашій хаті чи деби не було.

J. WACHNIAK & SONS
AUCTION SALES ROOM
281 Logan Ave., Winnipeg, Man.

ЯК

прибудете до Винипеґу, загостіть до нашої реставрації. Смачні українські і інші страви, в чистім окруженню.

Чемна обслуга.

ANN'S GRILL

коло
SUTHERLAND HOTEL
Winnipeg, Man.

Kormilo Service

ҐАЗОЛІНА ● ОЛИВА ● ТАЙРИ ● ЕКСПЕРТНА НАПРАВА.

● Настроюємо ("тунап") мотор ● Спеціялізоване Смаровання.

MAIN and FLORA — WINNIPEG.
Phone 51 171

СТЕФАН КОРМИЛО,
власник.

Для Вашої Охорони

ЗІР Є Вашим найціннішим посіданням. Ви уживаєте свої очи постійно, отже хороніть їх уважно.

Перегляньте достачу своїх зимових лямпок тепер. Замовте лямпки Вестінґгавз від свого Читача Мітри, Рознощика Більд або Колектора. Ваше замовлення можна вислати C.O.D. або просто зарахувати до вашого місячного рахунку. ЗАТЯМТЕ — „Ліпше Світло, Ліпший Зір".

CITY HYDRO

SHOWROOMS — PORTAGE and KENNEDY. Phone 848 131

Western Auto & Truck Body Works, Ltd.

ТРАНСПОРТАЦІЙНІ ІНЖЕНІРИ

702 Broadway Ave. Winnipeg, Man.

Телефони: 37 284 — 35 200

І. КОВАЛЬ — Президент і Головний Управитель.

ЧИ ХОЧЕТЕ ВИГЛЯДАТИ МОЛОДО?

Позбудьтесь Товстіння й Набудьте Здоровля!

Зільна Гербата має одинадцять ріжних зел. Кожне зело виконує своє завдання; одні усувають товщ, другі помагають в переміні поживи в силу, замісць наростання поживи, а інші витворюють нову енерґію.

ЯК ХОЧЕТЕ ВИГЛЯДАТИ? — Для зменшення ваги й молодого вигляду пийте зільну гербату ч. 5. Ціна **$2.00**

ГЕРБАТА НА ШЛУНОК — Усуває кваси, ґази, відриги і помагає травленню. Ціна **$2.00**

УСУВАЄ З ОРҐАНІЗМУ — флегму, очищує кров і взагалі все тіло. Зільна гербата **Ціна** **$2.00**

РЕВМАТИЗМ — Проти корчення, ревматичних болів. Ціна **$2.00**
НА ПРОСТУДУ — грудей, на кашель, бронхіт і коклюш — зела. Ціна **$2.00**

Витніть це оголошення й долучіть $1.00, а дістанете одну з вище поданих зільних **гербат.**

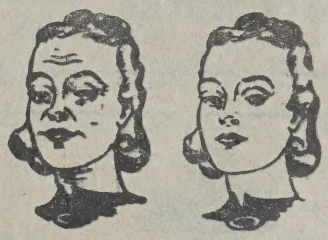

— СТАРІСТЬ —

Занедбування Здоровля Приносить Скоре Старіння

Де многі ліки недописали, зела принесли добрий наслідок. Зела сягають так далеко, відколи чоловік існує. Це найстарший лік.

БІЛЬ ГОЛОВИ, що повстає в многих случаях задля слабої циркуляції крови, в заворотах голови, нервовості, умучення, нехіть до праці. Зелева гербата число 9, з ріжних 9 ґатунків зел. Ціна **$2.00**

ДЛЯ ЖЕНЩИН — Болі в часі періоду спричиняють біль крижей, безсонність, тягар і тиснення в голові. Гербата 14 зел, ч. 7. — Ціна **$2.00**

ГЕМОРОЇДИ — Причина слабого травлення, збігла кров у відходових жилах. — Гербата з зел, ч. 11. — Ціна **$2.00**

БІЛЬ В НИРКАХ — пертя, біль у виданні мочі, біль крижей, заворот голови, нервовість. Гербата з 8 зел, ч. 8 — Ціна **$2.00**

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА: Витніть це оголошення і залучіть $3.00, а отримаєте дві пачки з повище оголошених зел.

Адресуйте:

Alphian Herb Company

P. O. Box 3541, Station B. **Winnipeg, Man., Canada.**

ГУРТОВИЙ СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ

МАЄМО ВСЕ НА СКЛАДІ ПОВНИЙ ВИБІР ЦЕРКОВНИХ РІЧИЙ ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

Церковне світло, ліхтарі, хрести, павуки, кивоти, офірники, вугля, кадило, чаші, всеночники, слюбні корони, Патериці, ризи, фани, плащениці.

Направляємо і позолочуємо чаші, дарохранительниці та інші металеві церковні річи.

Мальовання Церковних Образів виконує наш артист-маляр, котрий має довгі літа досвіду. Ціни і блищі услівя на бажання.

О. ЛЕВИЦЬКИЙ, управ.

William Gross & Company

322 MAIN STREET **WINNIPEG, MAN.**

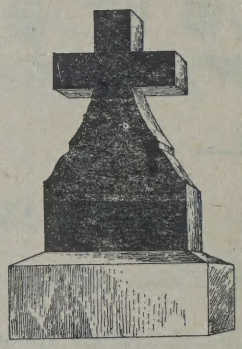

J. O. BRUNET

МАРМУРОВІ і ҐРАНІТНІ ПАМЯТНИКИ РІЖНОГО РОДА.

30 літ вдовілля для українських людей.

Шапа:
Corner Bertrand & Youville
St. Boniface, Man.

Телефон 201 864
Тел. резиденції ч. 202 448

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

"ПРОСВІТА"

має на складі великий вибір книжок ріжного змісту, часописи, ґрамофонні кружки (рекорди) Різдвяні й Великодні желання, стінні й книжкові календарі ітд.
Заходіть або пишіть до:
UKRAINIAN BOOKSELLERS
"PROSVITA"
324 Queen St. W. Toronto 2B, Ont.
Н. ХАБАЛЬ, власник.

WINNIPEG, MAN.

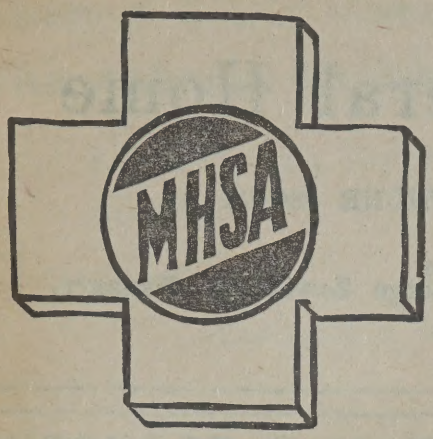

ЗАБЕЗПЕЧТЕ СЕБЕ СУПРОТИ ЗРОСТУ ШПИТАЛЬНИХ ВИДАТКІВ! Нехай BLUE CROSS платить ваші рахунки за шпиталь!

БЛУ КРОС дає ОБСЛУГУ, а не доляри і центи. Тепер більше чим коли, з великим збільшенням шпитальних коштів, лише контрактова обслуга запевняє вам і від вас залежним шпитальну обслугу на широкі розміри, якої можете потребувати на випадок недуги.

Як саме БЛУ КРОС робить за вас? Ви вибираєте свого власного лікаря і шпиталь. Нема нічого непевного щодо приняття. Виказуєтеся в шпитали з своєю платничою карткою. БЛУ КРОС платить ваші рахунки.

Це є дуже легко вписатися. За дальшими інформаціями вдавайтеся:

MANITOBA:

Manitoba Hospital Service Association,
400 Royal Bank Bldg., Winnipeg.

ONTARIO:

Plan for Hospital Care,
135 St. Clair Ave., West, Toronto 5.

ALBERTA:

Alberta Blue Cross Plan,
10412 Jasper Ave., Edmonton.

Red River Motor Coach Lines, Limited

ЇДЬТЕ ВИГІДНИМИ АВТОБУСАМИ Й ЩАДІТЬ ГРОШІ.

Сіть шляхів (доріг) до слідуючих осередків:

Narol, Lockport, East Selkirk, Walkleyburg, Libau, Tyndall, Beausejour, Lac du Bonnet, Great Falls and Pine Falls.

АВТОБУСИ на ПРОГУЛЬКИ — завезуть Вас куди хочете.

Головна Автобусова Стація

336 William Ave. Winnipeg, Man.

Телефон 24 106

ПЕТРО ГУМЕНЮК, президент.

Nugget Hotel

711 MAIN STREET
WINNIPEG.

На головній вулиці — пів блока від Сіпіярської стації.

Тел. 91 085

Властителі:

ІВАН МАРІЯН
і
ВАСИЛЬ ФРЕДРИК.

Memorial Funeral Home

724 SELKIRK AVE. PHONE 584 911

George Zawidoski, Manager.

Harvie & Yanda

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ
І НОТАРІ.

202 Bank of Toronto Bldg.
Edmonton, Alta.

Можете писати до нас по
українськи.

ДР. М. Г. БОЙКОВИЧ

ДЕНТИСТ

Dr. M. H. BOYKOWICH

Dental Surgeon
403 CANADA Bldg.
Saskatoon, Sask.

Вечерами на замовлення.
Телефони:
Офісу 4774 Мешкання 91669

THE RED & WHITE STORES

Купування в сторі споживностей Red & White є дійсною приємністю. Поперше, ви найдете багатий і комплітний вибір річей. Подруге, ви найдете свіжі овочі і городину — найкращі що мож дістати. Потрете, ви зустрінете ввічливість, приятельське відношення і правдиве заінтересовання у ваших запотребованнях. Зробіть стор Ред енд Гвайт (Червоний і Білий) вашим одиноким і першим місцем, що зайдете за харчевими товарами.

Federal Grain Company

The Alberta Pacific Grain Co. (1943) Ltd.

Елеватори при залізничих стаціях розміщені по цілій
АЛБЕРТІ САСКАЧЕВАНІ МАНІТОБІ

● ● ●

Терміналії в Форт Виліям, Порт Артур
і Венкувер.

● ● ●

Збіжеве і Кормове Насіння на Складі у Винипеґу.

● ● ●

Запрошуємо вас, щоб ви запитали про всі типи збіжжа,
побічних продуктів, пільних і насіння кормових ростин.

● ● ●

The
Western Life Assurance Co'y

З 36 ЛІТНІМ ДОСВІДОМ
СТОЇТЬ В РЯДІ МІЖ ПРОВІДНИКАМИ
ФІНАНСОВИХ УСТІЙНЕНЬ.

Вміла управа в парі з консервативними інвестиціями дає цій
Компанії змогу задержувати премії, що звертають на себе
увагу.

Провінціяльний Менаджер **Lionel E. WOOD, C.L.U., 502 Paris Bldg.**
WINNIPEG, MAN.

B37160

Springfield Fire and Marine Insurance Company

МАЄТОК
цеї компанії
виносить поверх
$40,000,000

ОБЕЗПЕЧЕНЬ
виплатила компанія
поверх
$235,000,000

ОБЕЗПЕЧУЄ ВІД ВОГНЮ, БУРІ, ГРАДУ і ВІД УШКОДЖЕННЯ
Відшкодовання виплачує ретельно і скоро.

ГОЛОВНЕ БЮРО НА КАНАДУ — 460 St. John Street, — MONTREAL, Que.

Ця Компанія має своїх представників по цілій Канаді.

ПРЕДСТАВНИКИ НА МАНІТОБУ:

Constantine Masciuch
Agencies

АСЕКУРАЦІЯ У ВСІХ ГАЛУЗЯХ —
ФІНАНСУВАННЯ АВТОМОБІЛІВ І МОРҐЕДЖІВ.
КУПУВАННЯ І СПРОДАЖЖА РЕАЛЬНОСТЕЙ.
ВИПОВНЯЄМО АФІДЕВІТИ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ
ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ.

C. MASCIUCH — Manager

Ми радо розглянемо теперішню Вашу асекурацію, аби найти Ваші потреби, і піддамо думку, без зобовязання з Вашої сторони, як їх стрінути точно й економічно.

Коли Ви не можете зголоситися особисто, наші представники будуть завжди раді і охочі зголоситися до Вас. Ми спеціялізуємося у всіх клясах українського асекураційного бизнесу.

ҐЕНЕРАЛЬНІ АҐЕНТИ ДЛЯ

FIDELITY LIFE ASSURANCE COMPANY

Constantine Masciuch Agencies

428 Main St. (Just N. of Portage Ave.) **Winnipeg, Man.**

Phones: 25 345 — 25 346 — 25 347